

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile 2015

TNS Emor

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

**Eesti
Haigekassa**

SOTSIAALMINISTEERIUM

Sisukord

1

Sissejuhatus 4

2

Üldine hinnang arstiabile ja tervishoiukorraldusele Eestis 7

3

Elanike üldine tervises seisund ja eluviiside tervislikkus 16

4

Elanike kokkupuude tervishoiusüsteemiga 29

5

Perearsti ja pereõe teenuste kasutamine 47

6

Eriarsti teenuste kasutamine 88

7

Hambaarsti teenuste kasutamine 113

8

Kiirabi ja erakorralise meditsiini osakonna teenuste kasutamine 135

9

Haiglaraviteenuse kasutamine 148

10

Apteegiteenus ja retseptiravimid 159

Sisukord

11

Digitaalne terviseluugu 178

12

Tervishoiu rahastamine 194

13

Patsiendi teadlikkus teenustest ja enda õigustest 199

14

Põhijäreldused ja -tulemused 217

15

Metoodika ja valim 227

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

1

Sissejuhatus

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

**Eesti
Haigekassa**

SOTSIAALMINISTEERIUM

Sissejuhatus: uuringu eesmärk ja andmete kogumine

Uuringu eesmärk:

- Uuringu eesmärk oli mõõta Eesti elanike hinnanguid oma tervisele, Eestis pakutavale arstiabile ning tervishoiukorraldusele.
- Uuringu tellija on Sotsiaalministeerium koostöös Haigekassaga. Tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale.

Andmete kogumine:

- Uuringu käigus küsitleti 1669 Eesti 15–74-aastast elanikku (üldkogum 983 826 inimest). Küsitlustöö viidi läbi ajavahemikus 7. oktoobrist 9. novembrini 2015.
- Andmekogumine toimus kombineeritult CAWI (Computer Aided Web Interviewing) ja CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) ehk veebi- ja telefoniküsitluse meetodil. Põhiosa küsitlusest toimus veebiküsitlusena. 60–74-aastaste seas toimus küsitlus põhiosas telefoni teel ning täiendavalt viidi telefoniintervjuusid läbi ka 15–24-aastaste hulgas. Küsitlusele oli võimalik vastata nii eesti kui ka vene keeles.
- Aruandes on uuringu tulemusi võrreldud 2010.–2014. aastal läbi viidud uuringu tulemustega. Enne 2014. aastat viidi uuringuid läbi silmast silma intervjuudena vastajate kodudes, kasutades lisaks erinevaid lähenemisi valimi moodustamisele ja andmete kaalumisele. Erinevatel andmekogumise meetoditel, valimi moodustamisel ja andmete kaalumisel on oma mõju uuringu tulemustele, mistõttu tuleb otseste võrdluste tegemisel olla ettevaatlik.
- Aruandes välja toodud statistiliselt olulised erinevused sotsiaal-demograafiliste rühmade vahel baseeruvad Hii-ruut statistikul ning on esitatud usaldusnivool vähemalt 95%.

Vastajate kaalutud sotsiaal-demograafiline profiil

% kõikidest vastajatest, n=1669

Sugu		n*	
	mees	783	48%
	naine	916	52%
Vanus	15-19	103	6%
	20-29	287	18%
	30-39	307	19%
	40-49	311	18%
	50-59	339	18%
	60-74	352	21%
Rahvus	eestlane	1 186	68%
	muu rahvus	513	32%
Haridustase**	esimene	228	21%
	teine	845	45%
	kolmas	626	34%
Asulatüüp	pealinn	477	32%
	suur linn***	367	18%
	muu linn	422	19%
	maapiirkond	433	31%
Regioon	Põhja-Eesti	632	42%
	Lääne-Eesti	222	11%
	Kesk-Eesti	215	12%
	Kirde-Eesti	171	11%
	Lõuna-Eesti	459	24%
Staatus	iseendale tööandja (ettevõtja)	126	8%
	palgatöötaja (ka palgata töötaja pereettevõttes/talus)	970	56%
	pensionil (sh töövõimetuspensionil)	305	19%
	õpilane, üliõpilane	160	9%
	kodune, töötu	138	8%
Leibkonna eelmise kuu netosissetulek ühe leibkonnaliikme kohta	Alla 300 €	305	18%
	301-400 €	279	17%
	401-700 €	460	27%
	üle 701 €	400	23%
	sissetulek puudus / ei oska öelda	255	15%
Kehtiv ravikindlustus	jah	1 585	93%
	ei	64	4%
	ei oska öelda	50	3%

*Vastajate tegelik arv siht-rühmas ehk vastajate hulk kaalumata kujul. Siin ja edaspidi on vastajate arvud esitatud kaalumata kujul, protsentjaotused aga kaalutud andmetest.

**Haridustasemed

Esimese taseme haridus alghariduseta, algharidus, põhiharidus, kutseharidus põhihariduseta noortele. Teise taseme haridus üldkeskharidus, kutsekeskharidus põhihariduse baasil, keskeriharidus põhihariduse baasil, kutseõpe põhihariduse baasil, kutsekeskharidus keskhariduse baasil.

Kolmanda taseme haridus keskeriharidus keskhariduse baasil, rakenduslik kõrgharidus (rakenduskõrgharidus, diplomiope, kutsekõrgharidus), akadeemiline kõrgharidus (bakalaureusekraad, magistri-kraad, doktorikraad).

*** Suur linn – Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve.

2

Üldine hinnang arstiabile ja tervishoiukorraldusele Eestis

Kokkuvõte: üldised hinnangud

- 59% (arvestades uuringu vea piire 56–62%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab tervishoiukorraldust Eestis heaks. Varasemal viiel aastal on tulemused jäänud 58–67% vahele. 2014. aastal hindas tervishoiukorraldust Eestis heaks 58%; hinnang tervishoiukorraldusele Eestis pole oluliselt muutunud.
  - Keskmisest kõrgemalt hindavad tervishoiukorraldust Eestis nooremad inimesed (15–29-aastased). Samuti on kõrgemaid hinnanguid andnud eestlased ja kolmanda taseme haridusega (akadeemiline või rakenduslik kõrgharidus, keskeriharidus peale keskharidust) inimesed. Mida parem on inimese hinnang oma tervises seisundile, seda kõrgemalt hindab ta ka tervishoiukorraldust. Regionaalses lõikes on rahulolu kõrgem Lõuna-Eestis. Neid, kes hindavad tervishoiukorraldust halvaks, on keskmisest enam 50–59-aastaste, mitte-eestlaste ning oma tervist halvaks või keskmiseks hindavate inimeste seas. Enamikus neis rühmades domineerib siiski positiivne hinnang, välja arvatud halva tervisega inimeste hulgas, kelle seas jaotuvad head ja halvad hinnangud võrdselt pooleks.
- 73% (arvestades uuringu vea piire 70–76%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kvaliteeti Eestis heaks. Varem on tulemused jäänud 70–78% vahemikku, olles 2014. aastal 70%. Seega ei ole hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis võrreldes 2014. aastaga oluliselt muutunud.
  - Keskmisest enam on neid, kes annavad arstiabi kvaliteedile hea hinnangu, kõige nooremate (15–19-aastaste) ja vanemate (60–74-aastaste), eestlaste ning Lõuna-Eesti elanike seas. Samuti peavad arstiabi kvaliteeti paremaks need, kes hindavad oma tervist heaks või väga heaks. Halvaks hindavad seda sagedamini 40–59-aastased, mitte-eestlased, Kirde-Eesti ning keskmise või halva enesehinnangulise tervisega inimesed.
- 42% (arvestades uuringu vea piire 39–46%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kättesaadavust Eestis heaks. Varasemalt on tulemused jäänud 43–55% vahemikku, olles 2014. aastal 43%. Seega ei ole hinnang arstiabi kättesaadavusele võrreldes 2014. aastaga oluliselt muutunud.
  - Keskmisest enam on neid, kes hindavad arstiabi kättesaadavust Eestis heaks, 15–19-aastaste seas. Veel on positiivse hinnangu andjaid keskmisest enam eestlaste, esimese taseme haridusega inimeste (alghariduseta, algharidusega, põhiharidusega), Lõuna-Eesti elanike ning hea tervisega inimeste seas. Kõige sagedamini on negatiivseid hinnanguid andnud 50–59-aastased, mitte-eestlased, kolmanda taseme haridusega ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud. 56% viimase 12 kuu jooksul mõnda tervishoiuteenust kasutanutest hindavad arstiabi kättesaadavust halvaks.

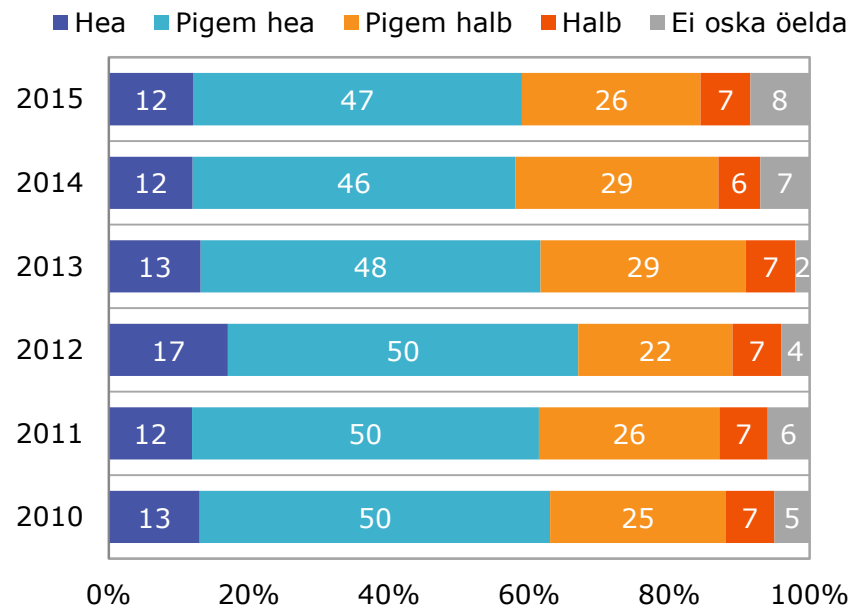

Hinnang tervishoiukorraldusele Eestis

% kõikidest vastajatest, n=1669

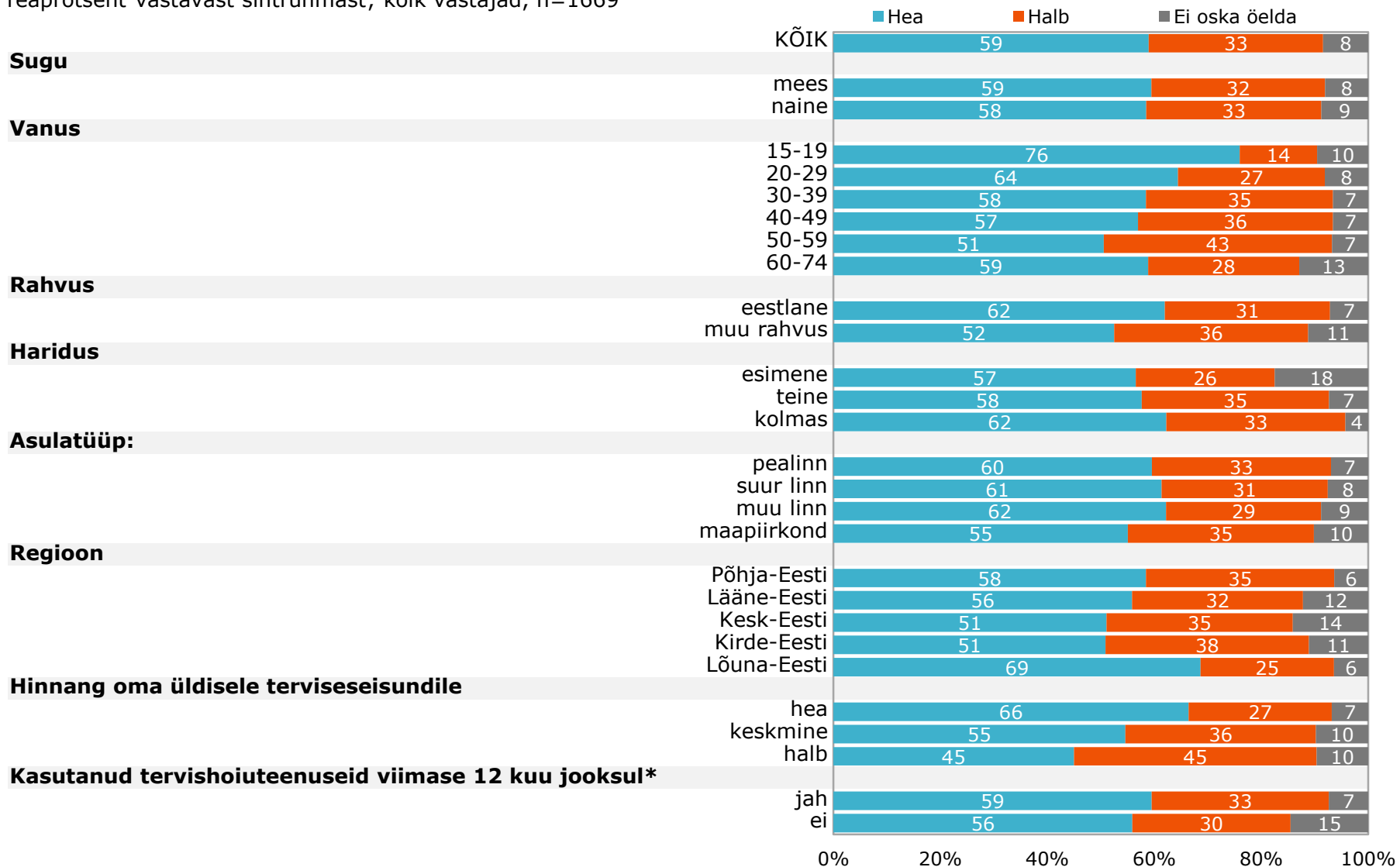
Milline on Teie arvates tervishoiukorraldus Eestis?

59% Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab tervishoiukorraldust Eestis heaks ning 33% halvaks. 2014. aastal hindas seda heaks 58% elanikest, seega pole olulist muutust aset leidnud.

Hinnang tervishoiukorraldusele Eestis: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

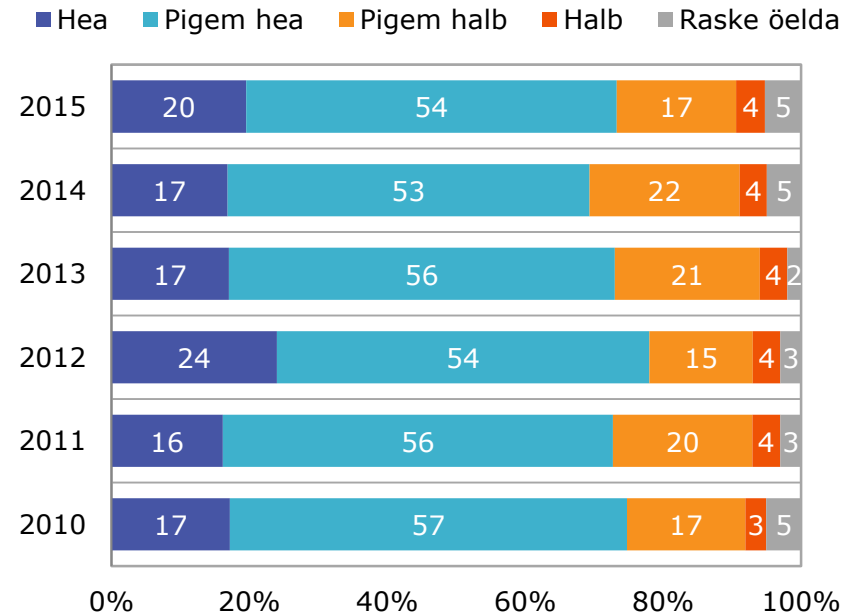
*Kasutanud viimase 12 kuu jooksul ühte või enamat järgmistest teenustest: perearst, pereõde, ämmaemand, hambaarst, eriarst, haiglaravi, päevaravi, kiirabi, erakorralise meditsiini osakond, koduõe teenus.

Hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis 2010–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Milline on Teie arvates praegu arstiabi kvaliteet Eestis?

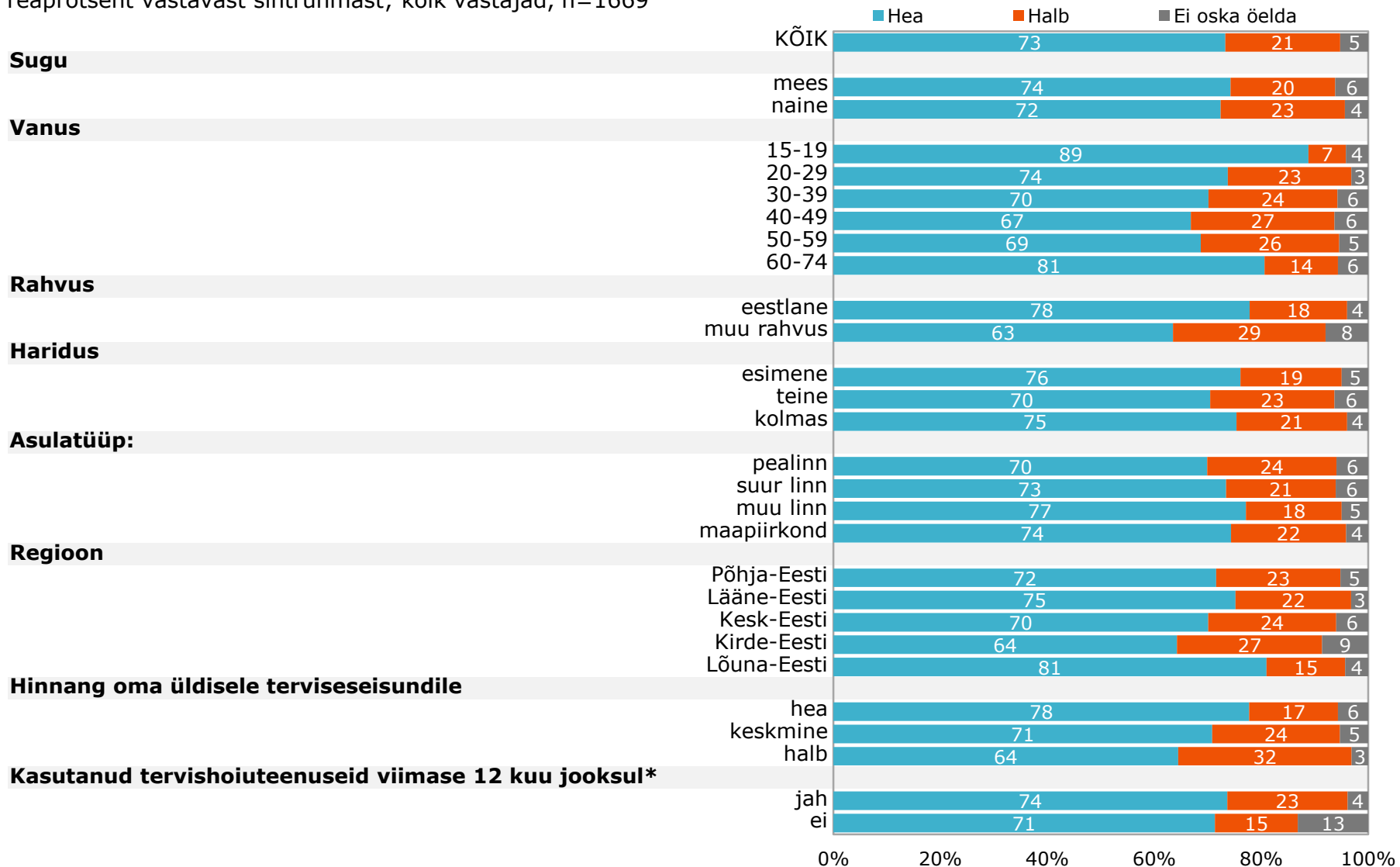
73%* Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kvaliteeti Eestis heaks. 2014. aastal hindas arstiabi kvaliteeti heaks 70% elanikest. Hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis ei ole oluliselt muutunud.

*Joonisel on arvud esitatud ümardatult, hinnang „hea” moodustub järgnevalt: 19,5% + 53,7 = 73,2%

Hinnang arstiabi kvaliteedile Eestis: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

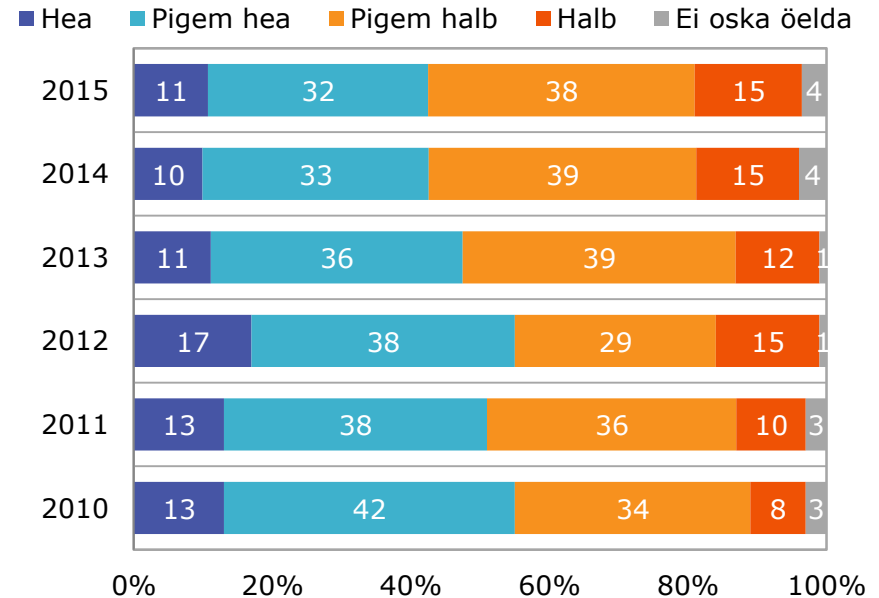
*Kasutanud viimase 12 kuu jooksul ühte või enamat järgmistest teenustest: perearst, pereõde, ämmaemand, hambaarst, eriarst, haiglaravi, päevaravi, kiirabi, erakorralise meditsiini osakond, koduõe teenus.

Hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis 2010–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Milline on Teie arvates praegu arstiabi kättesaadavus Eestis?

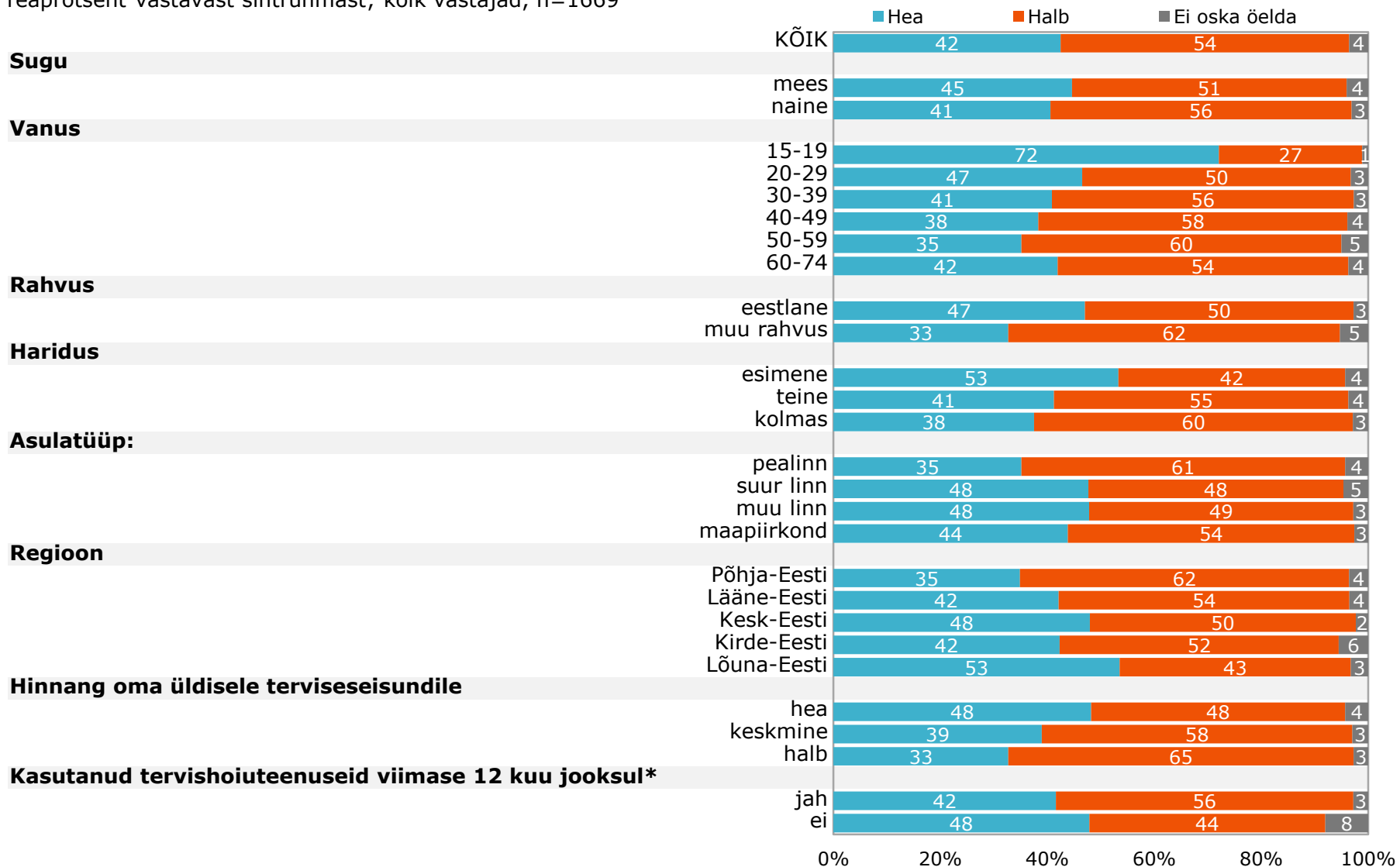
42%* Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab arstiabi kättesaadavust Eestis heaks. 2014. aastal hindas arstiabi kättesaadavust heaks 43% elanikest. Seega ei ole hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis oluliselt muutunud.

*Joonisel on arvud esitatud ümardatult, hinnang „hea” moodustub järgnevalt: 10,7% + 31,8% = 42,5%.

Hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

*Kasutanud viimase 12 kuu jooksul ühte või enamat järgmistest teenustest: perearst, pereõde, ämmaemand, hambaarst, eriarst, haiglaravi, päevaravi, kiirabi, erakorralise meditsiini osakond, koduõe teenus.

Statistiliselt olulised erinevused sotsiaal-demograafilistes rühmades

		Milline on Teie arvates tervishoiukorraldus Eestis?			Milline on Teie arvates praegu arstiabi kvaliteet Eestis?			Milline on Teie arvates praegu arstiabi kättesaadavus Eestis?		
		hea	halb	ei oska öelda	hea	halb	ei oska öelda	hea	halb	ei oska öelda
Sugu	mees									
	naine									
Vanus	15-19									
	20-29									
	30-39									
	40-49									
	50-59									
	60-74									
Rahvus	eestlane									
	muu rahvus									
Haridustase	esimene									
	teine									
	kolmas									
Asulatüüp	pealinn									
	suurlinn									
	muu linn									
	maapiirkond									
Regioon	Põhja-Eesti									
	Lääne-Eesti									
	Kesk-Eesti									
	Kirde-Eesti									
	Lõuna-Eesti									
Terviseseisund	hea									
	keskmine									
	halb									
Tervishoiuteenuste kasutamine	jah									
	ei									

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

■ Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
■ Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

3

Elanike üldine terviseseseisund ja eluviiside tervislikkus

Kokkuvõte: terviseseisund ja krooniline haigus

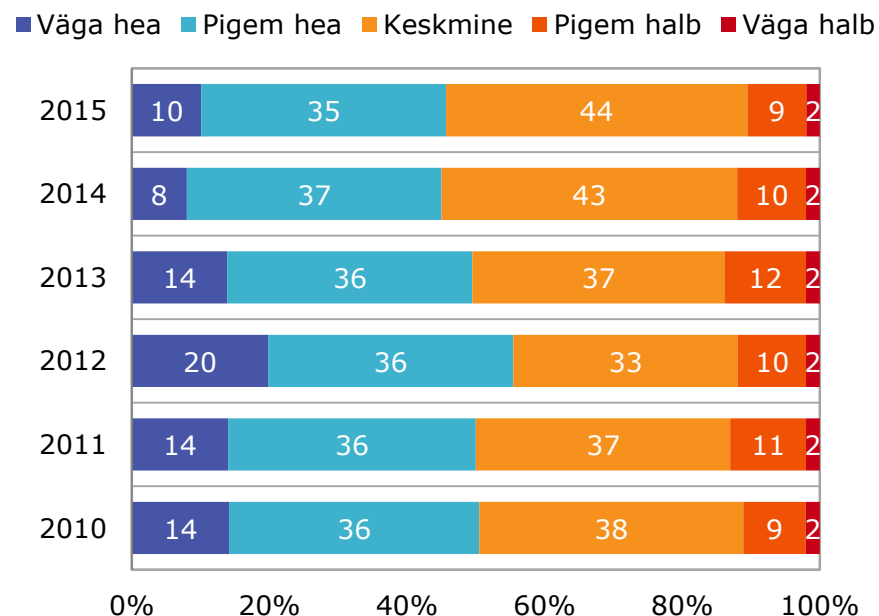
- Ligi pooled – 46% – Eesti elanikest vanuses 15–74 aastat (arvestades uuringu vea piire 42–49%) hindavad oma tervist väga heaks või heaks, 44% keskmiseks ja 10% halvaks. Elanike hinnang oma tervisele ei ole võrreldes 2014. aastaga muutunud.
  - Mida noorema inimesega on tegemist, seda tõenäolisemalt annab ta oma tervisele häid hinnanguid: 15–39-aastastest hindab oma tervist heaks või väga heaks 62%, 40–49-aastastest 46%, 50–59-aastastest 22% ja 60–74-aastastest 22%. 40–49-aastaste vanuserühmas jaotuvad hinnangud hea ja keskmise vahel võrdselt. Vanemates earühmades domineerib keskmine terviseseisund ning võrreldes teiste earühmadega hindavad 50-aastased ja vanemad keskmisest sagedamini oma tervist halvaks (20%). Neid, kes oma tervisele häid hinnanguid annavad, on enam ka kolmanda taseme haridusega ja Põhja-eesti (sh pealinna) elanike seas.
- Pikaajaline (krooniline) haigus või terviseprobleem on enda hinnangul 49%-l (46–52%) elanikest. Näitaja on samal tasemel nagu 2014. aastal.
  - Kroonilisi haigeid või pikaajalise terviseprobleemiga inimesi on enam 50–59-aastaste (64%) ja 60–74-aastaste (67%) seas. Ka on neid enam väljaspool pealinna asuvate linnade elanike seas (55%) ning maapiirkondades (53%). 92%-l neist, kes hindavad oma tervist halvaks, on pikaajaline terviseprobleem, samas kui hea tervisega inimestest on probleem 25%-l. Viimase 12 kuu jooksul mõnda tervishoiuteenust kasutanutest on 54%-l krooniline haigus või pikaajaline terviseprobleem.
- 75% kroonilise haigusega elanikest on tundnud haigusest tingitud piiranguid oma igapäevaelus, sealhulgas 26% on tundnud olulisi ning 49% mõningaid piiranguid. Need näitajad ei ole võrreldes 2014. aastaga muutunud.
  - Neid, kes tajuvad kroonilise haiguse tagajärjel igapäevaelus olulisi piiranguid, on keskmisest enam 60–74-aastaste seas (34%).

Hinnang oma üldisele tervises seisundile 2010–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kuidas Te hindate oma üldist tervises seisundit, kas see on ...?

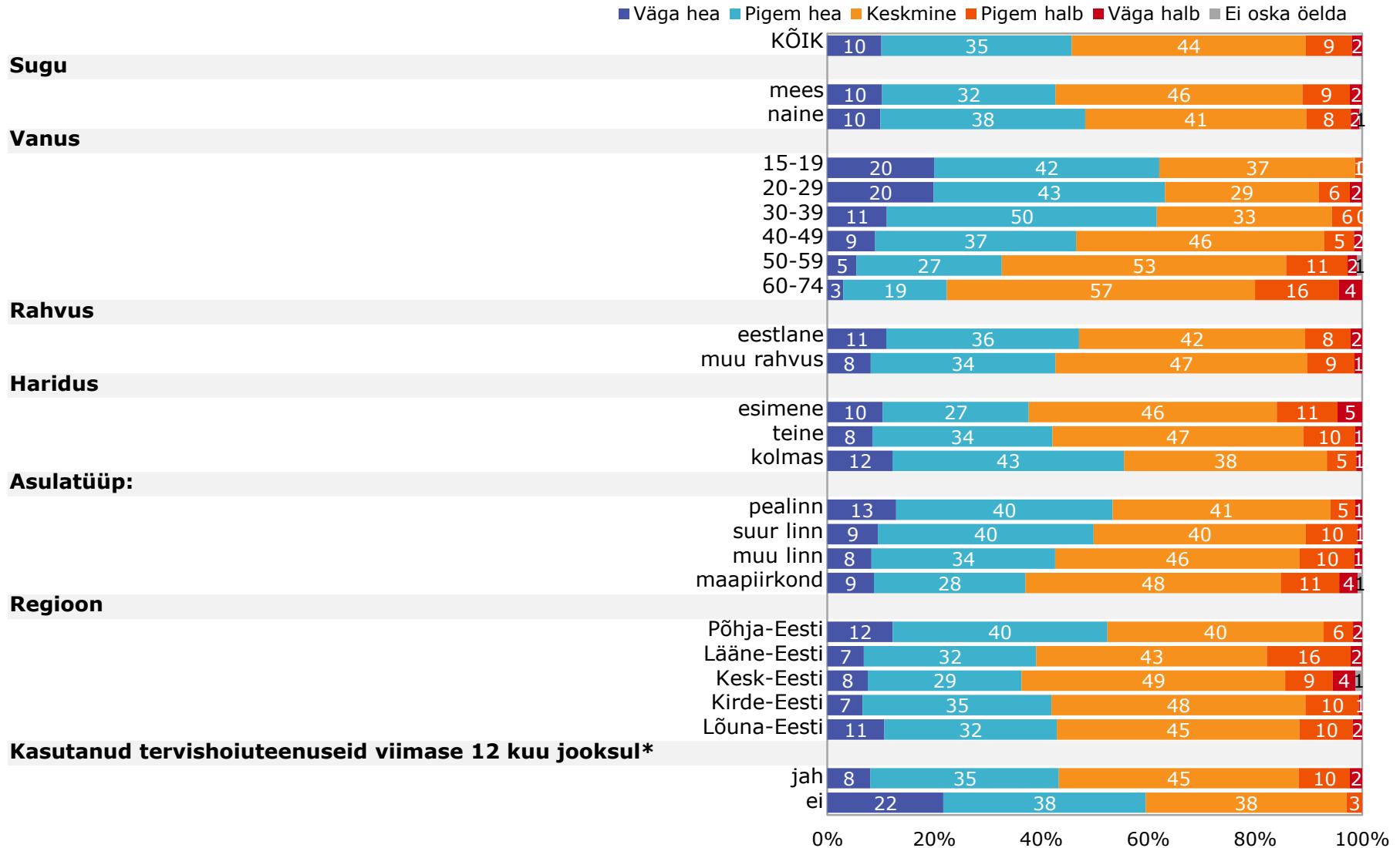
46%* (arvestades uuringu vea piire 42–49%) Eesti elanikest vanuses 15–74 hindab oma tervist heaks. 2014. aastal oli see näitaja samuti 46%.

*Joonisel on arvud esitatud ümardatult, hinnang „hea“ moodustub järgnevalt: 10,1% + 35,5% = 45,5%.

Hinnang oma üldisele tervises seisundile: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

*Kasutanud viimase 12 kuu jooksul ühte või enamat järgmistest teenustest: perearst, pereõde, ämmaemand, hambaarst, eriarst, haiglaravi, päevaravi, kiirabi, erakorralise meditsiini osakond, koduõe teenus.

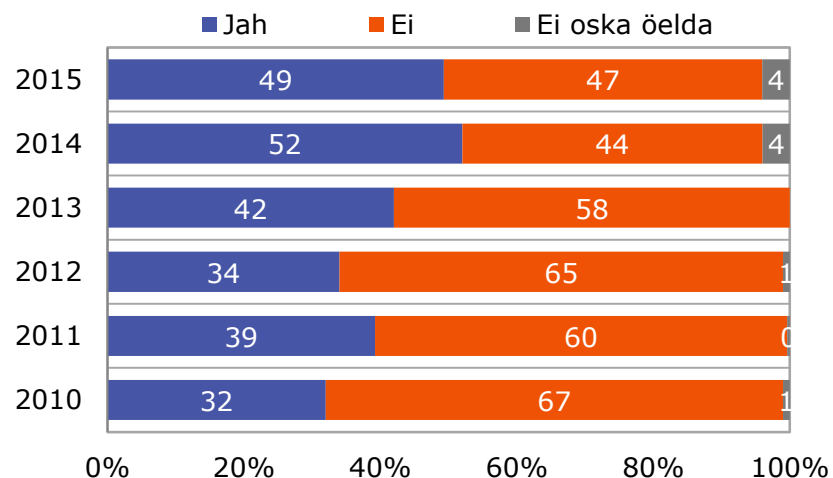
Hinnang oma üldisele tervises seisundile: statistiliselt olulised erinevused

		Tervises seisund		
		Hea	Keskmine (sh. ei oska öelda)	Halb
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridustase	esimene			
	teine			
	kolmas			
Asulatüüp	pealinn			
	suurlinn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
Tervishoiuteenuste kasutamine	jah			
	ei			

Pikaajalise haiguse või terviseprobleemi olemasolu ning igapäevategevuste piiratus selle mõjul 2010–2015

Kas Teil on mõni pikaajaline (krooniline) haigus või terviseprobleem? Pikaajaliseks haiguseks loeme haigust, mis on kestnud või tõenäoliselt kestab 6 kuud või kauem. % kõikidest vastajatest, n=1669

49%-l (arvestades uuringu vea piire 46–52%) vastajatest on enese hinnangul pikaajaline haigus või terviseprobleem.

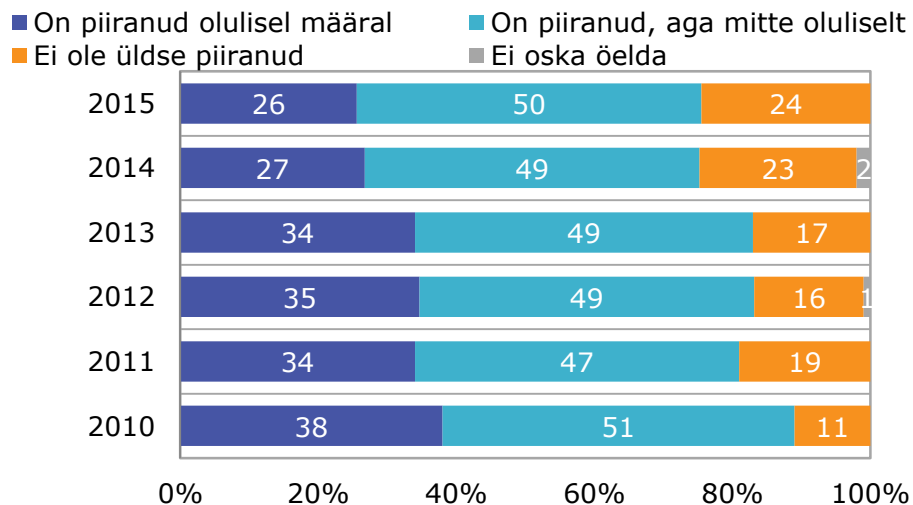

Kuivõrd on pikaajaline haigus või terviseprobleem piiranud Teie igapäevategevusi?

% neist, kel on pikaajaline haigus või terviseprobleem, n=844

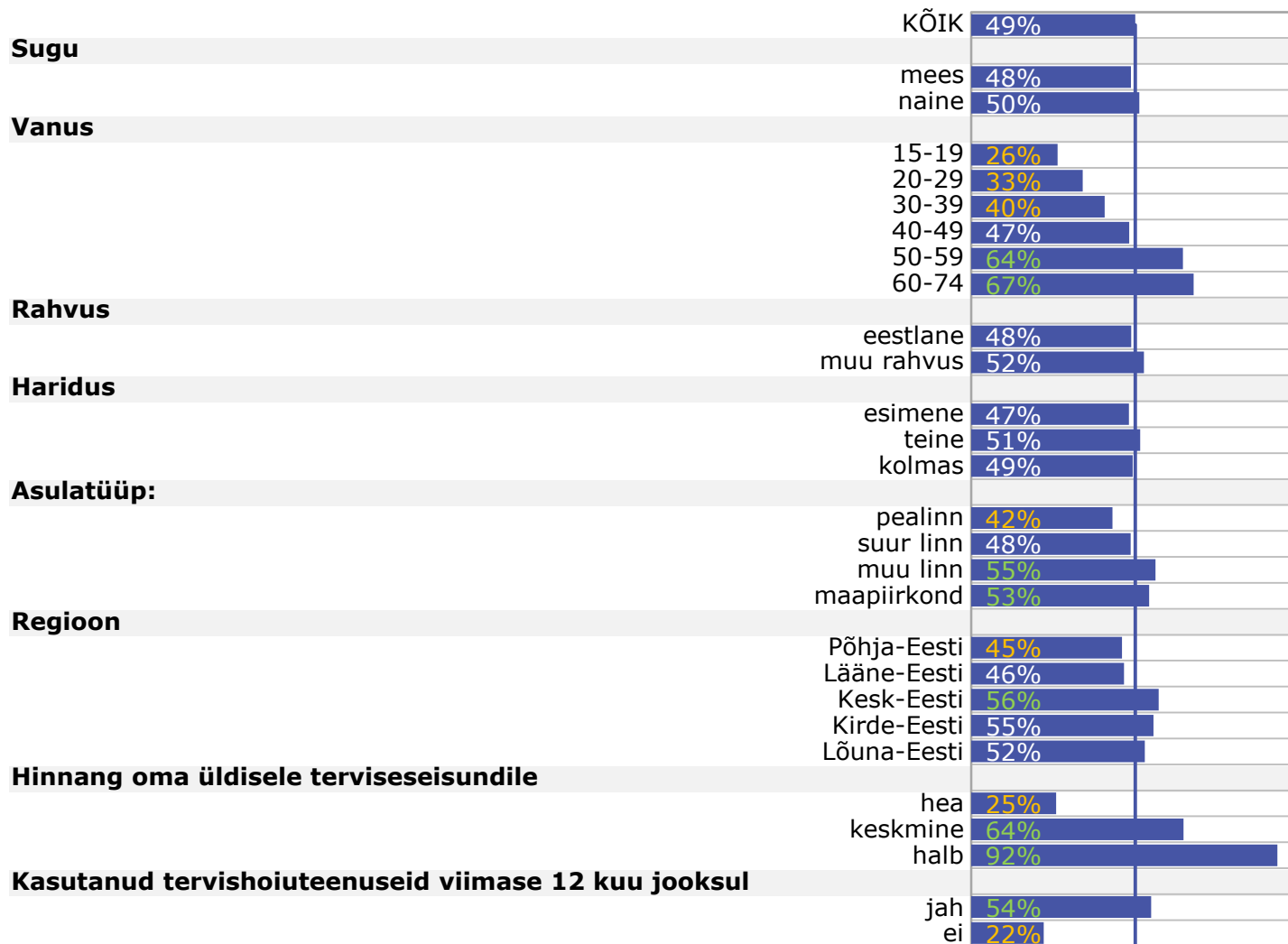
75% kroonilise haigusega elanikest (37% kõigist 15–74-aastastest) on tundnud haigusest tingitud piiranguid oma igapäevaelus, sealhulgas veidi üle veerandi on tundnud olulisi piiranguid.

Olulisel määral piirab krooniline terviseprobleem sagedamini 60–74-aastaste inimeste elu (34%).

Kroonilise haigusega elanike profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

Kokkuvõte: eluviiside tervislikkus

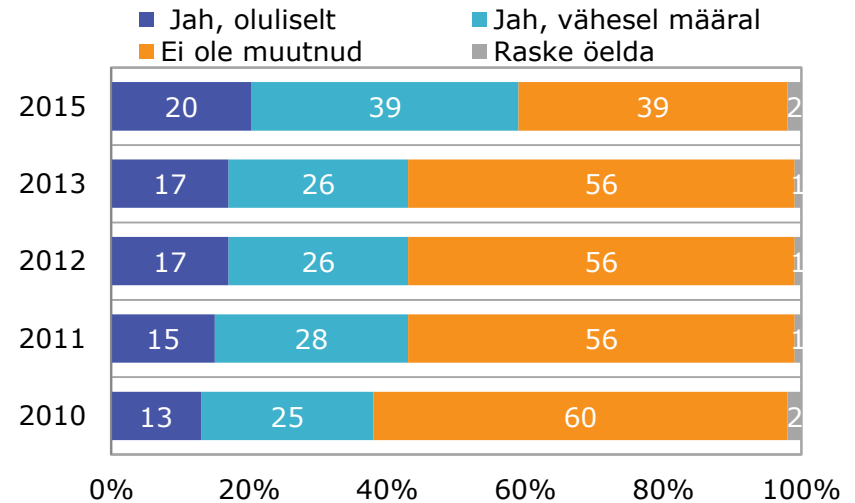
- Oma eluviise on viimase 12 kuu jooksul tervislikumaks muutnud 59% (arvestades vea piire 56–62%) elanikest: neist 20% on muutnud olulisel määral ja 39% vähesel määral. Varasematel aastatel on nende osakaal jäänud 38–43% vahele. Võrreldes varasemate uuringutega on oluliselt kasvanud just nende osakaal, kes on eluviise vähesel määral tervislikumaks muutnud (osaliselt mõjutatuna ka uuringu metoodika muutustest).
  - Nende seas, kes on oma eluviisides korrekture teinud, on enam naisi, 20–29-aastaseid, väljaspool pealinna asuvates linnades elavaid ning Põhja-Eesti elanikke. Neid, kes oma eluviise tervislikumaks muutnud ei ole, on enam meeste ja 60–74-aastaste seas.
- Sarnaselt varasematele uuringutele on eluviisides tervislikumaks muutunud inimesed ennekõike muutnud tervislikumaks oma toitumisharjumusi (65%) ja suurendanud füüsilist aktiivsust (61%). Varasemast enam mainitakse ka alkoholi tarbimise lõpetamist või vähendamist (31%).
- Kõigist elanikest 8% eluviisid on viimase aasta jooksul muutunud ebatervislikumaks, kuna nad on olnud kehaliselt vähem aktiivsed, ning 6% on varasemast ühekülgsemalt toitunud. 3% mainib, et on suurendanud nädalasi alkoholikoguseid.
  - Kehaliselt väiksemat aktiivsust toovad teistest sagedamini välja 15–19-aastased (18%) ning 20–29-aastased (13%). Samuti mainivad just need earühmad enam varasemast ühekülgsemat toitumist: vastavalt 13% ja 14%.

Eluviiside muutmine tervislikumaks viimase 12 kuu jooksul 2010–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul muutnud oma eluviisi tervislikumaks, nt toitudes, kehalist aktiivsust suurendades, suitsetamist ja alkoholi tarvitamist piirates jne?

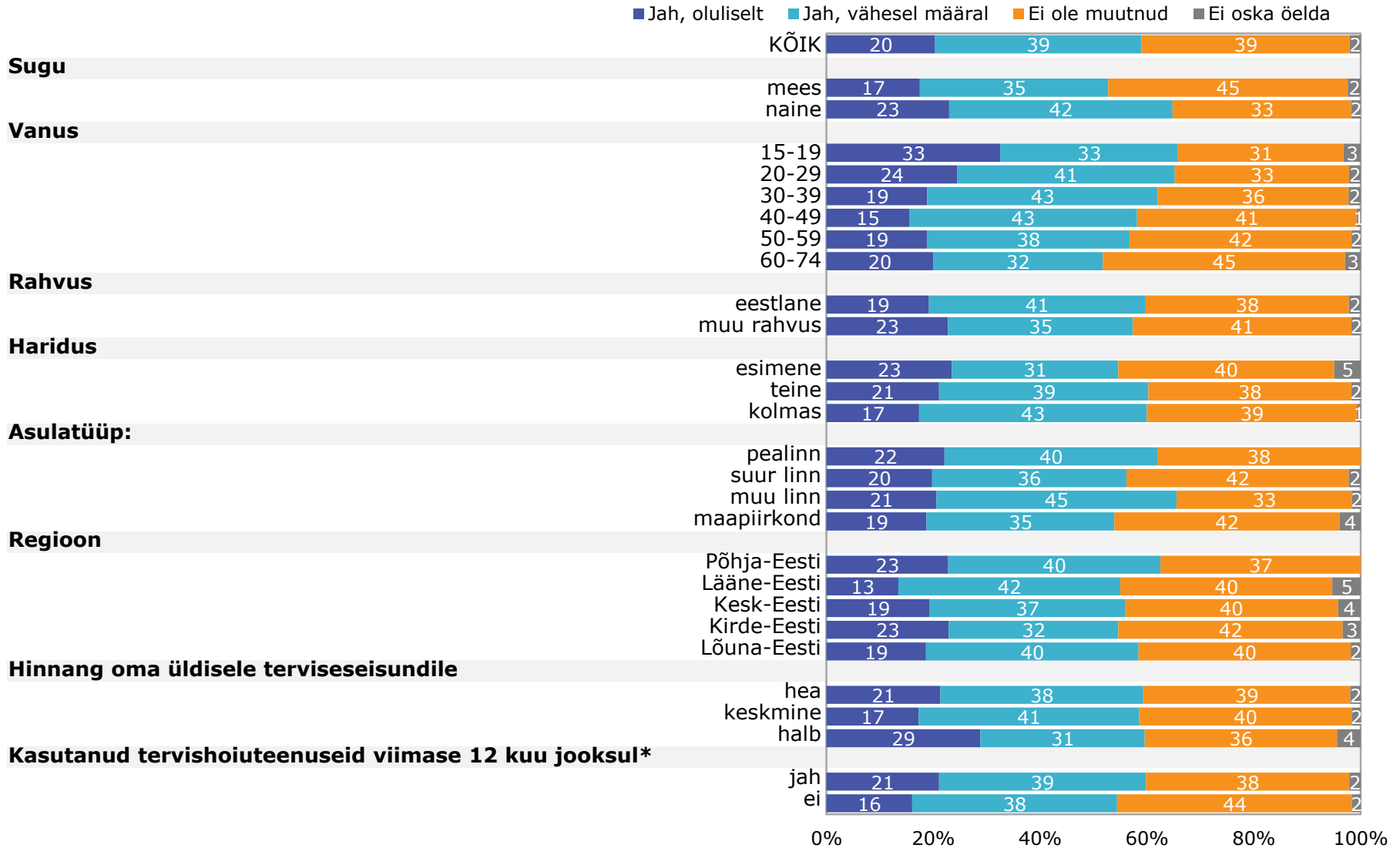
59% (arvestades uuringu vea piire 56–62%) Eesti elanikest on viimase aasta jooksul mingil määral oma eluviise tervislikumaks muutnud. Varasematel aastatel on see näitaja jäänud 38–43% vahele. Ennekõike on kasvanud nende osakaal, kes on vähesel määral midagi oma tervise heaks teinud. Oma eluviise oluliselt tervislikumaks muutnuid ei ole võrreldes 2013. aastaga oluliselt lisandunud, kuid pikemat trendi vaadates on märgata nende osakaalu kasvu.

Eluviiside muutmine tervislikumaks viimase 12 kuu jooksul: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

*Kasutanud viimase 12 kuu jooksul ühte või enamat järgmistest teenustest: perearst, pereõde, ämmaemand, hambaarst, eriarst, haiglaravi, päevaravi, kiirabi, erakorralise meditsiini osakond, koduõe teenus.

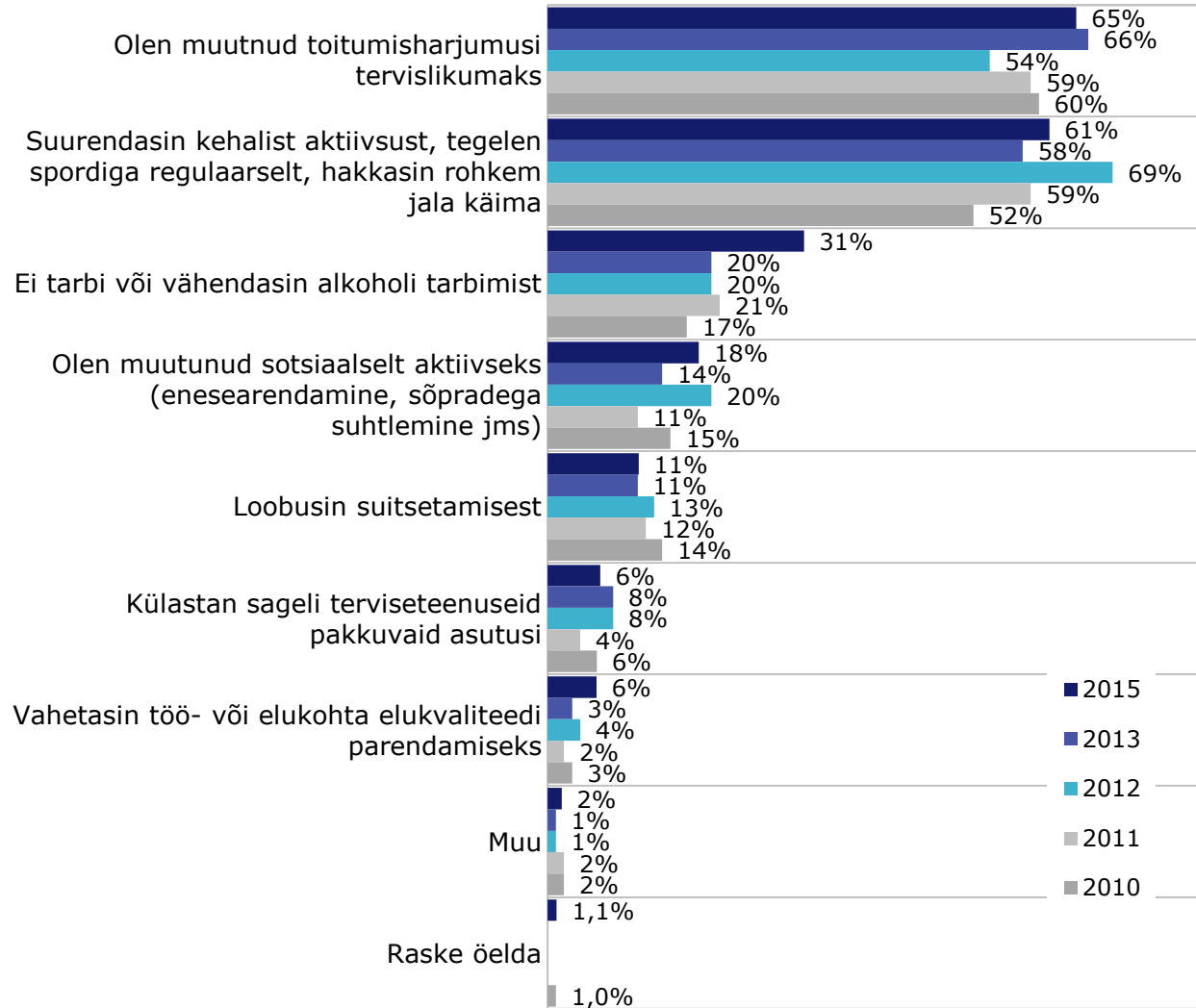
Eluviiside muutmine tervislikumaks viimase 12 kuu jooksul: statistiliselt olulised erinevused

		Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul muutnud oma eluviisi tervislikumaks, nt toitudes, kehalist aktiivsust suurendades, suitsetamist ja alkoholi tarvitamist piirates jne?		
		Olulisel + vähesel määral	Ei ole muutnud	Ei oska öelda
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridustase	esimene			
	teine			
	kolmas			
Asulatüüp	pealinn			
	suurlinn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
Terviseseisund	hea			
	keskmine			
	halb			
Tervishoiuteenuste kasutamine viimase 12 kuu jooksul	jah			
	ei			

Eluviiside muutmine tervislikumaks 2010–2015

% vastajatest, kes on oma eluviise viimase 12 kuu jooksul tervislikumaks muutnud, n=1008

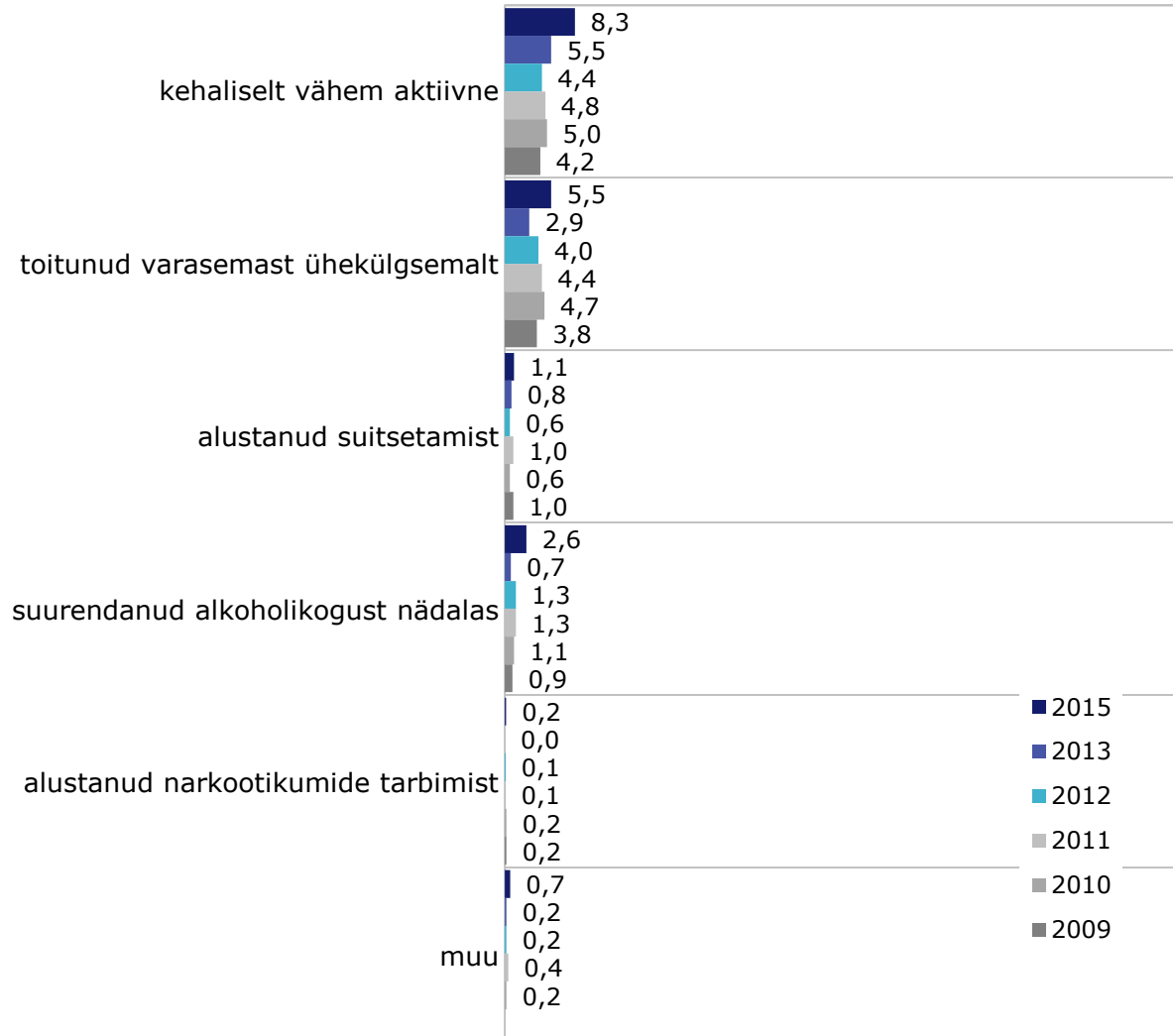
Mil viisil olete muutnud oma eluviise tervislikumaks?

Eluviiside muutumine ebatervislikumaks 2010–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas viimase 12 kuu jooksul on Teie eluviisid muutunud ebatervislikumaks, kuna olete ...?

4

Elanike kokkupuude tervishoiusüsteemiga

Kokkuvõte: kokkupuude erinevate tervishoiuteenustega

- Viimase aasta jooksul on oma terviseprobleemidega arsti poole pöördunud 77% elanikest (arvestades uuringu vea piire 78–84%). 2014. aastal oli see näitaja 81% ning on viimase 5 aasta jooksul jäänud vahemikku 72–81%. Kõige enam on hiljutise kokkupuutega inimesi krooniliste haigete seas: 54% neist käis arsti juures kuni kaks kuud tagasi ning aasta jooksul on neist arsti juures käinud 89%. Neist, kel pikaajalist terviseprobleemi pole, käis arsti juures kuni paar kuud tagasi 27% ning aasta jooksul 64%. 60–74-aastastest on viimase aasta jooksul arsti juures käinud 85%.
  - Viimase aasta jooksul arsti vastuvõtul käinuid on enam naiste (80%) ja 60–74-aastaste (85%) seas. Vähem on aasta jooksul arsti juurde jõudnud mehed (73%) ja 30–39-aastased (71%).
- Sarnaselt varasemale on elanikud viimase aasta jooksul kõige sagedamini käinud perearsti juures – 62% (59–65%). Eriarsti on külastanud 42% (38–45%) ning hambaarsti 37% (34–40%). Pereõe iseseisval vastuvõtul on käinud 12% (10–14%), erakorralise meditsiini osakonda on pöördunud 11% (9–13%). Haiglaravil on viibinud 7% (6–9%), päevaravil 4% (3–5%) elanikest, kiirabi kutsunud 6% (5–8%). 2% on külastanud ämmaemandat. Koduõe teenust hooldusraviks on saanud 0,3%. Mitte ühegi mõõdetud teenusega ei ole kokku puutunud 14%.
  - 15–19-aastased on teistest earühmadest enam külastanud hambaarsti (54%).
  - 20–29-aastased on keskmisest enam pöördunud erakorralise meditsiini osakonda (18%) ning käinud keskmisest vähem hambaarsti juures (29%).
  - 30–39-aastased on keskmisest enam käinud ämmaemanda vastuvõtul (4% naistest) ning vähem perearsti juures (51%).
  - 40–49-aastased on keskmisest veidi enam käinud pereõe vastuvõtul (15%) ning viibinud päevaravil (6%); vähem kutsunud kiirabi (3%) ja käinud erakorralise meditsiini osakonnas (8%).
  - 50–59-aastaste tervishoiuteenuste kasutamine vastab elanikkonna keskmisele tasemele.
  - 60–74-aastased on keskmisest enam käinud perearsti juures (74%), eriarsti vastuvõtul (47%), viibinud haiglaravil (12%) ning kutsunud kiirabi (11%). Vaid 10% neist ei ole eelneval aastal ühtegi tervishoiuteenust kasutanud.

Kokkuvõte: tervishoiuteenustega kokkupuute sagedus, teenustega rahulolu

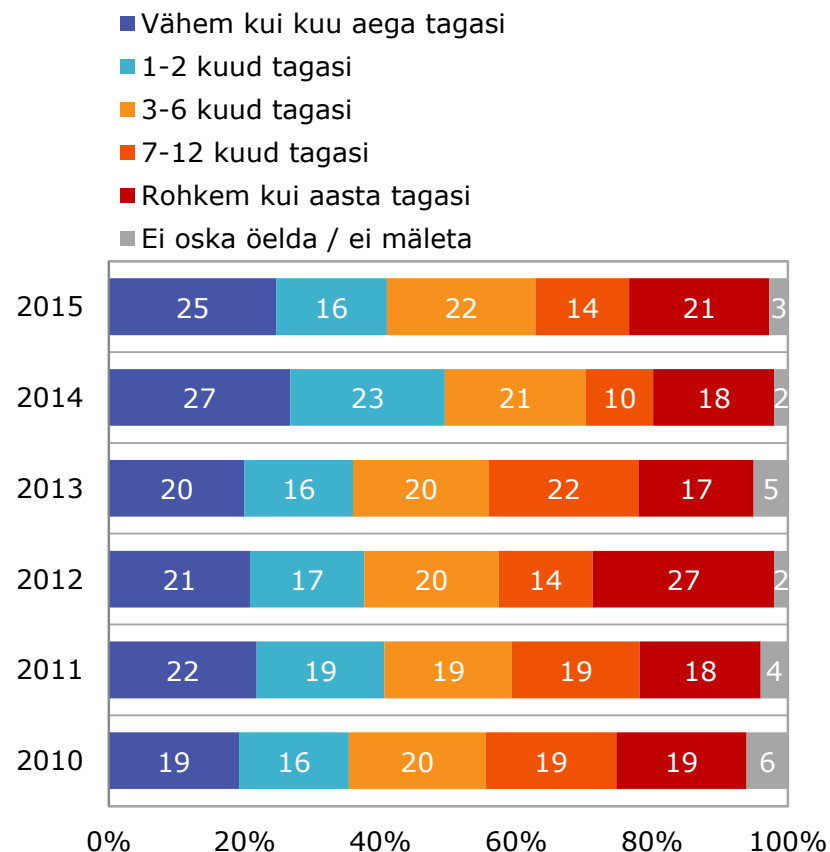
- Viimase aasta jooksul perearsti, eriarsti ja hambaarsti külastanutel paluti täpsustada, mitu korda nad seda on teinud. Sama küsiti viimase 2 aasta jooksul haiglaravil viibinutelt.
- Perearsti külastanutest 31% käis seal ühe korra, 28% kaks korda, 14% kolm korda ja 23% neli korda või enam.
  - 60–74-aastastest 45% on perearsti viimase aasta jooksul külastanud 3 või enam korda.
- Eriarsti on korra külastanud 30%, kaks korda 32%, 3 korda 15% ning 4 või enam korda 21%.
- Hambaarsti on korra külastanud 37%, kaks korda 22%, kolm korda 13% ning 4 või enam korda 25% vastajatest.
- Haiglas on viimase 2 aasta jooksul enamik viibinud korra (70%), 18% 2 korda ning 11% 3 või enam korda. Viimaste hulgas on keskmisest enam 60–74-aastaseid inimesi.
- Tervishoiuteenustega kokkupuute sagedus ei ole võrreldes eelmise aastaga oluliselt muutunud.
- Teenustega rahulolu küsiti viimase aasta jooksul perearsti, pereõde, eriarsti ning hambaarsti külastanutelt ning viimase 2 aasta jooksul haiglas viibinutelt või kiirabi kutsunutelt. Kõige kõrgem on rahulolu hambaarsti ja pereõe teenustega: mõlemaga jäi rahule 93% külastanutest. Järgnevad perearst ja eriarst (rahul 91% külastanutest), haiglaraviteenus (rahul 89% viibinutest) ning kiirabi (rahul 86%) kokkupuutunutest.
- Rahulolu erinevate tervishoiuteenustega ei ole võrreldes 2014. aastaga muutunud. Täpsem ülevaade rahulolust eri teenusepakkujatega sotsiaal-demograafilistes sihtrühmades on toodud igat teenust eraldi kajastavas peatükis.

Viimane kokkupuude arstidega 2010–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Millal pöördusite viimati oma terviseprobleemidega mõne arsti poole?

Viimase aasta jooksul on arstidega kokku puutunud 77% elanikest (arvestades uuringu veapiire 78–84%). 2014. aasta andmetel oli aasta jooksul arstiga kokku puutunud 81% elanikest.

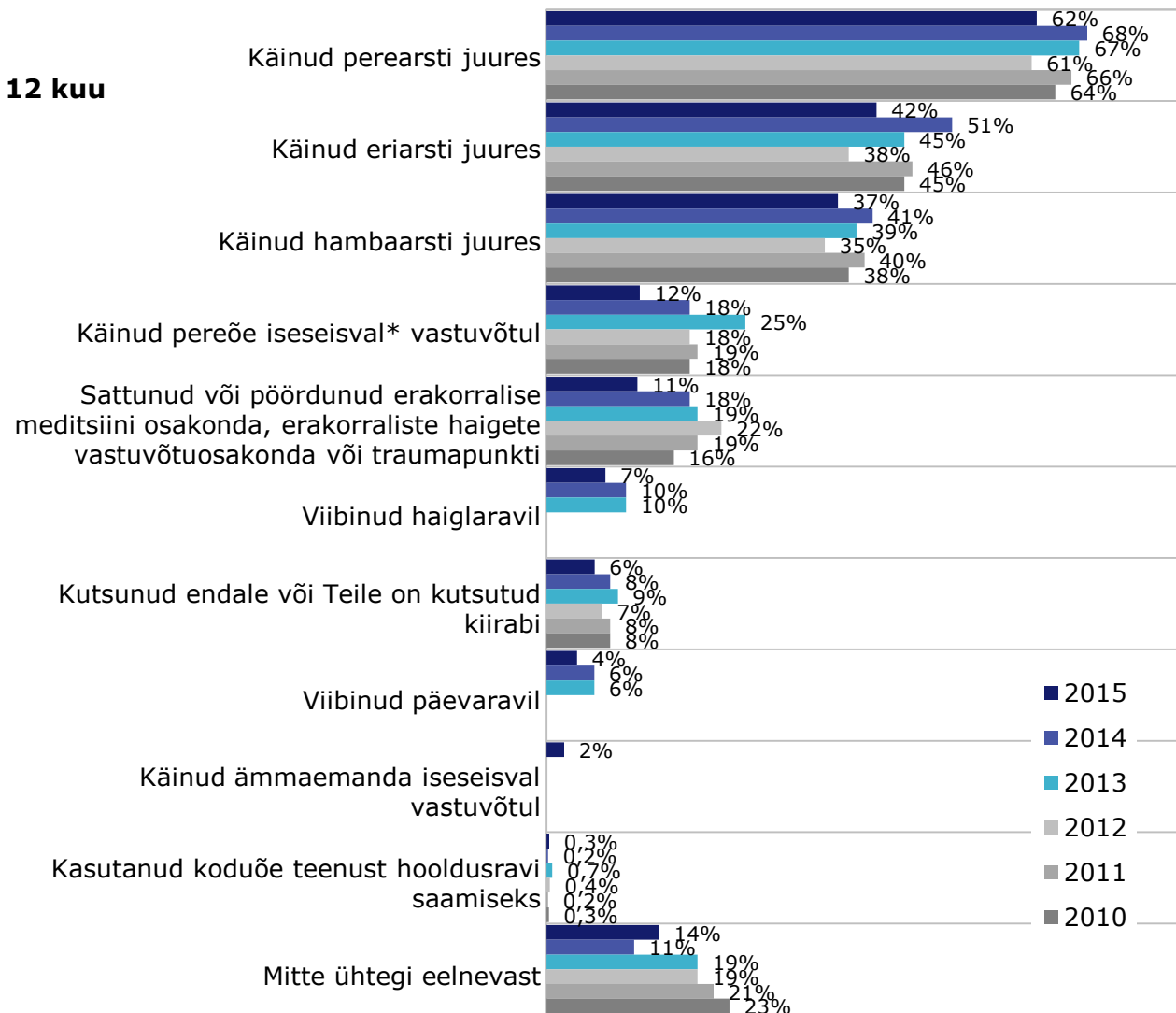

Tervishoiuteenuste kasutamine viimase 12 kuu jooksul 2010–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas Te olete oma terviseprobleemidega viimase 12 kuu jooksul kasutanud järgnevaid tervishoiuteenuseid?

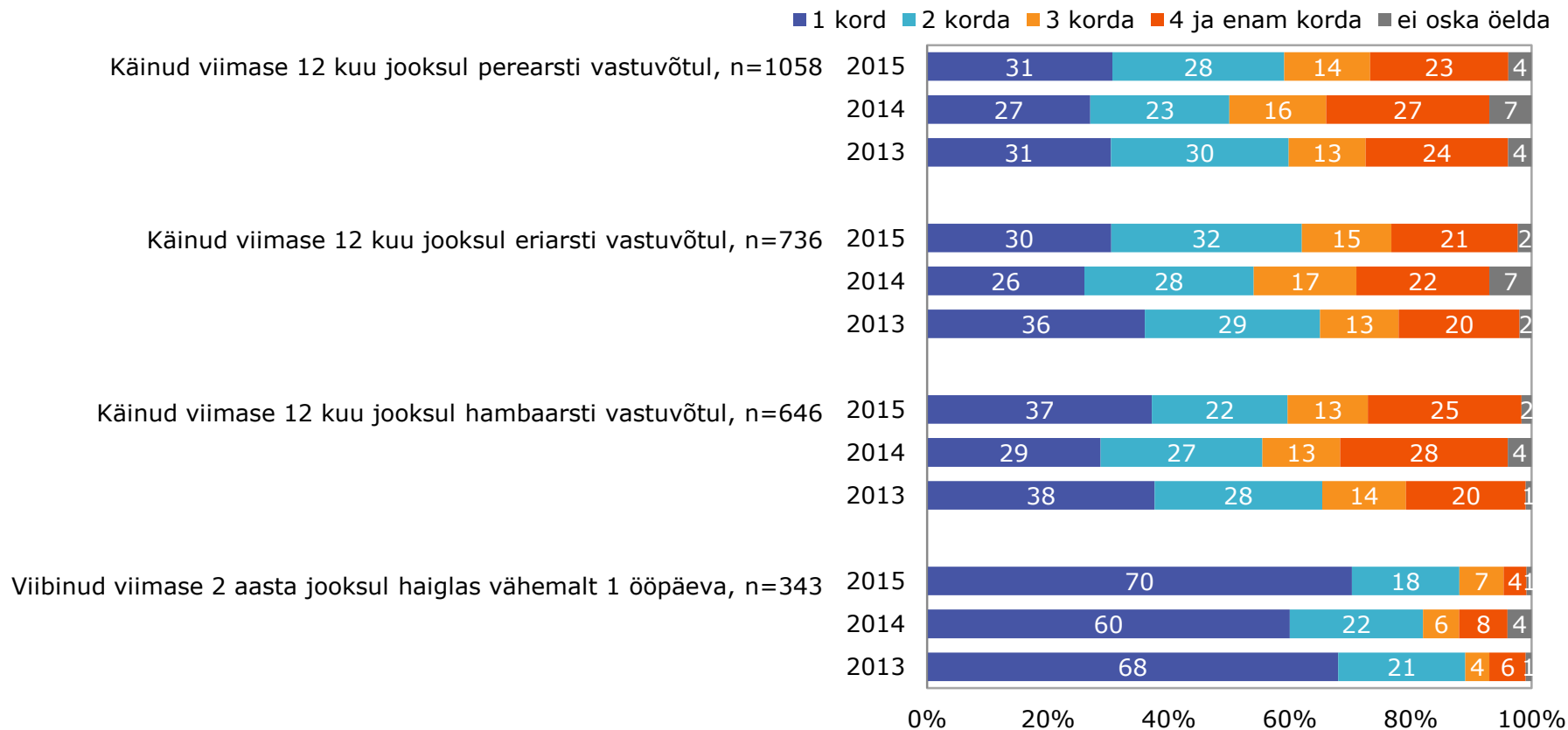

Tervishoiuteenuste kasutamine viimase 12 kuu jooksul: statistiliselt olulised erinevused

	Kas Te olete oma terviseprobleemidega viimase 12 kuu jooksul ...											
	käinud perearsti juures vastuvõtul	käinud pereõe iseseisval vastuvõtul	käinud ämma- emanda iseseisval vastuvõtul	käinud hambaarsti juures vastuvõtul	käinud eriarsti juures vastuvõtul	viibinud haiglaravil	viibinud päevaravil	kutsunud endale või Teile on kutsutud kiirabi	sattunud või pöördunud erakorralise meditsiini osakonda	kasutanud koduõe teenust hooldusravi saamiseks	Mitte ühtegi eelnevast	Ei oska öelda/ei mäleta
Sugu												
mees	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	
naine	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus
Vanus												
15-19				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus							
20-29				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus				
30-39	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus									
40-49		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus					Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus				
50-59						Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus			
60-74	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	
Rahvus												
eestlane		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus										Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
muu rahvus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus										Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus
Haridustase												
esimene				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus				
teine				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus							
kolmas				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	
Asulatüüp												
pealinn	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus				
suur linn		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus										
muu linn		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus					Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus					
maapiirkond				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus						
Regioon												
Põhja-Eesti	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus								
Lääne-Eesti					Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus					Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus		
Kesk-Eesti			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus									
Kirde-Eesti		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus						Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus				
Lõuna-Eesti												
Tervise seisund												
hea	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	
keskmine	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	
halb	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	

Kokkupuute sagedus tervishoiuteenustega viimase 12 kuu jooksul (haigla puhul 2 aasta jooksul)

% vastavat teenust kasutanud vastajatest

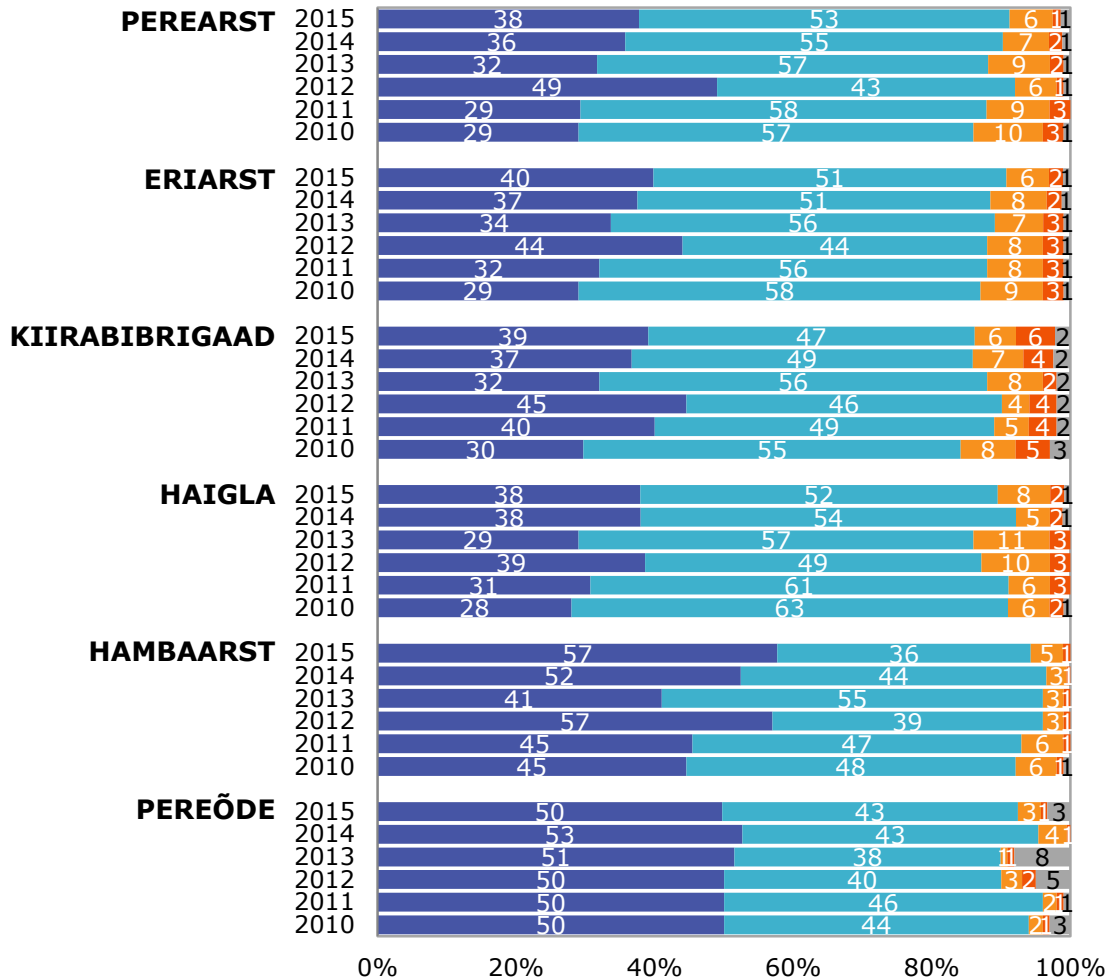
Rahulolu arsti või tervishoiutöötajaga, tuginedes viimasele

kokkupuutele

% vastava tervishoiutöötajaga viimase 12 kuu jooksul kokku puutunudest, haigla ja kiirabi puhul viimase 2 aasta jooksul kokku puutunudest

■ Väga rahule ■ Üldiselt rahule ■ Üldiselt ei jäänud rahule ■ Üldse ei jäänud rahule ■ Ei oska öelda / ei mäleta

Mõeldes oma viimasele külastuskorrale, siis kuivõrd rahule Te jäite?

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

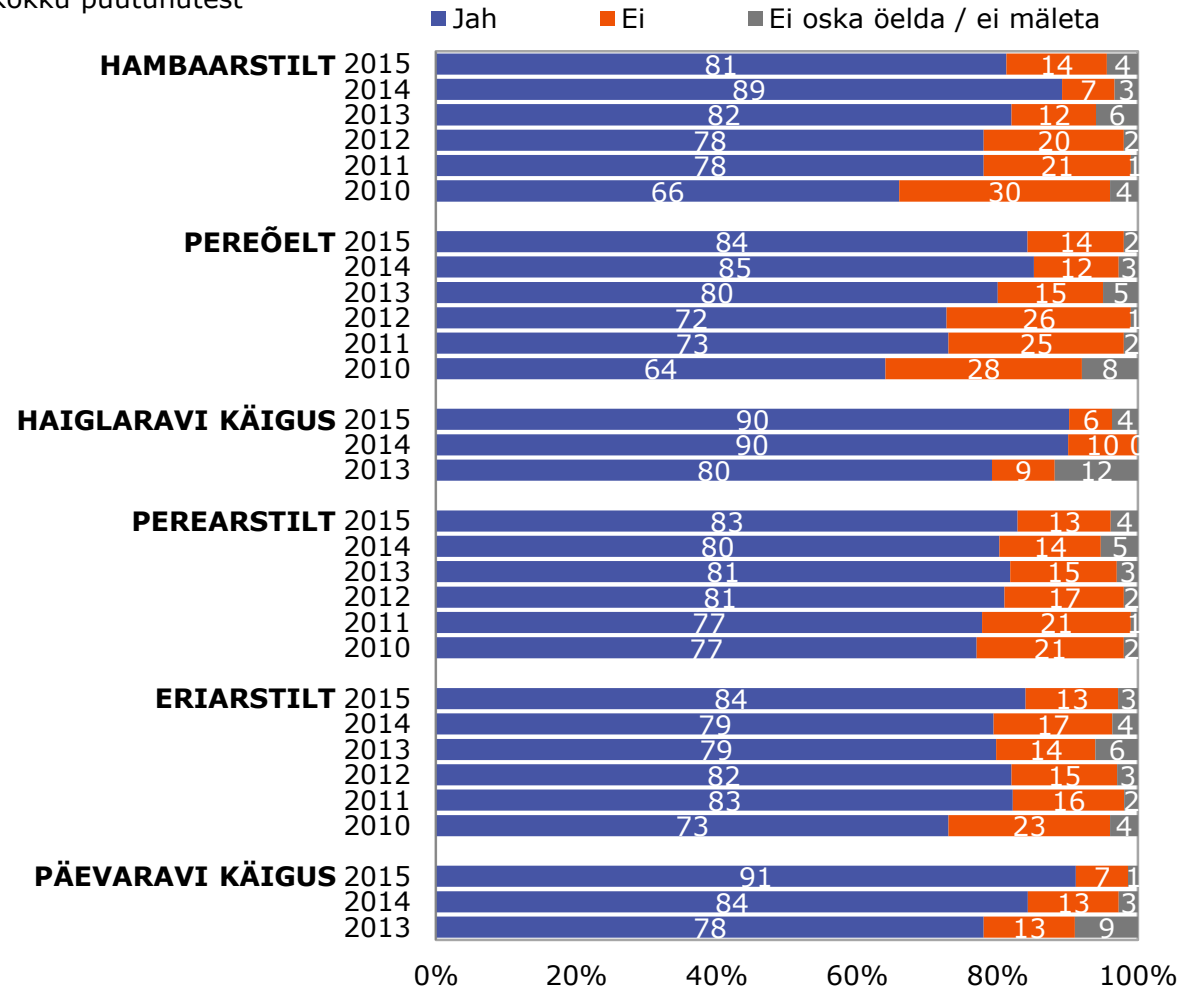
© TNS 2015

Kokkuvõte: tervise eest hoolitsemiseks, haiguste ennetamiseks ja raviks saadud suulised ja kirjalikud juhised

- Viimase 12 kuu jooksul konkreetse tervishoiutöötajaga kokku puutunud inimestel paluti öelda, kas nad said sellelt arstilt või teenusepakkujalt edaspidiseks raviks, käitumiseks ja toimetulekuks piisavalt selgitusi ja nõuandeid.
  - Kõige sagedamini on juhiseid saadud päevaravi (91% kokkupuutunutest) ja haiglaravi käigus (90% kokkupuutunutest). Järgnevad pereõde ja eriarst (mõlemal juhul 84%), perearst (83%) ning hambaarst (81%).
  - Pikemat perioodi vaadates on üha enam selgitusi ja nõuandeid saadud päevaravi käigus (kasv 78%-lt 2013. aastal 91%-le 2015. aastal). Ka pereõelt on pikemat perioodi vaadates saadud nõuandeid üha enam, ehkki võrreldes 2014. aastaga olulist muutust toimunud ei ole.
- Kirjalikke juhiseid või infovoldikuid edaspidiseks tervise eest hoolitsemiseks, haiguste ennetamiseks või haigusega toimetulekuks on samuti enim saadud haiglaravi (57%) ja päevaravi (50%) käigus. Järgnevad eriarst (42%), perearst (40%), pereõde (34%) ning hambaarst (24%). Tervikuna ei ole kirjalikke materjale saanute osakaal võrreldes 2014. aastaga oluliselt muutunud ühegi arsti ega teenusepakkuja puhul.
- Tervishoiutöötajatelt saadud kirjalike materjalidega jäi täiesti rahule 61% (arvestades vea piire 56–66%) ning osaliselt 30% (arvestades vea piire 26–35%). Vaid 3% ei jäänud üldse rahule. Nende osakaal, kes materjalidega täiesti rahule jäi, on võrreldes 2013. aastaga langenud (tollal jäi täiesti rahule 76%).

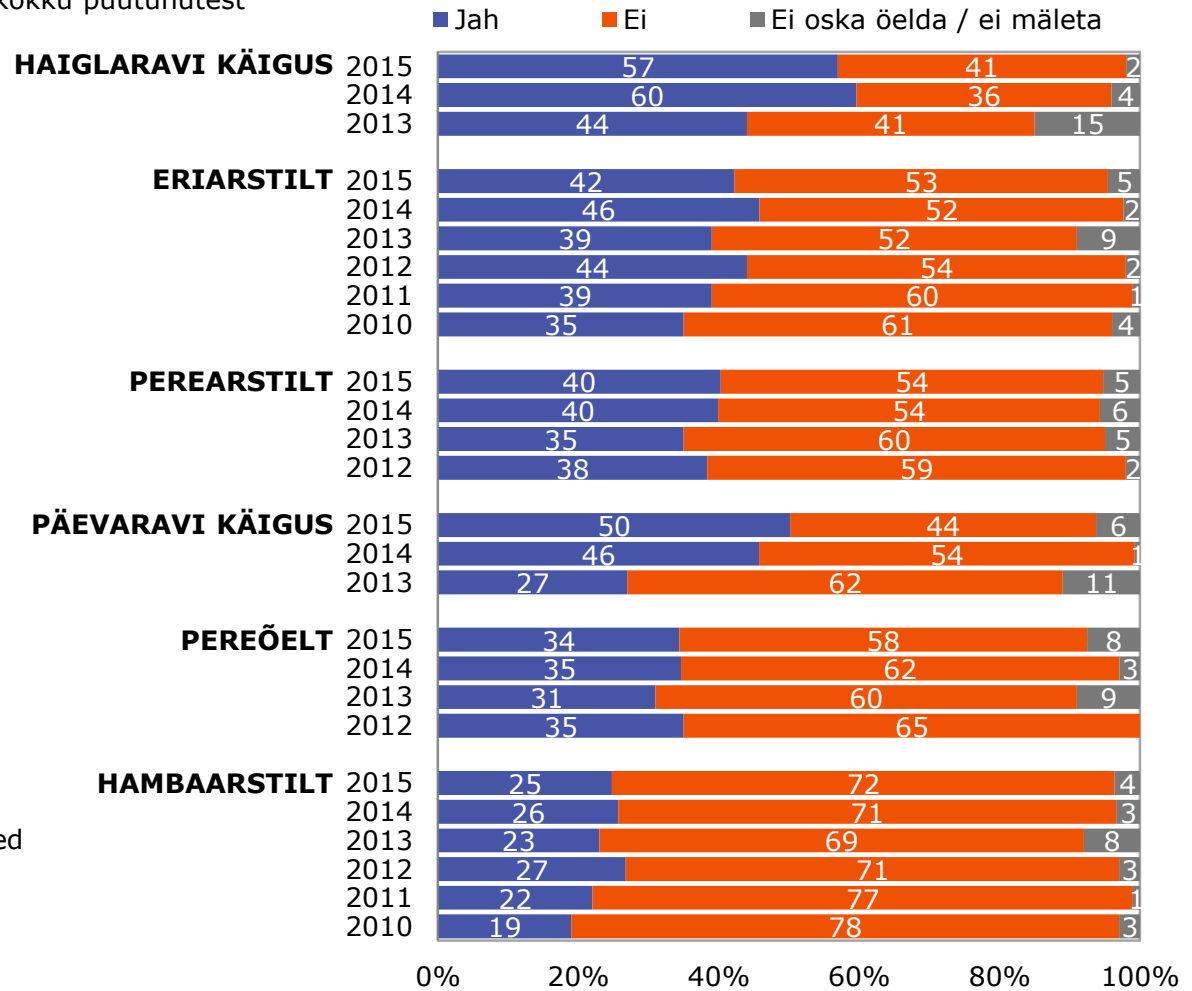
Edaspidiseks raviks, käitumiseks ja toimetulekuks piisavate selgituste ja nõuannete saamine erinevatelt arstidelt ja teenuseosutajatelt 2010–2015

% vastava teenusega viimase 12 kuu jooksul kokku puutunutest

Kirjalike juhiste või infovoldikute saamine edaspidiseks tervise eest hoolitsemiseks, haiguste ennetamiseks või haigusega toimetulekuks 2010–2015

% vastava teenusega viimase 12 kuu jooksul kokku puutunutest

„Haiglaravi“ ja „Päevaravi“ asemel esitatud kategooria „Haiglast“, seetõttu ei ole tulemused varasemate aastatega võrreldavad.

Vea piirid:

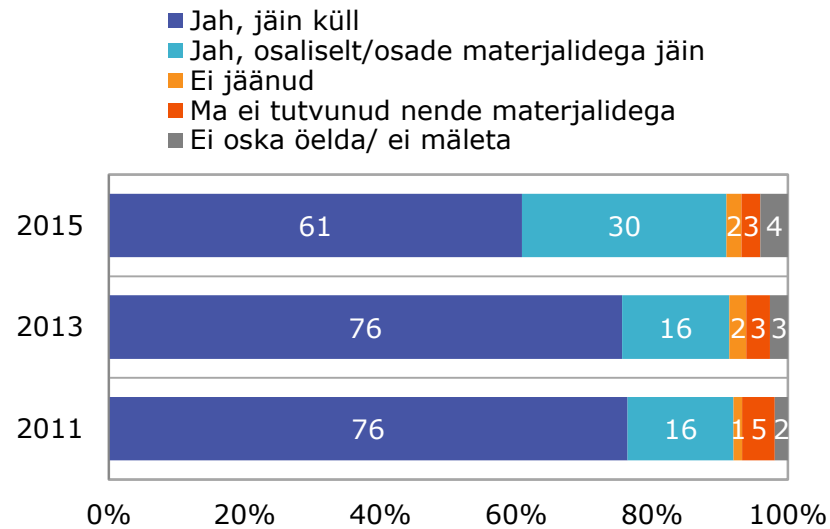
Haiglaravi „jah“ – vea piirid 46–68%

Päevaravi „jah“ – vea piirid 35–65%

Rahulolu tervishoiutöötajatelt tervise eest hoolitsemiseks, haiguste ennetamiseks või haigusega toimetulekuks saadud kirjalike juhiste või infovoldikutega 2011–2015

% vastajatest, kes on vähemalt ühelt tervishoiutöötajalt saanud kirjalikke juhiseid või infovoldikuid, n=740

Kas Te jäite saadud materjalidega üldiselt rahule?

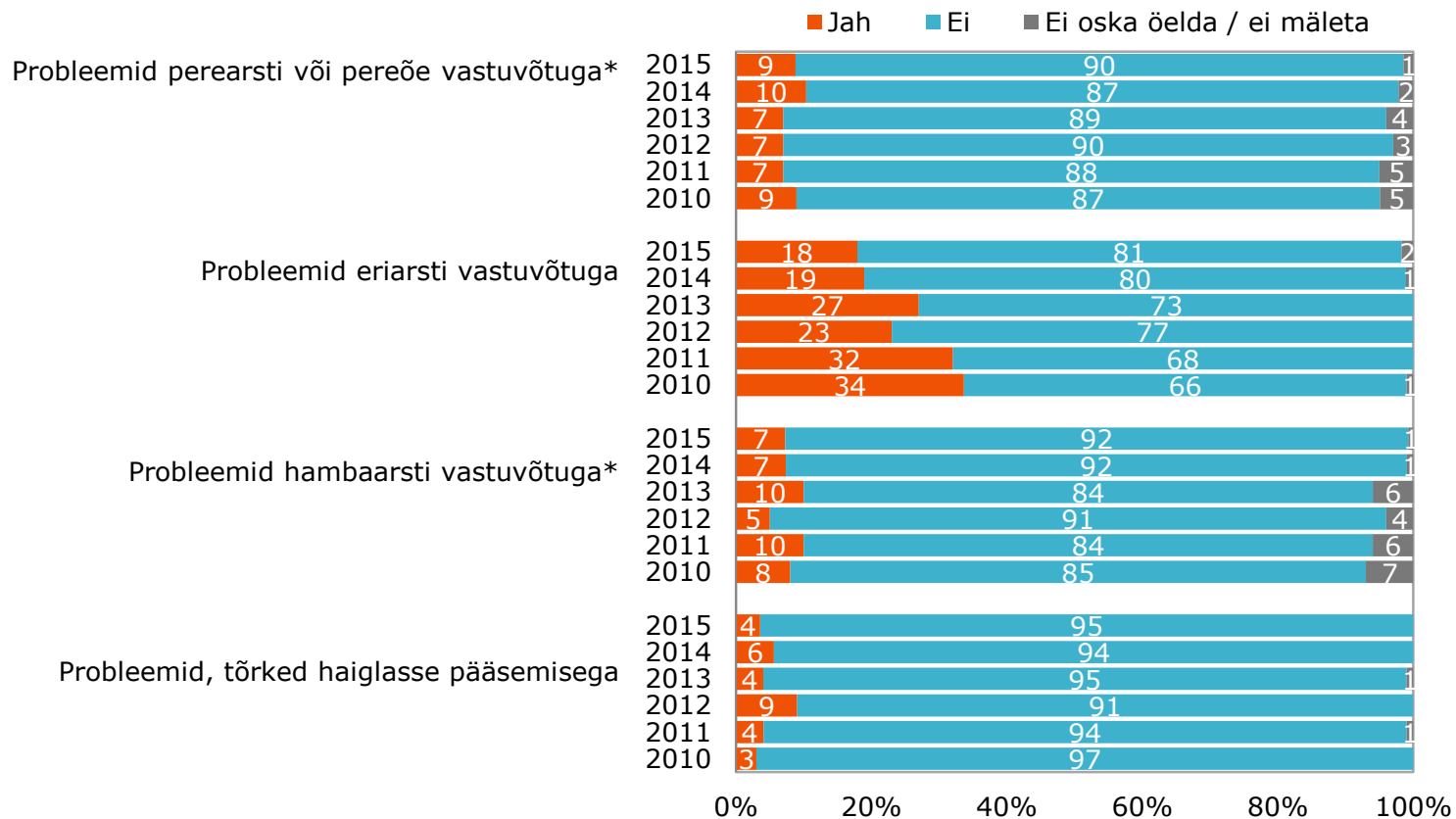

Kokkuvõte: probleemide kogemine seoses eri tervishoiuteenustega

- Elanikelt uuriti, kas nad on erinevate tervishoiuteenuste kasutamise mõnes etapis (registreerimine, kohalejõudmine, vastuvõtt) kogunud probleeme.
- Sarnaselt varasemaga kogetakse kõige enam probleeme seoses eriarsti vastuvõtuga: probleeme arsti vastuvõtu mõnes etapis (registreerimine, kohalejõudmine, vastuvõtt) on tundnud 18% aasta jooksul eriarsti külastanutest. Seda on sama palju kui eelmise uuringu andmetel.
  - Keskmisest enam on takistusi seoses eriarsti vastuvõtuga kogunud 40–49-aastased (25%), samuti Põhja-Eesti elanikud (23%) (sh. Tallinna elanikest 22%).
- Perearsti või pereõe ning hambaarsti vastuvõtuga seoses on probleeme olnud vastavalt 9%-l ning 7%-l viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Haiglasse pääsemisega seoses oli probleeme 4%-l viimase 2 aasta jooksul haiglas viibinutest. Ka siin ei ole võrreldes 2014. aastaga muutusi toimunud.
  - Perearsti vastuvõtuga on probleeme olnud keskmisest enam Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikel (12% on kogunud probleeme). Vanuserühmadest eristuvad 20–29- ja 30–39-aastased, kellest vastavalt 12% ja 13% on probleeme kogunud.
  - Hambaarsti vastuvõtuga seoses on probleeme keskmisest enam olnud suuremate linnade elanikel.
  - Haiglasse pääsemisega on probleeme olnud keskmisest enam Tallinna elanikel.
- Täpsem ülevaade ettetulnud probleemidest on ära toodud iga vastavat teenust põhjalikumalt käsitlevates peatükkides.

Probleemide tekkimine viimasel korral arsti vastuvõtu ükskõik millises etapis (registreerimine, kohalejõudmine, vastuvõtt) 2010–2015

% vastavat arsti viimase 12 kuu jooksul külastanutest, haigla puhul % viimase 24 kuu jooksul seal plaaniliselt viibinutest

*2009.–2013. aasta andmed on kõigist vastajatest, alates 2014. aastast on tulemusi näidatud viimase 12 kuu jooksul arsti külastanutest.

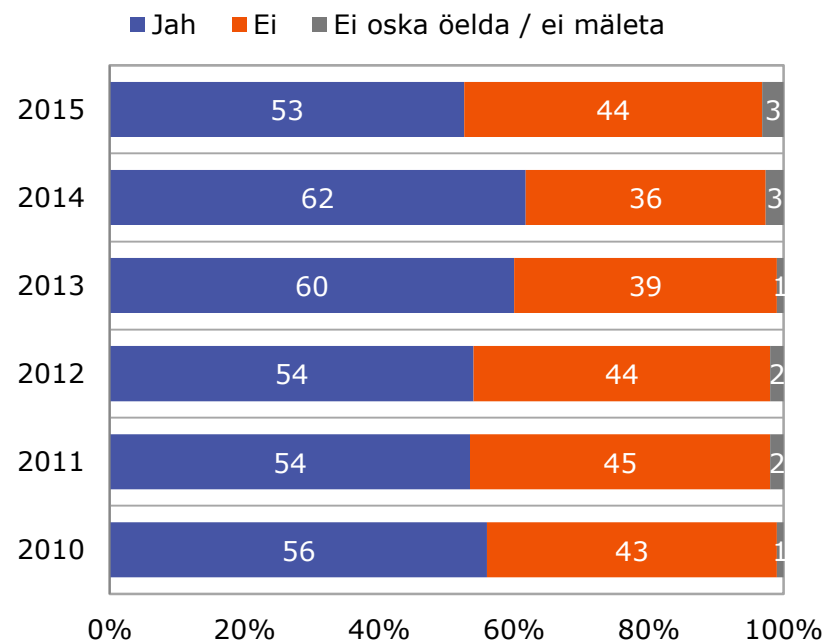
Kokkuvõte: terviseprobleemidega arsti juurde mittepöördumine

- Viimase 12 kuu jooksul on 53%-l (arvestades uuringu vea piire 50–56%) elanikest tulnud ette, et nad ei pöördunud tekkinud terviseprobleemiga arsti poole. Seda on mõnevõrra vähem kui paaril viimasel aastal (60–62%), kuid võrreldav varasemate aastatega (54–56%).
- Kõige sagedamini jätaavad oma terviseprobleemide pärast arsti poole pöördumata:
  - 20–29-aastased (60%);
  - muust rahvusest inimesed (57%);
  - need, kelle tervis on halb (61%);
  - need, kellel on krooniline terviseprobleem (57%).
- Ennekõike jäetakse pöördumata seetõttu, et probleem ei ole tõsine ning sellega saadakse ise hakkama (69%). Ka kroonilise haigusega inimesed ei pruugi alati uuesti arsti juurde pöörduda, kui neil on ravi teada ja nende seisundis ei toimu olulisi muutusi. Üle veerandi mainib pikki järjekordi arsti juurde, veidi üle viiendiku seda, et haigus pole ägenenud, viiendik ütleb, et abi saadakse apteegist või polnud lihtsalt aega arsti juurde minna. Muid põhjuseid tuuakse välja oluliselt vähem.

Terviseprobleemidega arsti poole mittepöördumine 2010–2015

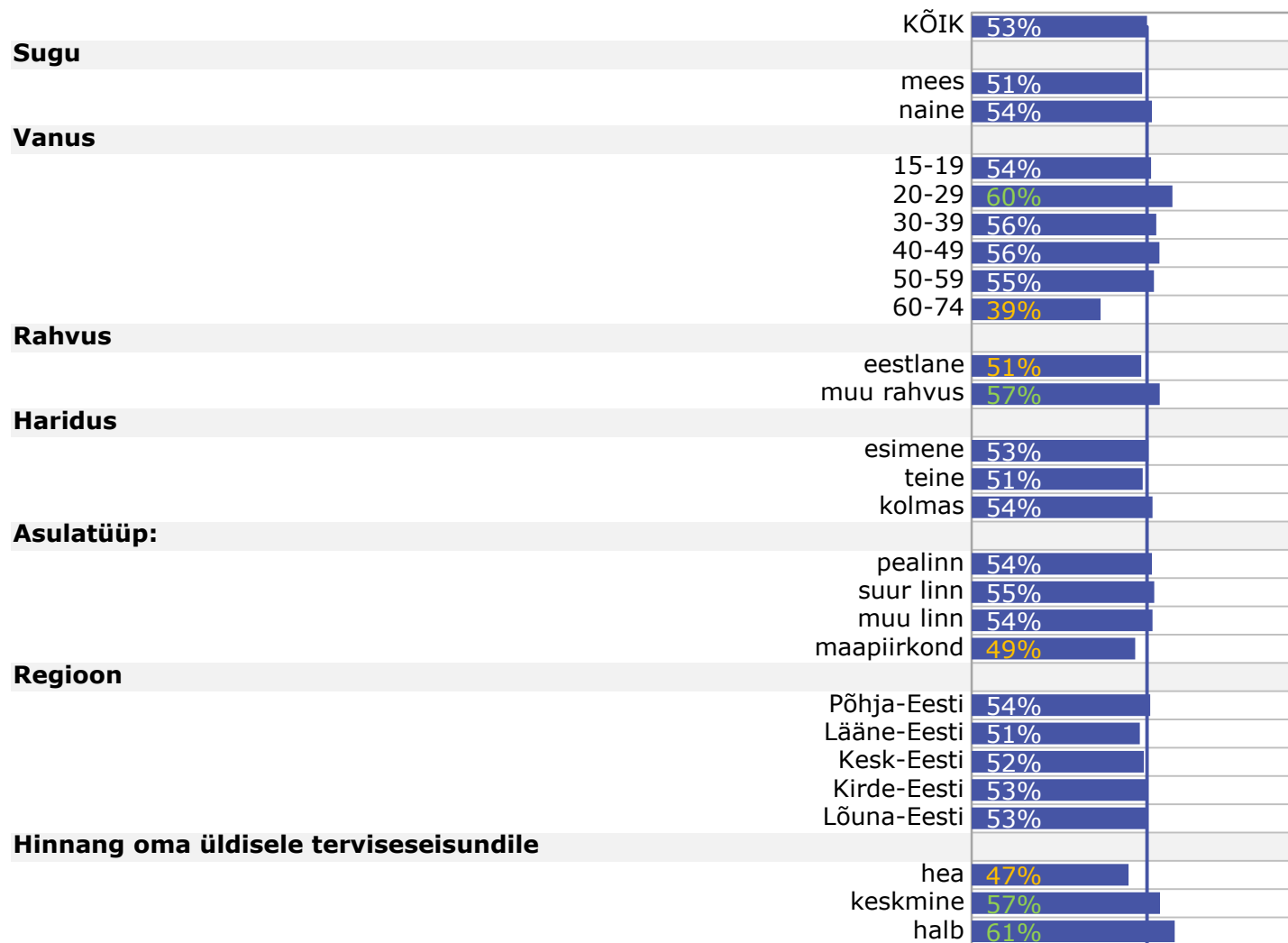
% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas viimase 12 kuu jooksul on juhtunud, et Teil oli terviseprobleeme, kuid Te ei pöördunud arsti poole?

Elanike profiil, kes ei ole terviseprobleemidega arsti juurde pöördunud

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad , n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Terviseprobleemidega arsti poole mittepöördumise põhjused

% neist, kes ei ole viimase 12 kuu jooksul oma terviseprobleemidega arsti poole pöördunud, n=894

5

Perearsti ja pereõe teenuste kasutamine

Kokkuvõte: rahulolu perearstisüsteemiga ja oma perearstiga

- Perearsti juures on viimase 12 kuu jooksul käinud 62% Eesti 15–74-aastastest elanikest. Üldse ei ole oma perearsti ega tema asendusarstiga kokku puutunud 5% neist, kes aasta jooksul ei ole vastuvõtul käinud (1,9% kõigist elanikest).
  - Keskmisest enam on perearsti vastuvõtul käinud inimesi naiste, 60–74-aastaste ning enese hinnangul keskmise või halva tervisega inimeste seas.
- Perearstisüsteemiga on rahul 78% elanikest (arvestades uuringu vea piire 76–81%). See ei ole võrreldes 2014. aastaga muutunud: siis oli rahulolu 76%. Neist, kes on viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud, on perearstisüsteemiga rahul 82%.
  - Rahulolevate hinnangute andjaid on enam 15–29-aastaste, eestlaste ning maa-asulate elanike seas. Keskmisest enam on rahulolematuid 50–59-aastaste ning muust rahvusest inimeste seas, kellest ligi veerand ei ole perearstisüsteemiga rahul.
- Oma perearstiga jäi viimasel külastusel rahule 92% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest.
  - Rahulolevaid inimesi on keskmisest enam 60–74-aastaste seas. Väga rahul olevaid inimesi on enam ka 15–19-aastaste hulgas. Tervikuna on rahulolu sarnaselt eelmise aasta andmetele kõrgem ka maapiirkondades. Rahulolematust on enam 40–49-aastaste ning Tallinna elanike seas.
- Pea pooled rahulolematutest patsientidest tõid välja seda, et arst tundub ebakompetentsena ning ei paku loodetud abi. Kolmandik ei olnud rahul arsti suhtumisega patsienti: see oli ükskõikne, üleolev, ebameeldiv. Vähem mainiti seda, et arstil pole visiidi ajal piisavalt aega patsiendile tähelepanu pöörata, et perearst ei taha suunata eriarstile ja/või uuringutele või ei anna piisavalt selgitusi ja juhiseid.
  - „Soovin rohkem tähelepanu ja seda, et arst võtaks patsienti tõsiselt, kui ta vastuvõtule tuleb. Patsient peab saama abi igal puhul, ka siis, kui ta on eakas ja tal võivad olla kroonilised hädad. Ükskõiksust on väga palju. Ja ka jooksutamist.“
  - „Arstil on liialt tööd ja ta ei suuda piisavalt keskenduda ega hoolega süveneda inimestesse. Tehakse tööd nagu konveieril.“
  - „Perearst võiks rohkem süveneda patsiendi probleemidesse, aega jääb väheks patsiendi jaoks, paljud asjad jäävad ütlemata ...“
  - „Ei paku mingit abi, ei kuulagi ära, läheb närvi, saadab ära.“
  - „Passiivne suhtumine. Kaebused kuulatakse ära ja edasi ei juhtu midagi.“
  - „Kuna arst ei tea, mis mul viga, käsib ta mul võtta kalleid rohtusi ehku peale.“
  - „Perearst ütles, et ei tea, mis haigus mul on, aga edasi ei suunanud.“

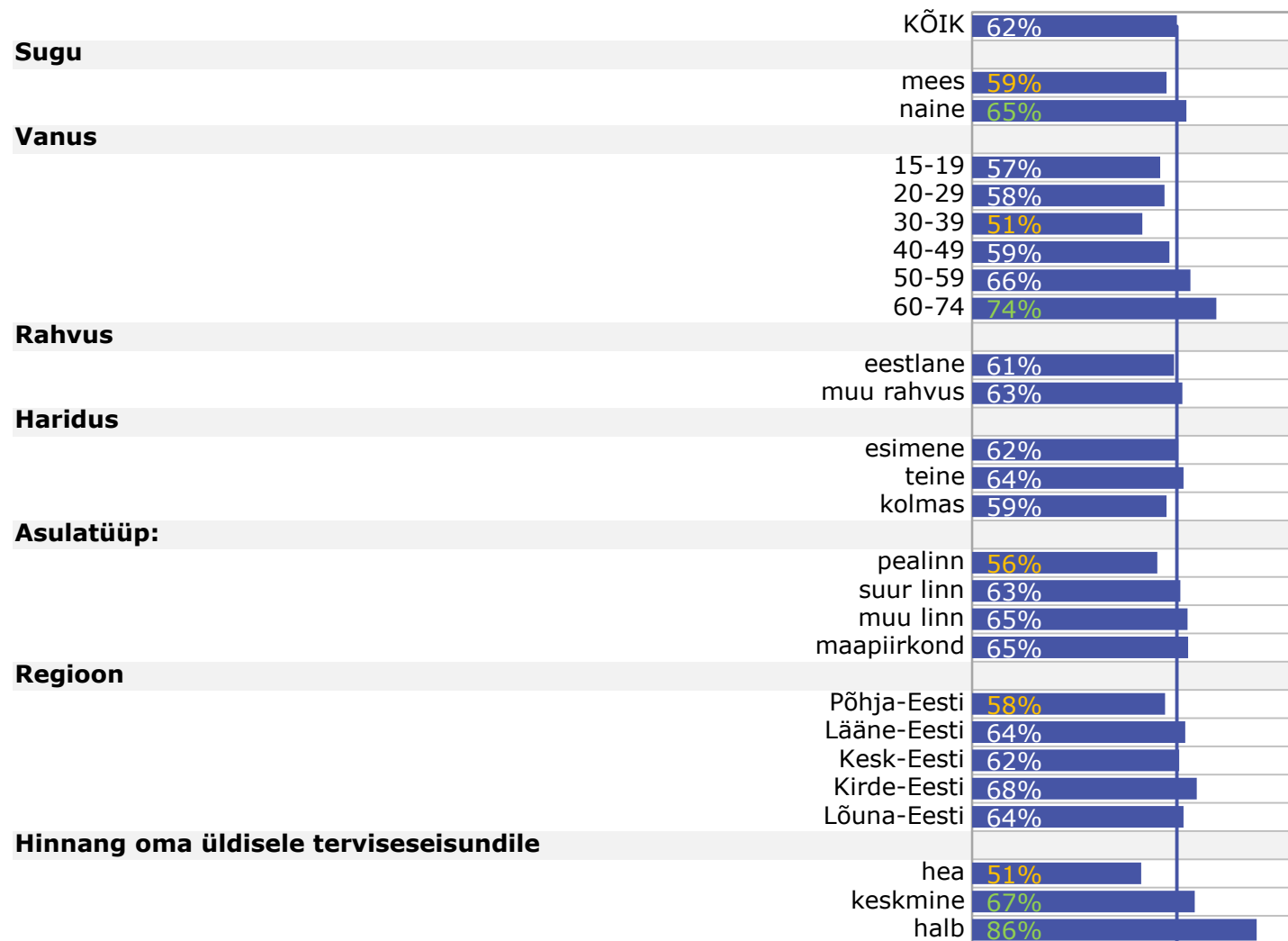

Kokkuvõte: rahulolu oma perearstiga

- Mõeldes oma viimasele perearsti külastusele, paluti vastajatel hinnata külastuse erinevaid aspekte. Kõige sagedamini nõustuti sellega, et perearsti suhtlusstiil oli meeldiv (94%). 91% tundis, et perearst pühendas neile piisavalt aega, 90% pidas perearsti asjatundlikuks, 89% meelest selgitas ta asju kergesti arusaadaval moel, 88% arvates võimaldas perearst küsida küsimusi või avaldada arvamust soovitatud ravi kohta. 79% usub, et perearst suudab teda aidata enamikus terviseküsimustes, ning 76% tundis, et perearst kaasas teda oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui ta soovis (83% neist, kes kaasamist soovisid ja kelle puhul see oli asjakohane ehk tehti raviotsuseid).
- Võrreldes 2014. aastaga on kasvanud usk perearsti asjatundlikkusesse (84%-lt 90%-le).
  - Keskmisest rohkem on enamikku eespool mainitud aspekte (välja arvatud perearsti meeldiv suhtlusstiil) tunnetanud 60–74-aastased. Nemad on tervikuna oma perearstiga ka üle keskmise rahul. Perearsti suhtlusstiili peavad sagedamini meeldivaks 15–19-aastased noored (99%). 40–49-aastaste seas on enam neid, kes ei nõustu, et perearst võimaldas neil küsida küsimusi või avaldada soovitatud ravi kohta arvamust (14%, vs. 9% keskmiselt); kes ei tunne, et perearst pühendas neile piisavalt aega (11% vs. 7% keskmiselt); kes ei pea perearsti asjatundlikuks (10% vs. 7% keskmiselt); ning neid, kes ei usu, et ta suudab neid aidata enamikus terviseküsimustes (22% vs. 14% keskmiselt). Selles vanuserühmas oli ka rahulolematust perearstiga kõige rohkem.
  - Pealinna elanike seas on enam neid, kes ei ole rahul perearsti suhtlusstiiliga (7% vs. 4% keskmiselt) ning ei usu tema asjatundlikkusesse (10% vs. 7% keskmiselt). Maapiirkondades, kus rahulolu perearstiga on tervikuna kõrgem, tuntakse sagedamini, et perearst kaasab patsienti ravi ja hooldust puudutavatesse otsustesse ja pühendab talle piisavalt aega.
  - Eestlased leiavad mitte-eestlastest sagedamini, et perearst ei pühendanud neile piisavalt aega, ning harvemini, et tema suhtlusstiil oli meeldiv.

Viimase 12 kuu jooksul perearsti vastuvõtul käinute profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

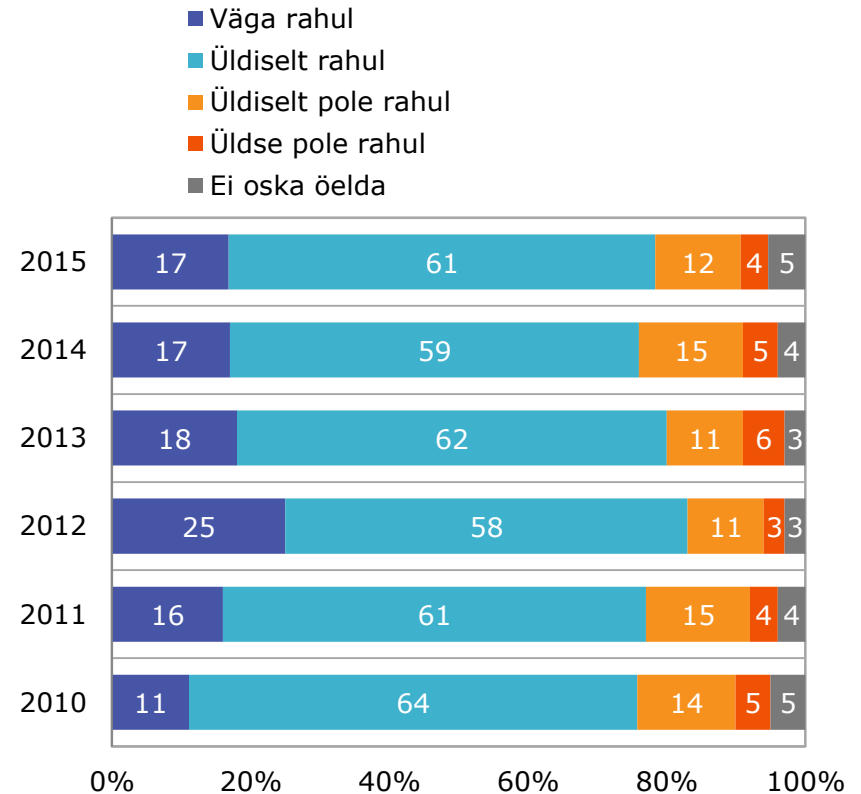
Rahulolu perearstisüsteemiga 2010–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kuivõrd Te olete rahul perearstisüsteemiga, mis võimaldab mistahes terviseprobleemiga pöörduda perearsti poole?

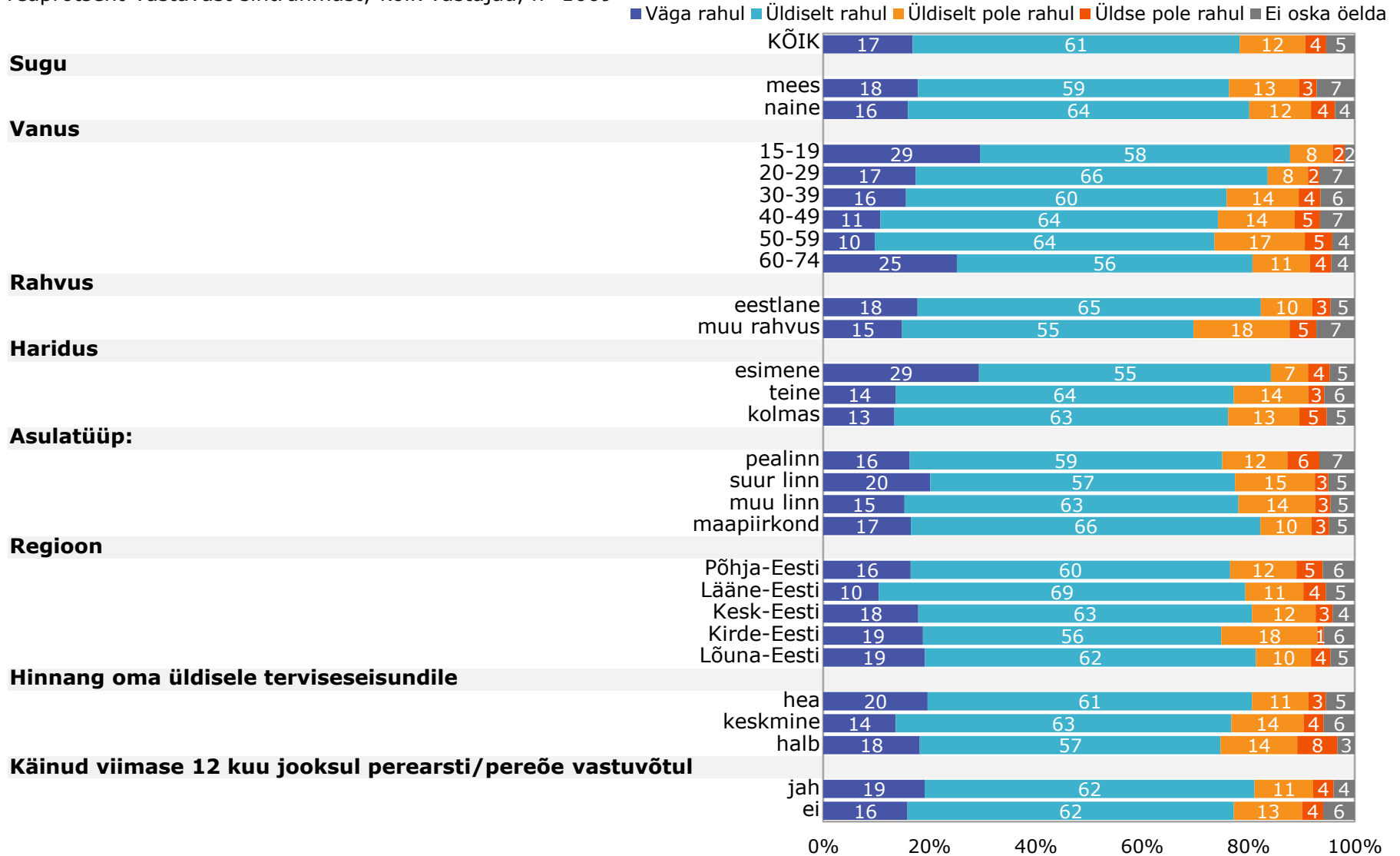
Kõigist elanikest on perearstisüsteemiga rahul 78%. Varem on rahulolevate elanike osakaal jäänud 75–83% vahemikku, olles 2014. aastal 76%.

Neist, kes on viimase 12 kuu jooksul perearsti ja/või pereõde külastanud, on perearstisüsteemiga rahul 81%.

Rahulolu perearstisüsteemiga: sotsiaal-demograafiline profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

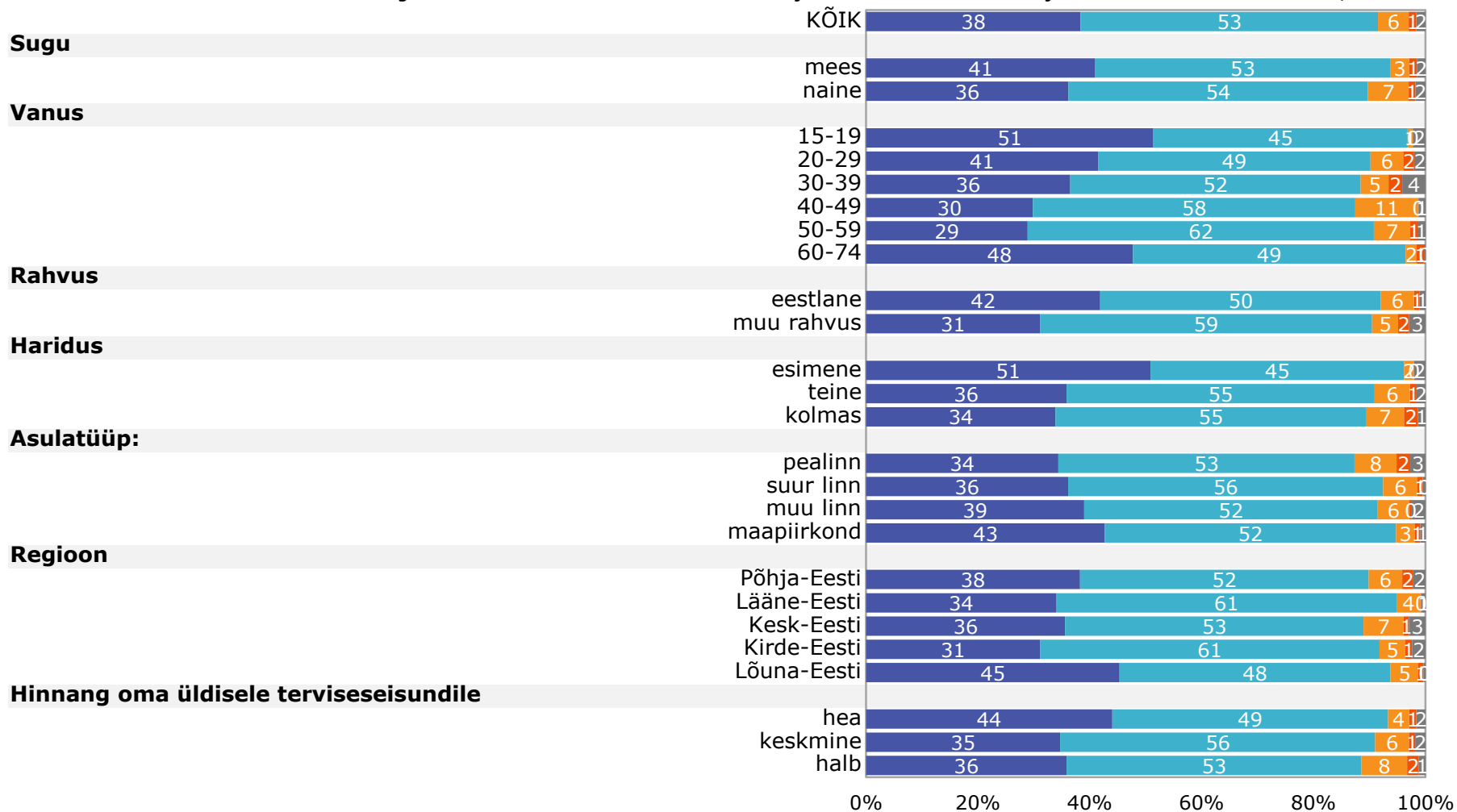
Rahulolu perearstisüsteemiga: statistiliselt olulised erinevused

		Kuivõrd Te olete rahul perearstisüsteemiga, mis võimaldab mistahes terviseprobleemiga pöörduda perearsti poole?		
		On rahul	Ei ole rahul	Ei oska öelda
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridustase	esimene			
	teine			
	kolmas			
Asulatüüp	pealinn			
	suurlinn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
Tervise seisund	hea			
	keskmine			
	halb			
Käinud viimase 12 kuu jooksul perearsti/pereõe vastuvõtul	jah			
	ei			

Rahulolu oma perearstiga viimase külastuse põhjal: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajad, n=1058

■ Väga rahule ■ Üldiselt rahule ■ Üldiselt ei jäänud rahule ■ Üldse ei jäänud rahule ■ Ei oska öelda/ei mäleta

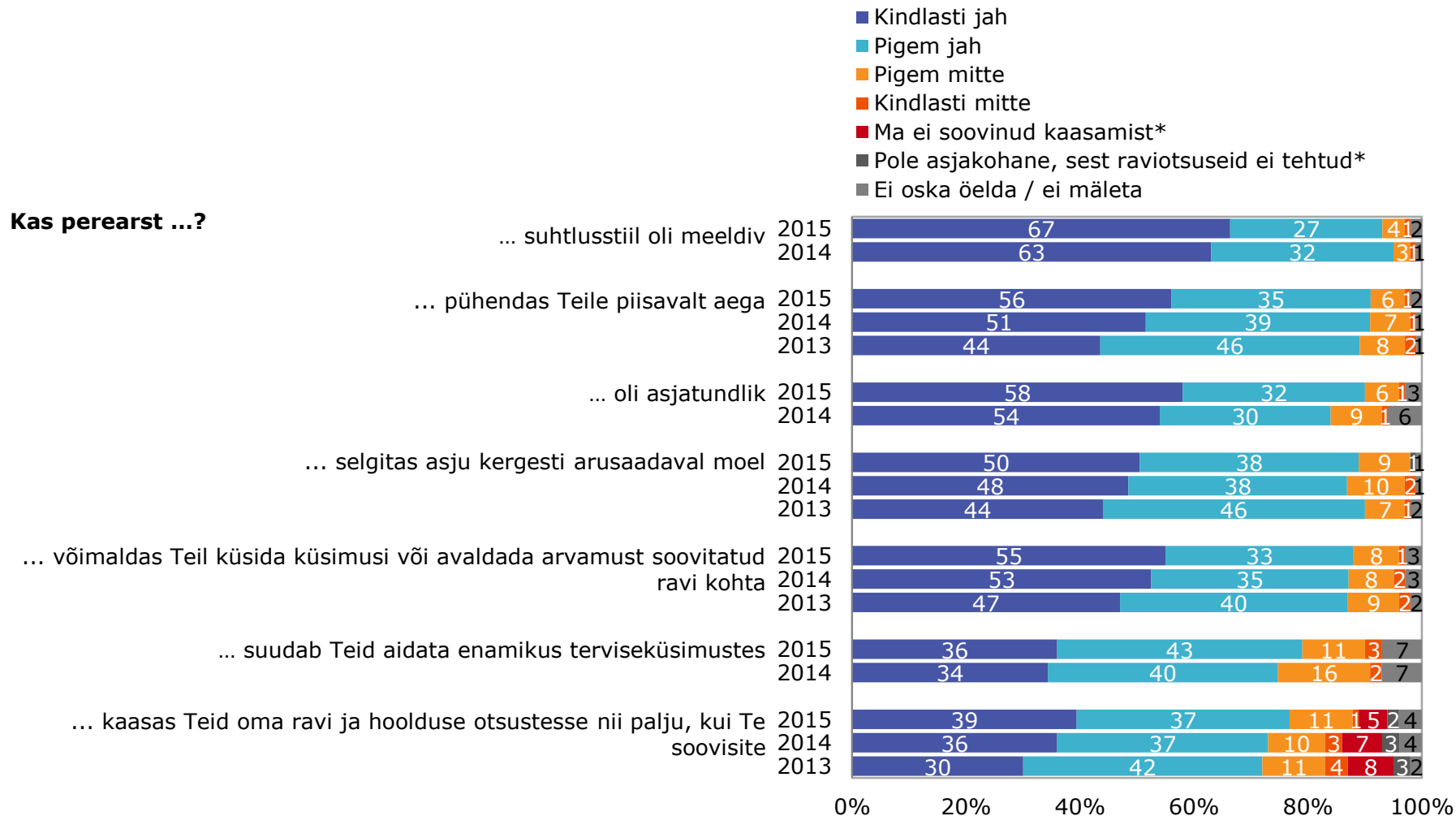
Rahulolu oma perearstiga viimase külastuse põhjal: statistiliselt olulised erinevused

		Mõeldes oma viimasele külastuskorrale, siis kuivõrd rahule Te perearstiga jäite?		
		Jäin rahule	Ei jäänud rahule	Ei oska öelda
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridustase	esimene			
	teine			
	kolmas			
Asulatüüp	pealinn			
	suurlinn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
Terviseseisund	hea			
	keskmine			
	halb			

■ Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
■ Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Perearsti viimase külastusega rahulolu aspektid: 2010–2015

% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1058

* Vastusevariante „Ma ei soovinud kaasamist“ ja „Pole asjakohane, sest raviotsuseid ei tehtud“ oli võimalik valida vaid vastamisel küsimusele: „Kas perearst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite?“

Perearsti viimase külastusega rahulolu aspektid: statistiliselt olulised erinevused

	Kas perearst selgitas tervise- seisundiga seotud ja ravivõimalusi kergesti arusaadaval moel?			Kas perearst võimaldas Teil küsida küsimusi või avaldada arvamust soovitatud ravi kohta?			Kas perearst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite?					Kas perearst pühendas Teile piisavalt aega?			Kas perearsti suhtlusstiil oli meeldiv?			Kas perearst oli asjatundlik?			Kas Teie perearst suudab Teid aidata enamikus tervise- küsimustes?		
	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	Ei oska öelda/ ei mäleta	jah	ei	Ma ei soovinud kaasamist	Pole asjakohane, sest ravijätkuseid ei tehtud	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda
Sugu																							
mees																							
naine																							
Vanus																							
15-19																							
20-29																							
30-39																							
40-49																							
50-59																							
60-74																							
Rahvus																							
eestlane																							
muu rahvus																							
Haridus																							
esimene																							
teine																							
kolmas																							
Asulatüüp																							
pealinn																							
suur linn																							
muu linn																							
maapiirkond																							
Region																							
Põhja-Eesti																							
Lääne-Eesti																							
Kesk-Eesti																							
Kirde-Eesti																							
Lõuna-Eesti																							
Tervise seisund																							
hea																							
keskmine																							
halb																							

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

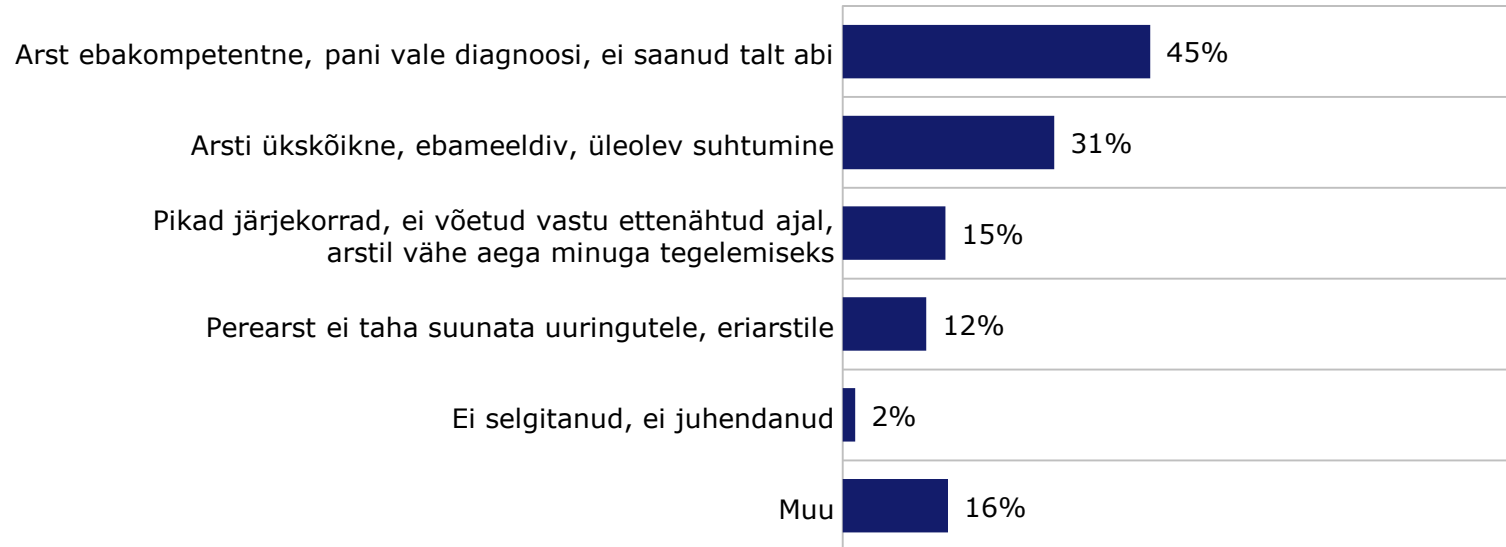
© TNS 2015

Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Perearsti viimase külastusega rahulolematuse põhjused

% vastajatest, kes viimasel külastuskorral ei jäänud perearstiga rahule, n=78

Millega Te ei jäänud rahule viimasel perearsti külastusel?
(spontaansed vastused, nimekirja ette ei antud)

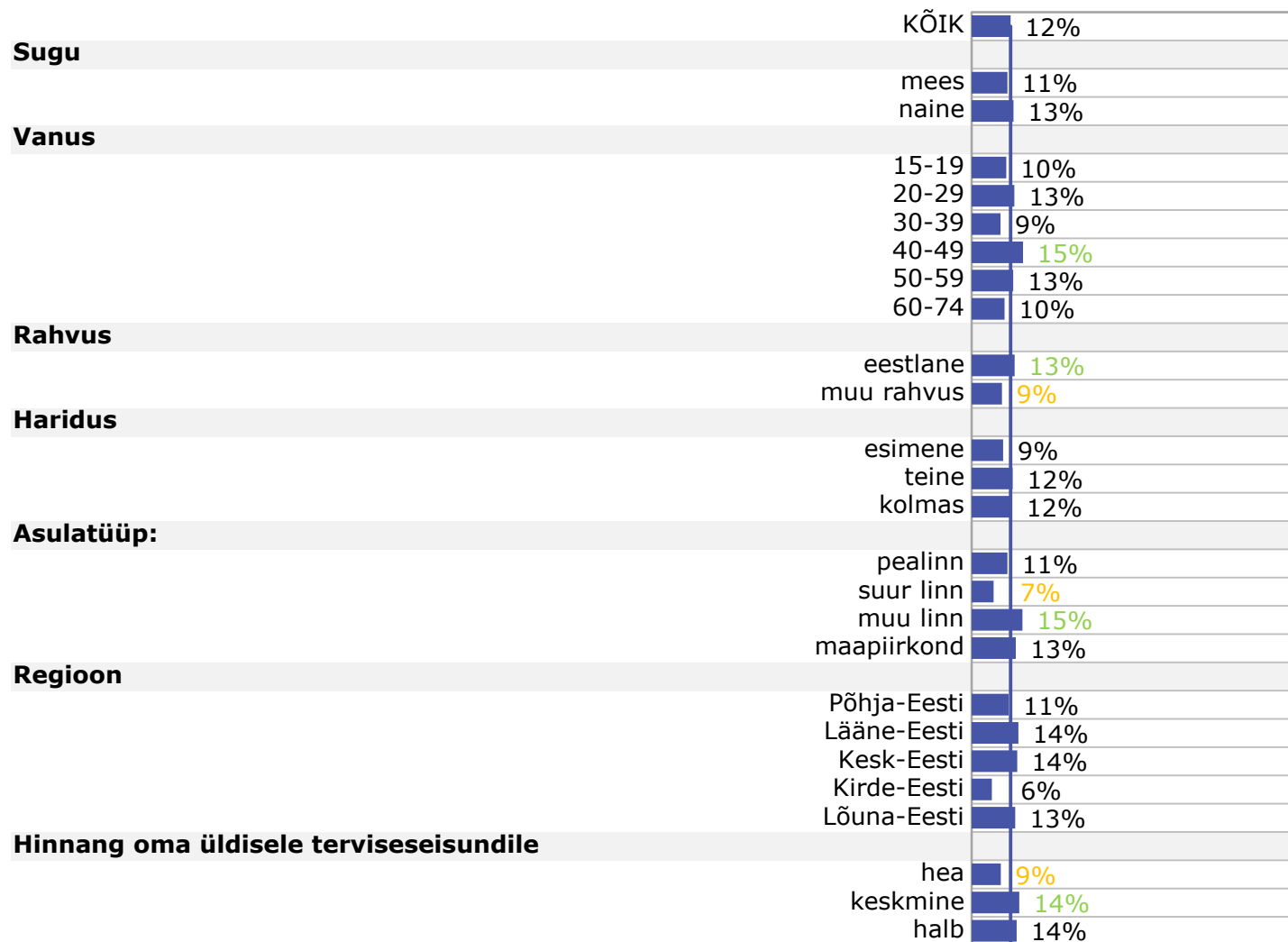

Kokkuvõte: pereõe külastamine ja rahulolu

- Viimase 12 kuu jooksul on pereõe iseseisval vastuvõtul käinud 12% Eesti elanikest. Siinkohal on mõeldud vastuvõttu ilma perearsti poole pöördumata. Üldse ei ole oma pereõega kokku puutunud 23% neist, kes viimase aasta jooksul vastuvõtul ei käinud (21% kõigist elanikest). 2014. aastal olid need näitajad samad.
  - Keskmisest enam on pereõde viimasel aastal külastanud 40–49-aastased, eestlased enam kui mitte-eestlased, keskmise suurusega ja väikelinnade elanikud enam ning suuremate linnade elanikud vähem. Samuti on tema iseseisval vastuvõtul enam käinud kroonilise haigusega elanikud (17%).
- Pereõega on viimase visiidi põhjal rahul 93% elanikest, kes on viimase 12 kuu jooksul pereõe iseseisval vastuvõtul käinud. Rahulolu on ühtlaselt kõrge erinevates sotsiaal-demograafilistes sihtrühmades. Veidi madalam on see vaid 20–29-aastaste (85%), suuremate linnade elanike (80%) ja esimese taseme haridusega inimeste (86%) seas.
- Neid, kes pereõega rahule ei jäänud, on väga vähe, mistõttu suuri üldistusi rahulolematuse põhjuste osakaalu kohta teha ei saa. Need 9 vastajat, kes rahulolematust avaldasid, tõid rahulolematuse põhjustena välja järgmist (järjestatud vastuse andnud inimeste arvu järgi):
  - ta ei olnud pädev, asjatundlik;
  - ta oli ebasõbralik, ei osanud suhelda;
  - pereõde ei suutnud aidata;
  - tal ei leidunud patsiendile piisavalt aega.

Viimase 12 kuu jooksul pereõe iseseisval vastuvõtul käinute profiil

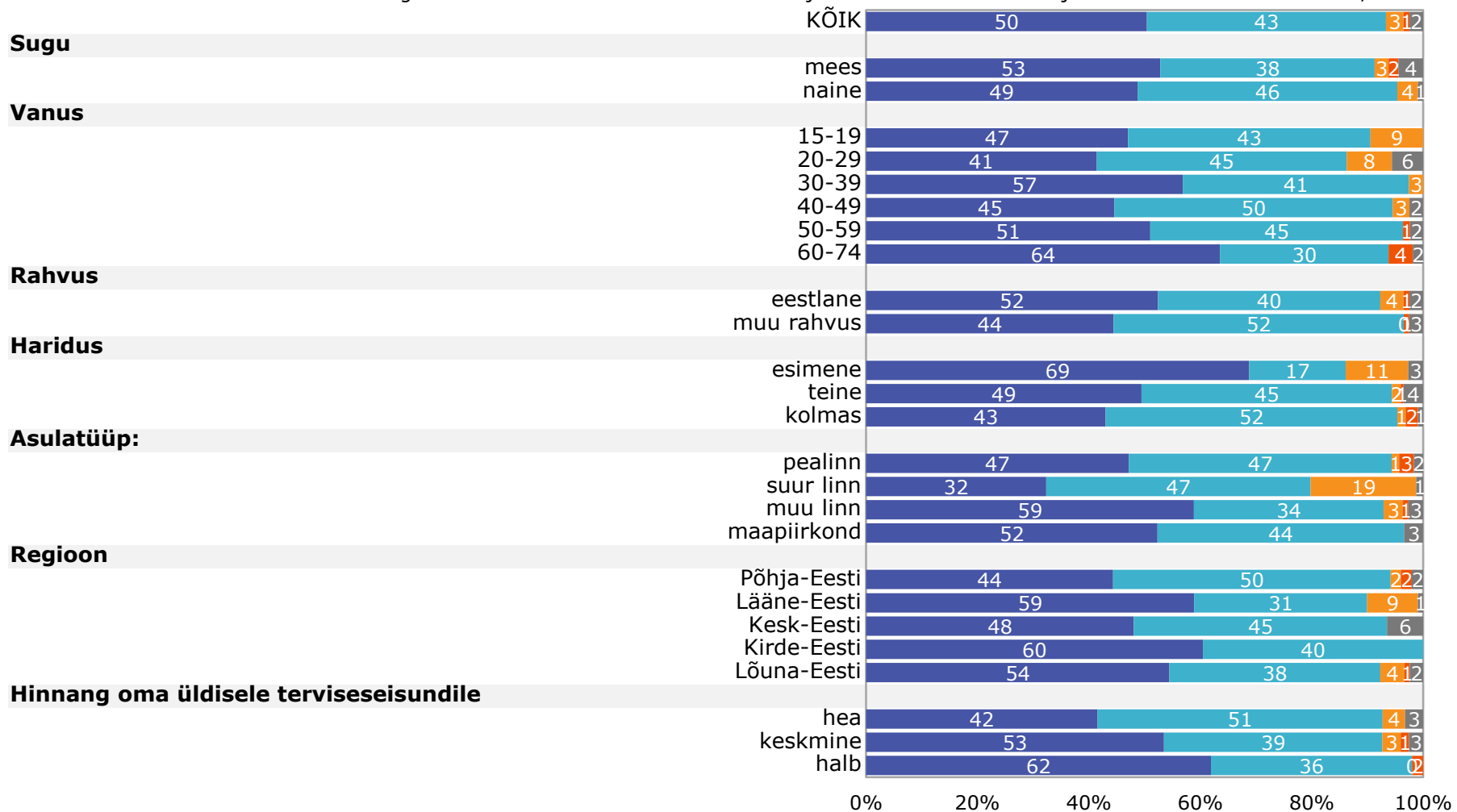
reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

Rahulolu oma pereõega viimase külastuse põhjal: profiil

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul pereõe iseseisval vastuvõtul käinud vastajad, n=211

■ Väga rahule ■ Üldiselt rahule ■ Üldiselt ei jäänud rahule ■ Üldse ei jäänud rahule ■ Ei oska öelda/ei mäleta

Kokkuvõte: perearstiteenuse kättesaadavus

- Perearstiteenuse kättesaadavuse esimese aspektina mõõdeti perearstikeskusesse vastuvõtule pääsemist sõltumata sellest, kas pääseti perearsti või pereõe juurde. Seda mõõdeti nende elanike hulgas, kes on viimase 12 kuu jooksul külastanud kas perearsti või pereõe. Kõige suurem osa külastajatest sai perearstikeskusesse vastuvõtule 2–3 tööpäeva jooksul (43%). 29% sai vastuvõtule samal päeval. Kokku 89% perearstikeskust külastanutest pääses vastuvõtule 4–5 tööpäeva jooksul või kiiremini.
  - Samal päeval vastuvõtule pääsejaid on keskmisest enam Lõuna- ja Kirde-Eestis ning maapiirkondade elanike seas.
- Järgnevalt mõõdeti konkreetset perearsti vastuvõtule saamisega seotud näitajaid ning neid küsiti viimase 12 kuu jooksul perearsti vastuvõtul käinud elanikelt.
- Viimasel registreerimisel perearsti juurde sai soovitud aja 82% külastajatest. 2014. aastal oli see näitaja 80%, 2010.–2013. aastal 80–85%. Seega ei ole soovitud aja saanute osakaal muutunud.
  - Neid, kes soovitud aega ei saanud, oli keskmisest enam 30–39-aastaste ja 50–59-aastaste, muust rahvusest inimeste ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanike seas.
  - Ülekaalukalt peamine põhjus soovitud aja mittesaamiseks oli pikk järjekord arsti juurde. Veidi üle viiendiku tõi välja seda, et pakutud aeg ei sobinud, ning muude põhjuste osakaal oli marginaalne. Võrreldes 2014. aastaga muutust ei toimunud.
- Perearsti viimane visiit algas täpselt ettenähtud kellaajal 61% külastajate jaoks. Varem on see näitaja jäänud 52–66% vahemikku. 8% sai vastuvõtule enne ettenähtud kellaaega, 21% tunni jooksul pärast ettenähtud kellaaega, 1% pidi ootama rohkem kui tunni. Nii oli see ka 2014. aastat puudutavas uuringus.
- Kõigilt elanikelt, sõltumata perearstikeskuse külastamisest viimase aasta jooksul, uuriti probleemide esinemist perearstikeskusesse kohalejõudmisega. Sellega on probleeme olnud 12%-l elanikest. Peamiseks probleemiks on olnud see, et perearstikeskus asub liiga kaugel (8%), vähem toodi välja seda, et sinna on keeruline pääseda puuduva või halva transpordiühenduse tõttu (4%) või et perearsti juurde minek on kulukas (2%). Mainitud probleeme ei ole kogenud 85% vastajatest.
  - Kõiki kolme probleemi perearstiteenuse kättesaadavusega tõid keskmisest enam välja eestlased ning maaelanikud. 60–74-aastased mainisid probleemina transpordi kulukust. Vähem kogevad probleeme keskmise suurusega või väikelinnade elanikud.

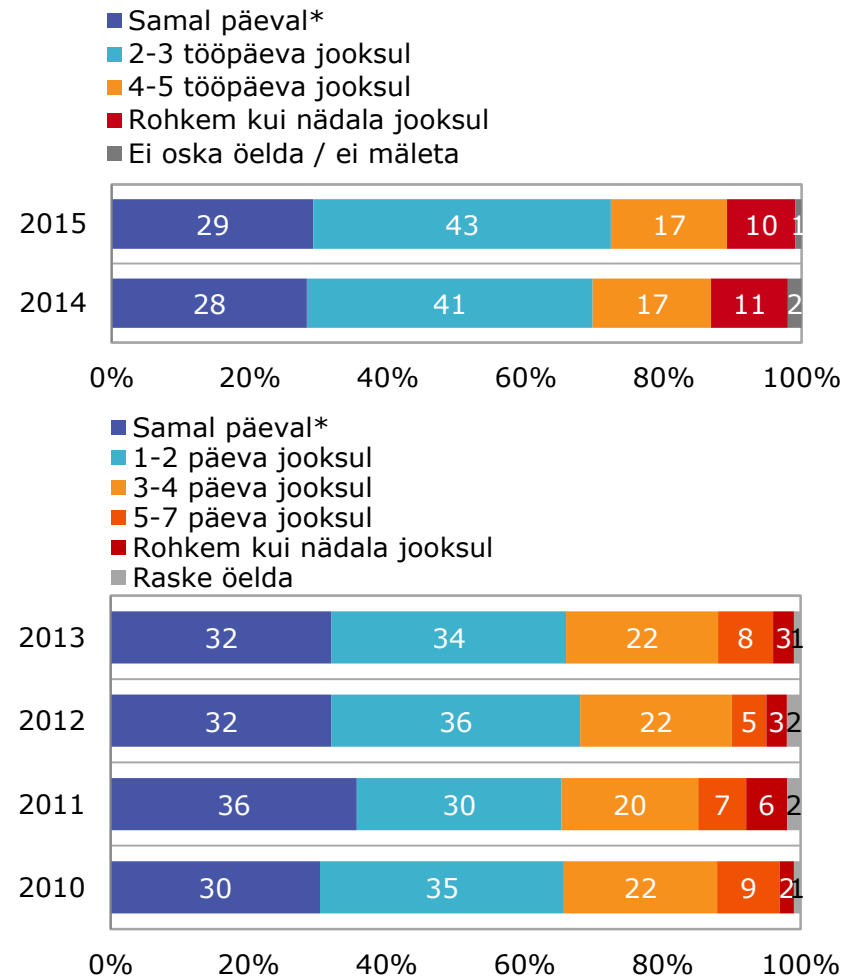
Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti või -õe vastuvõtule pääsemise kiirus

% viimase 12 kuu jooksul perearsti või pereõde külastanud vastajatest, n=1106

Palun mõelge nüüd oma viimasele perearstikeskuse külastusele. Kui ruttu Te alates registreerimisest pääsesite kas oma perearsti või pereõde vastuvõtule?

89% elanikest pääses perearsti vastuvõtule vähemalt 4-5 tööpäeva jooksul või kiiremini.

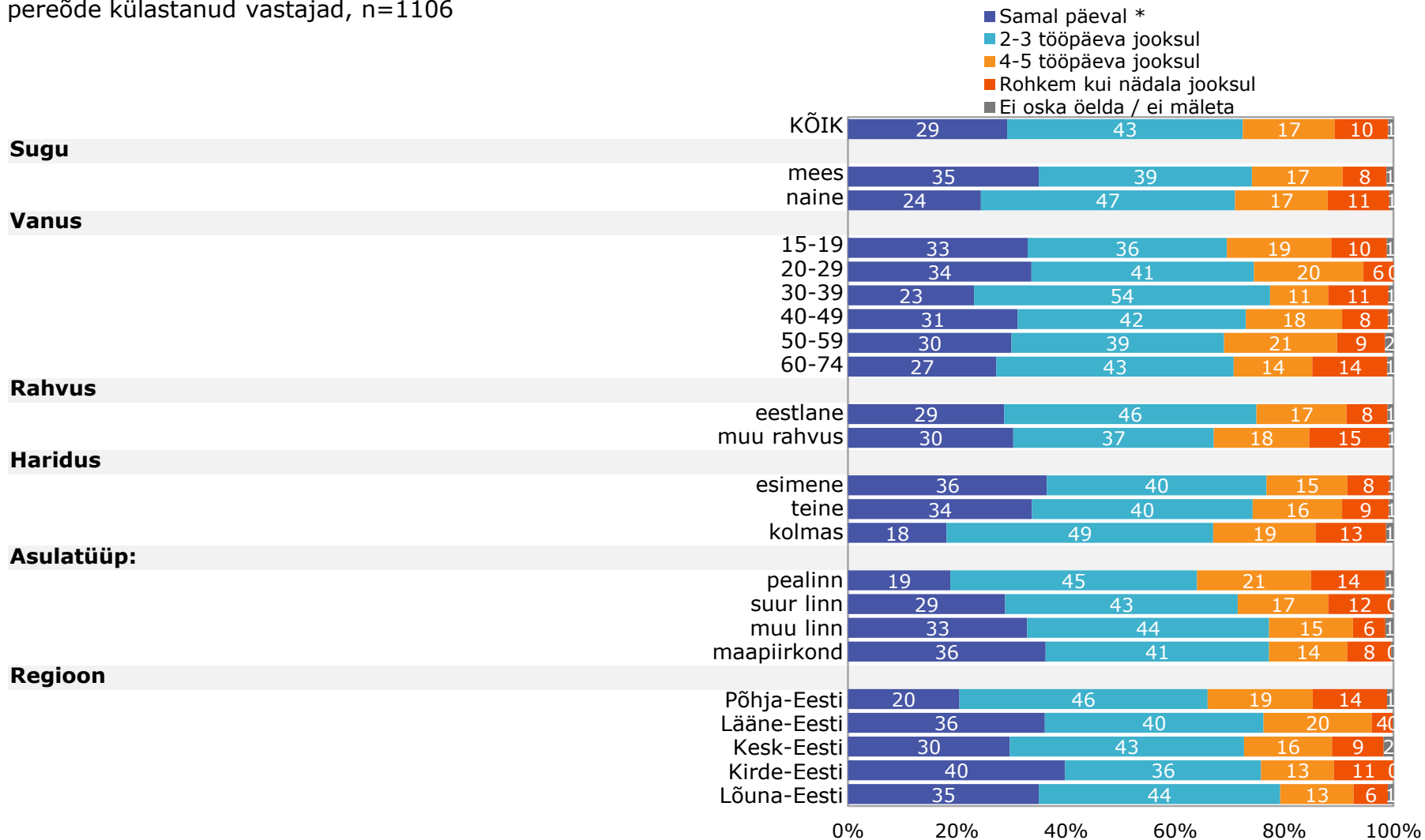
Kuna 2014. aasta ankeedis muudeti antud küsimuse vastuste skaalat, siis otsene võrreldavus varasemate aastatega ei ole võimalik.

* See vastusevariant tuli valida ka siis, kui mindi kohale registreerumata.

Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti või -õe vastuvõtule

pääsemise kiirus reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul perearsti või pereõde külastanud vastajad, n=1106

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

* See vastusevariant tuli valida ka siis, kui mindi kohale registreerumata.

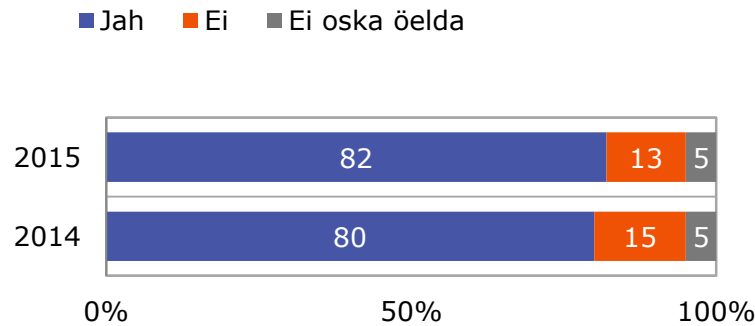
Perearstiteenuse kättesaadavus: statistiliselt olulised erinevused

		Kui ruttu Te alates registreerimisest pääsesite kas oma perearsti või pereõe vastuvõtule?				
		Samal päeval	2-3 tööpäeva jooksul	4-5 tööpäeva jooksul	Rohkem kui nädala jooksul	Ei oska öelda/ei mäleta
Sugu	mees	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus			
	naine	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus			
Vanus	15-19				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	
	20-29				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	
	30-39		Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus		
	40-49					
	50-59					
	60-74				Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus	
Rahvus	eestlane		Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	
	muu rahvus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus	
Haridustase	esimene	Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus				
	teine	Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus				
	kolmas	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus	
Asulatüüp	pealinn	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus	
	suurlinn					
	muu linn				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	
	maapiirkond	Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus				
Regioon	Põhja-Eesti	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus	
	Lääne-Eesti	Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	
	Kesk-Eesti					
	Kirde-Eesti	Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus				
	Lõuna-Eesti	Valimi keskmisest statistiliselt kõrgem tulemus			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	
Terviseseisund	hea					
	keskmine					
	halb		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus			

Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti juurde soovitud aja saamine

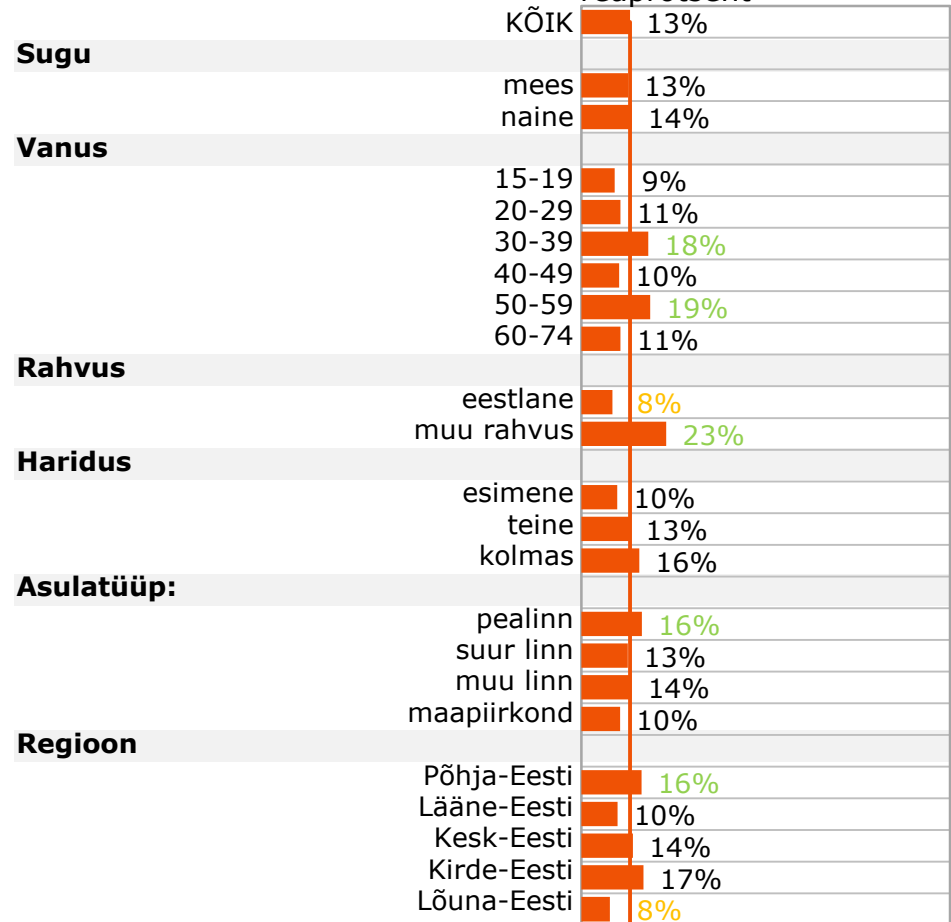
% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1058

Kas Te viimasel registreerimisel perearsti vastuvõtule saite soovitud aja?

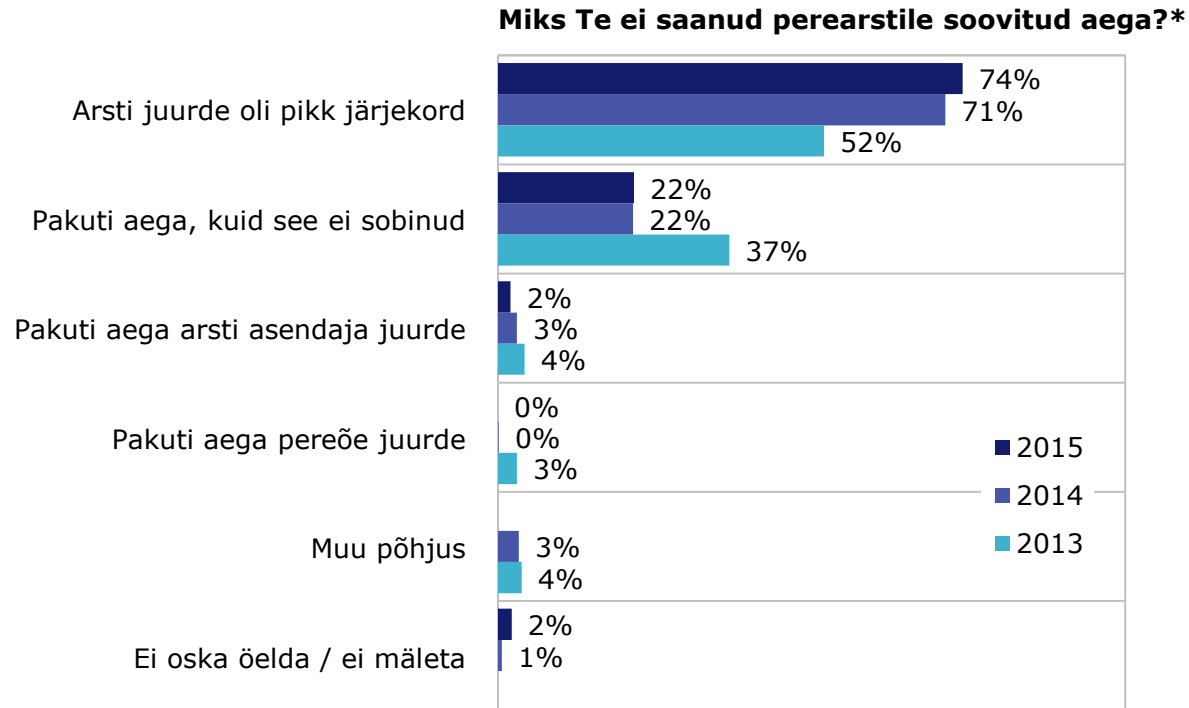
2013. aastal sai soovitud aja 85% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest.
2010.–2012. aastal oli näitaja 80–84%.

Ei saanud soovitud aega reaprotsent

Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti vastuvõtule soovitud aja mittesaamise põhjused 2013–2015

% neist, kes ei saanud viimasel vastuvõtul perearsti juurde soovitud aega, n=140

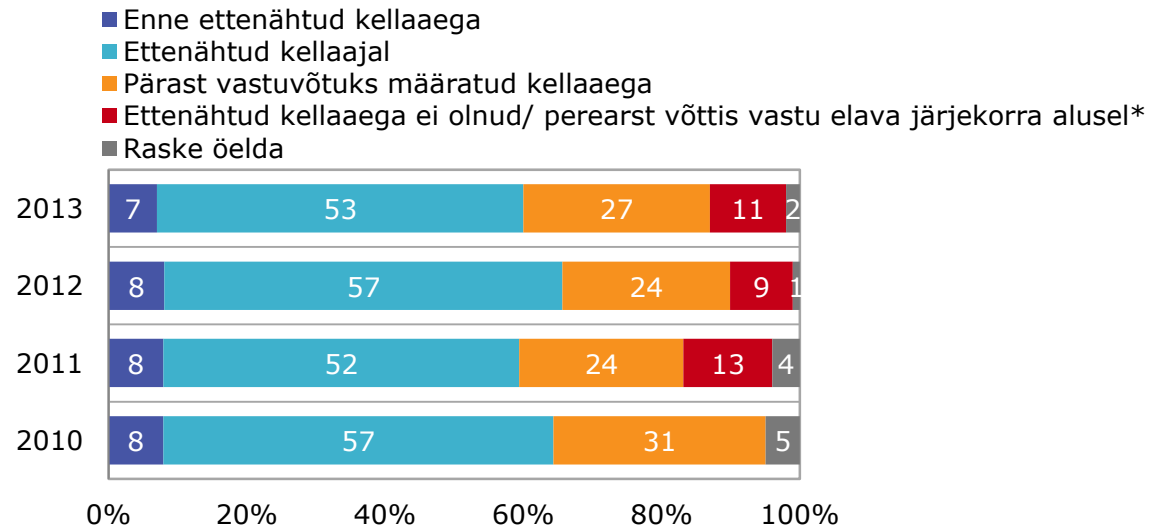
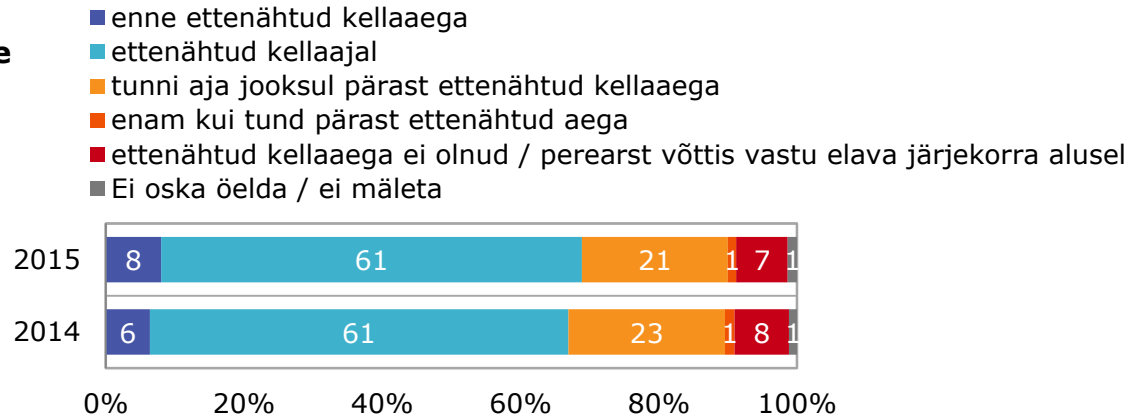
* 2014. aastat kajastavas uuringus nägi vastaja vastusevariante või loeti need talle ette. 2013. aastal vastusevariante ette ei loetud.

Perearsti visiidi algusaja täpsus viimasel külastuskorral 2010–2015

% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1058

Kas viimasel visiidil perearsti juurde saite Te vastuvõtule ...?

2014. aastat kajastavaks uuringuks muudeti antud küsimuse vastuste skaalat, mistõttu ei ole otsene võrreldavus võimalik.

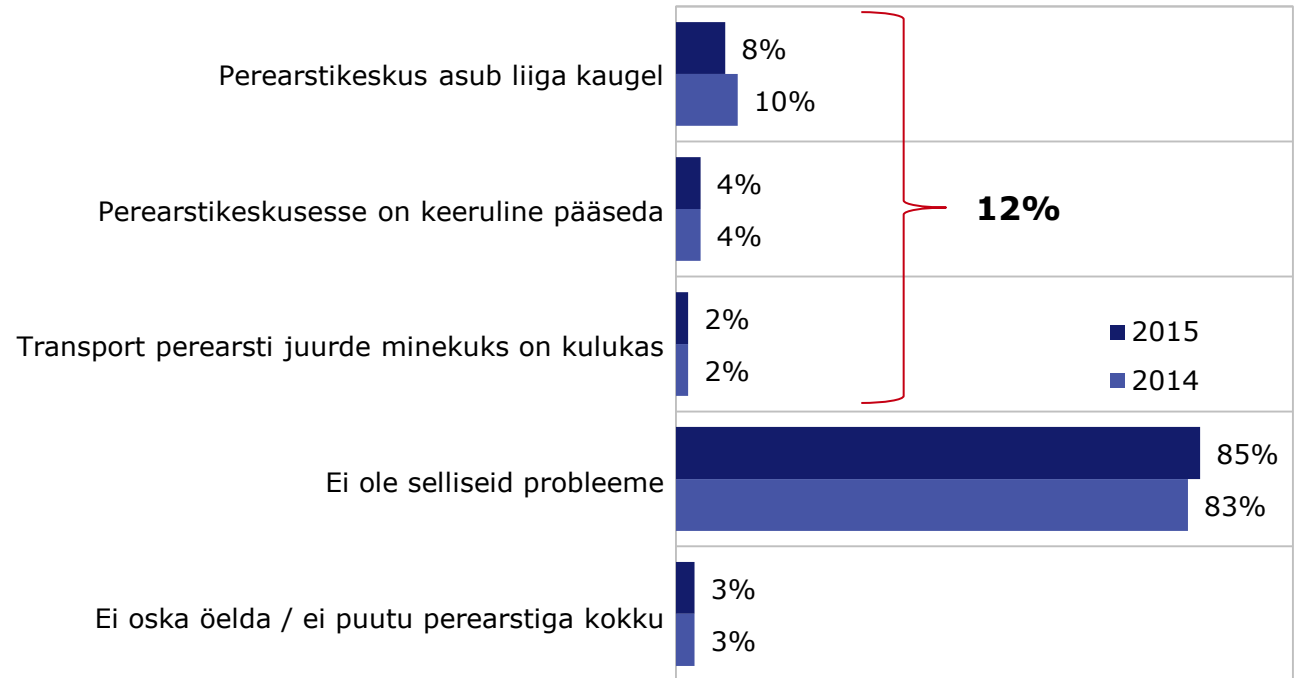

* Uus kategooria alates 2011. aastast. Tegemist oli spontaanse vastusevariandiga, st seda ei loetud vastajale ette, vaid märgiti ära ainult juhul, kui vastaja seda ise nimetas. 2014. aastat kajastavas uuringus oli vastajatel võimalik seda veebiuuringu ankeedis näha ja see loeti ette ka telefoniküsitluses.

Perearstiteenuse kättesaadavus: probleemid kohalejõudmisega

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas midagi neist valmistab Teile probleeme või mitte?

Perearstiteenuse kättesaadavus: probleemid kohalejõudmisega

reaprotsent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad, n=1669

Kas midagi neist valmistab Teile probleeme või mitte?

	Perearstikeskus asub liiga kaugel	Perearsti-keskusesse on keeruline pääseda	Transport perearsti juurde minekuks on kulukas	Ei ole selliseid probleeme	Ei oska öelda / ei puutu perearsti või pereõega kokku
Sugu	KÕIK 8%	4%	2%	85%	3%
	mees 9%	3%	2%	83%	5%
	naine 8%	5%	3%	86%	2%
Vanus	15-19 4%	2%	2%	87%	5%
	20-29 12%	5%	2%	81%	3%
	30-39 7%	2%	2%	86%	5%
	40-49 9%	3%	3%	84%	4%
	50-59 7%	5%	1%	85%	4%
	60-74 9%	6%	4%	87%	0%
Rahvus	eestlane 10%	5%	3%	83%	3%
	muu rahvus 5%	2%	1%	88%	4%
Haridus	esimene 10%	4%	4%	82%	4%
	teine 8%	4%	2%	86%	3%
	kolmas 8%	3%	2%	85%	4%
Asulatüüp:	pealinn 8%	2%	1%	86%	4%
	suur linn 6%	1%	1%	88%	3%
	muu linn 3%	2%	2%	91%	3%
	maapiirkond 13%	8%	5%	77%	3%
Regioon	Põhja-Eesti 9%	3%	2%	86%	3%
	Lääne-Eesti 11%	7%	4%	81%	2%
	Kesk-Eesti 8%	6%	4%	82%	5%
	Kirde-Eesti 4%	2%	0%	91%	4%
	Lõuna-Eesti 9%	5%	4%	83%	3%
Hinnang oma üldisele tervises seisundile	hea 7%	3%	1%	86%	5%
	keskmine 8%	3%	2%	86%	3%
	halb 17%	12%	8%	74%	1%

Perearstiteenuse kättesaadavus: statistiliselt olulised erinevused

		Mõeldes perearstiteenuse kättesaadavusele, siis kas midagi alljärgnevalt valmistab Teile probleeme või mitte?				
		Perearstikeskus asub liiga kaugel	Perearsti-keskusesse on keeruline pääseda	Transport perearsti juurde minekuks on kulukas	Ei ole selliseid probleeme	Ei oska öelda/ei puutu perearsti või pereõega kokku
Sugu	mees					
	naine					
Vanus	15-19					
	20-29					
	30-39					
	40-49					
	50-59					
	60-74					
Rahvus	eestlane					
	muu rahvus					
Haridustase	esimene					
	teine					
	kolmas					
Asulatüüp	pealinn					
	suur linn					
	muu linn					
	maapiirkond					
Regioon	Põhja-Eesti					
	Lääne-Eesti					
	Kesk-Eesti					
	Kirde-Eesti					
	Lõuna-Eesti					
Terviseseisund	hea					
	keskmine					
	halb					

Kokkuvõte: muud kokkupuuted perearstiga – kogemus ja eelistused

- Järgnevaid üldisi kogemusi ja eelistusi kaardistavaid küsimusi küsiti kõigilt vastajatelt.
- Oma perearstilt või pereõelt saab mõne sidevahendi abil nõu küsida 83% elanikest. Ennekõike saab nendega konsulteerida telefoni teel (80%), kasutades e-posti (7%) ning mõne *online*-suhtluskanali (Skype'i) teel (2%). Need näitajad on võrreldes 2014. aastaga jäänud samaks.
- Omal initsiatiivil on perearst või pereõde ühendust võtnud 14%-ga Eesti 15–74-aastastest elanikest (2014. aastal 15%-ga). Üsna võrdselt tuuakse välja erinevaid kontaktivõtu põhjuseid: ühendust on võetud seoses kroonilise haigusega või tervisekontrolliga haiguste ennetamiseks, veidi vähem on kutsutud vastuvõtule seoses lapse vaktsineerimise või tervisekontrolliga ning tuletatud meelde vajadust minna uuringutele või eriarsti juurde. Igat loetletud põhjust on välja toonud mõni protsent elanikest. Viimase 4 aasta jooksul on järjest kasvanud nende hulk, keda kutsutakse vastuvõtule seoses kroonilise haigusega.
  - Enam on ühendust võetud 50–74-aastaste, maaelanike ning enese hinnangul halva tervisega inimestega. Kroonilistest haigetest on ühendust võetud 19%-ga.
- 43% elanikest peab oluliseks, et perearst või pereõde võtaks vastu ka pärast kella 18 õhtul: 18% soovib, et seda teeks perearst, 4%, et pereõde, ning 21% jaoks pole vahet, kumb neist pärast tavapärast tööaega vastu võtab. Näitajad on samal tasemel 2014. aasta näitajatega.
- Juhul kui perearstikeskus oleks ühel päeval nädalas avatud ka väljaspool tavapärast tööaega, siis ennekõike võiks see olla avatud õhtul kuni kella 19-ni (36%). Viiendik elanikest sooviks, et see oleks lahti kuni kella 20-ni. Vaid 8% sooviks tulla hommikul enne kella kaheksat. Ka nendes eelistustes ei ole võrreldes 2014. aastaga muutusi aset leidnud.
- Sel aastal uuriti esimest korda, kui oluline on elanike jaoks see, kui lisaks perearstile ja pereõele töötaks perearsti meeskonnas ka ämmaemand ja füsioterapeut. Esimese vastuvõtule saaks pöörduda otse ning teise juurde suunaks perearst. 27% elanikest oleks huvitatud füsioterapeudi kuulumisest perearsti meeskonda, 2% ämmaemandast ning 13% mõlemast. Üsna suur hulk – 25% – ei osanud öelda, kas sellised teenusepakujad võiksid perearsti meeskonnas töötada.
  - Ämmaemandast perearsti meeskonnas on huvitatud 4% naistest (5% 15–49-aastastest).
  - Füsioterapeut huvitab enam mehi, 40–49-aastaseid ning krooniliste haigustega inimesi.

Kokkuvõte: perearsti nõuandetelefon

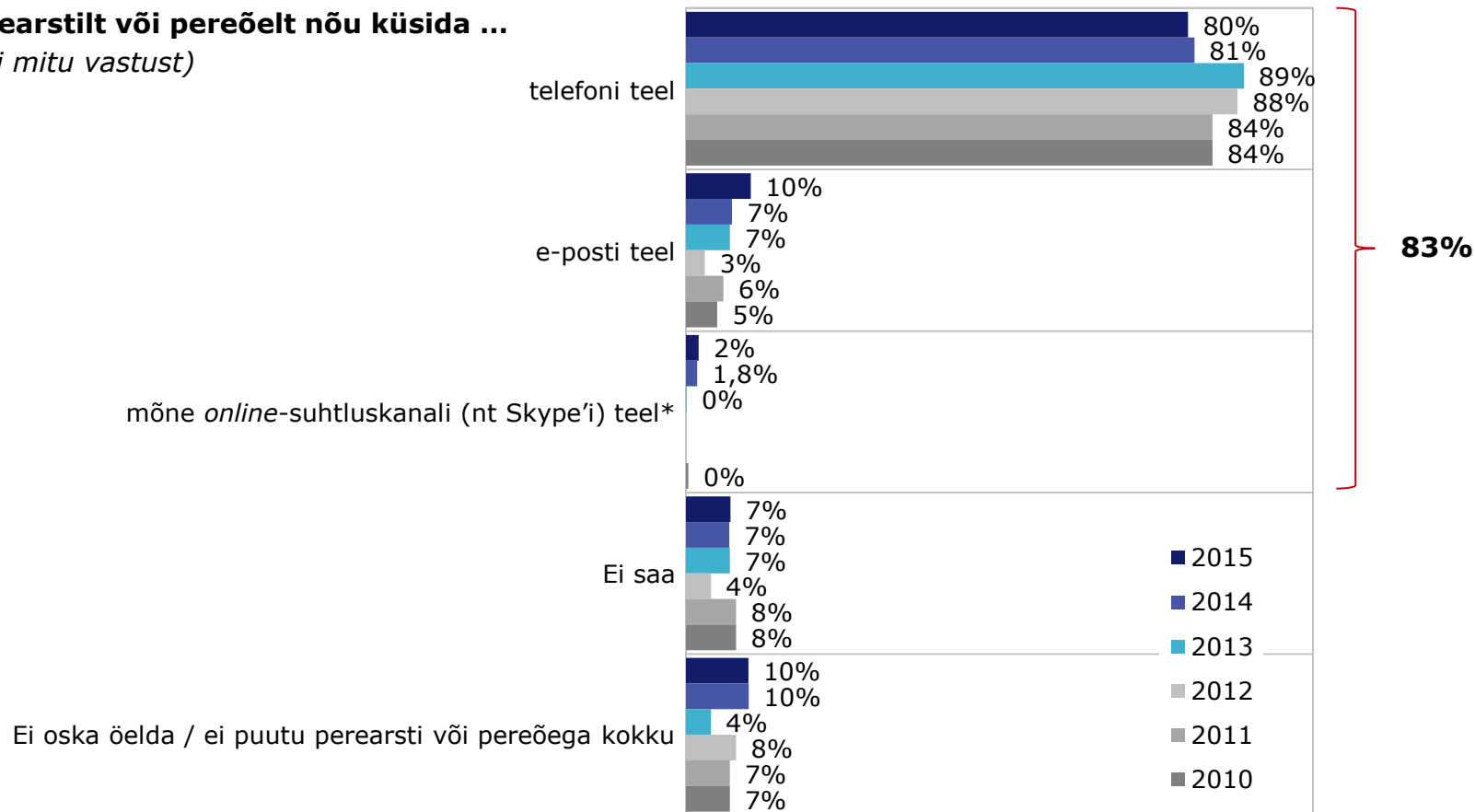
- Perearsti nõuandetelefonist on kuulnud 71% elanikest, sealhulgas 27% on numbrile helistanud. 2014. aastal olid need näitajad samad.
  - Perearsti nõuandetelefoni numbrile helistanuid on enam naiste, 30–39-aastaste ning kolmanda taseme haridusega inimeste seas.
  - Neid, kes pole numbrist kuulnud, on enam meeste, 15–19-aastaste, muust rahvusest ning Kirde-Eesti elanike seas.
- 43% nõuandetelefonile helistanutest tegi seda enam kui 12 kuud tagasi ja 54% viimase 12 kuu jooksul.
- Viimase 12 kuu jooksul helistanutest jäi nõuandetelefoniga rahule 83%. Rahulolu tase ei ole võrreldes 2014. aastaga muutunud.

Võimalus perearstilt või -õelt sidevahendite abil nõu küsida: 2010–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Saab perearstilt või pereõelt nõu küsida ...

(valida sai mitu vastust)

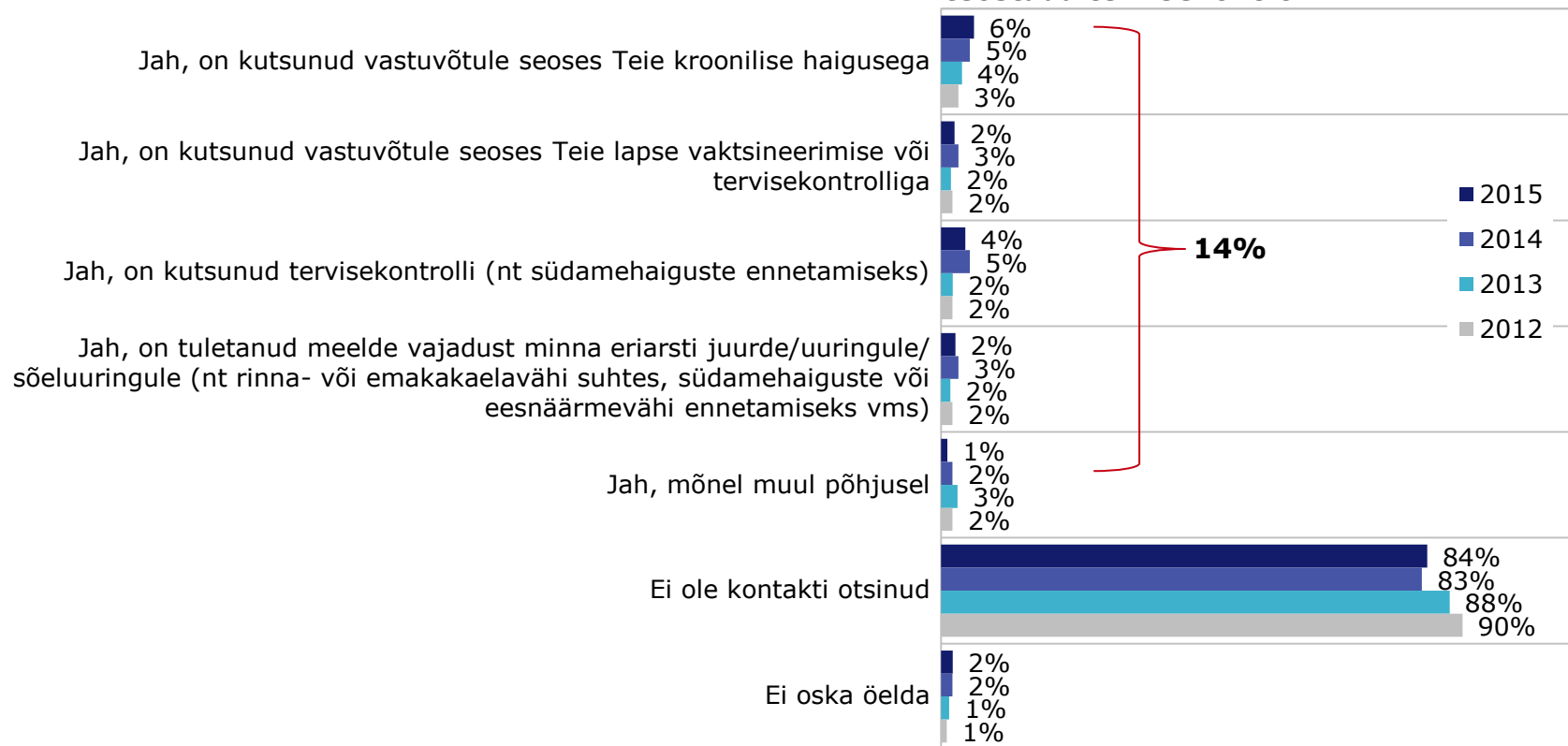

* Esmakordselt küsiti *online*-suhtluskanali kohta 2014. aastat kajastavas uuringus. Varasemalt oli see vastusevariant „mõne muu sidekanali teel“.

Perearsti või -õe initsiatiiv kontaktivõtmisel viimase 12 kuu jooksul, et teostada tervisekontrolli: 2013–2015

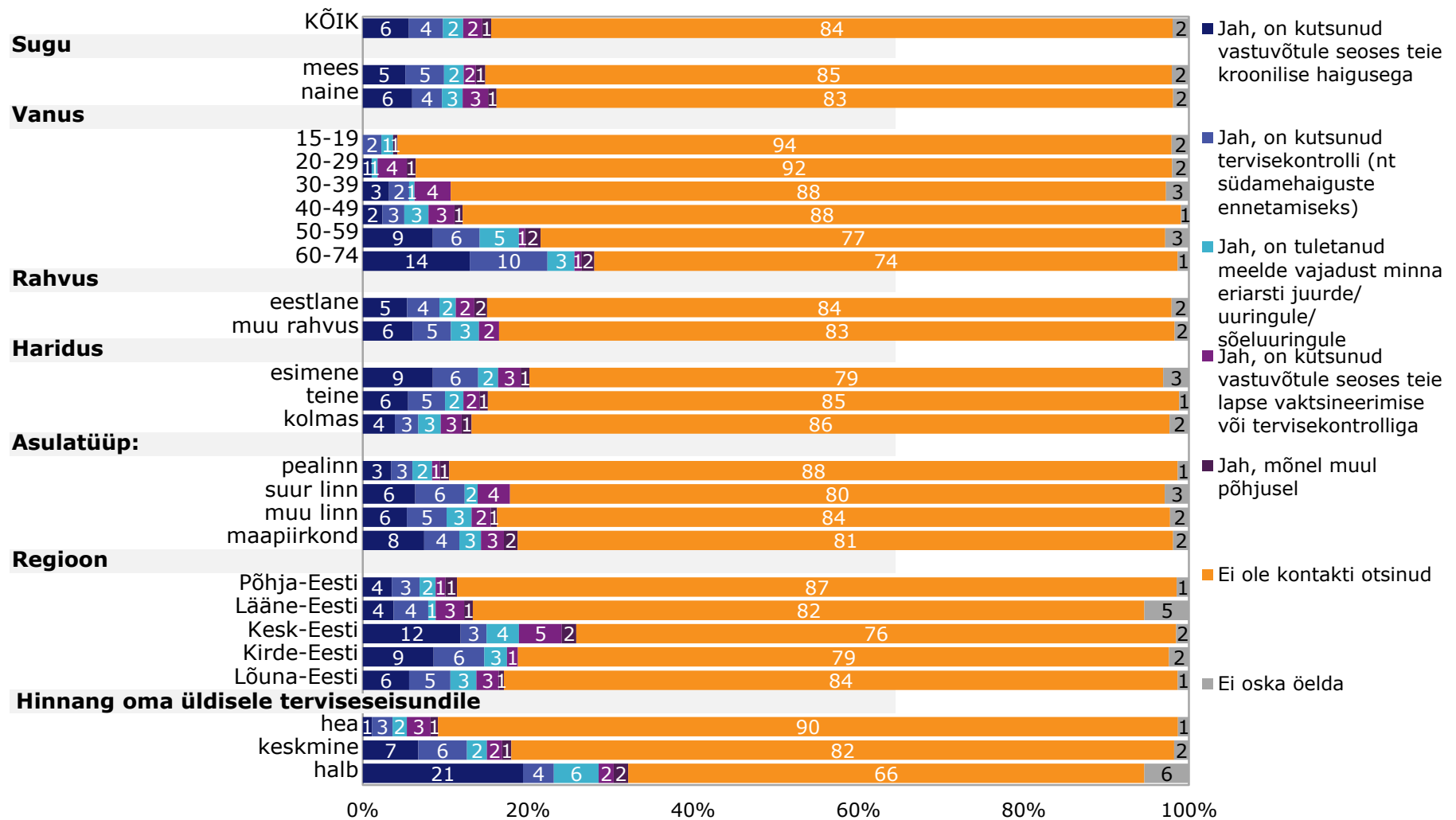
% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas Teie perearst või pereõde on viimase 12 kuu jooksul otsinud Teiega omal initsiatiivil kontakti, et teostada tervisekontrolli?

Perearsti või -õe initsiatiiv kontaktivõtmisel viimase 12 kuu jooksul, et teostada tervisekontrolli: profiil

reaprotsent; kõik vastajad, n=1669

- Jah, on kutsunud vastuvõtule seoses teie kroonilise haigusega
- Jah, on kutsunud tervisekontrolli (nt südamehaiguste ennetamiseks)
- Jah, on tuletanud meelde vajadust minna eriarsti juurde/ uuringule/ sõeluuringule
- Jah, on kutsunud vastuvõtule seoses teie lapse vaktsineerimise või tervisekontrolliga
- Jah, mõnel muul põhjusel
- Ei ole kontakti otsinud
- Ei oska öelda

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

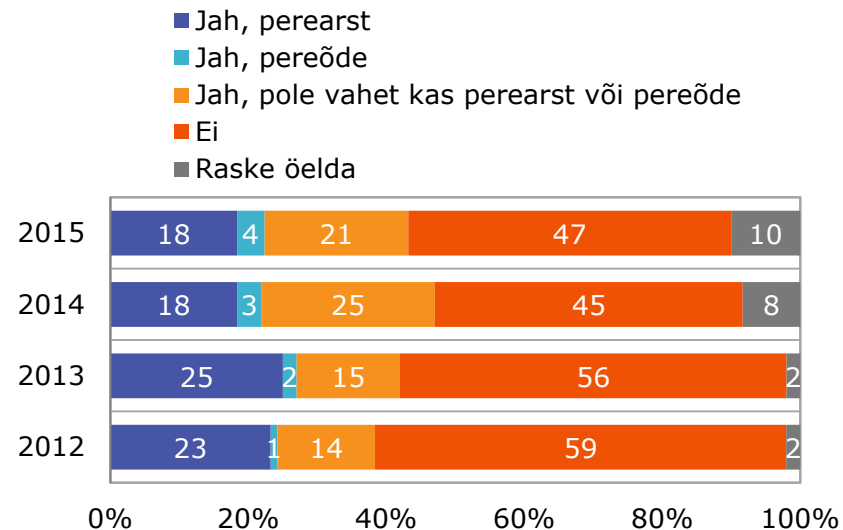
Perearsti või -õe initsiatiiv kontaktivõtmisel viimase 12 kuu jooksul, et teostada tervisekontrolli: statistiliselt olulised erinevused

	Kas Teie perearst või pereõde on viimase 12 kuu jooksul otsinud Teiega omal initsiatiivil kontakti, et teostada tervisekontrolli						
	Jah, on kutsunud vastuvõtule seoses Teie kroonilise haigusega	Jah, on kutsunud tervisekontrolli	Jah, on tuletanud meelde vajadust minna eriarsti juurde / uuringule / sõeluuringule	Jah, on kutsunud vastuvõtule seoses Teie lapse vaksineerimise või tervisekontrolliga	Jah, mõnel muul põhjusel	Ei ole kontakti otsinud	Ei oska öelda
Sugu							
mees							
naine							
Vanus							
15-19							
20-29							
30-39							
40-49							
50-59							
60-74							
Rahvus							
eestlane							
muu rahvus							
Haridus							
esimene							
teine							
kolmas							
Asulatüüp							
pealinn							
suur linn							
muu linn							
maapiirkond							
Regioon							
Põhja-Eesti							
Lääne-Eesti							
Kesk-Eesti							
Kirde-Eesti							
Lõuna-Eesti							
Terviseseisund							
hea							
keskmine							
halb							

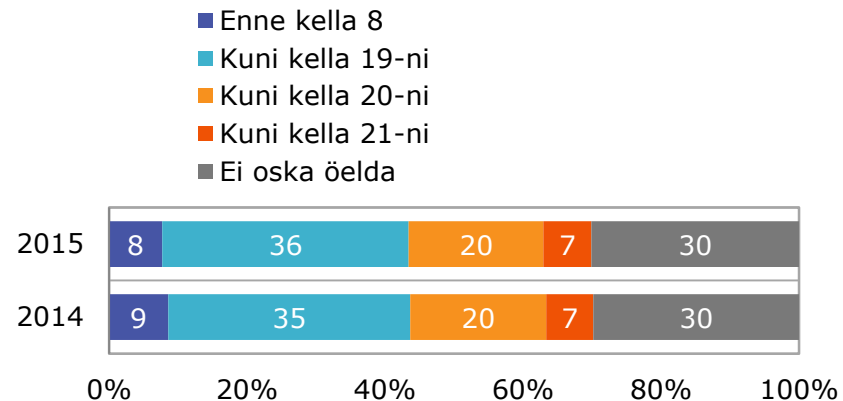
Perearstikeskuse avatus väljaspool tavapärast tööaega

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas Teie jaoks oleks oluline, et vähemalt ühel korral nädalas võtaks perearst või pereõde vastu ka pärast kella 18?

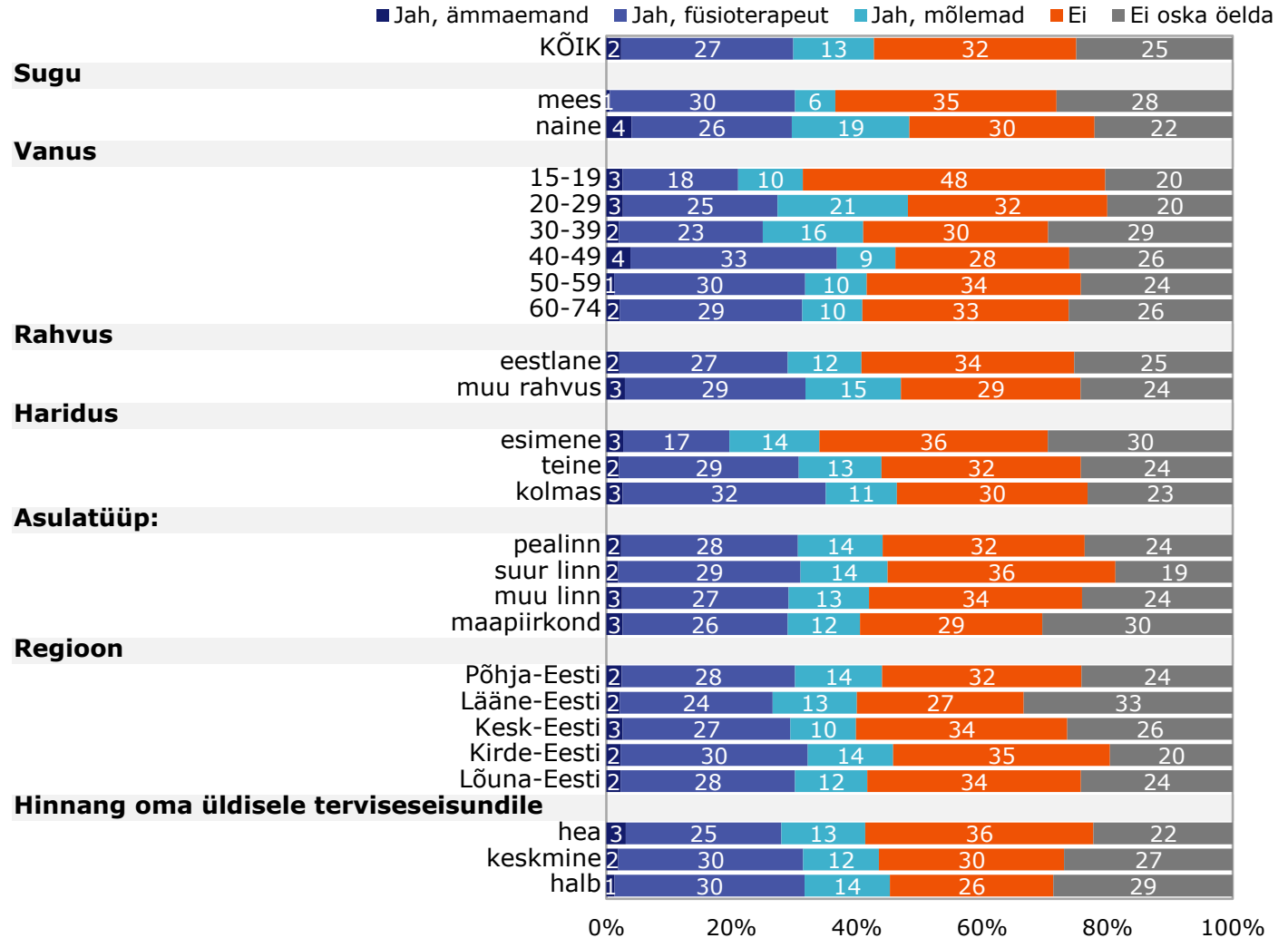
Juhul kui perearstikeskus oleks ühel päeval nädalas avatud ka väljaspool tavapärast tööaega (8–18), siis milline lahtioleku-aeg oleks Teie jaoks sobivaim?

Hinnang ämmaemanda ja füsioterapeudi olemasolu olulisusele perearsti meeskonnas

% kõikidest vastajatest, n=1669

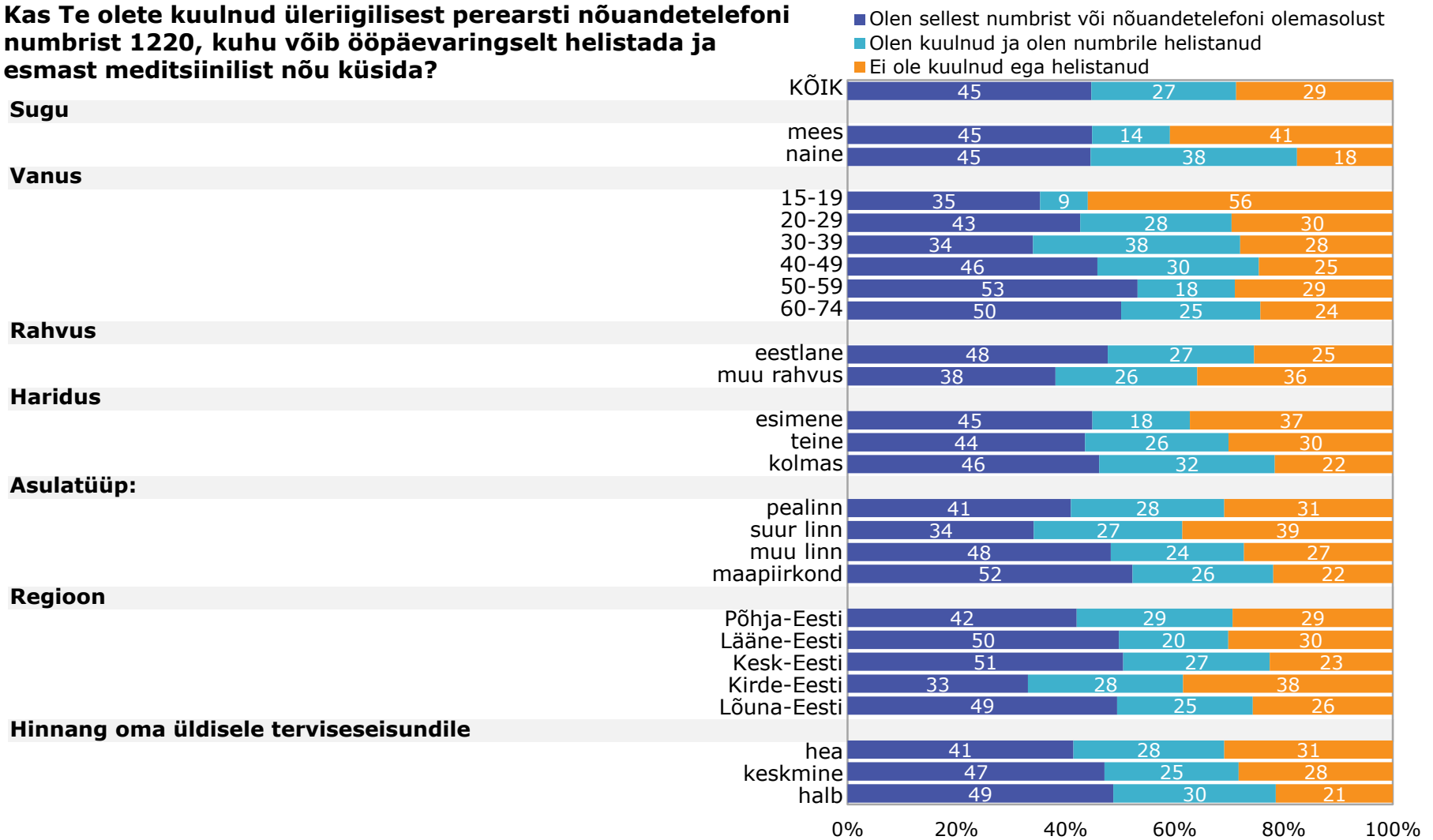
Kas Teie jaoks on oluline, et lisaks perearstile ja pereõele töötaks perearsti meeskonnas ka ämmaemand ja füsioterapeut?

Perearsti nõuandetelefoni tuntus ja kasutamine

reaprotsent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad, n=1669

Kas Te olete kuulnud üleriigilisest perearsti nõuandetelefoni numbrist 1220, kuhu võib ööpäevaringselt helistada ja esmast meditsiinilist nõu küsida?

Perearsti nõuandetelefoni tuntus ja kasutamine: statistiliselt olulised erinevused

		Kas Te olete kuulnud üleriigilisest perearsti nõuandetelefoni numbrist 1220, kuhu võib ööpäevaringselt helistada ja esmast meditsiinilist nõu küsida?		
		Olen sellest numbrist või nõuandetelefoni olemasolust kuulnud	Olen kuulnud ja olen numbrile helistanud	Ei ole kuulnud ega helistanud
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridustase	esimene			
	teine			
	kolmas			
Asulatüüp	pealinn			
	suurlinn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
Terviseseisund	hea			
	keskmine			
	halb			

Rahulolu perearsti nõuandetelefoniga 2010–2015

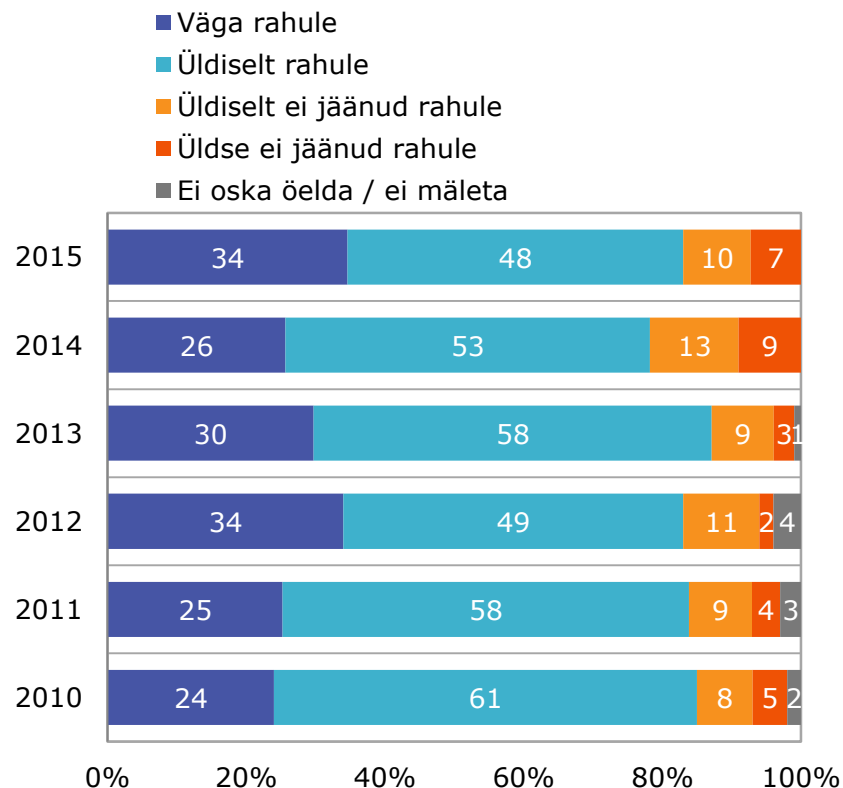
% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul perearsti nõuandetelefonile helistanud, n=193

Mõeldes oma viimasele helistamisele, siis kuivõrd rahule Te jäite perearsti nõuandetelefoniga?*

43% nõuandetelefonile helistanutest tegi seda enam kui 12 kuud tagasi ja 54% viimase 12 kuu jooksul.

Viimase 12 kuu jooksul helistanutest jäid nõuandetelefoniga rahule 83%.

2014. aastal jäi rahule 78% nõuandetelefonile helistanutest. Seega ei ole rahulolu oluliselt muutunud.

*Varasemalt küsiti rahulolu üldse kunagi perearsti nõuandetelefonile helistanutelt, alates 2014. aastast viimase 12 kuu jooksul helistanutelt.

Kokkuvõte: eriarstile suunamine

- Viimase aasta jooksul on perearsti initsiatiivil või patsiendil soovil eriarstile suunatud 60% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest (arvestades uuringu vea piire 56–64%). Pooltel juhtudel on suunamine toimunud perearsti initsiatiivil ja ülejäänud juhtudel patsiendi soovil.
  - Perearst on eriarstile sagedamini suunanud 50–59-aastaseid, maaelanikke ning enese hinnangul halva tervise ja kroonilise haiguse/pikaajalise terviseprobleemiga inimesi. Omal nõudmisel on suunamise saanud sagedamini muust rahvusest, enese hinnangul keskmise tervisega ning kroonilise haiguse/pikaajalise terviseprobleemiga inimesed.
- Perearst on keskmisest sagedamini keeldunud eriarstile suunamast 30–39-aastaseid – 5%-l juhtudest võrreldes 2%-ga keskmiselt.
- Neil juhtudel, mil arst on omal initsiatiivil või patsiendi nõudmisel inimese eriarstile suunanud, on patsient end kõige sagedamini ise telefoni teel eriarstile registreerinud (47%). 29%-l juhtudest leppis aja kokku perearst või -õde. Kohapeal registratuuris registreerinud on 10% ning digiregistratuuri on kasutanud 8%. Varasemalt on eri registreerimisviiside osakaalud olnud sarnased.

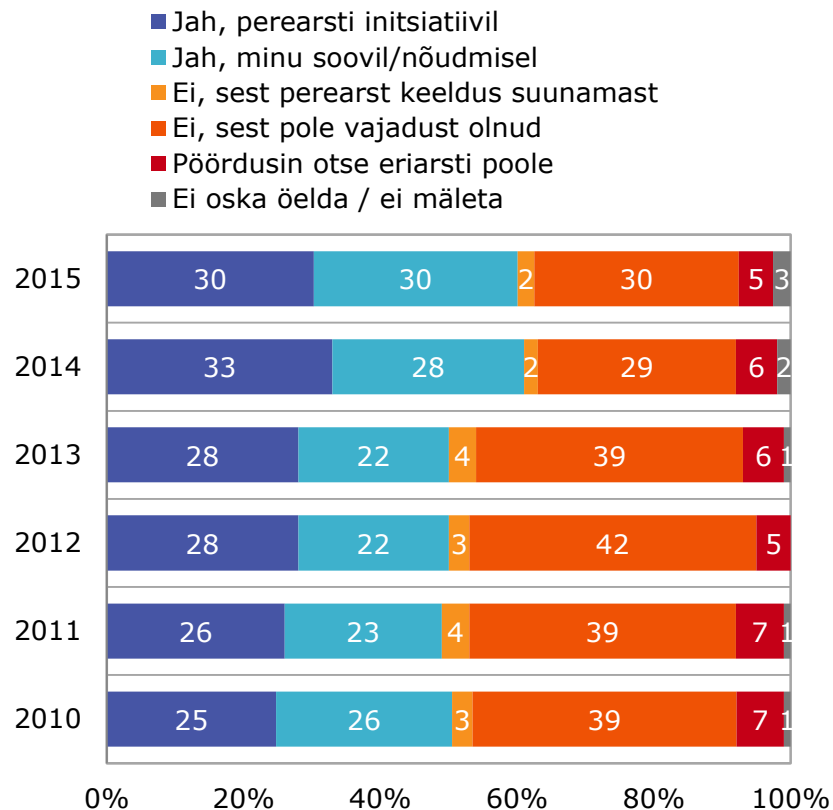
Perearsti poolt eriarstile suunamine 2010–2015

% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajatest, n=1058

Kas viimase 12 kuu jooksul on perearst Teid suunanud eriarsti vastuvõtule? Kui on suunatud mitmel korral, palun mõelge kõige viimasele korrale.

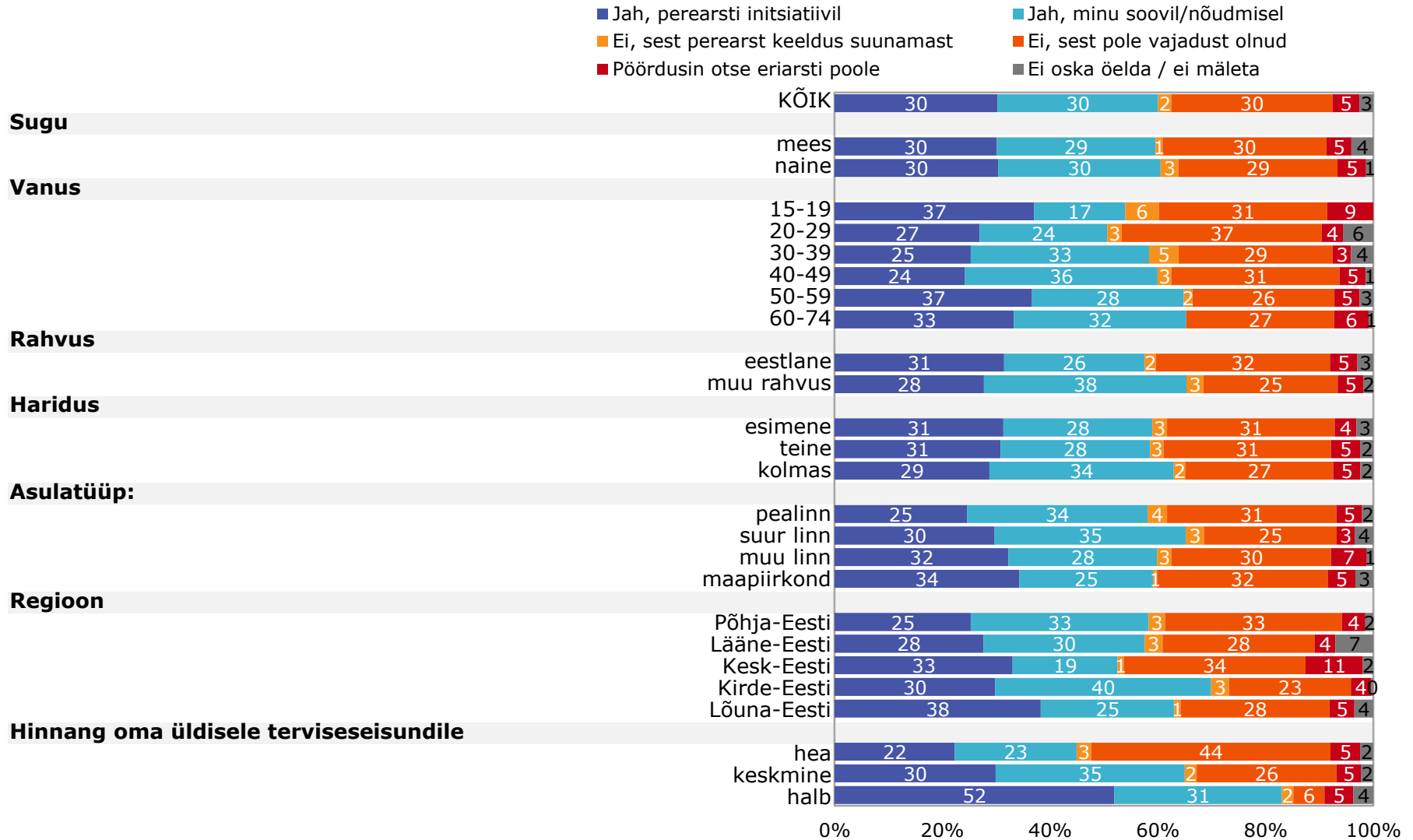
Viimase aasta jooksul on perearsti initsiatiivil või patsiendi soovil eriarstile suunatud 60% (arvestades uuringu vea piire 56–64%) perearsti külastanutest.

2014. aastal oli nende osakaal 61%.

Perearsti poolt eriarstile suunamine: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanud vastajad, n=1058

Perearsti poolt eriarstile suunamine: statistiliselt olulised erinevused

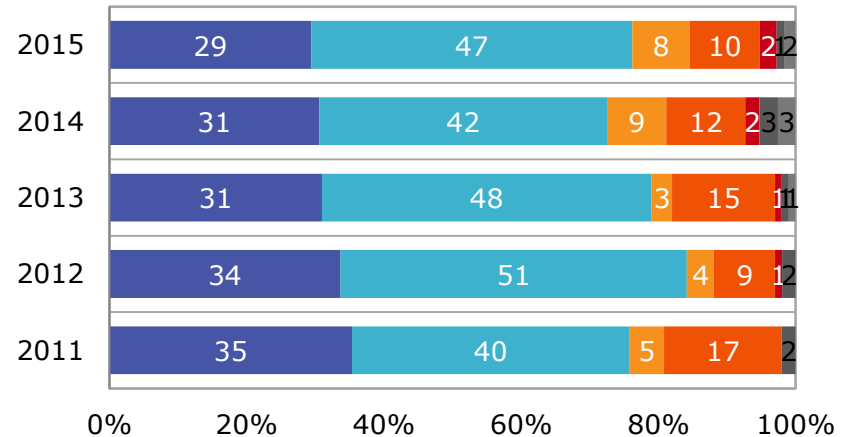
		Kas viimase 12 kuu jooksul on perearst Teid suunanud eriarsti vastuvõtule?					
		Jah, perearsti initsiatiivil	Jah, minu soovil/nõudmisel	Ei, sest perearst keeldus suunamast	Ei, sest pole vajadust olnud	Pöördusin otse eriarsti poole	Ei oska öelda/ei mäleta
Sugu	mees						
	naine						
Vanus	15-19						
	20-29						
	30-39						
	40-49						
	50-59						
	60-74						
Rahvus	eestlane						
	muu rahvus						
Haridustase	esimene						
	teine						
	kolmas						
Asulatüüp	pealinn						
	suurlinn						
	muu linn						
	maapiirkond						
Regioon	Põhja-Eesti						
	Lääne-Eesti						
	Kesk-Eesti						
	Kirde-Eesti						
	Lõuna-Eesti						
Terviseseisund	hea						
	keskmine						
	halb						

Eriarstile registreerimise viis viimase 12 kuu jooksul 2011–2015

% neist, keda perearst on oma initsiatiivil või patsiendi soovil viimase 12 kuu jooksul suunanud eriarstile, n=653

Kuidas toimus tol korral eriarstile registreerimine?

- Perearst või pereõde leppis aja kokku
- Registreerisin ise telefoni teel
- Registreerisin ise digiregistratuuri kaudu
- Registreerisin registratuuris kohapeal
- Mõnel muul viisil
- Suunati, aga tegelikult ma ei registreerunud eriarstile
- Ei oska öelda / ei mäleta

6

Eriarsti teenuste kasutamine

Kokkuvõte: eriarsti külastamine ja rahulolu

- Viimase 12 kuu jooksul on eriarsti külastanud 42% elanikest.
  - Keskmisest enam on eriarsti vastuvõtul käinud naiste, 60–74-aastaste, Põhja- ja Lõuna-Eesti elanike ning enese hinnangul keskmise või halva tervisega elanike seas. Kroonilise haigusega inimestest on viimase aasta jooksu eriarsti juures käinud 55% (27% neist, kel pole kroonilist haigust). Vähem on eriarsti juures käinud meeste ning enese hinnangul hea tervisega elanike seas.
- Eriarsti külastusega jäi rahule 91% viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest.
  - Rahulolu sotsiaal-demograafiliste näitajate lõikes märkimisväärselt ei kõigu.
- Kõige enam nõustuvad eriarsti külastanud elanikud sellega, et eriarst suhtles meeldivalt (92%) ning oli asjatundlik (91%). Eriarsti ja perearsti asjatundlikkust hinnatakse võrdselt kõrgelt (90% pidas perearsti asjatundlikuks). 90% nõustub, et eriarst pühendas neile piisavalt aega. Samuti leiab 90% külastanutest, et eriarst selgitas terviseseisundiga seotut ja ravivõimalusi kergesti arusaadaval moel, ning 86%, et eriarst võimaldas küsida küsimusi või avaldada arvamust ravi kohta. Kõige vähem ollakse nõus sellega, et eriarst kaasas patsienti tema ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui ta soovis (75%). Samas ütleb 7%, et ta ei soovinudki kaasamist, ning 2%, et raviotsuseid ei tehtud. Kui vaadata, kui palju kaasati oma raviotsuste tegemisse neid, kes seda soovisid ning kelle puhul tehti raviotsuseid, siis tõuseb nende osakaal 85%-le.
  - 50–59-aastaste seas on enam neid, kelle hinnangul ei võimaldanud eriarst piisavalt küsimusi küsida või arvamust avaldada ning ei kaasanud patsienti piisavalt ravi ja hoolduse otsustesse.
  - 60–74-aastaste seas on enam neid, kelle meelest eriarst pühendas neile piisavalt aega ning oli asjatundlik. Selles vanuserühmas on enam neid eriarsti külastanud inimesi, kes ei soovinud kaasamist raviotsuste tegemisse (11%).
  - Maapiirkondade elanike seas on enam neid, kes nõustuvad, et eriarst kaasas neid piisavalt otsuste tegemisse. Tallinna elanike seas aga on enam neid, kes ei pidanud eriarsti asjatundlikuks (7%).

Kokkuvõte: eriarstiga rahulolematuse põhjused

- Eriarstiga ei jäänud rahule 8% vastuvõtul käinutest. Nii nagu perearsti puhul, põhjustas ka eriarstiga rahulolematust ennekõike arsti tajutud ebakompetentsus ja suutmatus patsiendi probleemi lahendada. Pea sama paljud mainisid ka arsti ükskõikset ja ebameeldivat suhtumist ning viiendik seda, et arst ei andnud piisavalt infot/juhiseid. Kümnendik tõi välja vähest patsiendile pühendatud aega vastuvõtu vältel ning pikki järjekordi.

„Arst tundus tülpunud, närviline, ülbe. Küsimustele ei vaevunud tähelepanu pöörama.“

„Suhtumine on erinev: kui käisin tasulisel vastuvõtul, siis oli kõik kena, kui tasuta vastuvõtul, siis tundsin end pigem tülikana.“

„Kuna haiguslugu oli kestnud ca 2 aastat ja ravi tulemused olid natuke paremad, aga mitte 100% tulemuslikud, siis arst arvas, et mul pole rohkem mõtet tulla.“

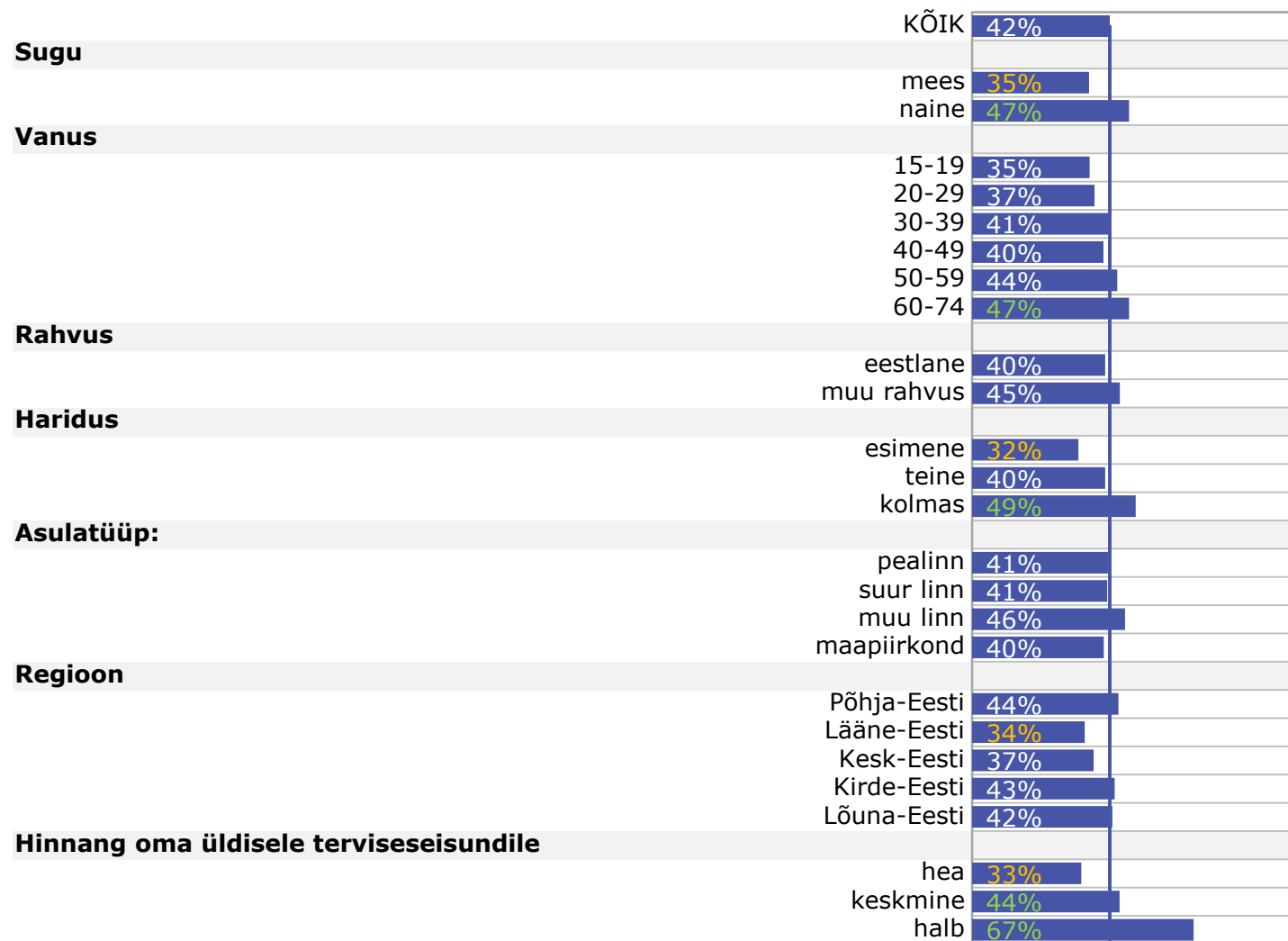
„Arst ei selgitanud haiguse olemust ega andnud näpunäiteid ravi kohta.“

„Arst ei seletanud haiguse olukorda lahti. Ei rääkinud, kuidas tekkinud olukorraga oleks õigem harjuda ning kuidas olukorda parandada. Lihtsalt ütles, et on haigus.“

„Ootasin ukse taga 1,5 tundi, mille järel olin sunnitud lahkuma, sest polnud enam võimalust edasi oodata, arstiga ei kohtunudki, mille tulemusena tervislik seisund halvenes.“

Viimase 12 kuu jooksul eriarsti vastuvõtul käinute profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

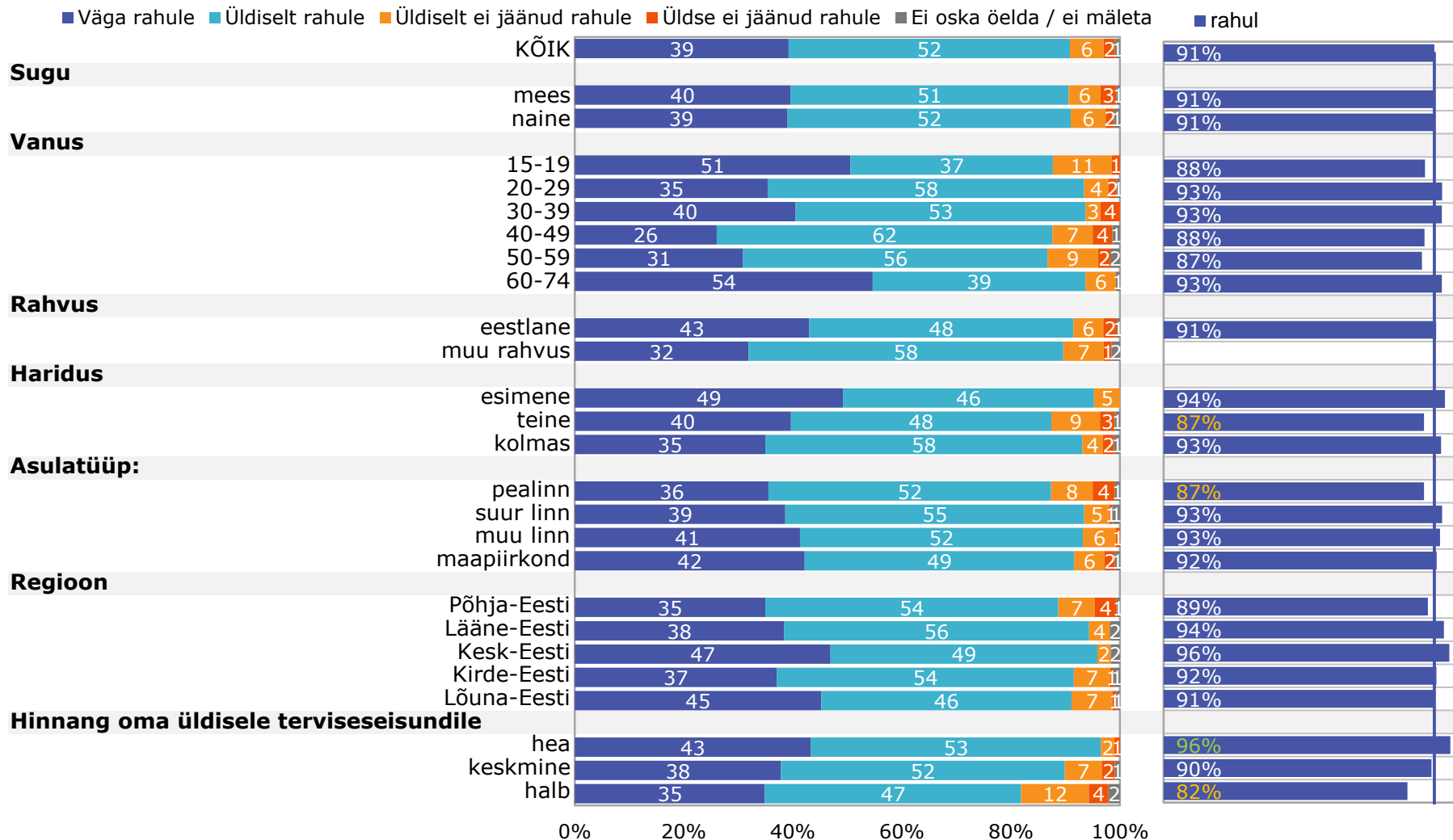
© TNS 2015

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Rahulolu eriarstiga viimase külastuse põhjal: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajad, n=736

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

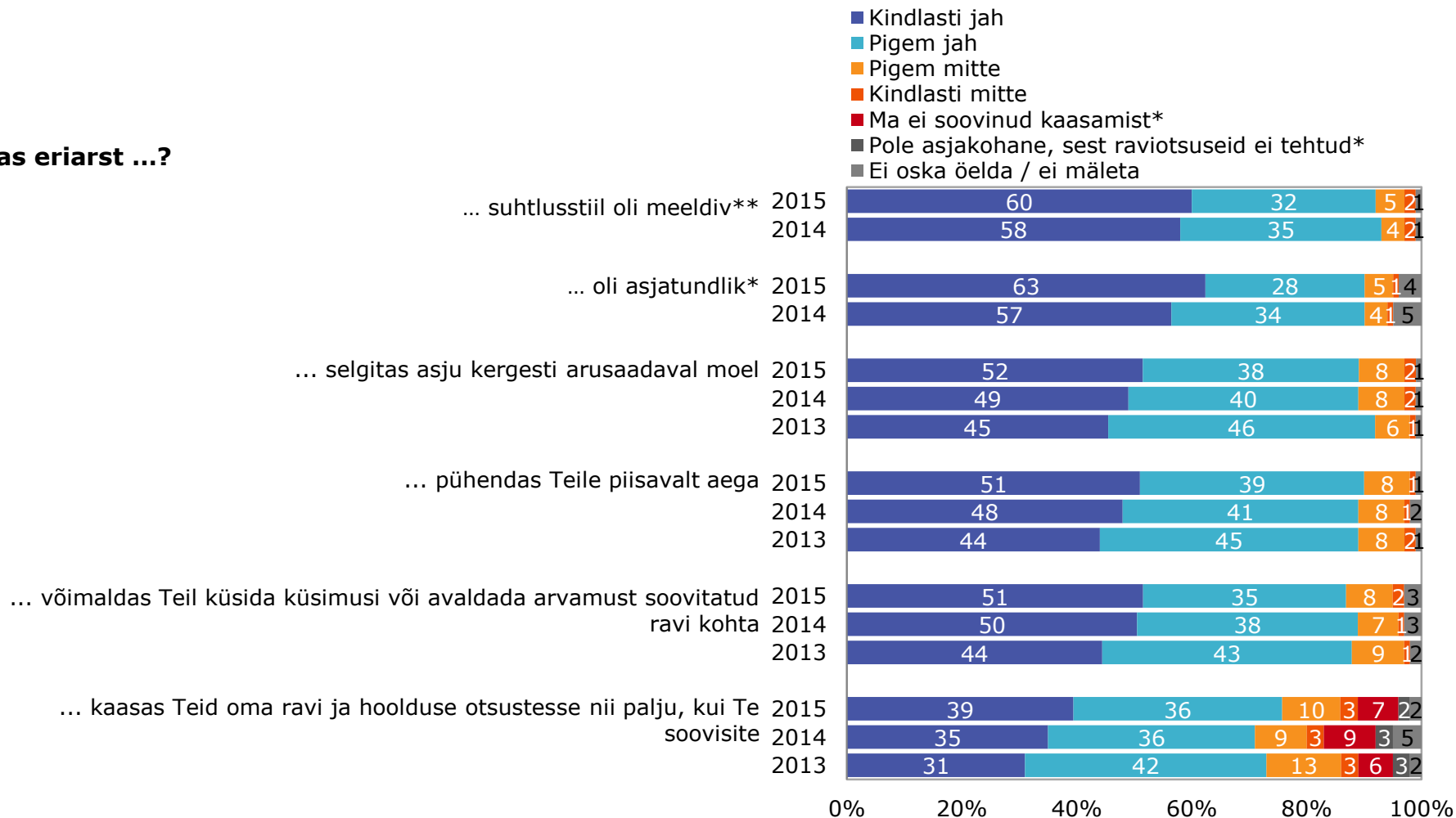
© TNS 2015

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Eriarsti viimase külastusega rahulolu aspektid: 2013–2015

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=736

Kas eriarst ...?

* Vastusevariante „Ma ei soovinud kaasamist“ ja „Pole asjakohane, sest raviotsuseid ei tehtud“ oli võimalik kasutada vaid vastamisel küsimusele: „Kas eriarst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite?“

** Võrdlus varasemaga puudub.

Eriarsti viimase külastusega rahulolu aspektid: statistiliselt olulised erinevused

	Kas eriarst selgitas tervise seisundiga seotut ja ravivõimalusi kergesti arusaadaval moel?			Kas eriarst võimaldas Teil küsida küsimusi või avaldada arvamust soovitatud ravi kohta?			Kas eriarst kaasas Teid oma ravi ja hoolduse otsustesse nii palju, kui Te soovisite?						Kas eriarst pühendas Teile piisavalt aega?			Kas eriarsti suhtlusstiil oli meeldiv?			Kas eriarst oli asjatundlik?		
	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ma ei soovinud kaasarnist pole asjakohane, sest raviotsuseid ei tehtud	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda	jah	ei	ei oska öelda		
Sugu																					
mees																					
naine																					
Vanus																					
15-19																					
20-29																					
30-39																					
40-49																					
50-59																					
60-74																					
Rahvus																					
eestlane																					
muu rahvus																					
Haridus																					
esimene																					
teine																					
kolmas																					
Asulatüüp																					
pealinn																					
suur linn																					
muu linn																					
maapiirkond																					
Regioon																					
Põhja-Eesti																					
Lääne-Eesti																					
Kesk-Eesti																					
Kirde-Eesti																					
Lõuna-Eesti																					
Tervise seisund																					
hea																					
keskmine																					
halb																					

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

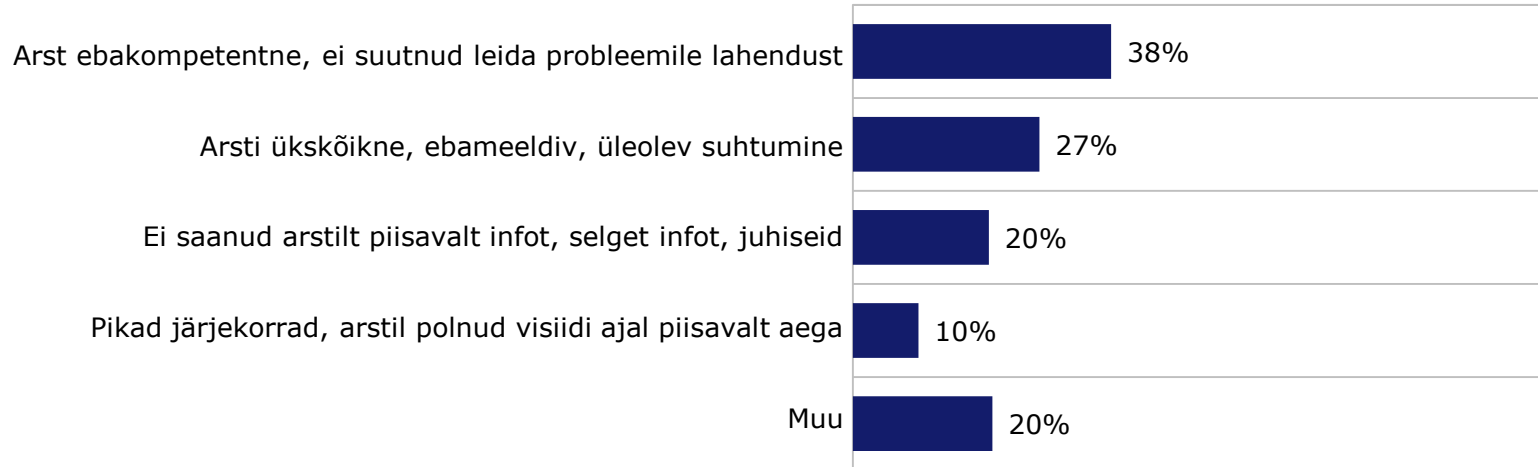
Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Rahulolematuse põhjused viimase visiidiga eriarsti juurde

% neist, kes viimasel visiidil ei jäänud eriarstiga rahule, n=60

Millega ei jäänud rahule viimasel eriarsti külastusel?

(spontaansed vastused, nimekirja ette ei antud)

Kokkuvõte: eriarstiteenuse kättesaadavus (1)

- 35% (arvestades uuringu vea piire 30–40%) viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud elanikest on kokku puutunud olukorraga, kus neid ei registreeritud kohe eriarsti järjekorda. 2014. aastal oli see tase sama. Kõige levinumaks põhjuseks oli, et registreerima hakati alates kindlast kuupäevast (19%). Vähem toodi välja seda, et arst võtab harva vastu, arst pole (8%) või registratuur polnud kättesaadav (4%).
  - Keskmisest sagedamini on olukorraga, kus neid kohe eriarsti järjekorda ei registreerita, kokku puutunud naised (kui sagedasemad eriarstide külastajad), 50–59-aastased ning muust rahvusest elanikud. Regionaalses lõikes on see probleemiks Põhja-Eestis (sh Tallinnas), kus ligi pooli eriarsti külastanud inimesi ei registreeritud kohe järjekorda.
- Alates registreerimisest pääses eriarsti vastuvõtule kuni nädala (7 päeva) jooksul 24% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanutest (arvestades vea piire 20–29%). Kuni kuu jooksul pääses vastuvõtule 51% (vea piirid 46–56%), üle ühe kuu pidi ootama 46% (41–51%).
  - 2014. aasta uuringu andmetel pääses kuni nädala jooksul vastuvõtule 25% ning kuni kuu jooksul 53%. Üle ühe kuu pidi ootama 43%. Eriarstiteenuse kättesaadavus ei ole seega kahe viimase aasta võrdluses muutunud.
- 60% eriarsti vastuvõtul käinutest sai eriarsti juurde soovitud aja ning 34% mitte. 2014. aasta andmetel sai soovitud aja sama suur osa eriarsti vastuvõtul käinutest. 2009.–2013. aastal on soovitud aja saanute osakaal jäänud vahemikku 58–70%.
  - Neid, kes soovitud aega ei saanud, on enam naiste, 50–59-aastaste, muust rahvusest inimeste ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanike hulgas. Vähem on soovitud aja saamisega probleeme Lõuna-Eestis.
  - 25%-l inimestest, kes soovitud aega ei saanud (vea piire arvestades 18–32%), halvenes selle tagajärjel tervis ning 63% tervises seisund ei muutunud. Arvestades uuringu vea piire, teeb see 55–71%, mistõttu nende osakaal on võrreldav 2014. aasta osakaaluga.
- Ülekaalukalt peamine põhjus soovitud aja mittesaamiseks oli liiga pikk järjekord ükskõik millise eriarsti juurde saamiseks (68%). Konkreetse eelistatud arsti juurde aja mittesaamine oli põhjuseks 29%-l juhtudest ning pakutud aja mittesobivust tõi välja 17%.

Kokkuvõte: eriarstiteenuse kättesaadavus (2)

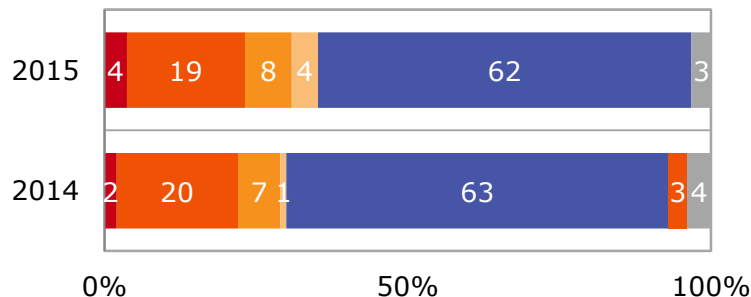
- Eriarstiteenuse kättesaadavusega seotud muudest probleemidest on kõige enam kokku puutunud sellega, et eriarst asub liiga kaugel (14%). Vähem mainiti muid põhjuseid: tasulist vastuvõttu (9%), transpordi kulukust (8%) ning halba või puuduvat transpordiühendust (5%). Vähemalt ühte mainitud probleemidest on kogunud 25% eriarsti külastanutest.
  - Sellega, et eriarst asub liiga kaugel, on enam probleeme keskmise suurusega ja väikelinnade ning Lõuna- ja Kirde-Eesti elanikel.
  - Transpordi kulukust toovad keskmisest sagedamini välja maa-asulate ning Kesk- ja Lõuna-Eesti elanikud.
  - Halva transpordiühenduse üle kurdavad keskmisest enam 60–74-aastased, maaelanikud (9%) ja Lõuna-Eesti elanikud.
  - Vähem on eespool toodud probleeme kogetud Põhja-Eestis (sh Tallinnas).
- Enne ettenähtud kellaaega või täpselt pääses eriarsti vastuvõtule 74% vastuvõtul käinutest, 19% pidi ootama kuni tunni ning 2% üle tunni. 2014. aasta uuringu andmetel pääses enne või täpselt vastuvõtule 75% eriarsti külastanutest.
- Kõigil elanikel, sõltumata eriarsti külastamisest viimase 12 kuu jooksul, paluti tuua välja, millest nad lähtuvad, kui hakkavad valima, millise eriarsti juurde end registreerida. Kõige sagedamini lähtutakse sellest, keda perearst soovitab (22%), kelle juures ollakse varem käidud (20%) või kes tundub kõige kompetentsem (13%). Ka lühike järjekord (12%) ning tuttavate soovitusel (10%) on olulised valiku alused. 2014. aasta andmetel olid eriarsti valiku kriteeriumid samad.
  - Perearsti soovitusel lähtuvad keskmisest enam mehed, 60–74-aastased ja maaelanikud.
  - Arsti, keda varem on külastatud, valivad enam naised ja 60–74-aastased.
  - Tajutud kompetentsuse alusel püüavad arsti valida keskmisest enam naised ning kolmanda taseme haridusega inimesed.
  - Lühematest järjekordadest lähtuvad sagedamini 30–39-aastased ja Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud.
  - Need, kes pole aasta jooksul eriarsti külastanud, lähtuvad peamiselt perearsti soovitusel. Eriarstiga kokku puutunud inimesed aga valivad arsti, kelle juures nad on varem käinud.

Eriarstiteenuse kättesaadavus: eriarsti järjekorda registreerimine viimase 12 kuu jooksul

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=736

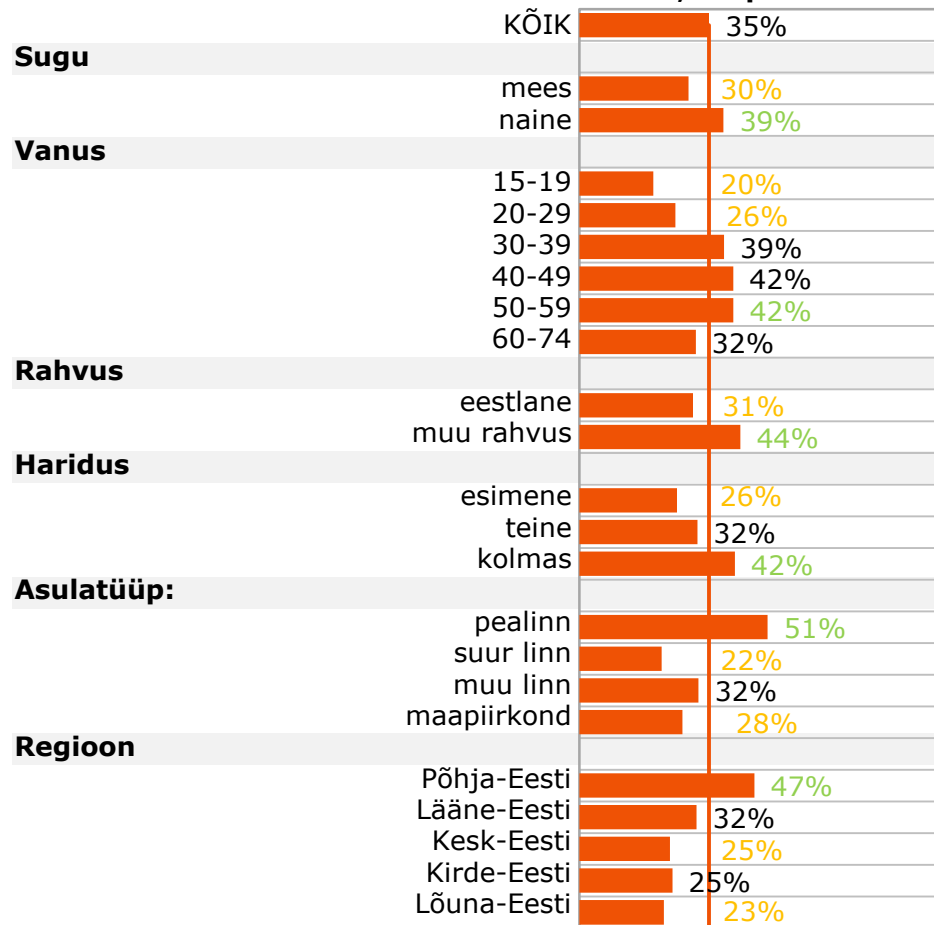
Kas viimase 12 kuu jooksul on juhtunud, et Teid ei registreeritud kohe eriarsti järjekorda?

- Jah, sest registratuur ei olnud kättesaadav
- Jah, sest registreerima hakati kindlast kuupäevast alates
- Jah, polnud arsti/arst võtab harva vastu
- Jah, muul põhjusel
- Ei
- polnud sobivat aega pakkuda, järjekord liiga pikk
- Ei oska öelda/ei mäleta / ei registreerinud ise

Ei registreeritud eriarsti järjekorda

N=252, reaprotsent

Eriarstiteenuse kättesaadavus: viimasele eriarsti vastuvõtule pääsemise kiirus alates registreerimisest 2010–2015

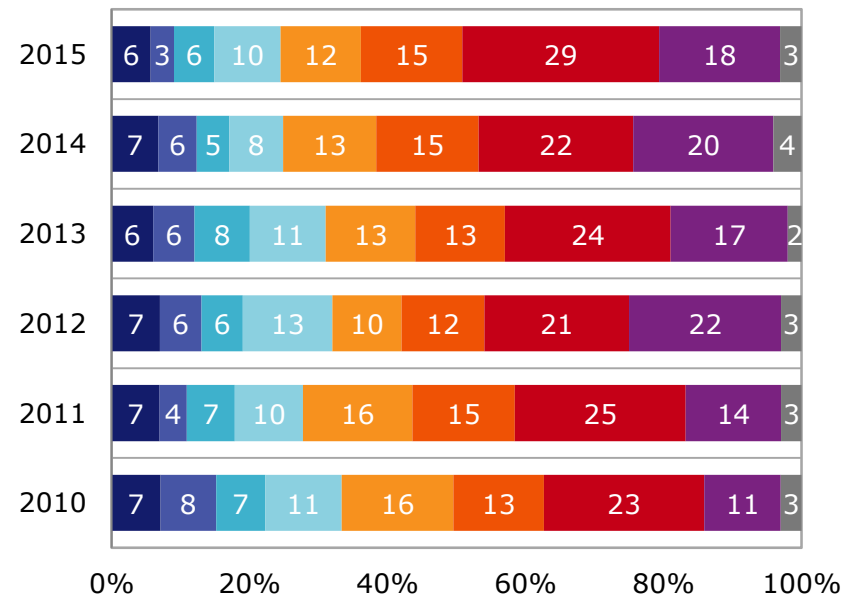
% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=736

Kui ruttu alates registreerimisest Te pääsesite viimasel külastusel eriarsti vastuvõtule?

Kuni nädala jooksul pääses eriarsti vastuvõtule 24% (arvestades vea piire 20–29%) elanikest. Kuni kuu jooksul pääses vastuvõtule 51% (vea piirid 46–56%). Üle ühe kuu pidi ootama 46% (41–51%).

2014. aasta uuringu andmetel pääses kuni nädal jooksul vastuvõtule 25% ning kuni kuu jooksul 53%. Üle ühe kuu pidi ootama 43%. Eriarstiteenuse kättesaadavus ei ole seega kahe viimase aasta võrdluses muutunud.

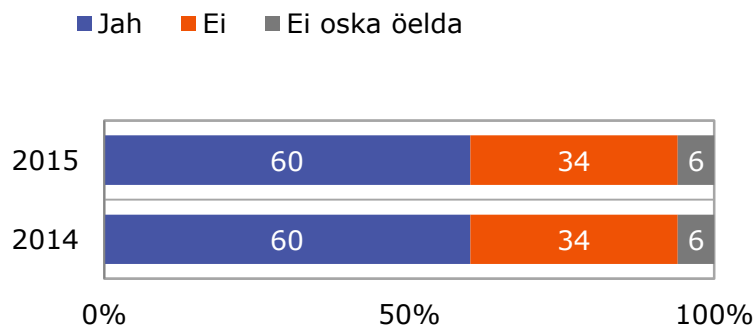
- Samal päeval
- 1-2 päeva jooksul
- 3-4 päeva jooksul
- 5-7 päeva jooksul
- 8 päeva kuni 2 nädala jooksul
- 3-4 nädala jooksul
- Ühe kuni kahe kuu jooksul
- Rohkem kui kahe kuu jooksul
- Ei oska öelda / ei mäleta

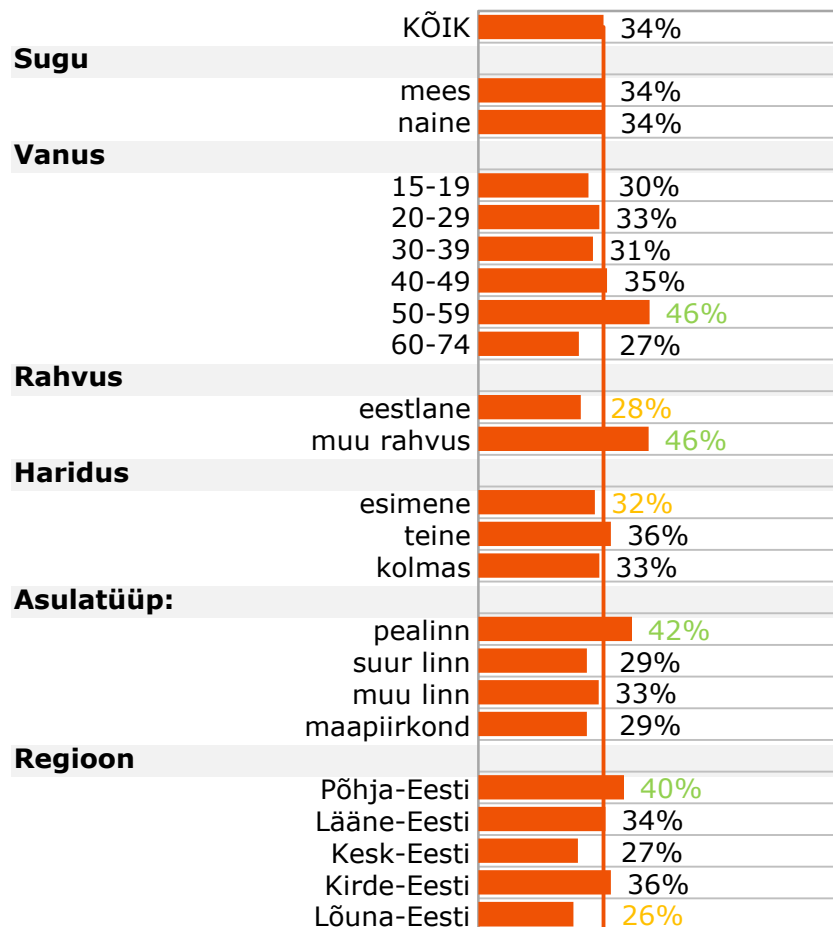
Eriarstiteenuse kättesaadavus: eriarsti juurde soovitud aja saamine

Kas Te saite viimasel registreerimisel eriarsti vastuvõtule soovitud aja?

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest

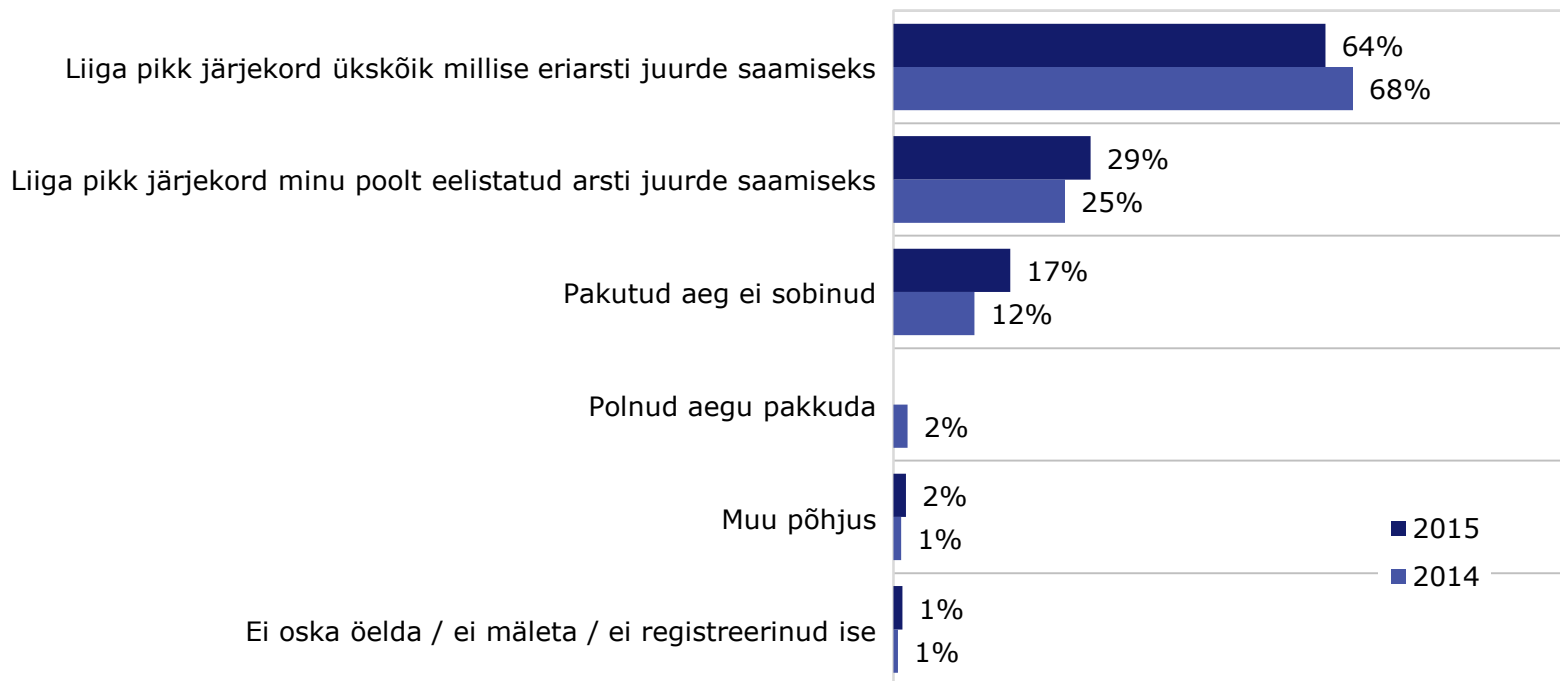
Ei saanud soovitud aega N=240, reaprotsent

Eriarstiteenuse kättesaadavus: eriarstile soovitud aja mittesaamise põhjused

% vastajatest, kes ei saanud viimase 12 kuu jooksul eriarsti juurde soovitud aega, n=240

Miks Te ei saanud eriarsti vastuvõtule soovitud aega?

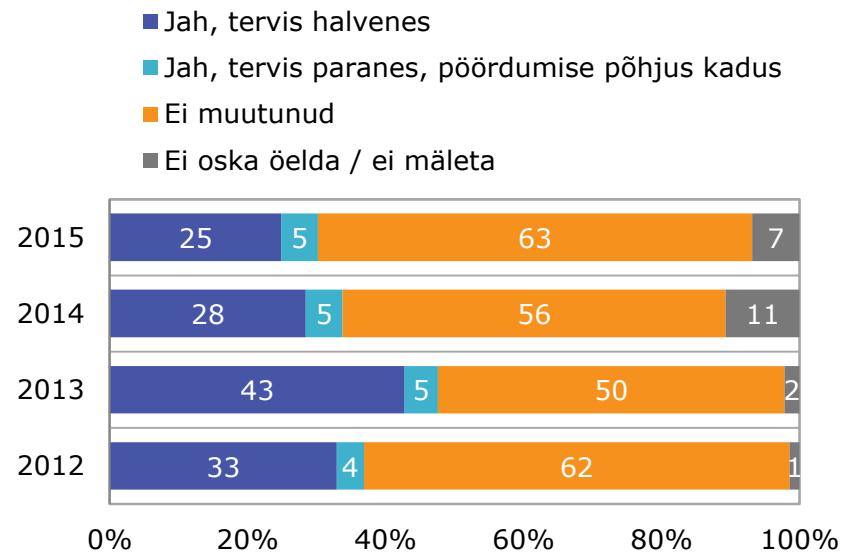

Terviseseisundi muutus eriarstile mittepääsemise tõttu 2012–2015

% vastajatest, kes ei saanud eriarsti vastuvõtule soovitud aega, n=240

Kas Teie tervislik seisund muutus, kui Te ei saanud eriarsti vastuvõtule soovitud ajal?

Terviseseisund ei muutunud 63%-l neist, kes ei saanud eriarsti vastuvõtule soovitud aega. Arvestades uuringu vea piire, teeb see 55–71%, mistõttu nende osakaal on võrreldav osakaaluga 2014. aastal.

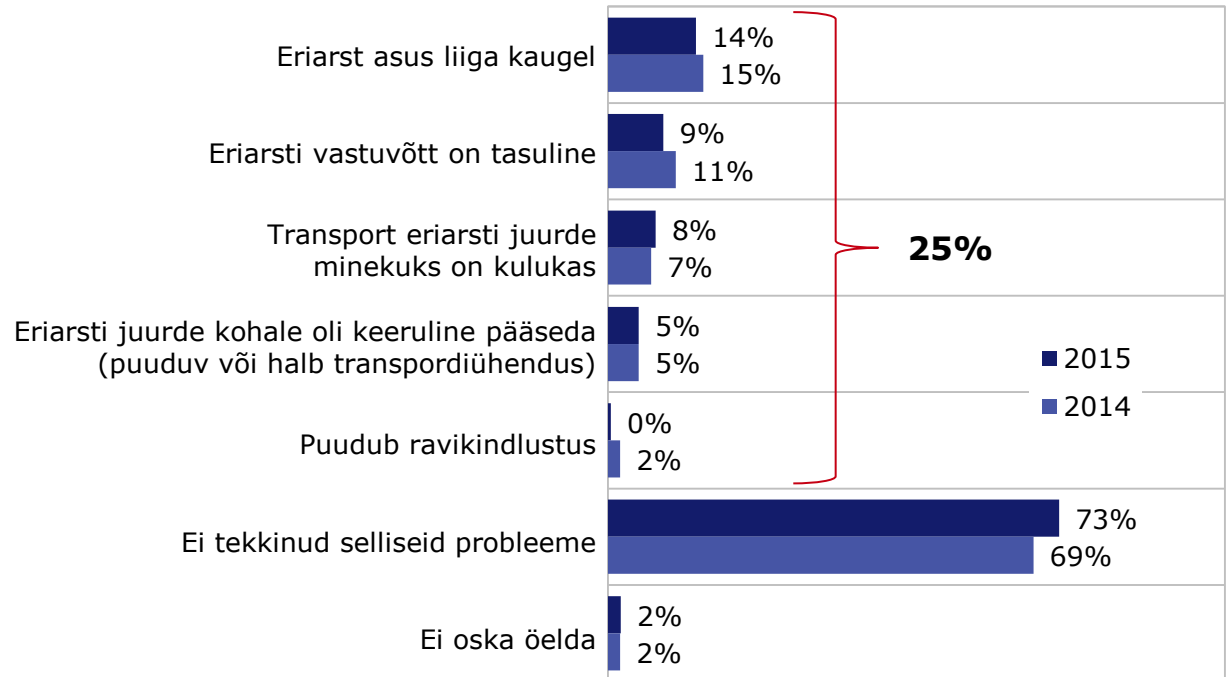

Eriarstiteenuse kättesaadavus: muud probleemid

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=736

- Sellega, et eriarst asub liiga kaugel, on enam probleeme keskmise suurusega ja väikelinnade ning Lõuna- ja Kirde-Eesti elanikel.
- Transpordi kulukust toovad keskmisest enam välja maaasulaste ning Kesk- ja Lõuna-Eesti elanikud.
- Halva transpordiühenduse üle kurdavad keskmisest enam 60–74-aastased (8%), maaelanikud (9%) ja Lõuna-Eesti elanikud (8%).
- Vähem on mainitud probleeme Põhja-Eestis (sh Tallinnas): 83% pealinlastest ei ole nende probleemidega kokku puutunud.

Kas eriarsti viimasel külastusel tekitas probleeme see, et ...?

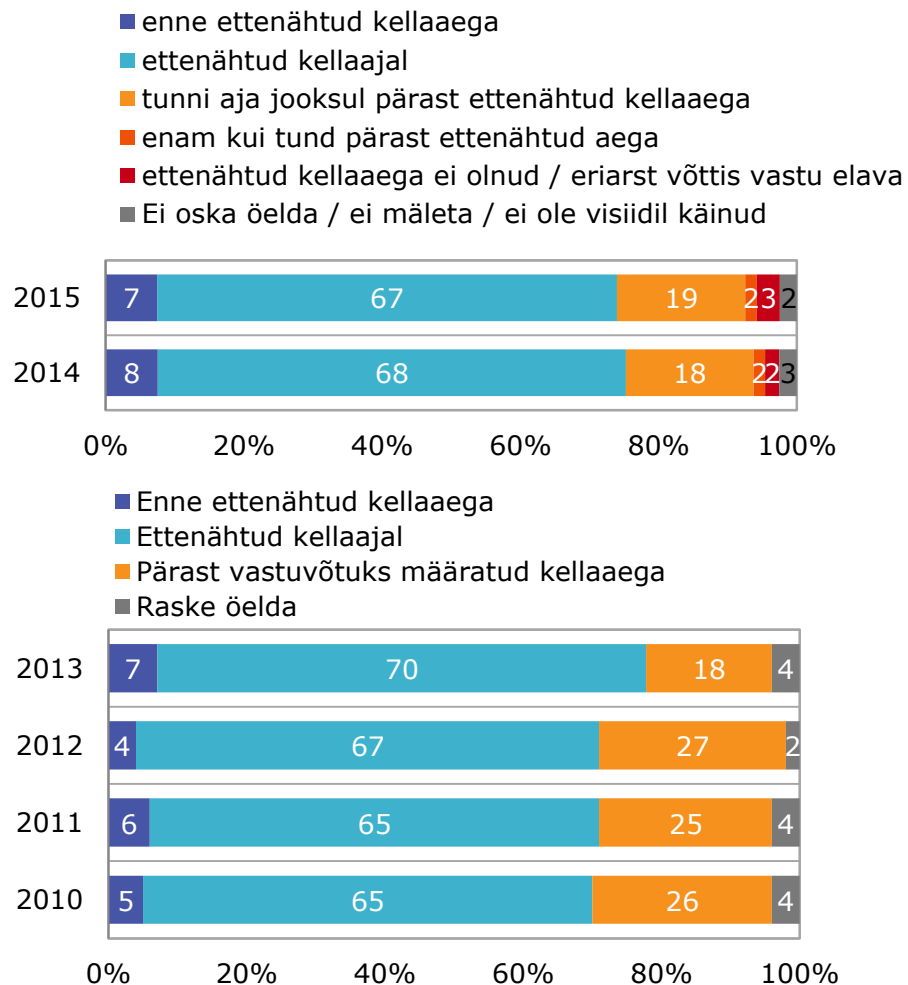

Eriarsti viimase külastuskorra algusaja täpsus 2010–2015

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=736

Kas Te saite viimasel külastusel eriarsti vastuvõtule ...?

2014. aastal muudeti antud küsimuse vastuste skaalat, mistõttu otsene võrreldavus ei ole võimalik.

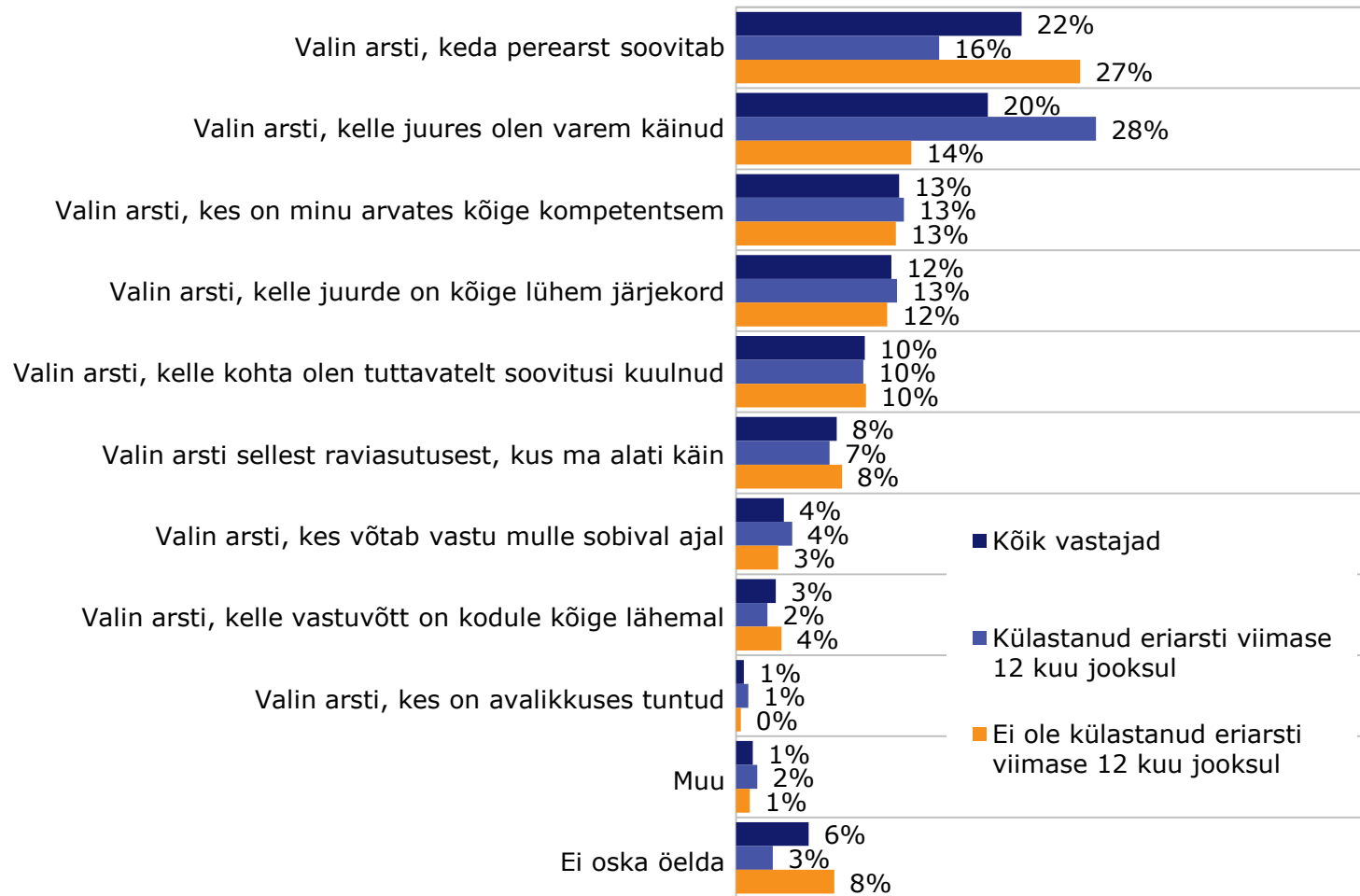

Eriarsti valiku kriteeriumid

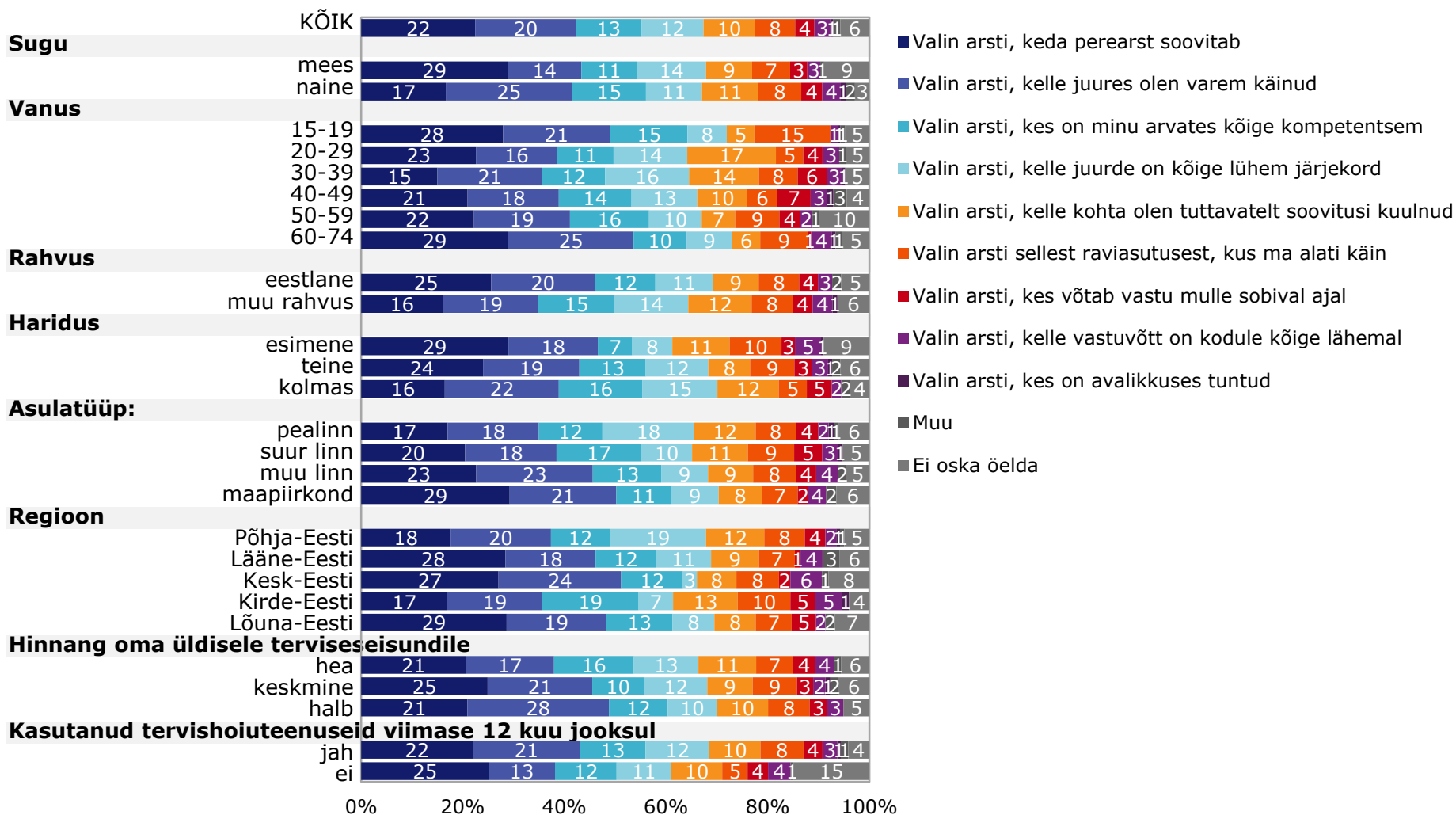
% kõikidest vastajatest, n=1669; eriarsti külastanutest, n=736; ja mittekülastanutest, n=963

Mõelge nüüd eriarstide külastamisele üldiselt. Kui Te hakkate eriarsti vastuvõtule registreeruma, siis millest lähtuvalt Te tavaliselt valite sobiva arsti? (valida sai ühe vastuse)*

Eriarsti valiku kriteeriumid: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

Eriarsti valiku kriteeriumid: statistiliselt olulised erinevused

	Kui Te hakkate eriarsti vastuvõtule registreeruma, siis millest lähtuvalt Te tavaliselt valite sobiva arsti?										
	... keda perearst soovib	... kelle juures olen varem käinud	... kes on minu arvates kõige kompetentsem	... kelle juurde on kõige lähem järjekord	... kelle kohta olen tuttavalt soovitusi kuulnud	Valin arsti sellest ravi-asutusest, kus ma alati käin	... kes võtab vastu mulle sobival ajal	... kelle vastuvõtt on kodule kõige lähemal	... kes on avalikkuses tuntud	Muu	Ei oska öelda
Sugu											
mees											
naine											
Vanus											
15-19											
20-29											
30-39											
40-49											
50-59											
60-74											
Rahvus											
eestlane											
muu rahvus											
Haridus											
esimene											
teine											
kolmas											
Asulatüüp											
pealinn											
suur linn											
muu linn											
maapiirkond											
Regioon											
Põhja-Eesti											
Lääne-Eesti											
Kesk-Eesti											
Kirde-Eesti											
Lõuna-Eesti											
Terviseseisund											
hea											
keskmine											
halb											
Külastanud eriarsti											
eriarst jah											
eriarst ei											

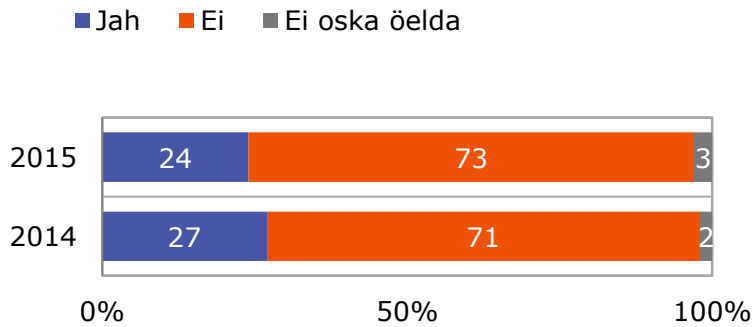
Kokkuvõte: eriarstile registreerumine ja tasuline eriarst

- 24% Eesti 15–74-aastastest elanikest on viimase 12 kuu jooksul registreerinud end eriarsti vastuvõtule enne perearsti juures käimist ja saatekirja saamist. Nende osakaal pole võrreldes 2014. aastaga muutunud.
  - Nende seas on enam naisi, 15–19-aastaseid.
- 4% elanikest on end viimase 12 kuu jooksul registreerinud korraga mitme sama eriala eriarsti vastuvõtule.
  - Nende seas on enam naisi ning Kirde-Eesti elanikke. Keskmisest enam on end mitme arsti juurde registreerinud enese hinnangul halva tervisega inimesed.
- Tasulist eriarsti on viimase 12 kuu jooksul külastanud 21% (arvestades uuringu vea piire 17–25%) eriarsti vastuvõtul käinutest. 2014. aasta andmetel oli nende osakaal sarnane (24%).
  - Peamine põhjus tasulise eriarsti külastamiseks on liiga pikk järjekord eriarsti tasuta vastuvõtule (13%). 5% eriarsti külastanutest märgib, et nad soovisid saada kindla arsti vastuvõtule.
  - Enam on eriarsti tasulisel vastuvõtul käinud Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud, vähem aga vanemad inimesed. Tasulise eriarsti külastamist mõjutab ka sissetulek: keskmisest enam on tasulise eriarsti vastuvõtul käinud need, kelle pere netosissetulek pereliikme kohta on üle 700 euro (29%).
  - Kõige enam on viimase 12 kuu jooksul külastatud tasulist naha- ja suguhaiguste arsti (21%), naistearsti ja silmaarsti (12%) ning ortopeedi (11%), aga ka nina-kõrva-kurguarsti (7%), neuroloogi (6%) ja psühhiaatrit (5%).

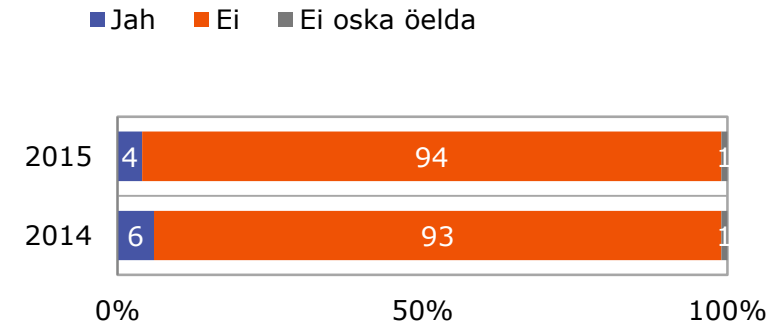
Eriarstile registreerumine

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul registreerinud end eriarsti vastuvõtule enne perearsti juures käimist ja saatekirja saamist?

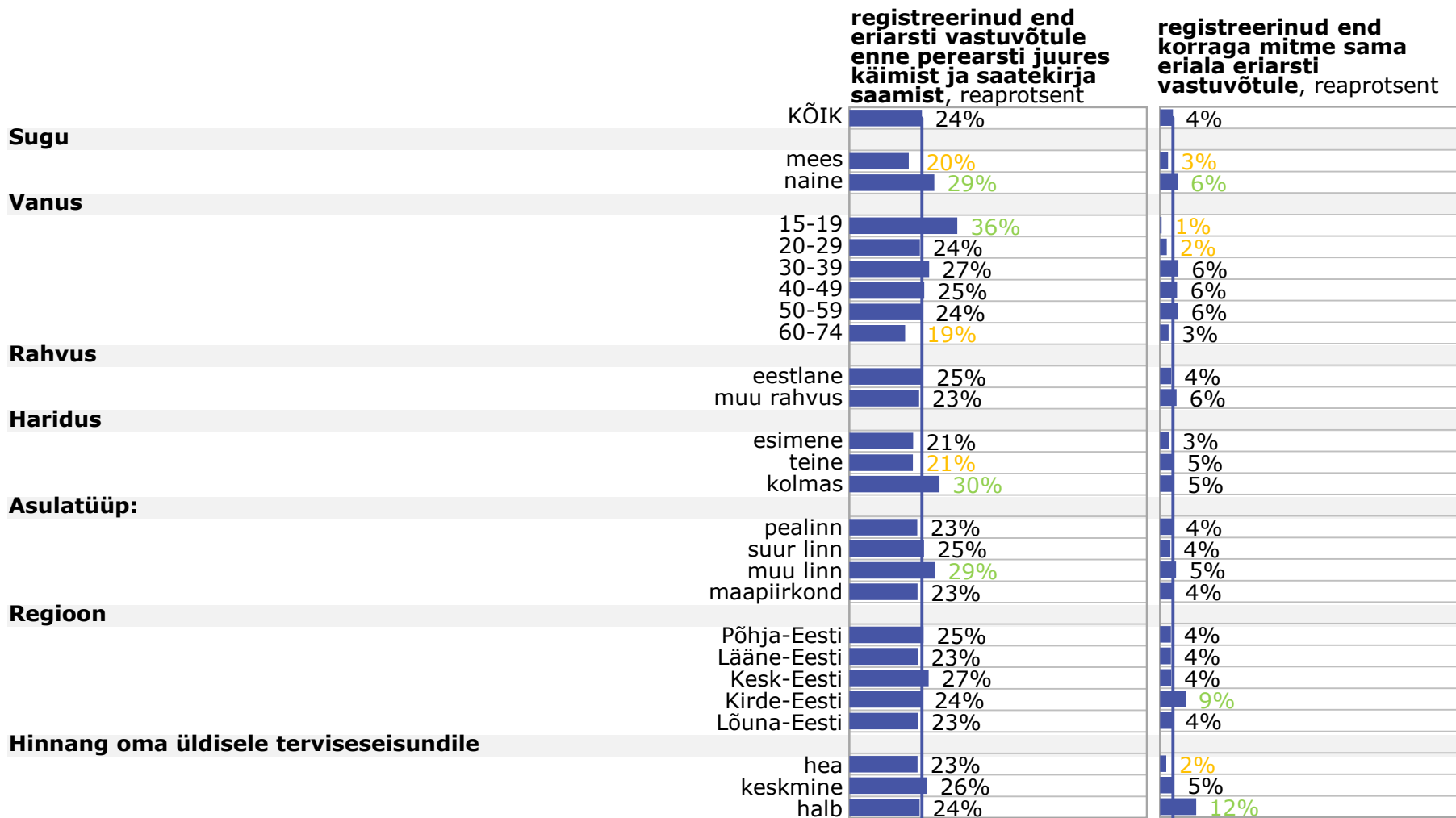

Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul registreerinud end korraga mitme sama eriala eriarsti vastuvõtule?

Eriarstile registreerumine: profiilid

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus

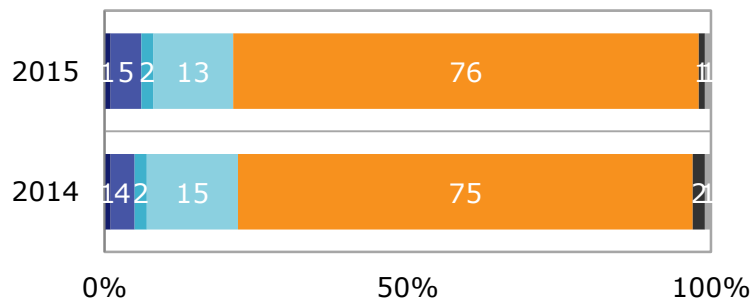
X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Tasulise eriarsti külastamine viimase 12 kuu jooksul

% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul külastanud eriarsti, n=736

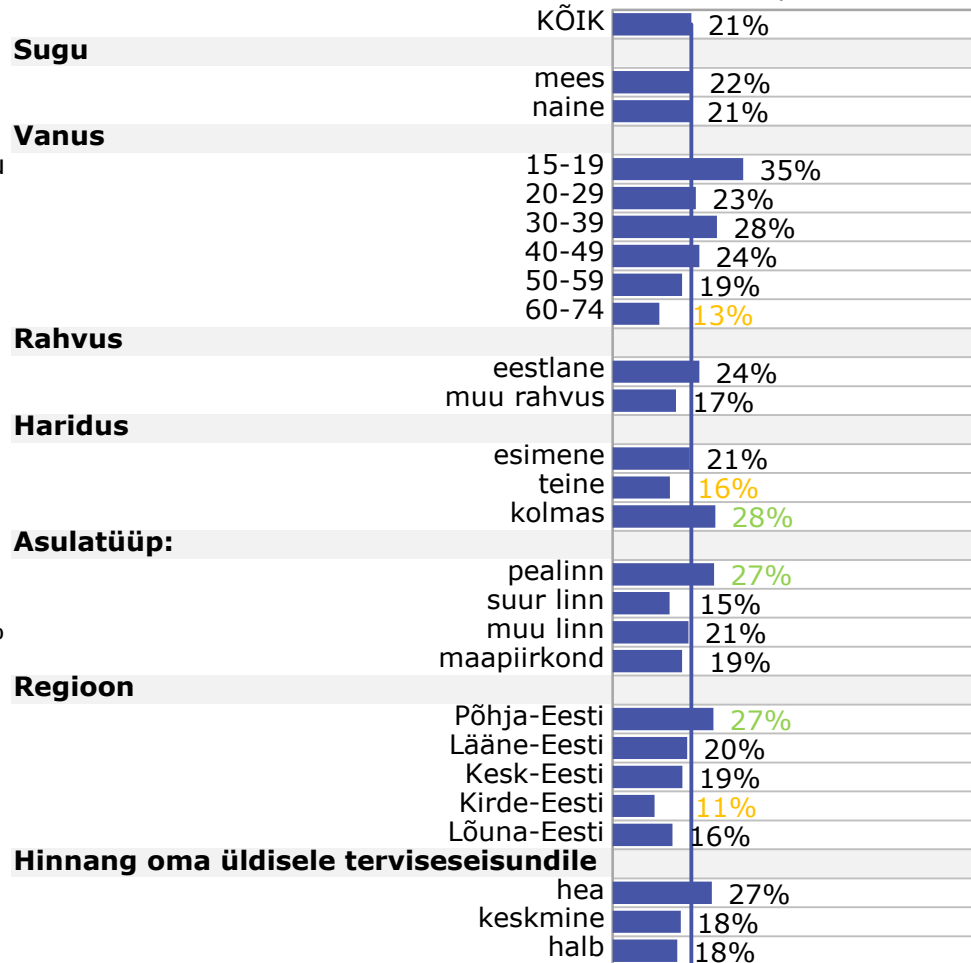
Kas Te olete pöördunud viimase 12 kuu jooksul eriarsti tasulisele vastuvõtule (v.a hambaarst ja ilukirurgia)?

- Jah, sest perearst ei andnud saatekirja
- Jah, soovisin pääseda kindla arsti juurde
- Jah, eriarstil pole (Teie kodukohas) tasuta vastuvõttu
- Jah, eriarsti tasuta vastuvõtul oli liiga pikk järjekord
- Ei
- Muu põhjus, palun kirjutage
- Ei oska öelda / ei mäleta

Viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanutest 21% on käinud tasulisel vastuvõtul.

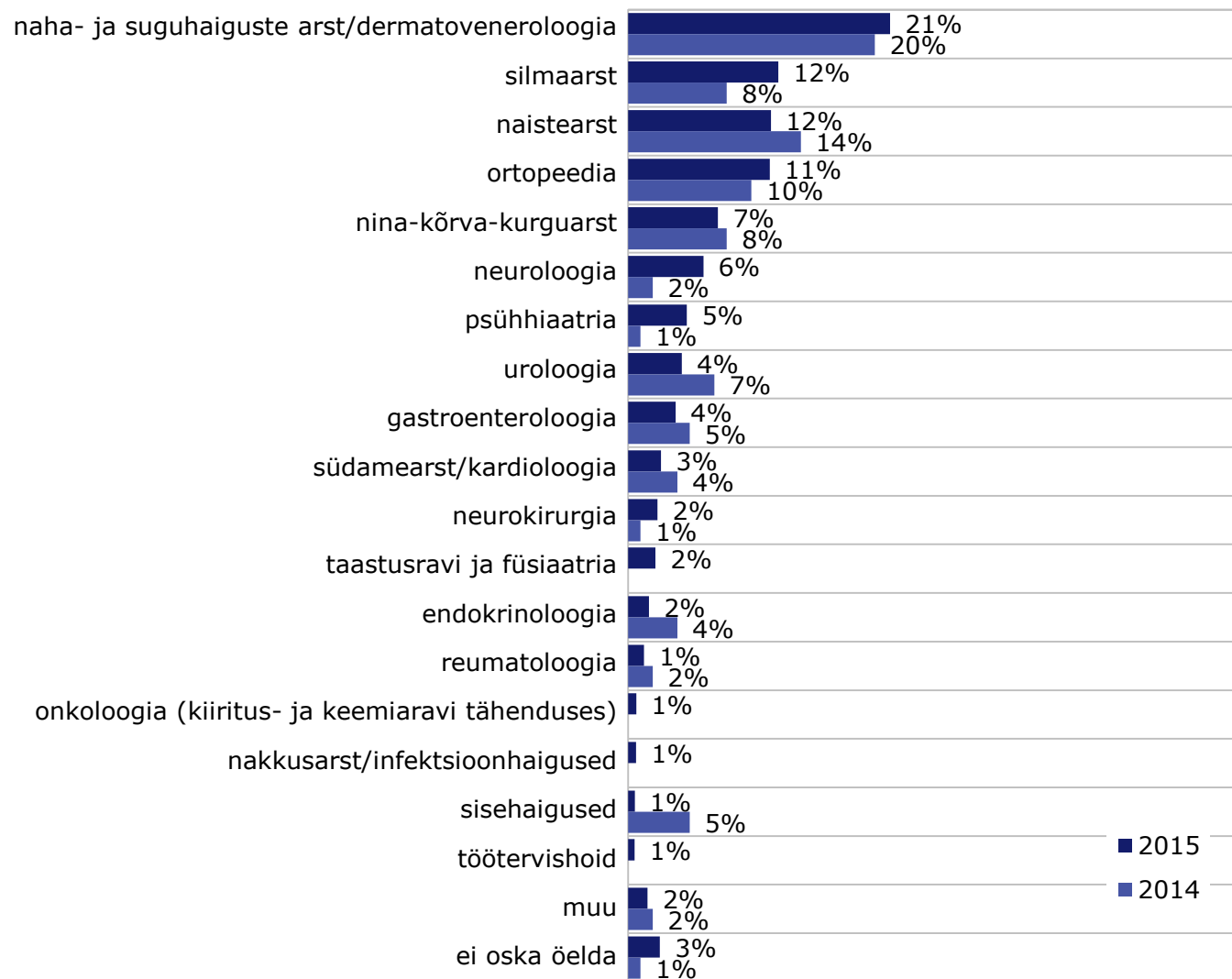
On külastanud tasulist eriarsti, reaprotsent

Tasulise eriarsti külastamine viimase 12 kuu jooksul: erialad

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul tasulist eriarsti külastanud, n=156

Millise eriala eriarsti tasulises vastuvõtus Te viimati käisite?

7

Hambaarsti teenuste kasutamine

Kokkuvõte: hambaarsti külastamine ja rahulolu

- Viimase 12 kuu jooksul on hambaarsti vastuvõtul käinud 37% Eesti 15–74-aastastest elanikest.
  - Keskmisest enam on hambaarsti külastajaid naiste ja 15–19-aastaste (54%, arvestades uuringu vea piire 42–67%) seas. Samuti on neid enam kolmanda taseme haridusega inimeste ning Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanike seas. Vähem on aasta jooksul hambaarsti külastanud mehed, 20–29-aastased, esimese taseme haridusega inimesed ja maapiirkondade elanikud.
  - Viimase hambaarsti külastusega jäi rahule 93% vastuvõtul käinutest. See on võrreldav eelmise aasta tasemega. Tervikuna ei eristu rahule jäänud elanike hulgas konkreetseid sotsiaal-demograafilisi sihtrühmi. Nende hulgas, kes jäid väga rahule, on enam 15–19-aastaseid ning 60–74-aastaseid, eestlasi ning maapiirkondade elanikke.
- See väike osa hambaarsti vastuvõtul käinutest, kes arstiga rahule ei jäänud, ei olnud rahul ravi kvaliteediga, hindadega ning arsti suhtlusstiiliga.

„Kvaliteet oli halb, 3 kuu möödudes tulid plommid välja, ja enam ma sinna ei lähe.“

„Arst ei selgitanud, mida teeb, ei uurinud, kus valutab, ja ütles otse, et tal on aega vaid ühe hambaga tegeleda. Lisaks oli see äärmiselt kulukas.“

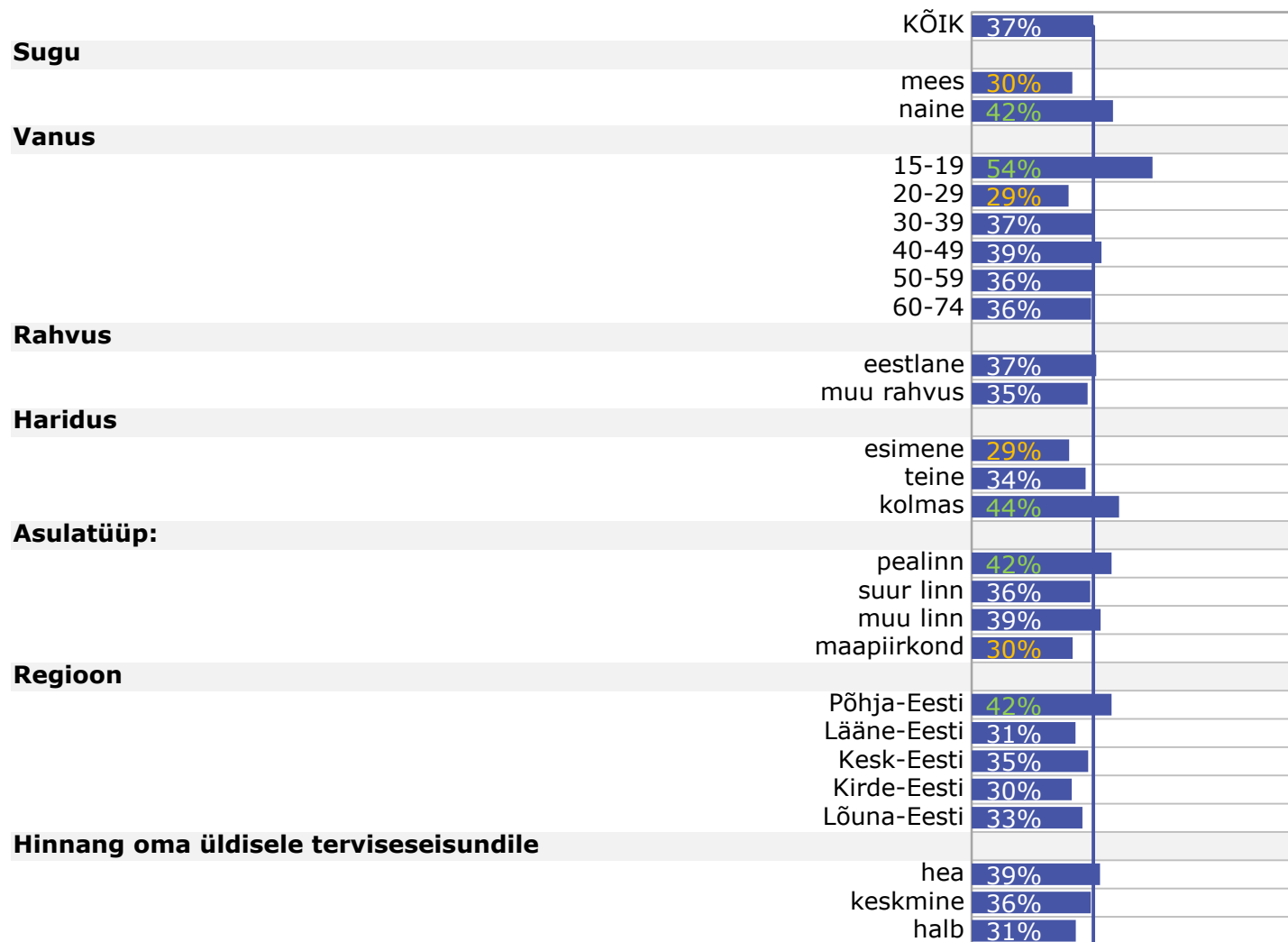
„Arst tegi väga palju haiget vaatamata minu öeldule, et on valus.“

„Arst tegi korraga mitut asja – rääkis telefoniga, võttis vastu järgmisi patsiente, segas plomme kokku jne.“

- Neist inimestest, kes pole viimase 12 kuu jooksul hambaarsti juures käinud, 52% käis seal kuni 2 aastat tagasi, 30% 3–9 aastat tagasi ning 9% kümme või enam aastat tagasi. 2014. aasta andmetel käis kuni 2 aastat tagasi hambaarsti juures 48% elanikest ehk osakaal on jäänud samaks.
  - 10 või enam aastat tagasi hambaarsti külastanud on enam meeste, 60–74-aastaste ning mitte-eestlaste seas.

Viimase 12 kuu jooksul hambaarsti vastuvõtul käinute profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

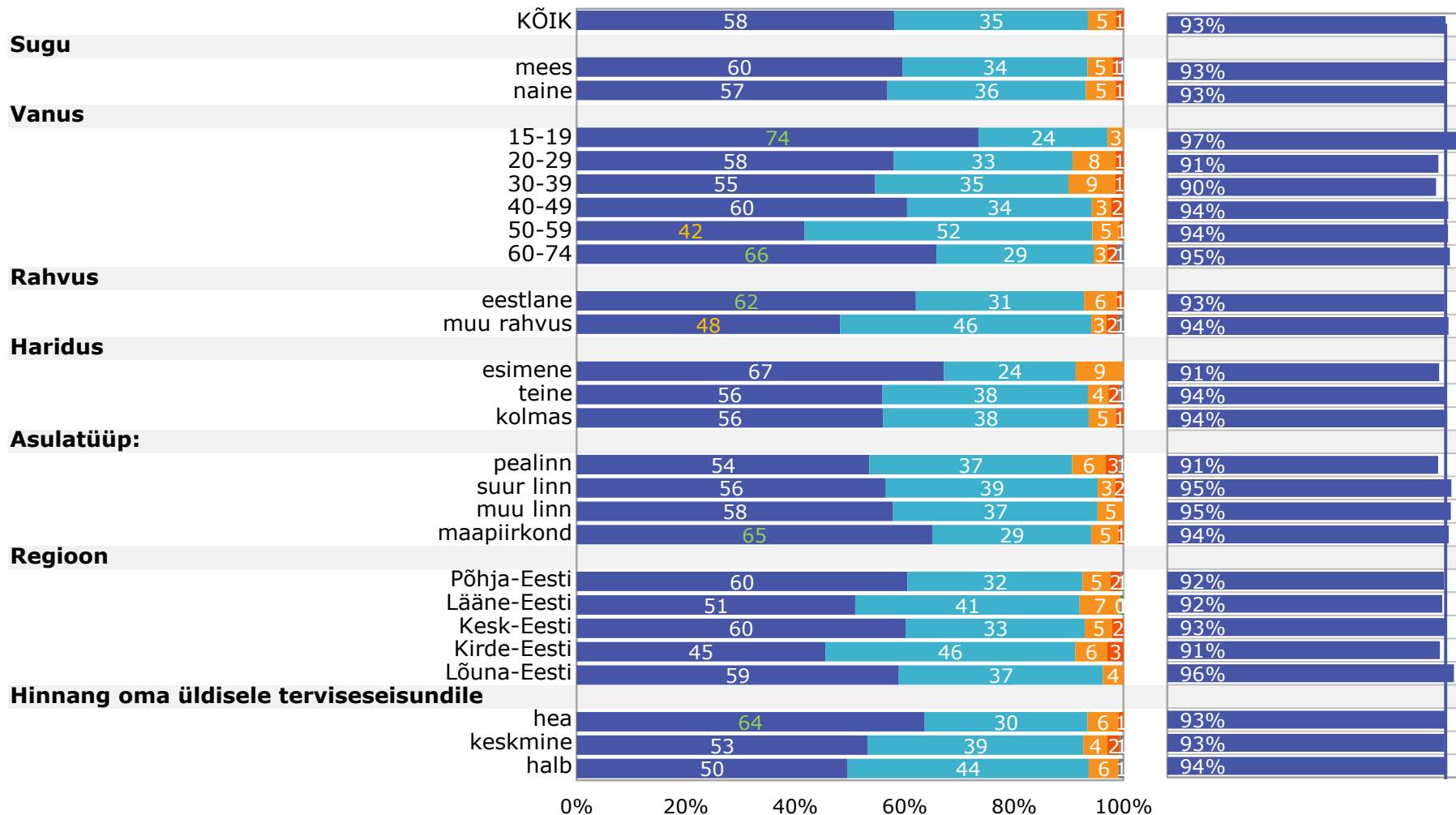
X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Rahulolu hambaarstiga viimase külastuse põhjal: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase 12 kuu jooksul hambaarsti külastanud vastajad, n=646

Mõeldes oma viimasele külastuskorrale, siis kuivõrd rahule Te hambaarstiga jäite?

■ Väga rahule ■ Üldiselt rahule ■ Üldiselt ei jäänud rahule ■ Üldse ei jäänud rahule ■ Ei oska öelda / ei mäleta ■ 2015

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

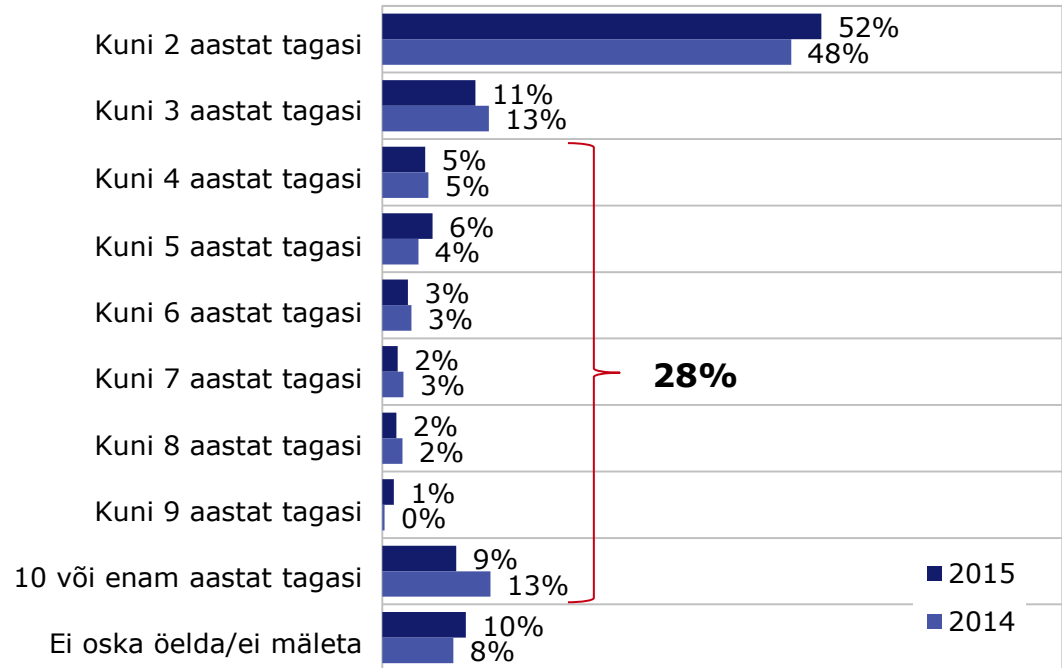
X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Hambaarsti külastamise aeg, kui see ei toimunud viimase 12 kuu jooksul

% vastajatest, kes ei ole viimase 12 kuu jooksul käinud hambaarsti juures, n=646

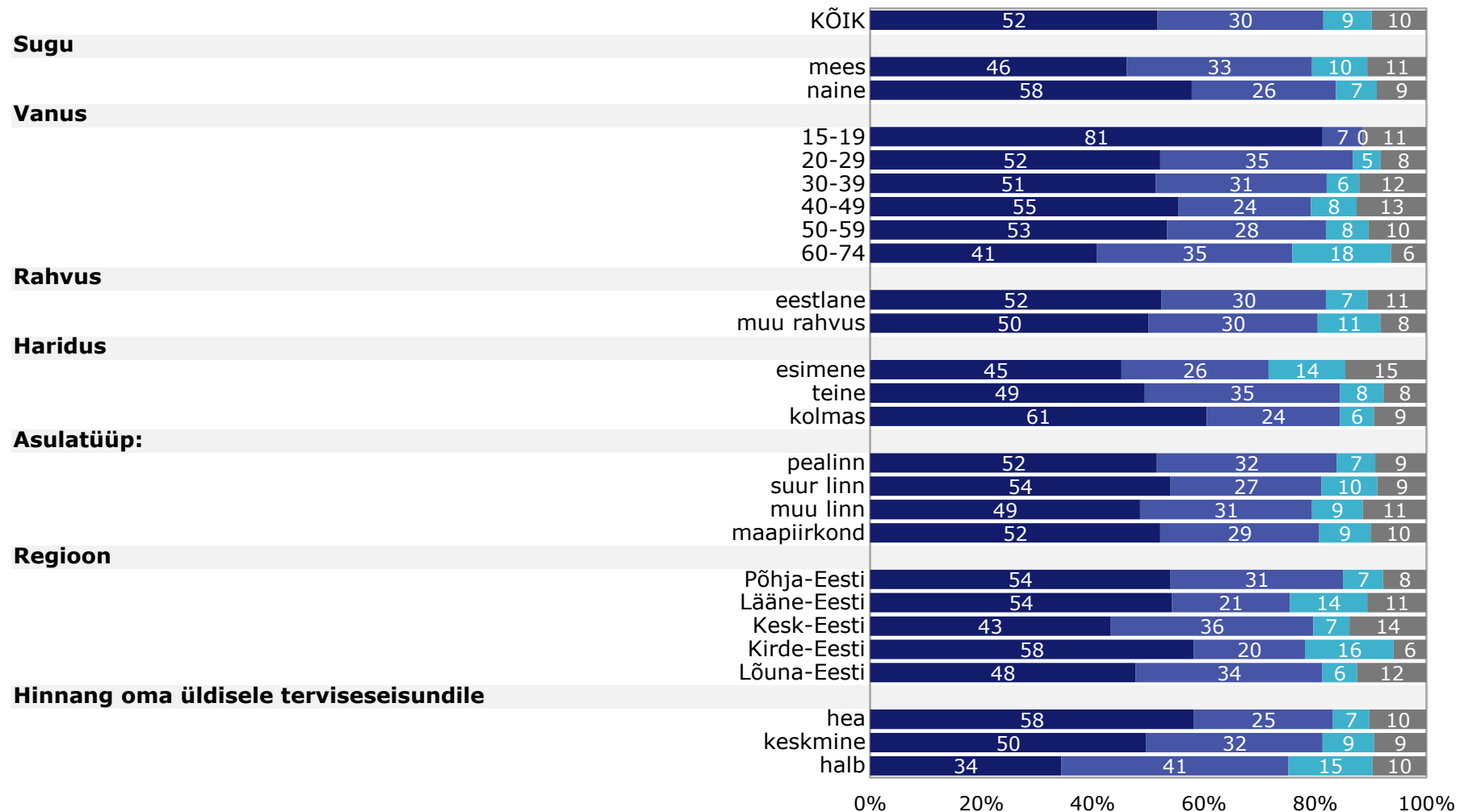
Kui Te ei ole viimase 12 kuu jooksul käinud hambaarsti juures, siis millal Te viimati hambaarsti juures käisite?

Hambaarsti külastamise aeg, kui see ei toimunud viimase 12 kuu jooksul

% vastavast sihtrühmast, kõik = vastajad, kes ei ole viimase 12 kuu jooksul käinud hambaarsti juures, n=646

■ Kuni 2 aastat tagasi ■ 3 kuni 9 aastat tagasi ■ 10 või enam aastat tagasi ■ Ei oska öelda/ei mäleta

Hambaarsti külastamise aeg, kui see ei toimunud viimase 12 kuu jooksul

		Kui Te ei ole viimase 12 kuu jooksul käinud hambaarsti juures, siis millal Te viimati hambaarsti juures käisite?			
		Kuni 2 aastat tagasi	Kuni 3-9 aastat tagasi	Kuni 10 või enam aastat tagasi	Ei oska öelda/ei mäleta
Sugu	mees				
	naine				
Vanus	15-19				
	20-29				
	30-39				
	40-49				
	50-59				
	60-74				
Rahvus	eestlane				
	muu rahvus				
Haridustase	esimene				
	teine				
	kolmas				
Asulatüüp	pealinn				
	suurlinn				
	muu linn				
	maapiirkond				
Regioon	Põhja-Eesti				
	Lääne-Eesti				
	Kesk-Eesti				
	Kirde-Eesti				
	Lõuna-Eesti				
Terviseseisund	hea				
	keskmine				
	halb				

Kokkuvõte: hambaarsti külastamise regulaarsus ja teenuse kättesaadavus

- Kõigilt elanikelt küsiti, kui sageli nad tavaliselt hambaarsti juures käivad. Vähemalt kord aastas või sagedamini külastab hambaarsti 40% elanikest (arvestades uuringu vea piire 37–43%). See näitaja kattub ka antud uuringus küsimusele, kas viimase aasta jooksul on hambaarsti külastatud, antud vastustega (mille kohaselt on külastanud 37% elanikest). Harvem kui kord kolme aasta jooksul käib hambaarsti juures 22% elanikest. Hambaarsti külastamise sagedus ei ole võrreldes 2014. aastaga oluliselt muutunud.
  - Vähemalt kord aastas või sagedamini külastavad hambaarsti naised, 15–19-aastased ning kolmanda taseme haridusega inimesed. Vähem on nende hulgas mehi, 20–39-aastaseid ja maapiirkondade elanikke.
- 64% neist, kes külastavad hambaarsti kord aastas või sagedamini, käivad regulaarselt vastuvõtul ka siis, kui neil kaebusi ei ole. 2014. aastal oli nende osakaal sarnane (67%).
- Neil, kes käivad hambaarsti juures harvem kui kord aastas, paluti põhjendada, miks see nii on. Enamikku takistavad sarnaselt varasemale hambaarsti sagedamini külastamast majanduslikud põhjused: hambaarstiteenus on kallis (46%). Teisena tuuakse välja, et kaebuste puudumise tõttu pole põhjust sagedamini käia (33%). 9% elanikest ütleb, et proteeside tõttu ei ole neil vaja iga aasta käia, ning 6% tunnistab hirmu hambaravi ebameeldivate protseduuride ees. Üldjoontes on põhjenduste pingerida sama nagu eelnevatel aastatel.
  - Majanduslikel põhjustel hambaarsti regulaarsest külastusest hoidujaid on enim naiste, 20–39-aastaste ning kolmanda taseme haridusega inimeste seas.
  - Kaebuste puudumine on peamiseks põhjuseks meeste jaoks.
- Hambaarsti vastuvõtuga seoses tekkis viimasel korral probleeme 7%-l viimase 12 kuu jooksul hambaarsti külastanutest. Probleemidena nimetati enam vastuvõtu kõrget hinda, pikka järjekorda konkreetse hambaarsti juurde ning pikka järjekorda ükskõik millise hambaarsti juurde. Hambaarsti kompetentsus, asukoha lähedus, suhtlemisstiil jmt valmistas probleeme vähestele.

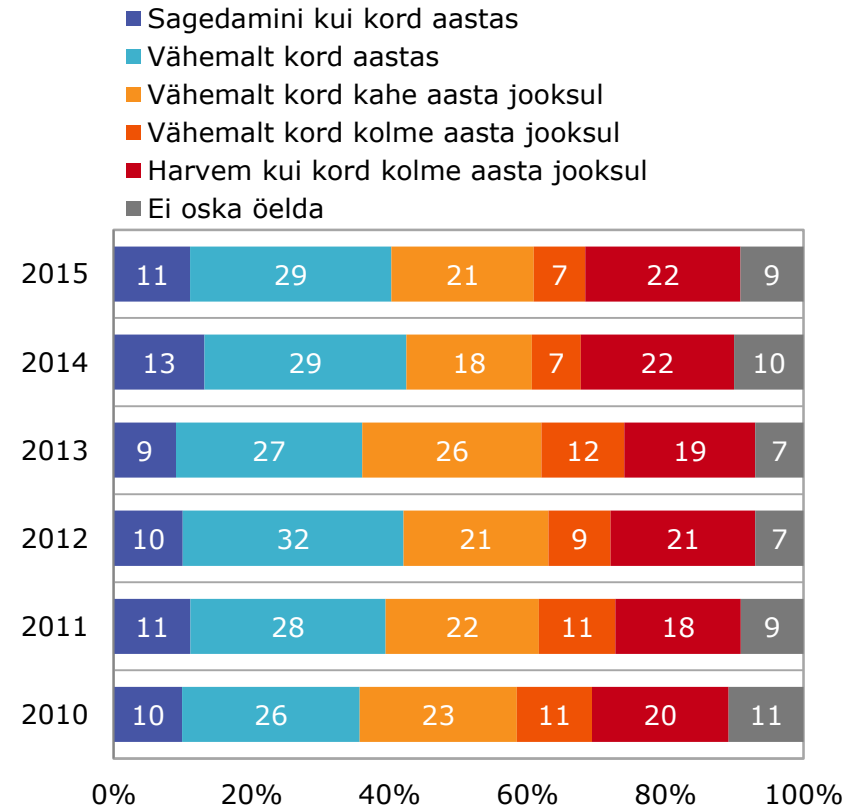
Hambaarsti külastamise sagedus 2010–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kui tihti Te tavaliselt hambaarsti juures käite?

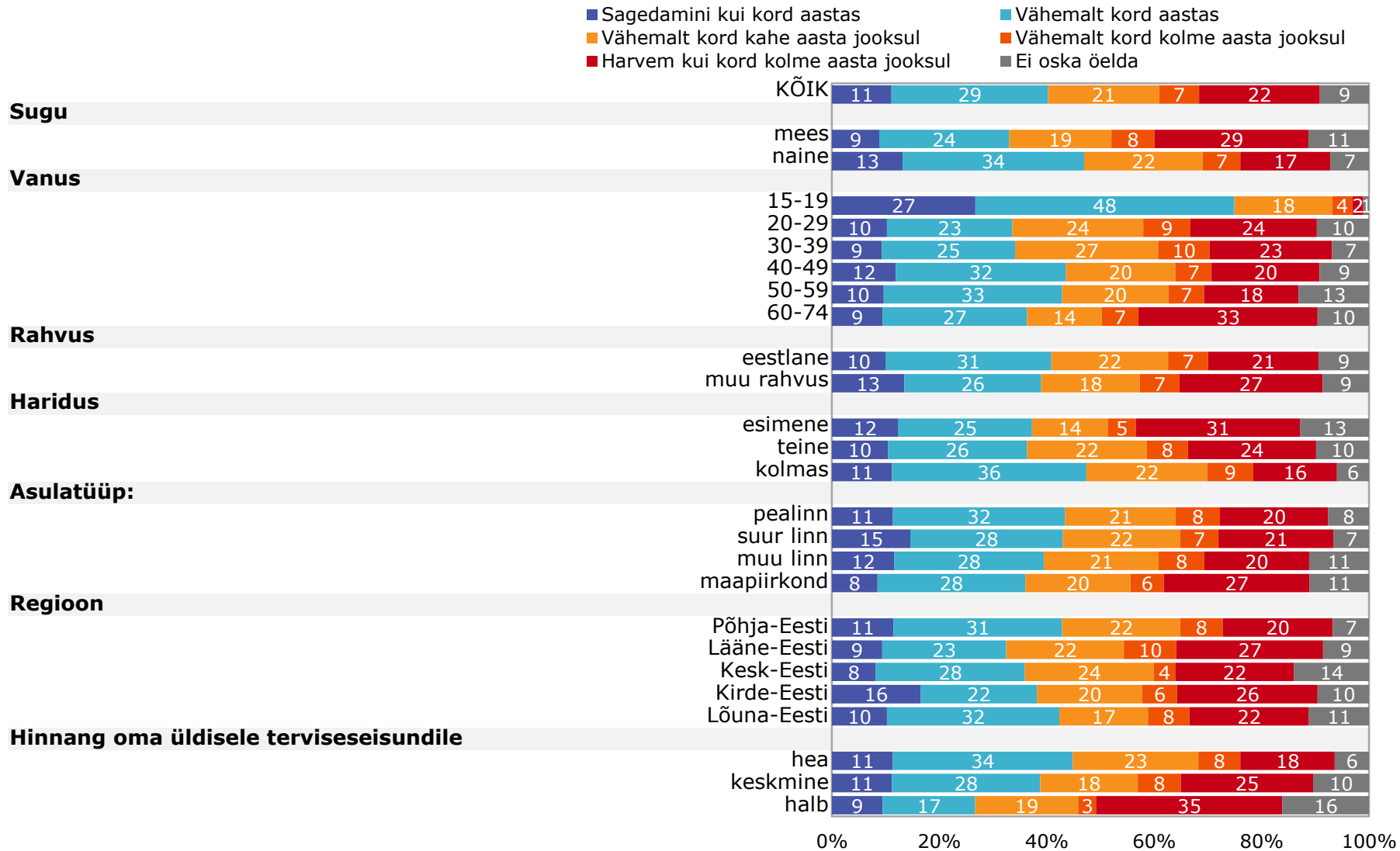
Kord aastas või sagedamini külastab hambaarsti 40% elanikest (arvestades uuringu vea piire 37–43%). See näitaja kattub ka antud uuringus küsimusele, kas viimase aasta jooksul on hambaarsti külastatud, antud vastustega (mille kohaselt on külastanud 37% elanikest).

Varasema 5 aasta uuringutes on näitaja jäänud 36–43% vahemikku.

Hambaarsti külastamise sagedus: profiil

% vastavast sihtrühmast, kõik vastajad, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

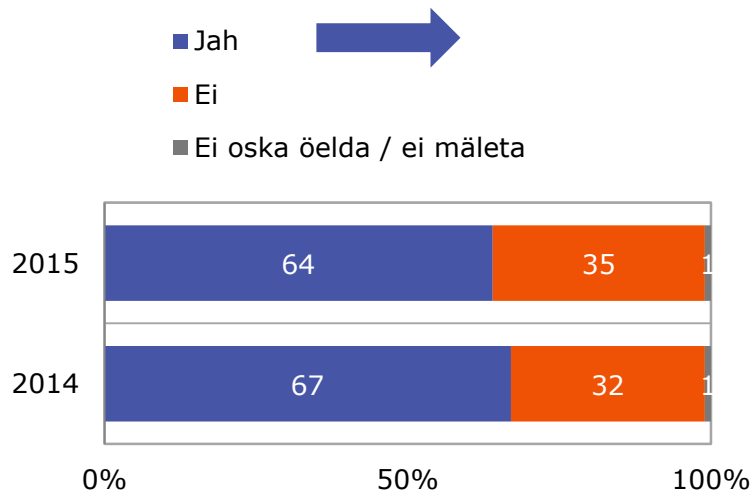
Hambaarsti külastamise sagedus: statistiliselt olulised erinevused

		Kui tihti Te tavaliselt hambaarsti juures käite?					
		Sagedamini kui kord aastas	Vähemalt kord aastas	Vähemalt kord kahe aasta jooksul	Vähemalt kord kolme aasta jooksul	Harvem kui kord kolme aasta jooksul	Ei oska öelda
Sugu	mees						
	naine						
Vanus	15-19						
	20-29						
	30-39						
	40-49						
	50-59						
	60-74						
Rahvus	eestlane						
	muu rahvus						
Haridustase	esimene						
	teine						
	kolmas						
Asulatüüp	pealinn						
	suurlinn						
	muu linn						
	maapiirkond						
Regioon	Põhja-Eesti						
	Lääne-Eesti						
	Kesk-Eesti						
	Kirde-Eesti						
	Lõuna-Eesti						
Terviseseisund	hea						
	keskmine						
	halb						

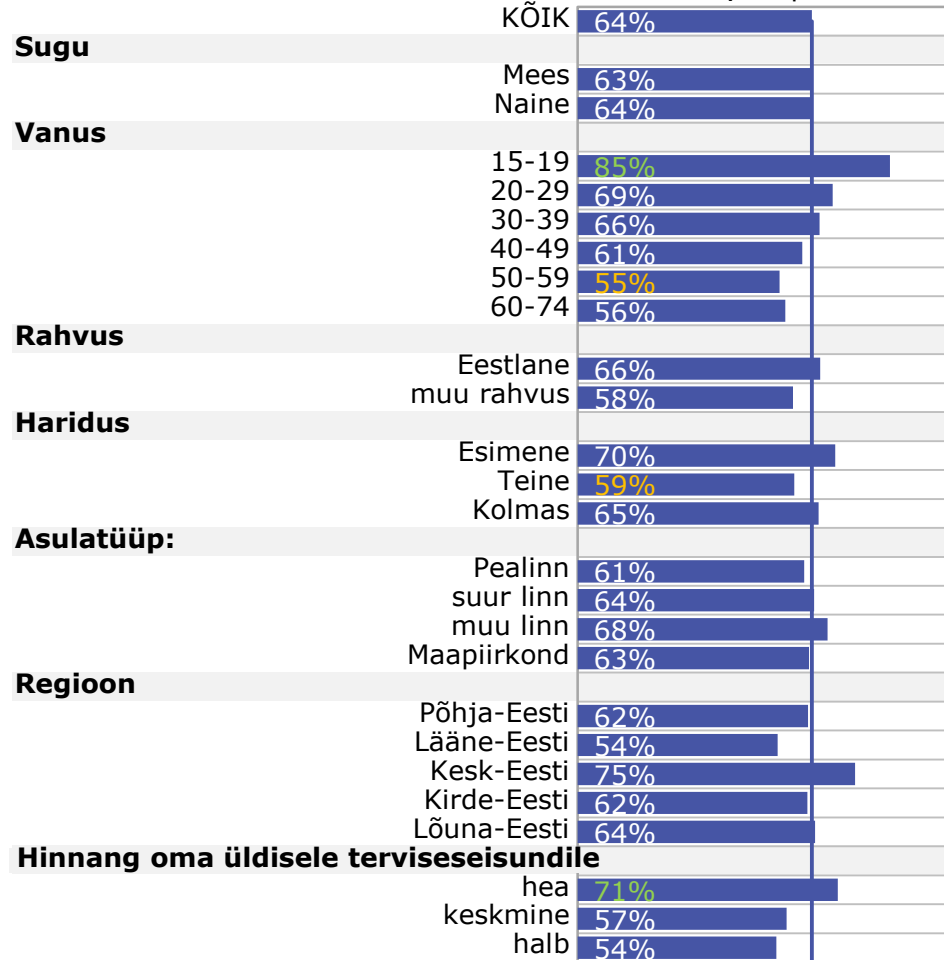
Hambaarsti regulaarne külastamine ka siis, kui ei ole kaebusi

Kas Te külastate hambaarsti regulaarselt ehk vähemalt kord aastas ka siis, kui Teil kaebusi ei ole?

% neist, kes külastavad hambaarsti kord aastas või sagedamini, n=703

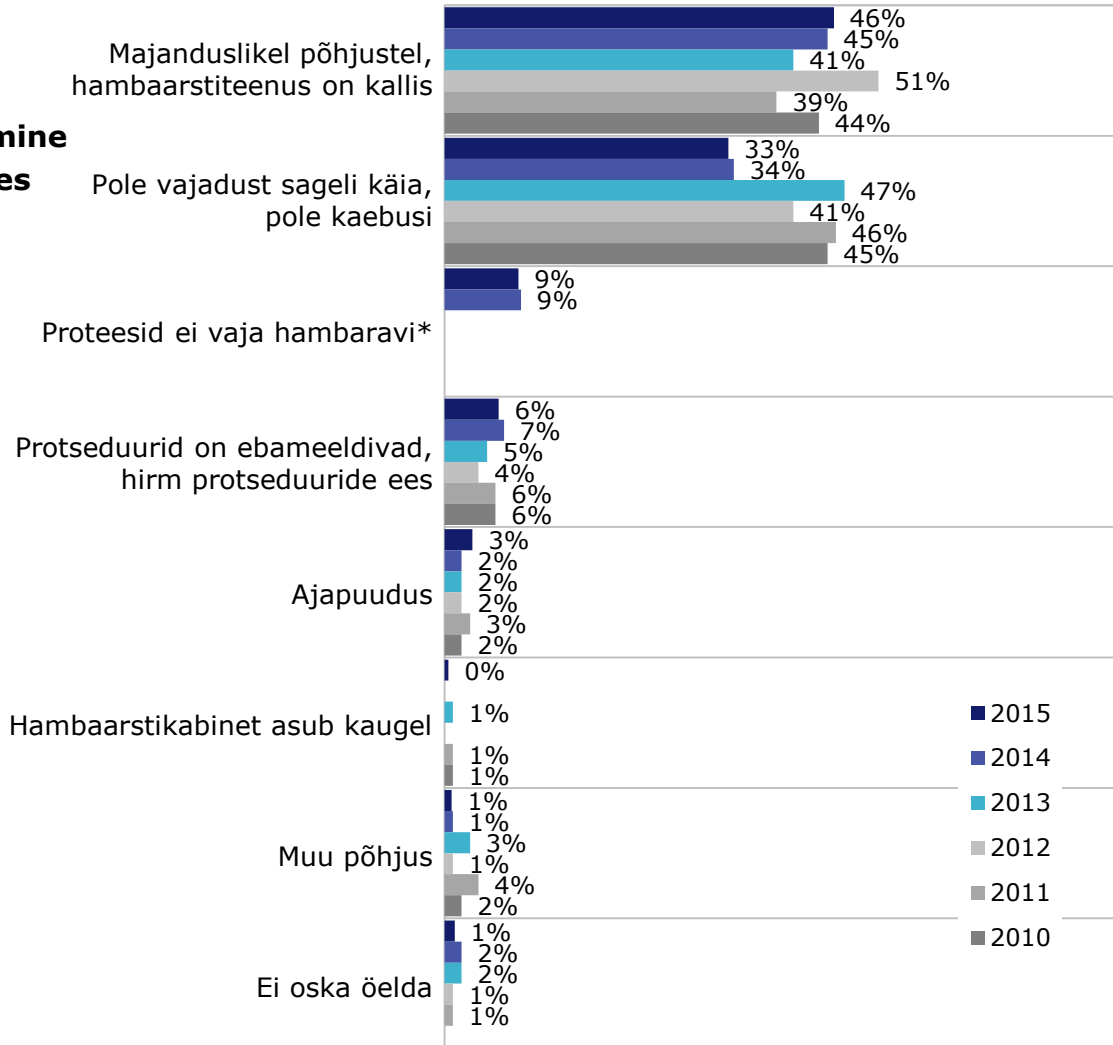
Külastab hambaarsti regulaarselt ka siis, kui ei ole kaebusi, reaprotsent

Takistused hambaarsti külastamiseks vähemalt kord

aastas 2010–2015 % neist, kes külastavad hambaarsti harvem kui kord aastas, n=840

Hambaarsti juures soovitatakse käia vähemalt üks kord aastas. Mis on peamine põhjus, miks Te käite hambaarsti juures harvem kui kord aastas?

TNS Emor

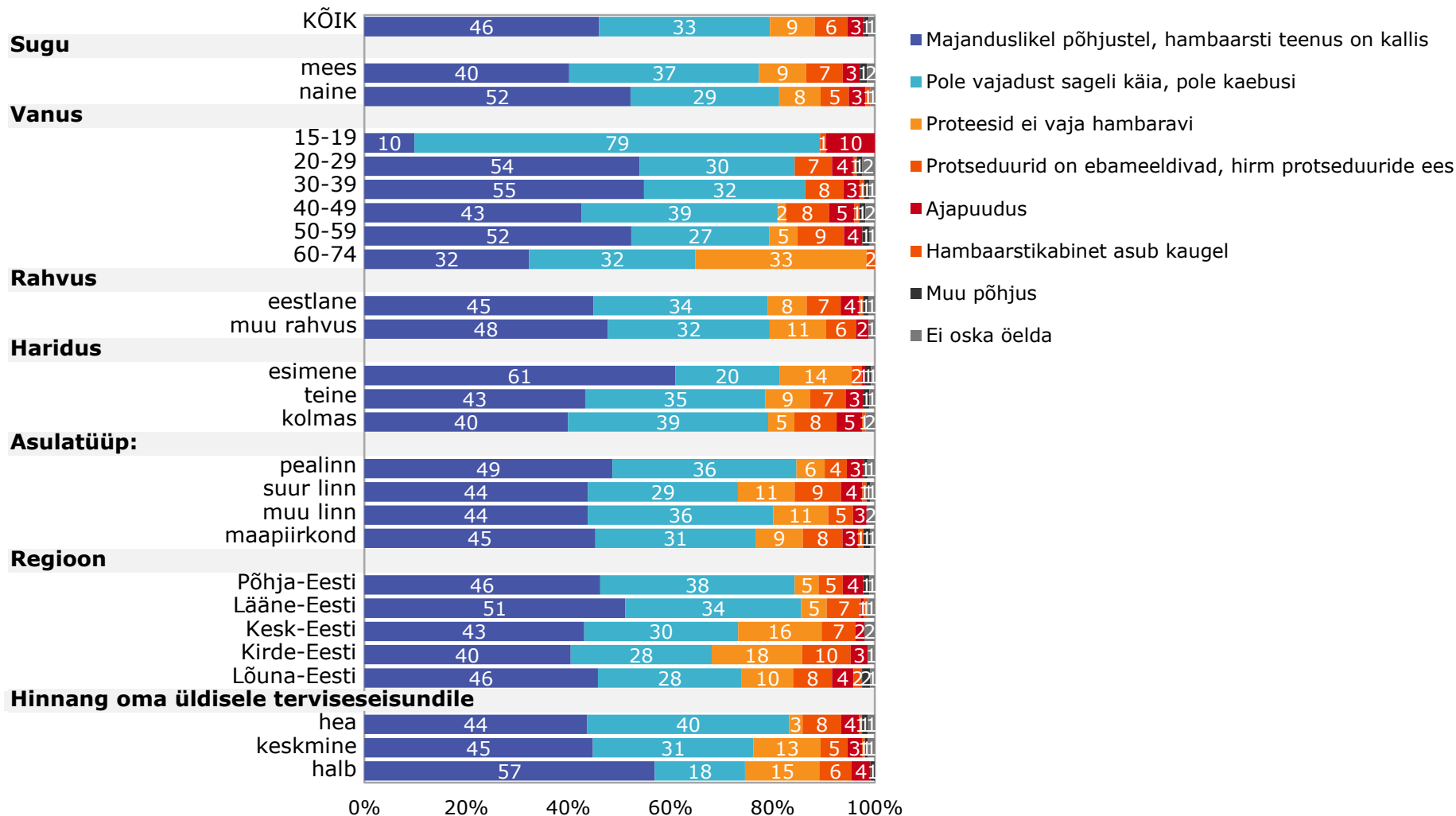
Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

*Vastusevariant lisati esmakordselt 2014. aastal.

Takistused hambaarsti külastamiseks vähemalt kord aastas: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast, kõik vastajad = kes külastavad hambaarsti harvem kui kord aastas, n=840

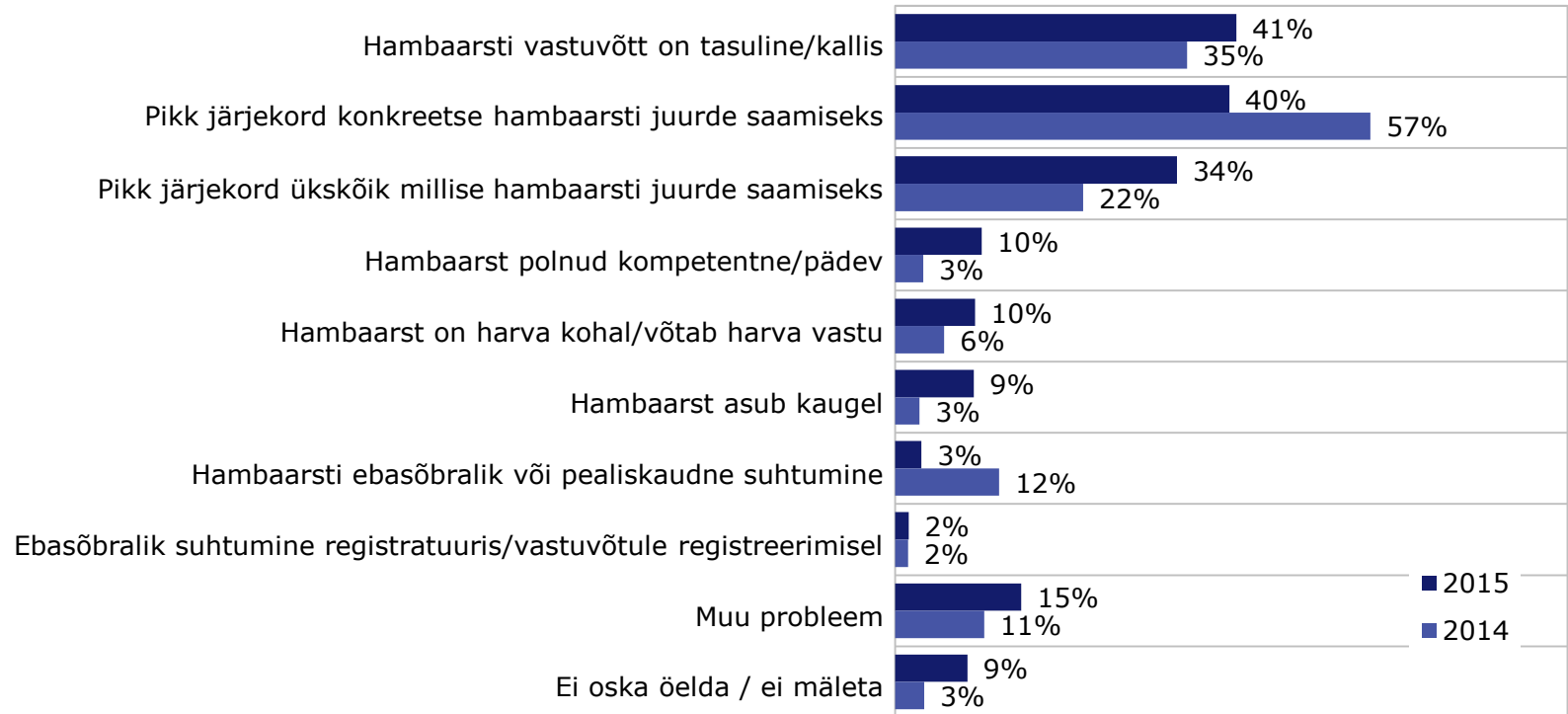
Takistused hambaarsti külastamiseks vähemalt kord aastas: statistiliselt olulised erinevused

	Mis on peamine põhjus, miks Te käite hambaarsti juures harvem kui kord aastas?							
	Majanduslikel põhjustel, hambaarsti-teenus on kallis	Pole vajadust sageli käia, pole kaebusi	Proteesid ei vaja hambaravi	Protseduurid on ebameeldivad, hirm protseduuride ees	Ajapuudus	Hambaarsti-kabinet asub kaugel	Muu põhjus	Ei oska öelda
Sugu								
mees	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus				Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	
naine	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus					Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	
Vanus								
15-19	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus							
20-29	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus					
30-39	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus					
40-49			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus					
50-59								
60-74	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus			
Rahvus								
eestlane								
muu rahvus								
Haridus								
esimene	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus			
teine								
kolmas	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus					
Asulatüüp								
pealinn			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus					
suur linn								
muu linn								
maapiirkond								
Regioon								
Põhja-Eesti		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus					
Lääne-Eesti					Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus			
Kesk-Eesti			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus					
Kirde-Eesti			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus					
Lõuna-Eesti						Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus		
Terviseseisund								
hea		Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus					
keskmine			Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus					
halb	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus	Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus					

Hambaarstiteenuse kättesaadavus: probleemid viimasel korral seoses hambaarsti vastuvõtuga

% neist, kel tekkis viimasel korral seoses hambaarsti vastuvõtuga probleeme, n=47**

Millised probleemid Teil tekkisid viimasel korral seoses hambaarsti vastuvõtuga?*

*Varem küsiti spontaanse küsimusena vastusevariante ette andmata. 2014. aasta uuringus nägid vastajad vastusevariante. Seega pole tulemused rangelt võrreldavad.

**Väga väike vastajate arv, mistõttu tulemuste veapiirid on väga laiad.

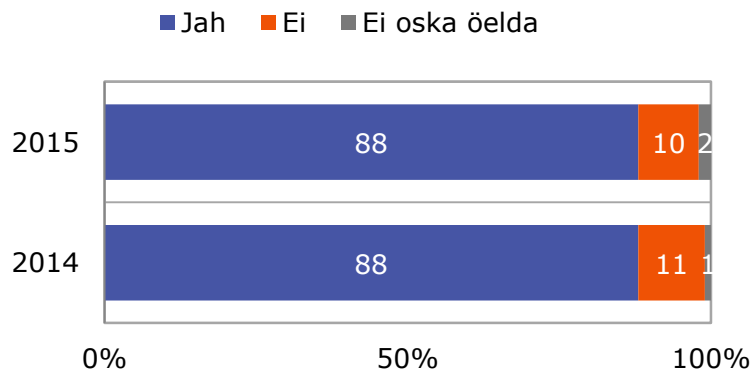
Kokkuvõte: hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega

- Hambaraviteenustega seoses uuriti lähemalt ka teadlikkust kuni 19-aastaste hambaravist ning nende hambaarsti külastamise sagedust.
- Sarnaselt eelmisele aastale on 88% elanikest teadlikud sellest, et kuni 19-aastastele lastele ja noortele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta.
  - Neid, kes ei ole sellest kuulnud, on enam meeste, 60–74-aastaste ja mitte-eestlaste seas.
- Viimase aasta jooksul on 57% (arvestades vea piire 52–62%) neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, käinud oma lapsega hambaarsti juures või on nende laps seal käinud iseseisvalt. 2014. aastal oli vastav näitaja 69% ehk 2015. aastal on kuni 19-aastased hambaarsti külastanud veidi vähem.
- Neilt, kes oskavad öelda, kas nende kuni 19-aastane laps on viimase aasta jooksul hambaarsti juures käinud või mitte, küsiti, kui tihti see laps tavaliselt hambaarsti külastab (kas iseseisvalt või koos vanemaga). 60% (55–65%) kuni 19-aastastest lastest/noortest käib vanema hinnangul hambaarsti juures kord aastas, 8% kord kahe aasta jooksul, 2% kord kolme aasta jooksul ning 3% harvem kui kord kolme aasta jooksul. Märkimisväärne osa neist, kelle laps ei ole viimase aasta jooksul hambaarsti juures käinud – 27% –, ei osanud öelda, kui sageli laps tavaliselt hambaarsti juures käib. Need näitajad ei ole võrreldes 2014. aastaga oluliselt muutunud.
- Need, kelle laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas, tõid sarnaselt varasemale peamise põhjusena esile kaebuste puudumist (76%). Oluliselt vähem mainiti muid põhjuseid: hirmu protseduuride ees, raskust leida sobivat vastuvõtuaega jmt.
- Tasulist hambaarsti on lapsega külastanud 11% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi. 10% ütleb, et see on olnud teadlik valik. Kui tasulise eriarsti külastamine sõltub pere sissetulekust, siis lapsega tasulist hambaarsti külastanute seas on sarnaselt eelmisele aastale erineva sissetulekuga peresid.

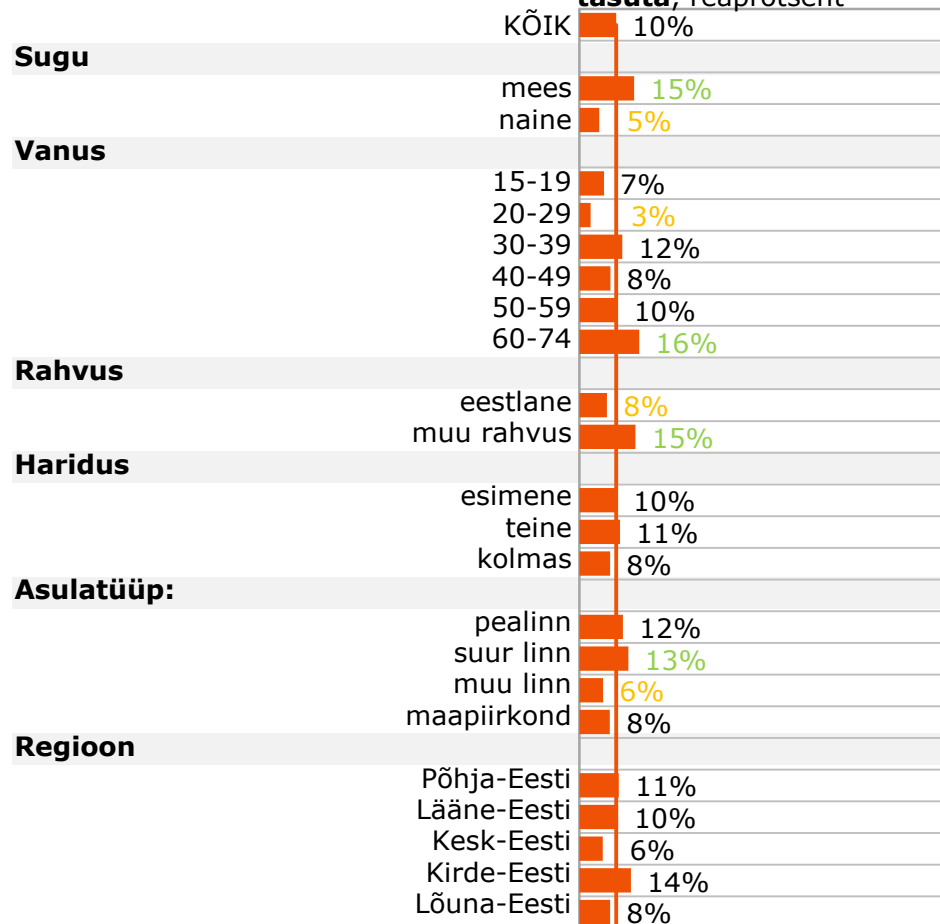
Teadlikkus sellest, et kuni 19-aastastele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta

Kas Te olete kuulnud sellest, et kuni 19-aastastele lastele ja noortele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta?

% kõikidest vastajatest, n=1669

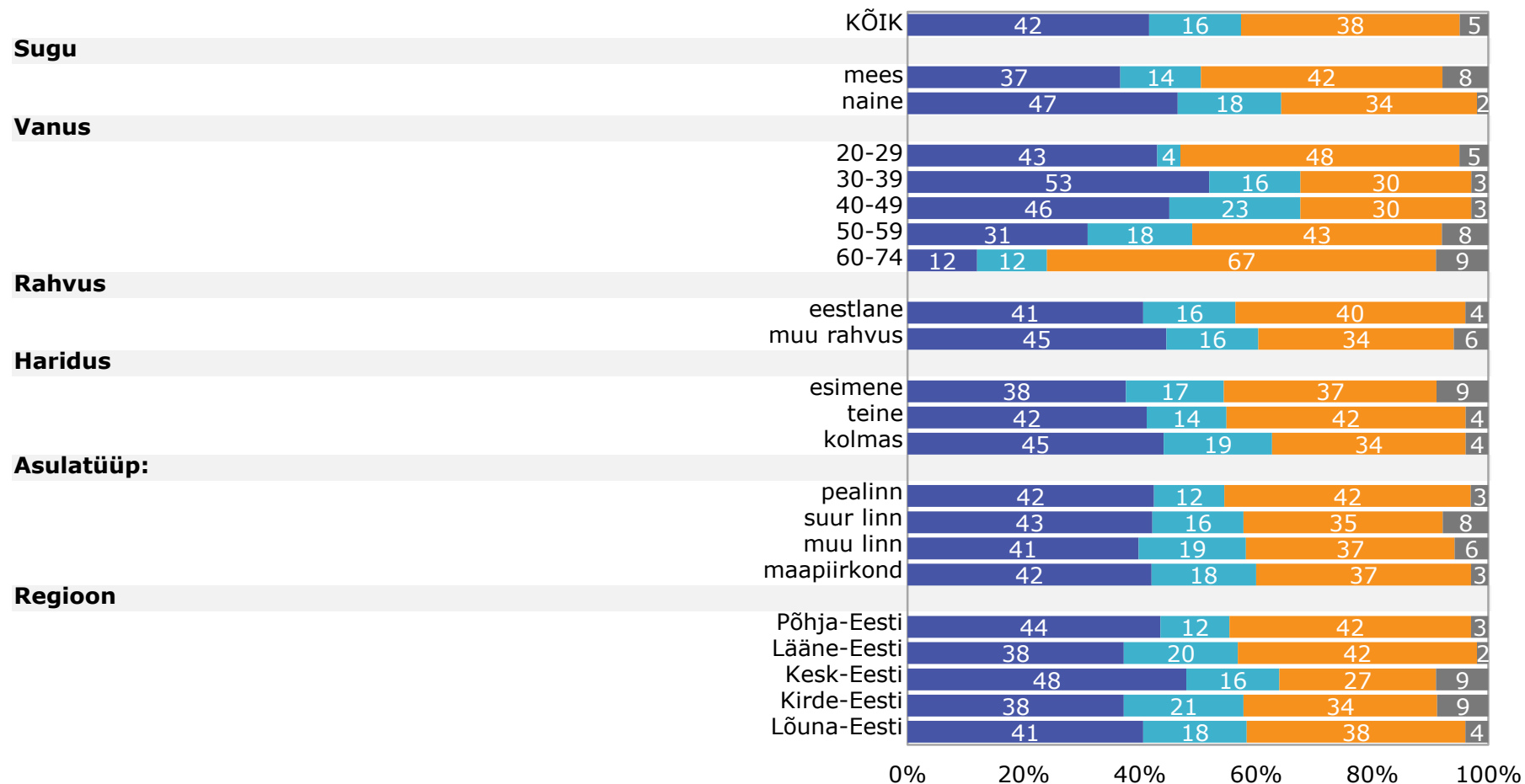
Ei ole kuulnud, et kuni 19-aastastele on hambaravi tasuta, reaprotsent

Hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega viimase 12 kuu jooksul, % neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, n=693

Kas olete viimase 12 kuu jooksul käinud koos oma kuni 19-aastase lapsega või on Teie kuni 19-aastane laps iseseisvalt käinud hambaarsti juures? Kui Teil on mitu kuni 19-aastast last, siis mõelge noorimale neist.

■ Jah, käisin koos lapsega ■ Jah, laps käis iseseisvalt ■ Ei ole käinud ■ Ei oska öelda

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

Hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega viimase 12 kuu jooksul: statistiliselt olulised erinevused

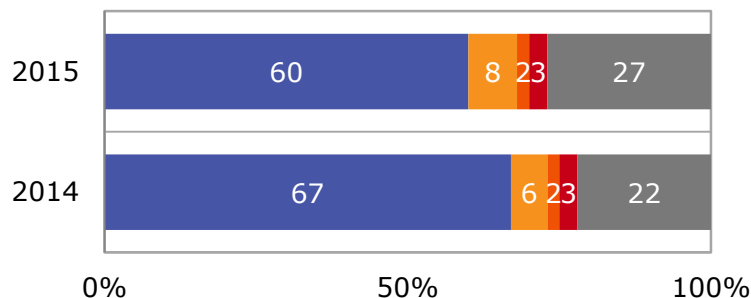
		Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul käinud koos oma kuni 19-aastase lapsega või on Teie kuni 19-aastane laps iseseisvalt käinud hambaarsti juures?			
		Jah, käisin koos lapsega	Jah, laps käis iseseisvalt	Ei ole käinud	Ei oska öelda
Sugu	mees				
	naine				
Vanus	20-29				
	30-39				
	40-49				
	50-59				
	60-74				
Rahvus	eestlane				
	muu rahvus				
Haridustase	esimene				
	teine				
	kolmas				
Asulatüüp	pealinn				
	suurlinn				
	muu linn				
	maapiirkond				
Regioon	Põhja-Eesti				
	Lääne-Eesti				
	Kesk-Eesti				
	Kirde-Eesti				
	Lõuna-Eesti				

Hambaarsti külastamise tavapärane sagedus kuni 19-aastase lapsega ja põhjused, miks ei külastata vähemalt kord aastas

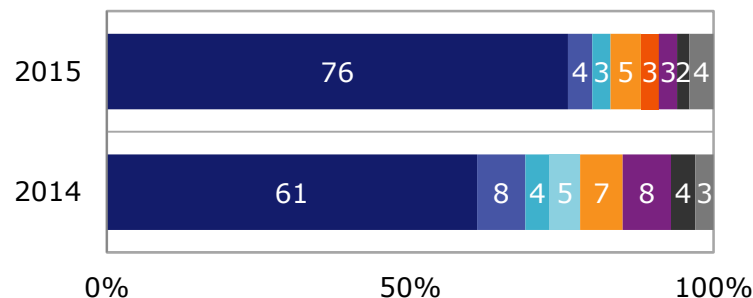
Kui tihti Te tavaliselt oma kuni 19-aastase lapsega hambaarsti juures käite või kui tihti ta käib tavaliselt iseseisvalt hambaarsti juures? % vastajatest, kel on kuni 19-aastaseid lapsi ja kes oskasid öelda, kas ja millal laps viimati hambaarsti juures käis, n=664

Mis on peamine põhjus, miks Teie laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas? Kui Teil on mitu kuni 19-aastast last, mõelge noorimale neist. % vastajatest, kelle laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas, n=79*

- Vähemalt kord aastas
- Vähemalt kord kahe aasta jooksul
- Vähemalt kord kolme aasta jooksul
- Harvem kui kord kolme aasta jooksul
- Ei oska öelda

- Pole vajadust sageli käia, pole kaebusi
- Raske leida sobivat vastuvõtuaega
- Raske leida sobivat arsti
- Majanduslikel põhjustel, teenus on kallis
- Protseduurid on ebameeldivad, hirm protseduuride ees
- Hambaarstikabinet asub kaugel
- Ajapuudus
- Muu põhjus
- Ei oska öelda

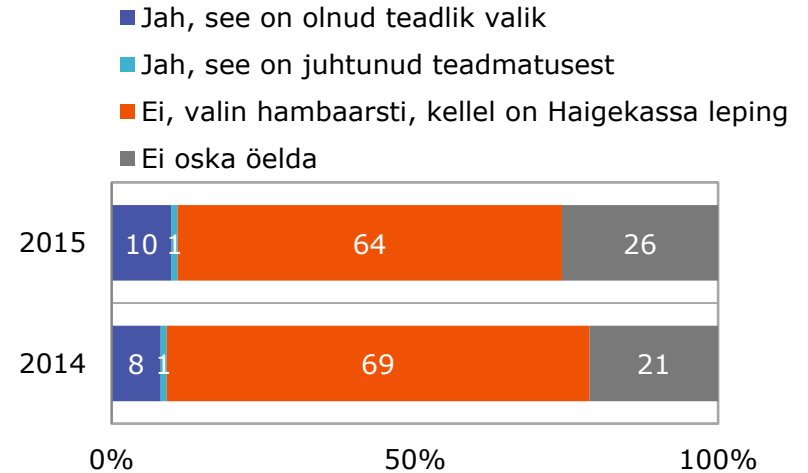
*Väga väike vastajate arv, mistõttu tulemuste veapiirid on väga laiad.

Tasulise hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega

% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, n=693

Kas Teie kuni 19-aastane laps/lapsed on külastanud hambakontrolli või -ravi eesmärgil hambaarsti, kellel ei ole Haigekassa lepingut ning kelle teenus on seetõttu tasuline (v.a 5-eurone visiiditasu)?

Kindlaid sihtrühmi nende seas, kes on lapsega tasulist hambaarsti külastanud, ei eristu.

8

Kiirabi ja erakorralise meditsiini osakonna teenuste kasutamine

Kokkuvõte: kiirabiteenuse kasutamine

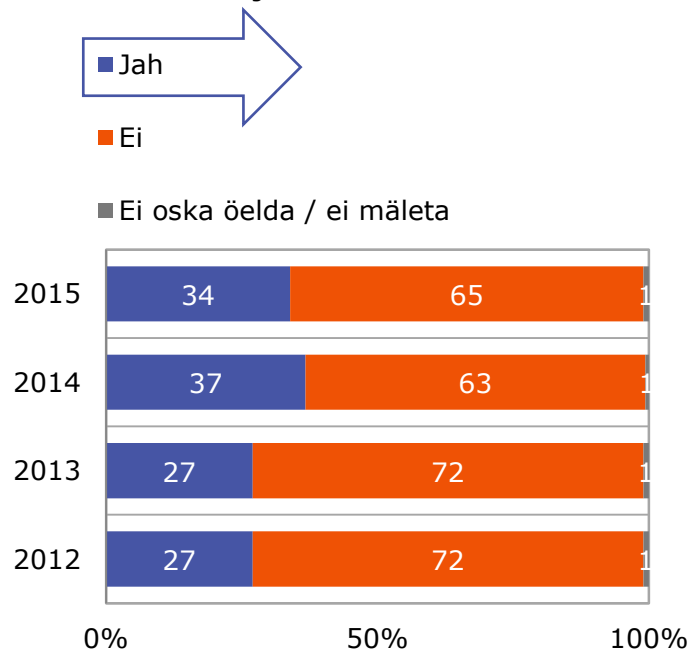
- 34% (arvestades uuringu vea piire 31–37%) elanikest on viimase 2 aasta jooksul kutsunud enda või oma pereliikmele terviseprobleemide tõttu või on talle kutsunud kiirabi. See on võrreldaval tasemel 2014. aasta näitajaga.
  - Naised on kiirabi kutsunud enam kui mehed: vastavalt 37% ja 31%. Kiirabiga on võrdselt kokku puutunud erinevad vanuserühmad. Rahvuse lõikes on mitte-eestlased kiirabi kutsunud veidi enam kui eestlased.
- Sarnaselt varasematele aastatele on peamiseks kiirabi kutsumise põhjuseks tõsise haigestumise korral õhtul või öösel abi saamine (46%). Sellele järgneb tõsise haigestumise korral päeval abi saamine (33%) ning 15% on kutsunud kiirabi trauma korral.
- Kiirabibrigaad jõudis kiiresti kohale 84% elanike hinnangul (arvestades uuringu vea piire, jääb see vahemikku 80–88%). 2014. aastal oli näitaja 79%. Tervikuna ei ole hinnang kiirabibrigaadi saabumise kiirusele oluliselt muutunud.
  - Keskmisest enam on neid, kelle hinnangul tuli kiirabi kiiresti, 60–74-aastaste seas. Aeglaselt tuleb kiirabi keskmisest sagedamini 20–39-aastaste hinnangul.
- Kiirabibrigaadi tegevusega jäi rahule 86% elanikest (arvestades uuringu vea piire 82–90%). 2014. aastal oli rahulolevate kiirabiga kokkupuutunute osakaal sama.
  - Keskmisest enam on kiirabiga rahul olevaid inimesi 60–74-aastaste seas.
- Rahulolematuse peamine põhjus on kiirabibrigaadi ülbe, ebaviisakas, hoolimatu suhtlusstiil (44%), aga ka tajutud ebaprofessionaalsus ja suutmatus haige olukorda õigesti hinnata (41%).

Kiirabiteenuse kasutamine viimase 2 aasta jooksul

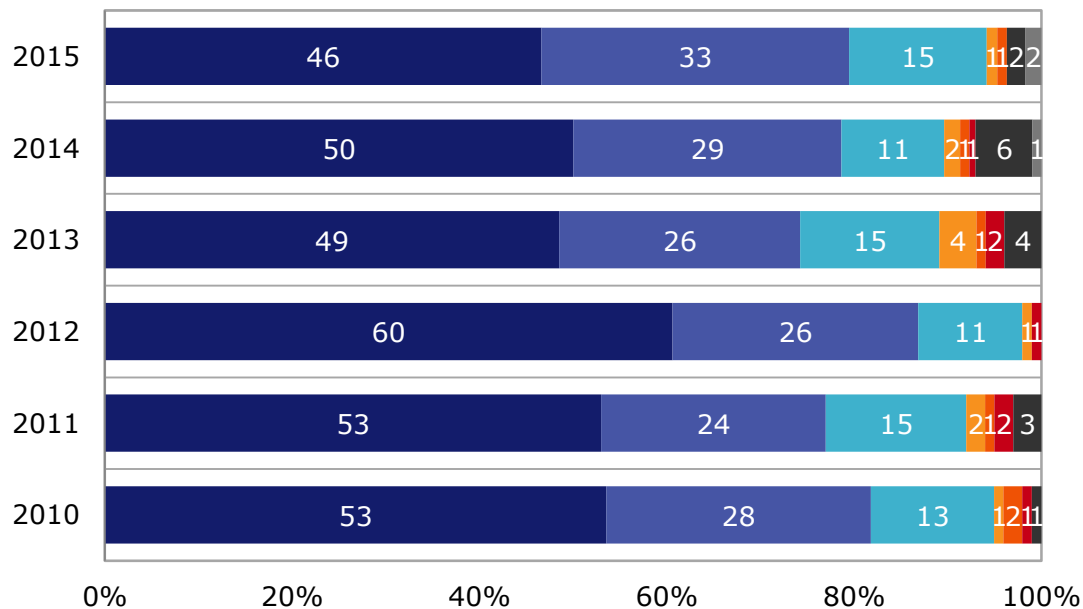
% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas Te olete enda või oma pereliikme terviseprobleemide tõttu kutsunud või on Teile Teie terviseprobleemide tõttu kutsutud viimase 2 aasta jooksul kiirabi?

Mis oli kiirabi kutsumise põhjuseks? % kiirabi kutsunutest, n=586

- Tõsise haigestumise korral õhtul või öösel abi saamine
- Tõsise haigestumise korral päeval abi saamine
- Trauma korral abi saamine
- Sünnitus
- Kergema haigestumise korral abi saamine, kuna perearst ei tule koduvisiidile
- Perearsti saatekirjaga haiglasse transportimine
- Muu põhjus
- Ei oska öelda / ei mäleta

Kiirabi kutsumise põhjused: statistiliselt olulised erinevused

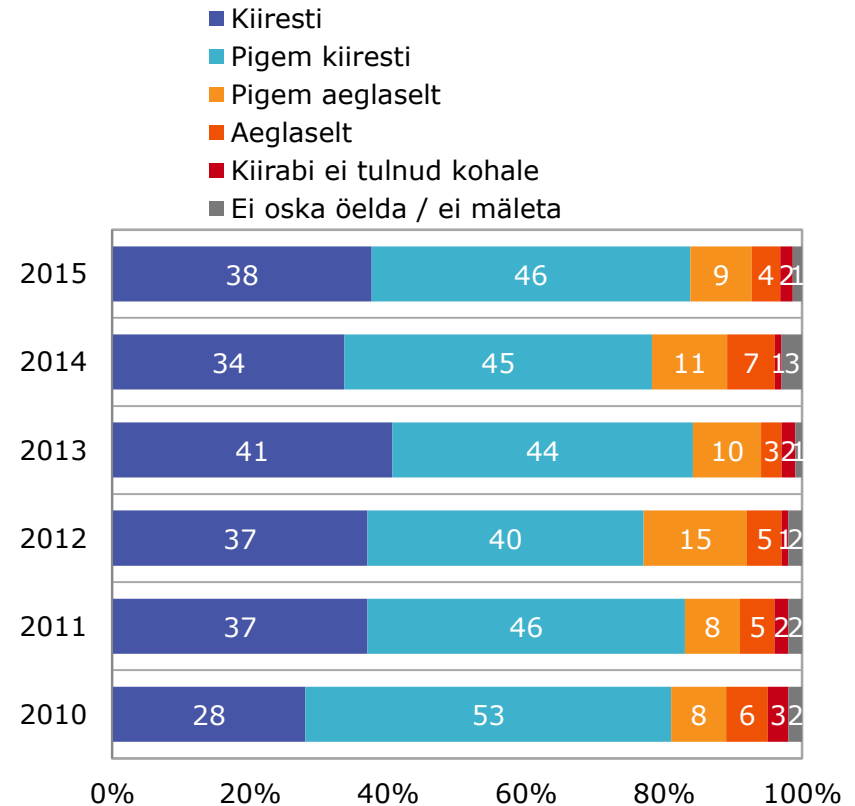
		Mis oli kiirabi kutsumise põhjuseks?							
		Tõsise haigestumise korral õhtul või öösel abi saamine	Tõsise haigestumise korral päeval abi saamine	Trauma korral abi saamine	Sünnitus	Kergema haigestumise korral abi saamine, kuna perearst ei tule koduvisiidile	Perearsti saatelkirjaga haiglasse transportimine	Muu põhjus	Ei oska öelda/ei mäleta
Sugu	mees								
	naine								
Vanus	15-19								
	20-29								
	30-39								
	40-49								
	50-59								
	60-74								
Rahvus	eestlane								
	muu rahvus								
Haridustase	esimene								
	teine								
	kolmas								
Asulatüüp	pealinn								
	suurlinn								
	muu linn								
	maapiirkond								
Regioon	Põhja-Eesti								
	Lääne-Eesti								
	Kesk-Eesti								
	Kirde-Eesti								
	Lõuna-Eesti								

Hinnang kiirabibrigaadi saabumise kiirusele: 2010–2015

% neist, kes on endale või oma pereliikmetele viimase 2 aasta jooksul kiirabi kutsunud või kellele on kiirabi kutsutud, n=586

Kui kiiresti Teie arvates kiirabibrigaad kohale jõudis?

Kiirabibrigaad jõudis kiiresti kohale 84% elanike hinnangul (arvestades uuringu vea piire, jääb see vahemikku 80–88%). 2014. aastal oli see näitaja 79%. Varem on hinnangud jäänud vahemikku 77–85%.

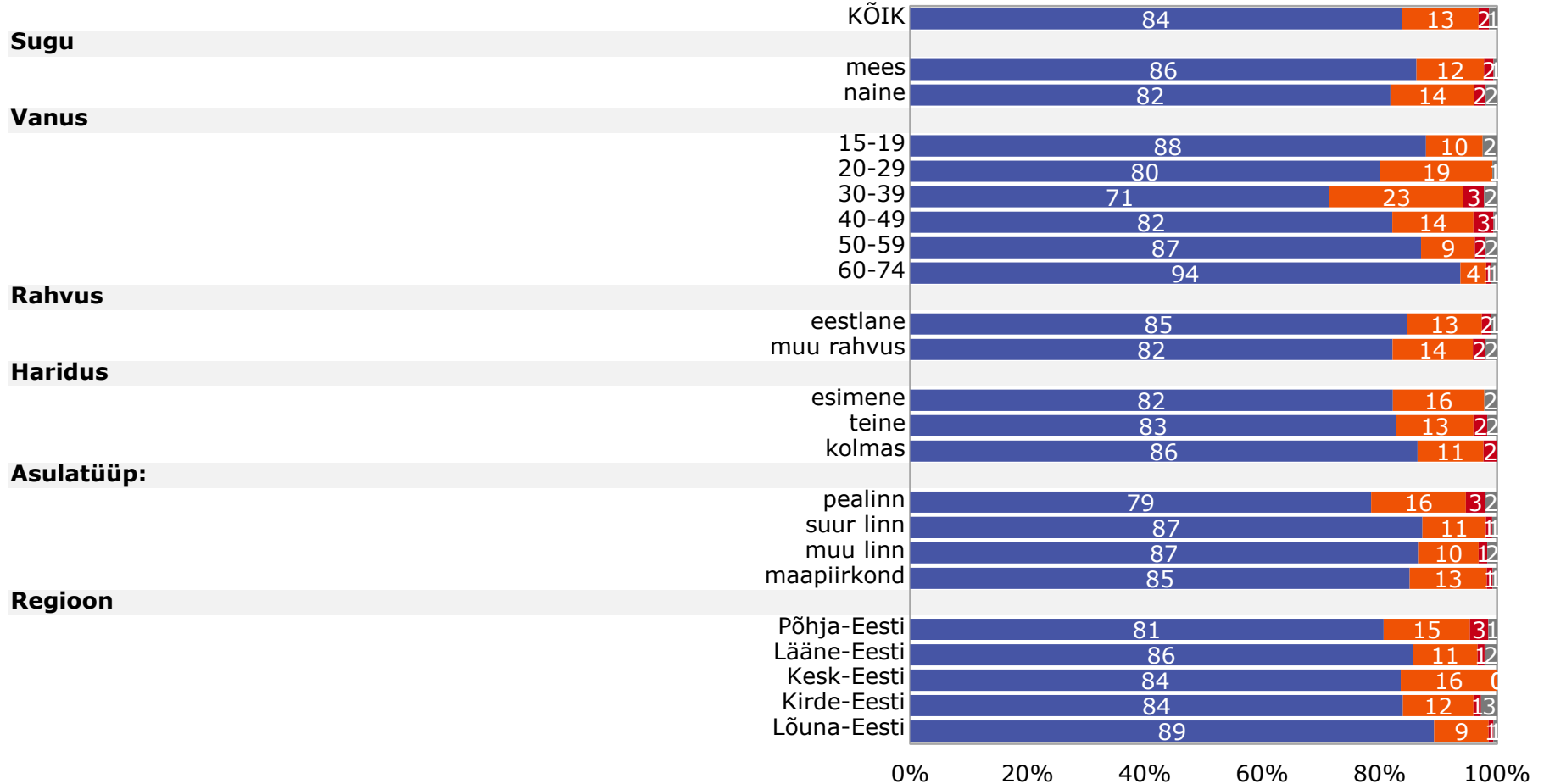

Hinnang kiirabibrigaadi saabumise kiirusele: profiil

% neist, kes on endale või oma pereliikmetele viimase 2 aasta jooksul kiirabi kutsunud või kellele on kiirabi kutsutud, n=586

Kui kiiresti Teie arvates kiirabibrigaad kohale jõudis?

■ kiiresti + pigem kiiresti ■ pigem aeglaselt + aeglaselt ■ kiirabi ei tulnud kohale ■ ei oska öelda / ei mäleta

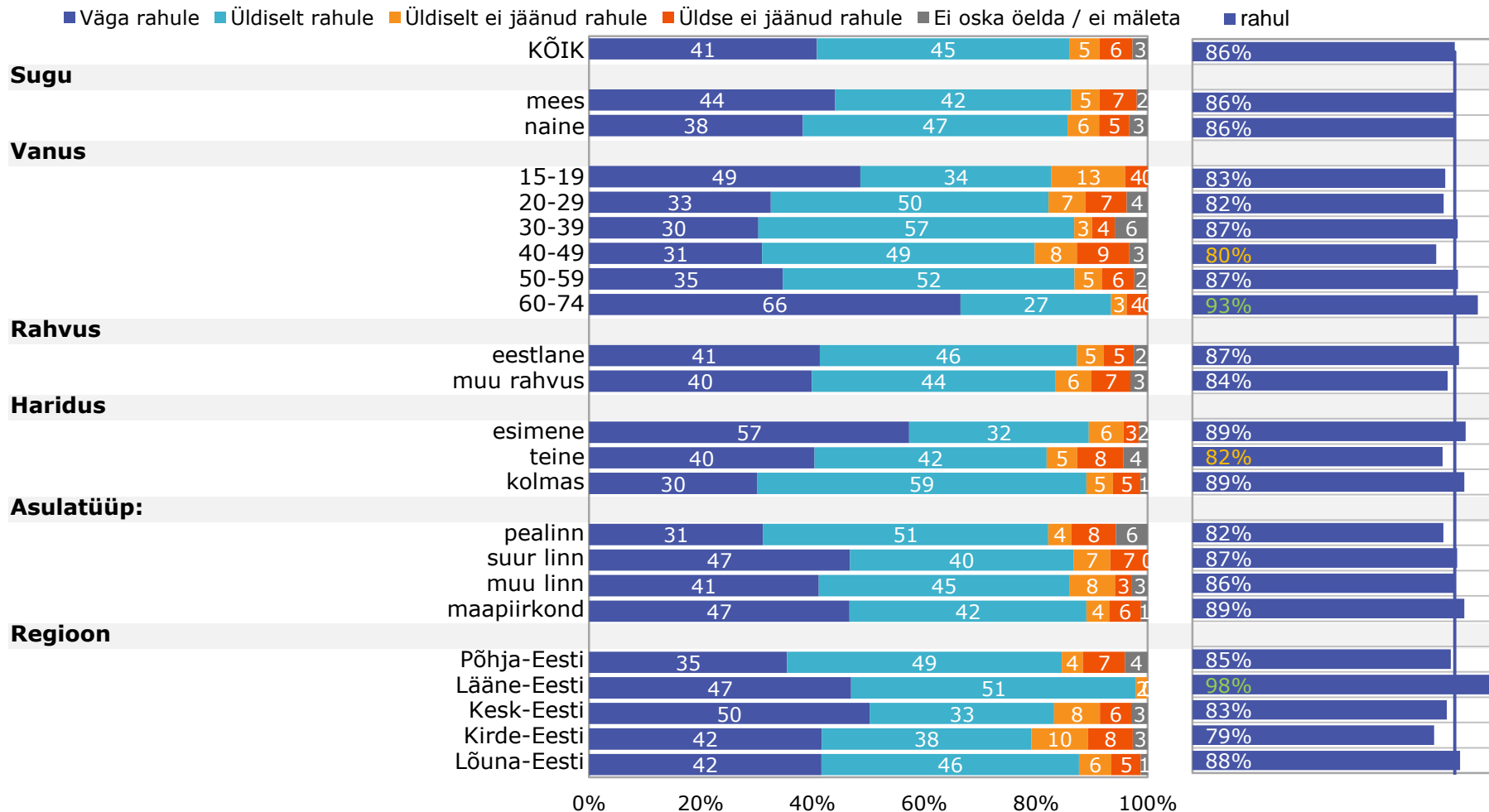
Hinnang kiirabibrigaadi saabumise kiirusele: statistiliselt olulised erinevused

		Kui kiiresti Teie arvates kiirabibrigaad kohale jõudis?			
		Kiiresti	Aeglaselt	Kiirabi ei tulnud kohale	ei oska öelda
Sugu	mees				
	naine				
Vanus	15-19				
	20-29				
	30-39				
	40-49				
	50-59				
	60-74				
Rahvus	eestlane				
	muu rahvus				
Haridustase	esimene				
	teine				
	kolmas				
Asulatüüp	pealinn				
	suurlinn				
	muu linn				
	maapiirkond				
Regioon	Põhja-Eesti				
	Lääne-Eesti				
	Kesk-Eesti				
	Kirde-Eesti				
	Lõuna-Eesti				
Terviseseisund	hea				
	keskmine				
	halb				

Rahulolu kiirabibrigaadi tegevusega: profiil

% neist, kes on endale või oma pereliikmetele viimase 2 aasta jooksul kiirabi kutsunud või kellele on kiirabi kutsutud, n=586

Kuivõrd Te kiirabibrigaadi tegevusega rahule jäite?

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

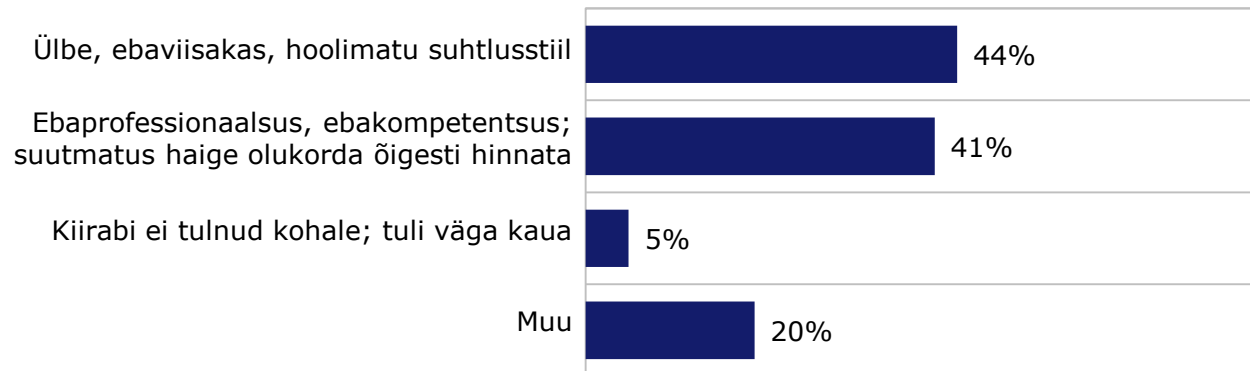
X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Kiirabibrigaadi tegevusega rahulolematuse põhjused

% neist, kes ei jäänud kiirabi tegevusega rahule, n=68

Mis meenub kiirabibrigaadi tegevusest häirivana, mis oleks võinud olla teisiti?

„Sain sõimata, et ei toimetanud liikumisvõimetut meesterahvast ise perearsti juurde või traumapunkti! Absoluutselt kõik oleks võinud olla teisiti. Uskumatult halb kogemus.“

„Oli selliseid brigaade, kes sõimasid, karjusid ja tänitasid, et mis nemad teha saavad, nahunii sureb ta ära. Räägin oma vähihaigest isast. See oli talle valus kuulda, nii otsene rünnak, ja mulle väga valus. Ei julgenud midagi öelda, kartsin, et teevad talle haiget. Olid ka mõned, kes olid ülisüdamlikud ja kes mullegi abi pakkusid. Aga kahjuks halbu kogemusi jätkus rohkem ja eriti öisel ajal.“

„Kuidagi vähe tegelevad patsiendiga, ise märgivad lehele – kopsud puhtad –, kui ise ei kuulagi jne.“

„Esmakordsel külastusel ei suudetud kindlaks teha, mis terviserike patsiendil oli (kopsutromboos) ja teda ei hospitaliseeritud. Samal ööl teisel kutsel ta siiski minu nõudmisel hospitaliseeriti.“

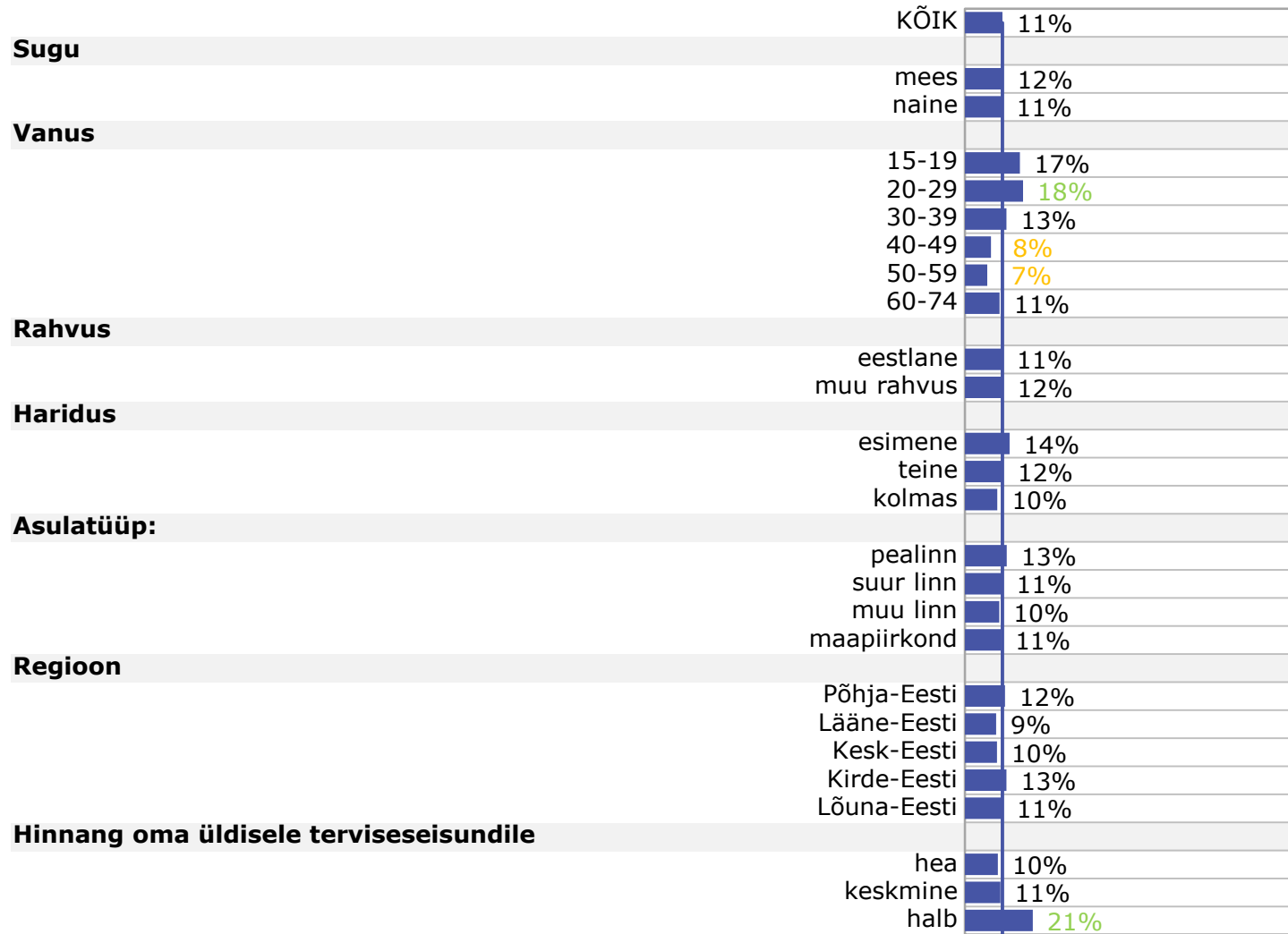
„Kui töötad kiirabibrigaadis Kohtla-Järvel, siis peab tundma kiirabitöötaja riigikeelt, mitte kiirabiautojuht tõlgib, haige oli eestlane, brigaad venelased, ainult autojuht teadis eesti keelt. Häbi!“

Kokkuvõte: erakorralise meditsiini osakonna teenuste kasutamine

- Erakorralise meditsiini osakonda on viimase 12 kuu jooksul sattunud 11% Eesti elanikest, mida on veidi vähem kui eelmise uuringu andmetel.
  - Enam on nende hulgas 20–29-aastaseid.
- Kõige sagedamini satutakse erakorralise meditsiini osakonda ootamatu haigestumise või vigastuse tagajärjel (86%). Oluliselt vähem minnakse sinna, kuna see on kiireim viis eriarsti juurde pääseda (11%), perearsti soovitusel (8%) või kuna see on kiireim viis uuringutele pääseda.
- 17% neist, kes sattusid erakorralise meditsiini osakonda, ei pidanud ootama, vaid nendega hakati tegelema kohe. Koos nendega, kes pidid ootama vähe, on nende osakaal 48%. 2014. aastal oli nende osakaal, kellega hakati tegelema kohe või vähese ootamise järel, sama.
- 31% traumapunkti sattunutest leidis, et oleks selle terviseprobleemiga pöördunud perearstikeskusesse, kui see oleks olnud samal ajal avatud, ja 62% ei oleks sinna pöördunud (sh 42% kindlasti mitte).
  - Neid, kes oleksid võimalusel perearstikeskusesse läinud, on enam naiste ja mitte-eestlaste seas.
  - Neid, kes sinna kindlasti ei oleks pöördunud, on enam 20–29-aastaste seas, kelle hulgas on traumapunkti pöördunuid keskmisest enam.

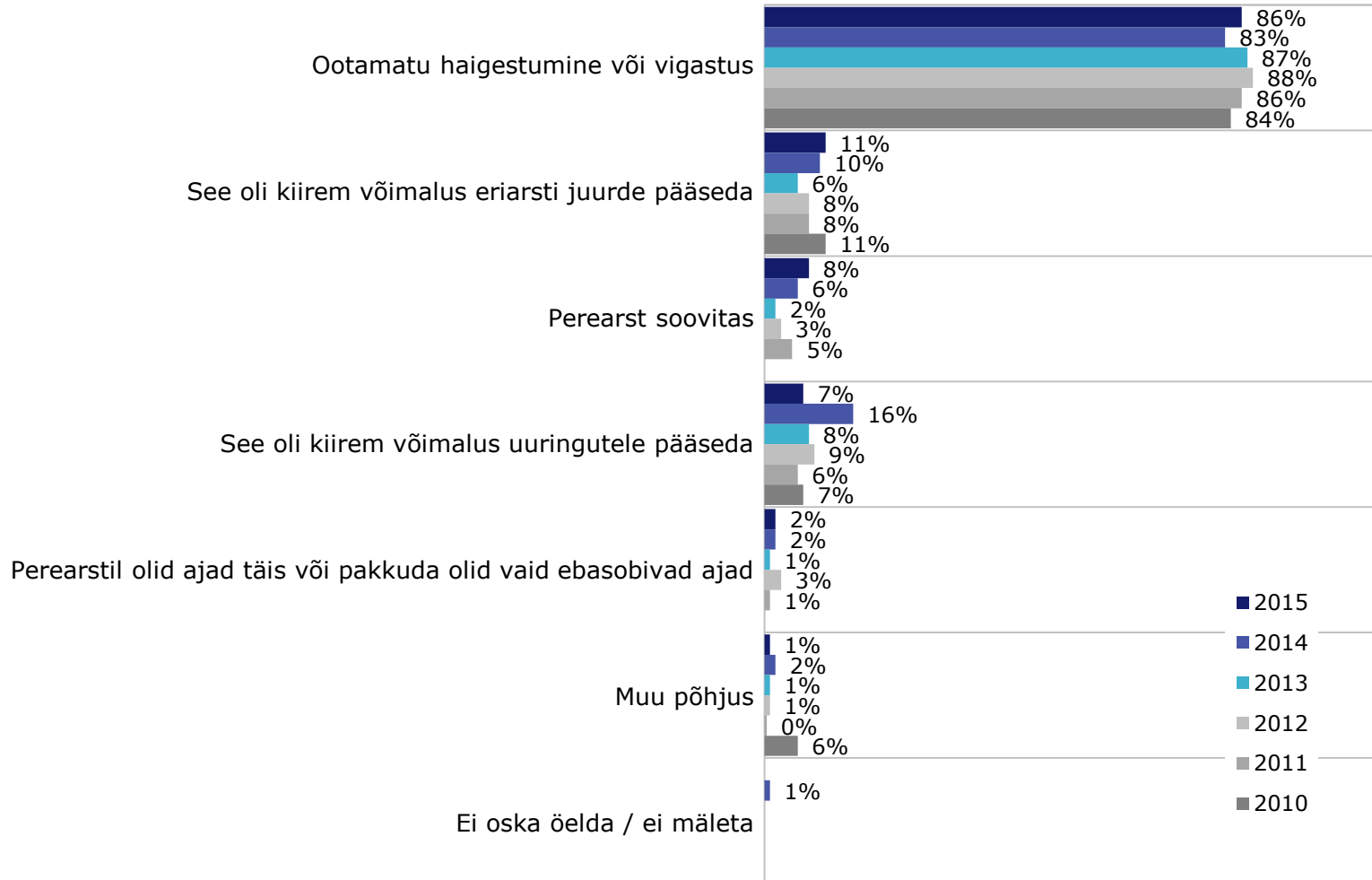
Viimase 12 kuu jooksul erakorralise meditsiini osakonnas käinute profiil, reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

Erakorralise meditsiini osakonnas viibimise põhjused: 2010–2015

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul sattunud erakorralise meditsiini osakonda, n=197

Mõelge palun oma viimasele viibimisele erakorralise meditsiini osakonnas, erakorraliste haigete vastuvõtuosakonnas või traumapunktis. Mis oli põhjuseks erakorralise meditsiini osakonda, erakorraliste haigete vastuvõtuosakonda või traumapunkti pöördumisel?*

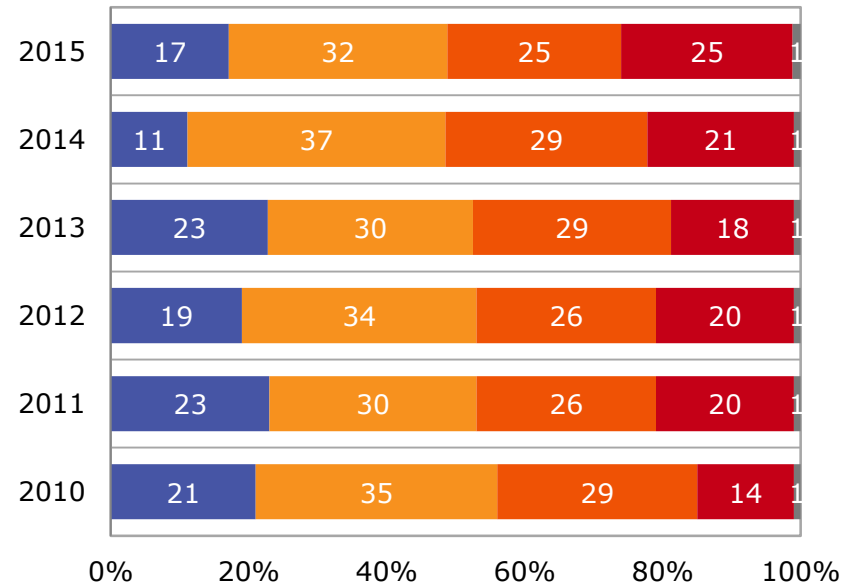
Hinnang ooteaja pikkusele erakorralise meditsiini osakonnas:

2010–2015 % neist, kes on viimase 12 kuu jooksul sattunud erakorralise meditsiini osakonda, n=197

Kui pikaks Te hindate ooteaega erakorralise meditsiini osakonnas, erakorraliste haigete vastuvõtuosakonnas või traumapunktis, kuni Teiega tegelema hakati?

Erakorralise meditsiini osakonnas ei pidanud ootama 17% (arvestades vea piire 8–28%) vastajatest. Kokku ei pidanud üldse ootama või pidi ootama vähe 48% (36–60%) elanikest. 2014. aastal oli see näitaja sama.

- Ei pidanud ootama, minuga hakati tegelema kohe
- Pidin ootama pigem vähe
- Pidin ootama pigem kaua
- Pidin ootama väga kaua
- Ei oska öelda / ei mäleta

9

Haiglaraviteenuste kasutamine

Kokkuvõte: haiglaraviteenuste kasutamine ja rahulolu

- Viimase 2 aasta jooksul on haiglas vähemalt 1 ööpäeva veetnud 20% elanikest (arvestades uuringu vea piire 18–23%). 2014. aasta andmetel oli nende osakaal sarnane – 21%. Veidi üle poole haiglas viibinutest (56%) oli seal plaaniliselt.
  - Keskmisest enam on haiglaravil viibinuid naiste ning 60–74-aastaste elanike seas.
- Haiglaraviteenustega jäi rahule 89% haiglas viibinutest. 2014. aastal oli nende osakaal võrreldav (92%). Keskmisest enam on neid 60–74-aastaste seas.
- Need, kes haiglas viibimisega rahule ei jäänud, tõid häirivana välja arstide või teenindava personali suhtumist, rahulolematust ravi kvaliteediga ning haigla olmet.

„Haigla sanitarid oleksid võinud vanemate inimestega viisakalt käituda. Siin ei mõtle ma ennast, kuid halb on kõrvalt vaadata, kuidas vanuritega käitutakse.“

„Õdede töö oli null, venekeelsed kuskilt tänavalt korjatud, ei pidanud haigest mingit lugu.“

„Oleks võinud olla rohkem arsti tähelepanu.“

„Pärast haiglaravi tekkisid tüsistused. Lõhkenud pimesoolega haige saadeti esimesel korral koju abi osutamata.“

„Operatsioonil pandi vale süst, ei jäänud magama, käsi hakkas valutama.“

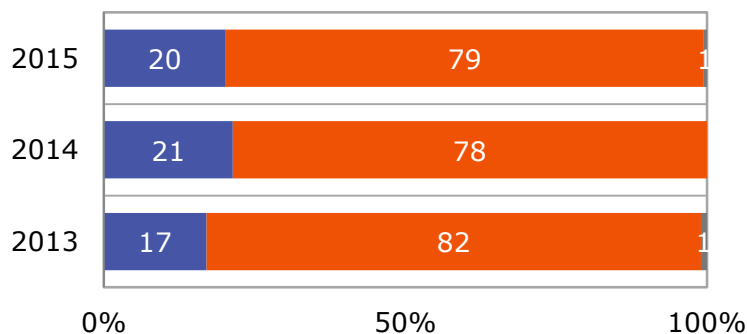
„Maarjamõisa haigla vajab hädasti remonti, kuuesed toad, kus kõiksugu haigused korraga sees, on jabur.“
- Kõigilt vastajatelt küsiti, kas nad eelistaksid haiglaravi vajava seisundi korral statsionaarset või päevaravi. Sarnaselt varasemale on elanike eelistus pisut päevaravi kasuks: 40% eelistab päevaravi ja 36% statsionaarset ravi. Varasemal neljal aastal on päevaravi eelistanud 40–47%. Ligi veerand elanikest ei oska oma eelistust öelda.
  - Päevaravi eelistavad keskmisest enam 20–39-aastased, statsionaarset ravi 60–74-aastased.
- Neilt inimestelt, kes ei ela Tallinnas, Harjumaal, Tartus ega Tartumaal, küsiti haiglaravi saamise koha eelistuse kohta. Nagu varasemalt, eelistas ka seekord kõige suurem osa (51%) saada ravi Tallinnas või Tartus asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui elukohajärgse maakonna haiglas. 33% eelistaks saada ravi võimalikult kodulähedases haiglas. Vaid 3% sooviks ravi saada mõnes teises maakonnas (v.a Harju- ja Tartumaal) asuvas piirkondlikus haiglas, kui seal on paremad võimalused kui kodukoha haiglas.

Haiglaraviteenuste kasutamine viimase kahe aasta jooksul

% kõikidest vastajatest, n=1669

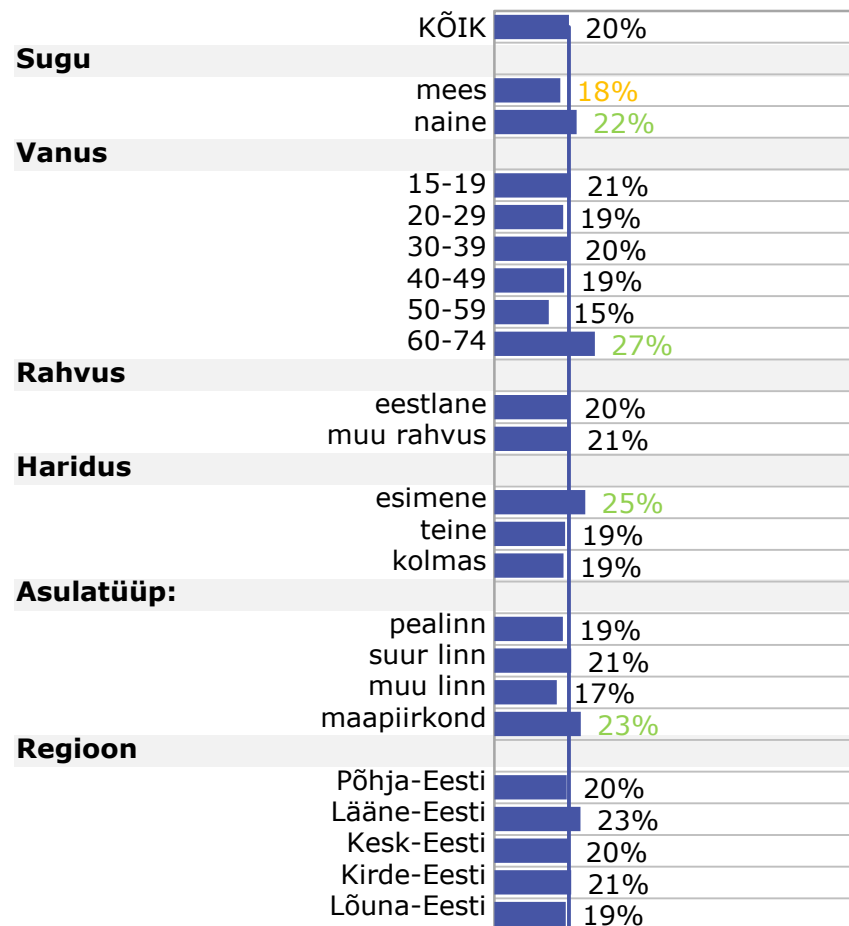
Kas Te olete oma terviseprobleemidega viibinud viimase kahe aasta jooksul haiglas vähemalt ühe ööpäeva?

Jah   Ei   Ei oska öelda / ei mäleta

Arvestades uuringu vea piire, on viimase kahe aasta jooksul viibinud haiglas vähemalt ühe ööpäeva 18–23% Eesti elanikest.

On viimase 2 aasta jooksul olnud haiglaravil, reaprotsent

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

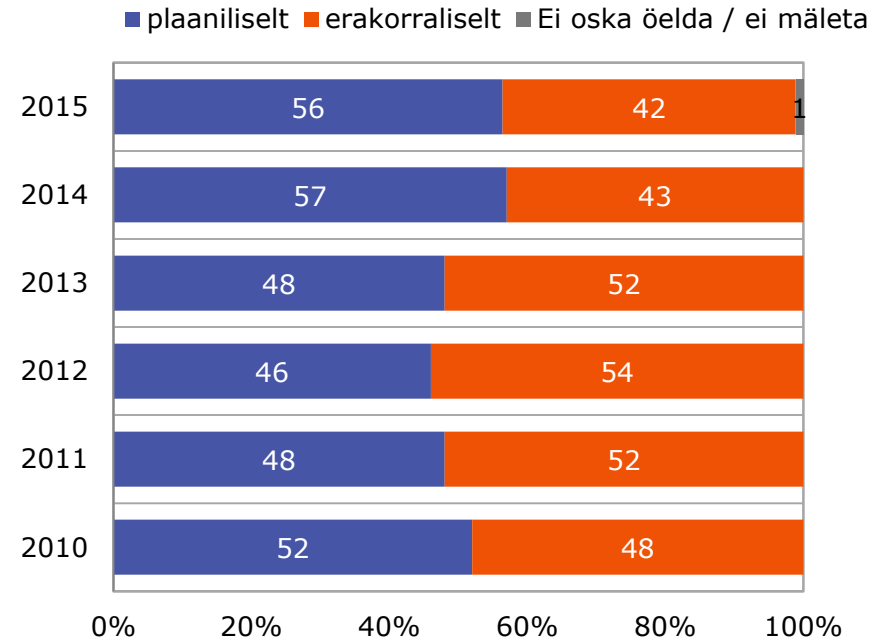
X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Plaaniline või erakorraline haiglaravi

% viimase kahe aasta jooksul haiglaravil olnud vastajatest, n=343

Palun mõelge viimasele korrale, kui viibisite haiglas vähemalt ühe ööpäeva. Kas viibisite haiglas ...?

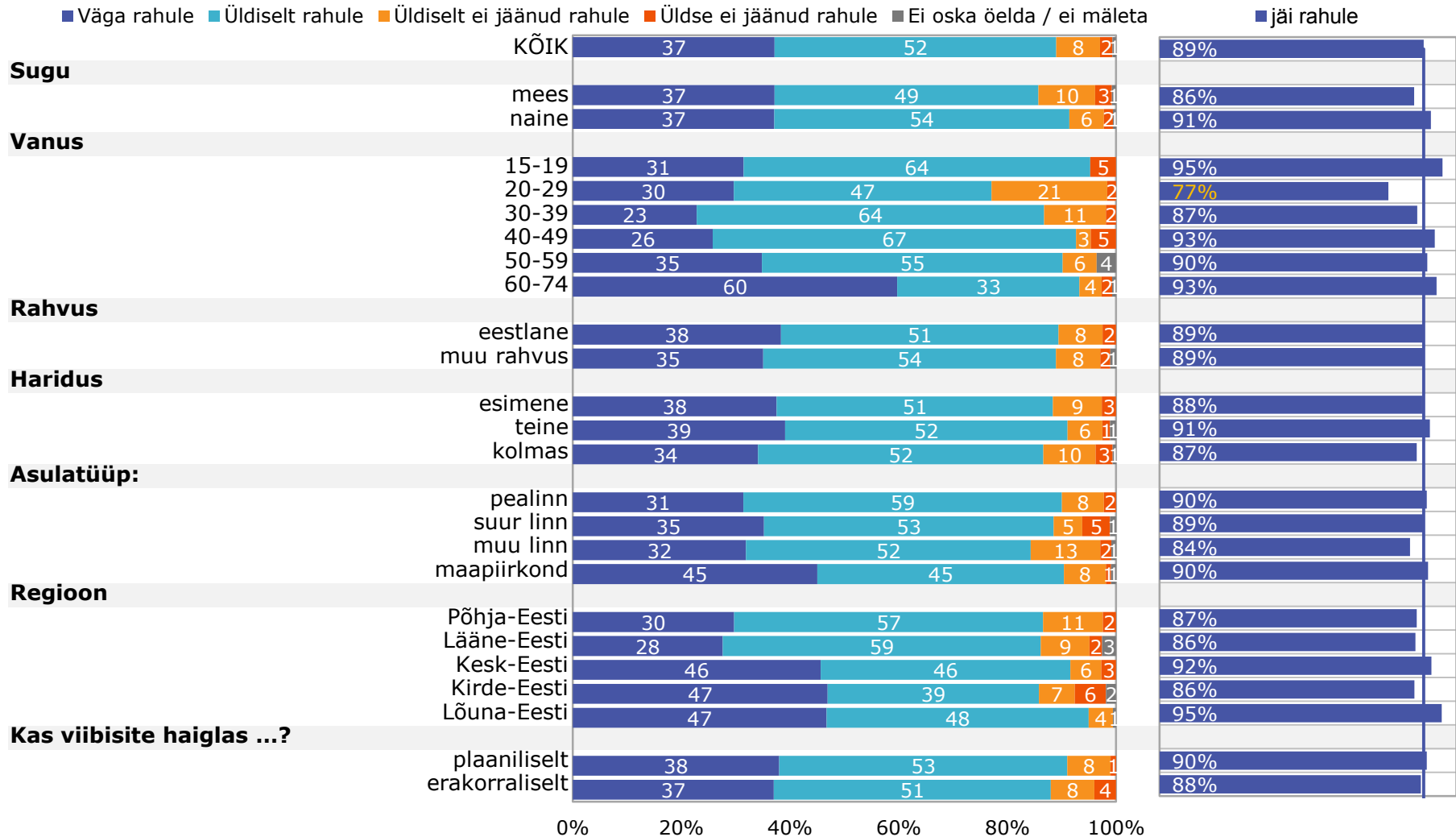
Plaaniliselt viibis haiglas 57% haiglas olnutest (arvestades uuringu vea piire 50–63%).

Rahulolu haiglaraviteenustega: profiil

reaprotsent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad = viimase kahe aasta jooksul haiglaravil olnud vastajad, n=343

Mõeldes oma viimasele haiglas viibimisele, siis kuivõrd rahule Te sellega jäite?

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

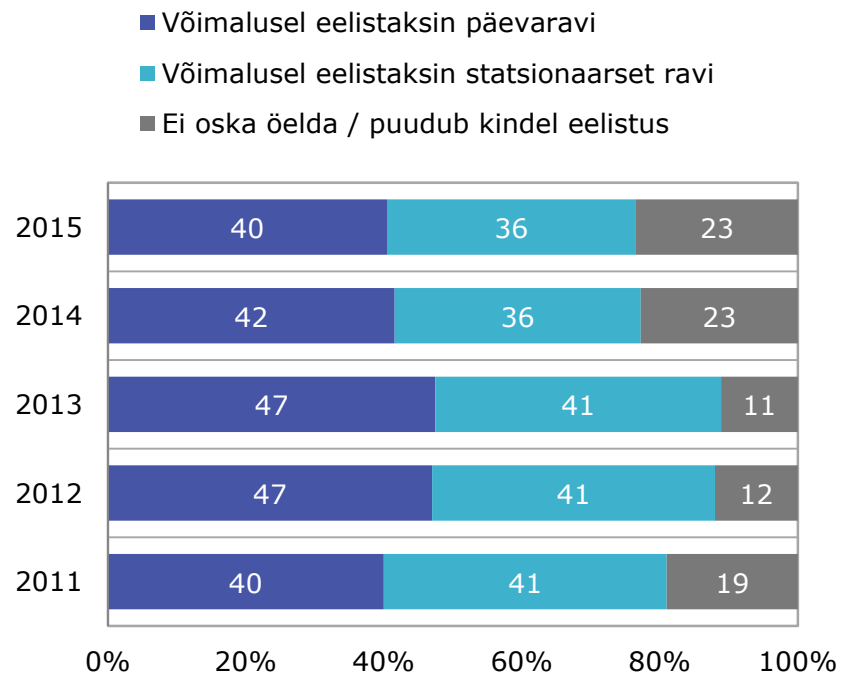

Statsionaarse või päevaravi eelistamine 2011–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

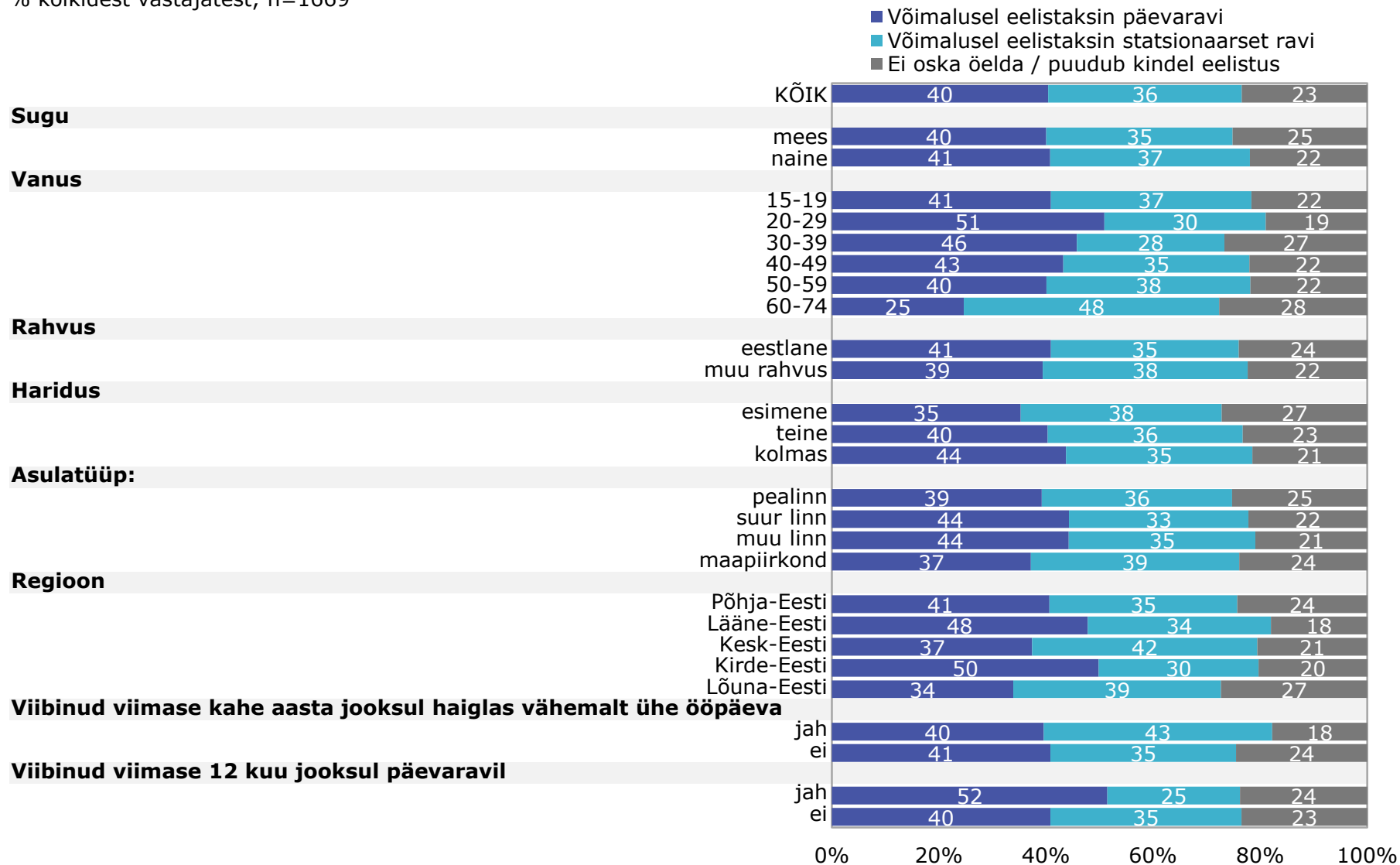
Kas Te eelistaksite haiglaravi vajava seisundi puhul võimaluse korral statsionaarset ravi või päevaravi? Statsionaarse ravi puhul jääb patsient ööseks haiglasse. Päevaravi all aga peame silmas olukorda, kus patsient lahkub raviasutusest samal päeval pärast toimingute lõppemist.

Endiselt eelistavad elanikud veidi enam päevaravi – 40% (arvestades uuringu vea piire 37–44%). Üsna suur osa – ligi veerand – ei oska oma eelistust öelda.

Statsionaarse või päevaravi eelistamine: profiil

% kõikidest vastajatest, n=1669

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

Statsionaarse või päevaravi eelistamine: statistiliselt olulised erinevused

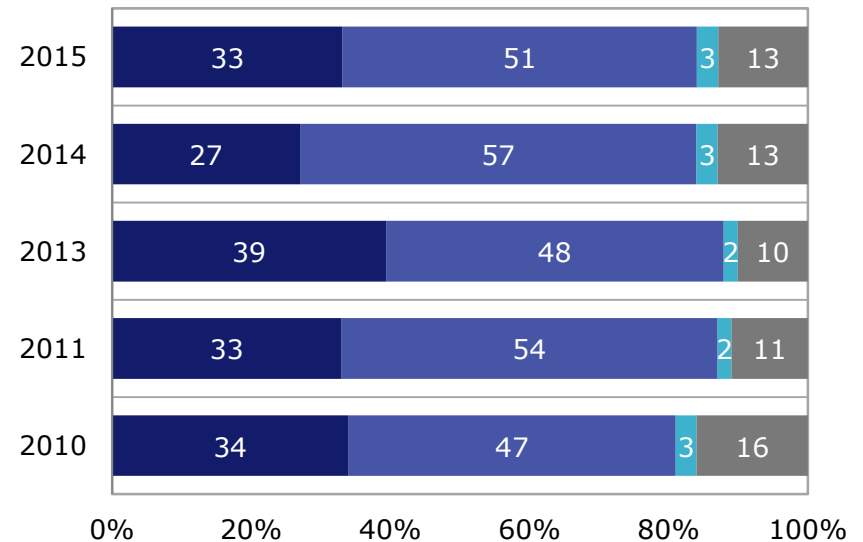
		Kas Te eelistaksite haiglaravi vajava seisundi puhul võimaluse korral statsionaarset ravi või päevaravi?		
		Võimalusel eelistaksin päevaravi	Võimalusel eelistaksin statsionaarset ravi	Ei oska öelda / puudub kindel eelistus
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridustase	esimene			
	teine			
	kolmas			
Asulatüüp	pealinn			
	suurlinn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
On viimase 2 aasta jooksul olnud haiglas vähemalt 1 ööpäeva	jah			
	ei			
On viimase 2 aasta jooksul olnud päevaravil	jah			
	ei			

Haiglaravi saamise koha eelistus väljaspool Harju- ja Tartumaad elavatel inimestel 2010–2015

% vastajatest, kes ei ela Tallinnas, Harjumaal, Tartus ega Tartumaal, n=860

Kas Te eelistaksite haiglaravi vajava seisundi korral ...?*

- ravi võimalikult kodulähedases, näiteks oma maakonna haiglas
- ravi Tallinnas või Tartus asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas
- ravi mõnes teises maakonnas, v.a Harju- või Tartumaal asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas
- ei oska öelda / puudub kindel eelistus

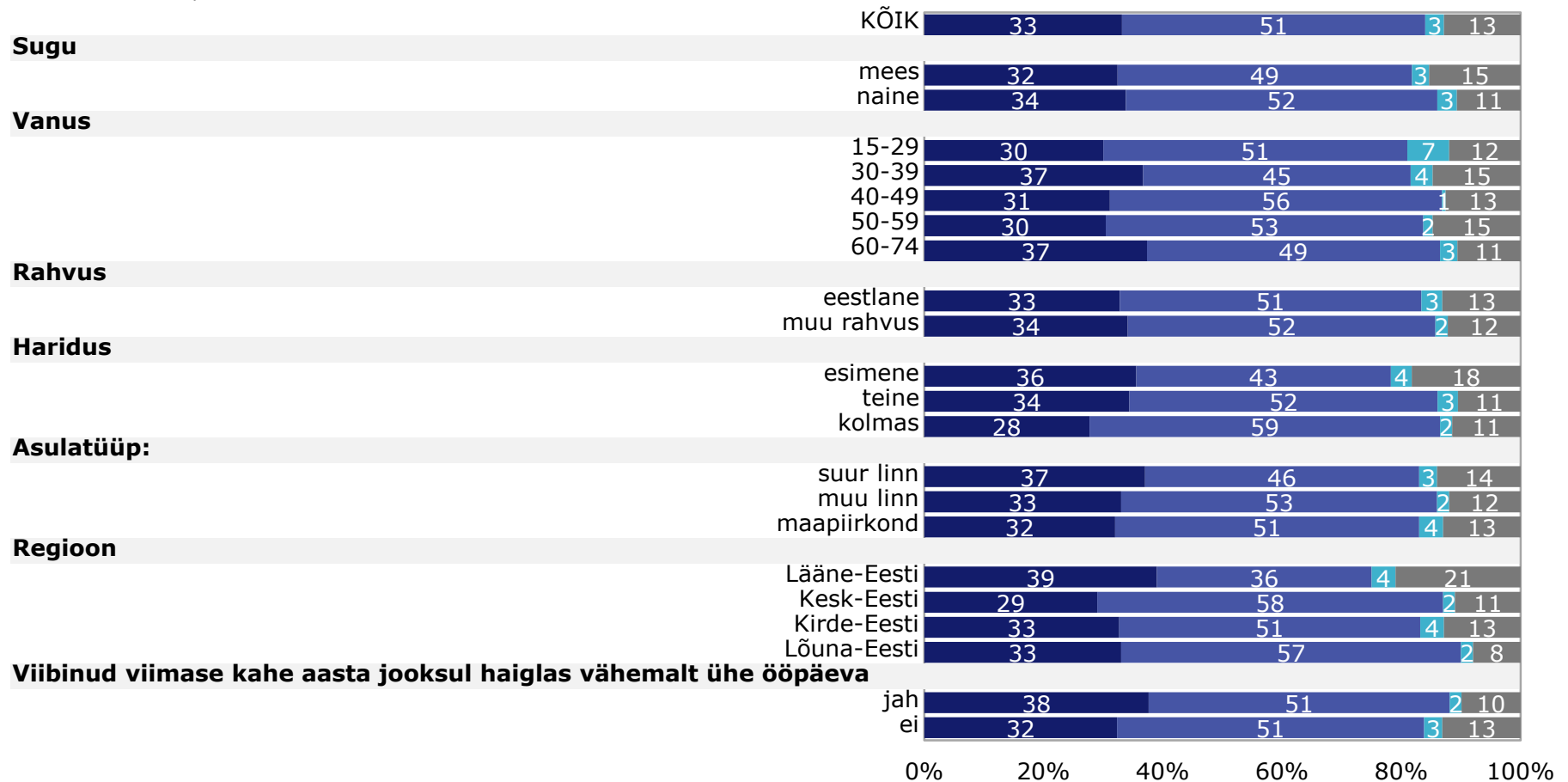

*2012. aastal esitati küsimus teisele sihtgrupile ja seetõttu ei ole tulemused võrreldavad.

Haiglaravi saamise koha eelistus väljaspool Harju- ja Tartumaad elavatel inimestel: profiil

% neist, kes ei ela Tallinnas, Harjumaal, Tartus ega Tartumaal, n=860

- ravi võimalikult kodulähedases, näiteks oma maakonna haiglas
- ravi Tallinnas või Tartus asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas
- ravi mõnes teises maakonnas, v.a Harju- või Tartumaal asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui Teie maakonna haiglas
- ei oska öelda / puudub kindel eelistus

Haiglaravi saamise koht eelistus väljaspool Harju- ja Tartumaad elavatel inimestel: statistiliselt olulised erinevused

		Kas Te eelistaksite haiglaravi vajava seisundi korral ...?			
		ravi võimalikult kodulähedases, näiteks oma maakonna haiglas	ravi Tallinnas või Tartus asuvas piirkondlikus haiglas	ravi mõnes teises maakonnas, v.a Harju- või Tartumaal	ei oska öelda / puudub kindel eelistus
Sugu	mees				
	naine				
Vanus	15-29				
	30-39				
	40-49				
	50-59				
	60-74				
Rahvus	eestlane				
	muu rahvus				
Haridustase	esimene				
	teine				
	kolmas				
Asulatüüp	suurlinn				
	muu linn				
	maapiirkond				
Regioon	Lääne-Eesti				
	Kesk-Eesti				
	Kirde-Eesti				
	Lõuna-Eesti				
On viimase 2 aasta jooksul olnud haiglas vähemalt 1 ööpäeva	jah				
	ei				

10

Apteegiteenus ja retseptiravimid

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

**Eesti
Haigekassa**

SOTSIAALMINISTEERIUM

Kokkuvõte: apteegiteenus ja ravimiinfo

- Apteegiteenust peab Eestis hästi kättesaadavaks 94% elanikest (2014. aastal oli see samal tasemel – 95%). Keskmisest enam on neid Tallinna elanike seas (98%) ja vähem maa-asulates (92%).
- Need, kes teenuse kättesaadavusega rahul ei ole, toovad kõige sagedamini välja seda, et maapiirkondades jätab kättesaadavus soovida, apteekide on vähe, need asuvad kaugel või on lahtiolekuajad ebasobivad. Lisaks toodi välja ka ravimite kõrgeid hindu.
- Ravimite kohta saadakse infot peamiselt arstilt (74%), apteekrilt (61%) ning pakendi infolehel (40%). Muude allikate osatähtsus on tunduvalt väiksem.
  - 15–19-aastaste puhul olulisi erinevusi infoallikates võrreldes elanikkonnaga tervikuna ei ole.
  - 20–29-aastased saavad infot keskmisest enam apteekrilt, pakendi infolehel, internetist, tuttavatelt, ning Ravimiameti ravimiregistrilt.
  - 30–39-aastased saavad infot keskmisest enam pakendi infolehel, internetist ning Ravimiameti ravimiregistrilt.
  - 40–49-aastased saavad infot keskmisest enam ravimireklaamist ning Ravimiameti ravimiregistrilt.
  - 50–59-aastaste puhul olulisi erinevusi infoallikates võrreldes elanikkonnaga tervikuna ei ole.
  - 60–74-aastaste jaoks on ülekaalukalt kõige olulisem infoallikas arst (80%), pooled saavad infot ka apteekrilt.
- 83% elanikest (87% ravimeid ostnutest) said viimasel korral apteegist ravimeid ostes ravimi kasutamise kohta nõu: sealhulgas 66% juhtudest apteekri initsiatiivil.

Hinnang apteegiteenuse kättesaadavusele Eestis

% kõikidest vastajatest, n=1669

Milline on Teie hinnangul apteegiteenuse kättesaadavus Eestis?

Apteegiteenust peab Eestis hästi kättesaadavaks 94% elanikest. Keskmisest enam on neid Tallinna elanike seas (98%) ja vähem maa-asulates (92%).

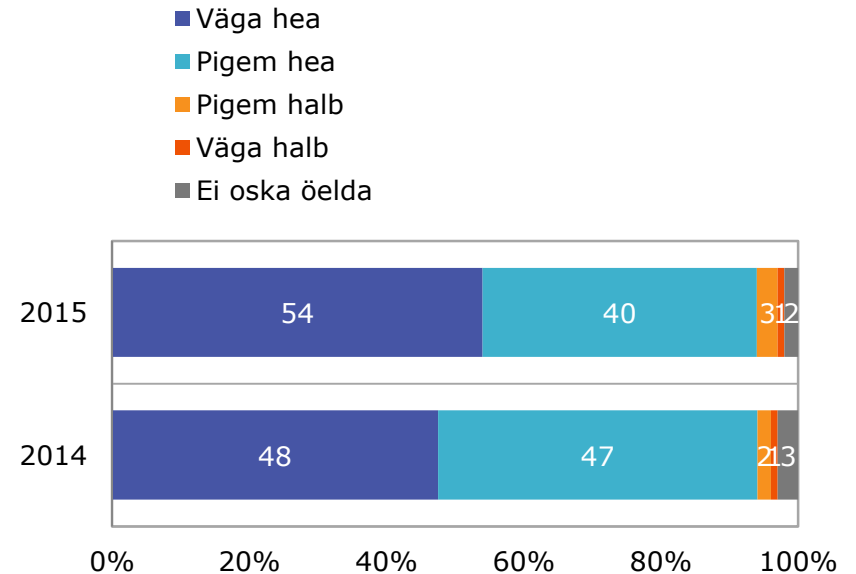
Need, kes teenuse kättesaadavusega rahul ei ole, toovad kõige sagedamini välja seda, et maapiirkondades jätab kättesaadavus soovida, apteekide on vähe, need asuvad kaugel või on lahtiolekuajad ebasobivad. Lisaks toodi välja ka ravimite kõrgeid hindu.

„Apteegid on koondunud linnadesse. Maapiirkonnas apteegid praktiliselt puuduvad. Kui perearstikabinet asub maapiirkonnas, siis võiks seal olla ka väike apteek, et esmaabivahendeid ja perearsti poolt välja kirjutatud ravimeid ei peaks linna ostma minema. Praegu tuleb perearsti juurde jõudmiseks sõita 20 km ja sealt edasi veel 20 km, et ravimid kätte saada.“

„Nädalalõpud. Mõnes kohas pole pühapäeviti apteeki, mis oleks avatud.“

„Meie linna ainus apteek on avatud kella 16.00-ni. Seega pole töötaval inimesel sinna võimalik minna.“

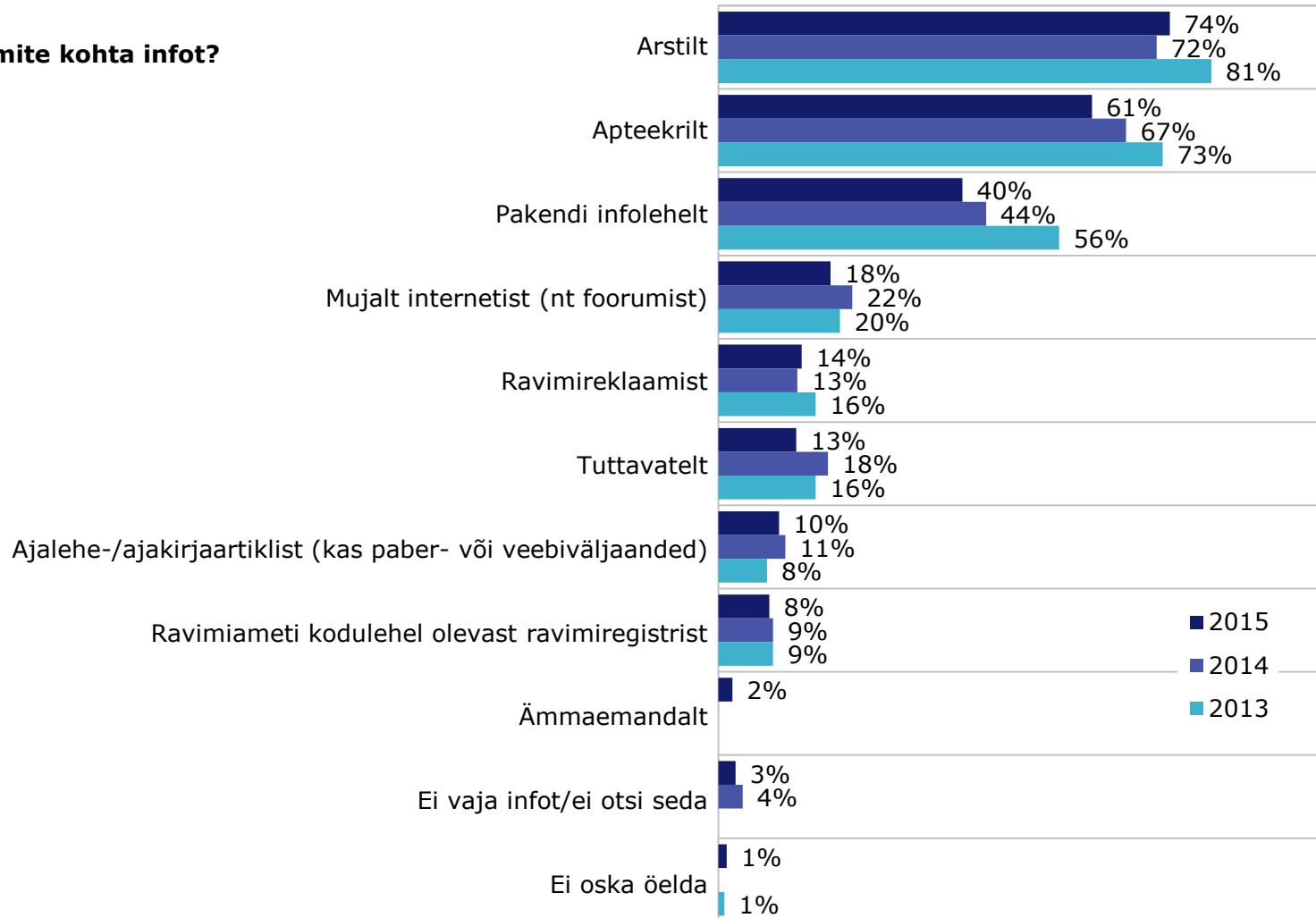
„Kohalikus apteegis pole kohapeal ravimeid, teised apteegid asuvad kaugel.“

Infoallikad ravimite kohta 2013–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kust Te saate ravimite kohta infot?

* Võimalus valida variant „ei vaja infot / ei otsi seda“ lisati 2014. aastat puudutavasse uuringusse.

Infoallikad ravimite kohta: profiil

% kõikidest vastajatest, n=1669

	Kust Te saate ravimite kohta infot											
	Arstilt	Apteekriilt	Pakendi infolehelt	Mujalt internetist	Ravimi-reklaamist	Tuttavatelt	Ajalehe-/ajakirja-artiklist	Ravimi-ameti kodulehel olevast ravimi-registrist	Ämma-emandalt	Mujalt	Ei vaja infot/ei otsi seda	Ei oska öelda
KÕIK	74%	61%	40%	18%	14%	13%	10%	8%	2%	0%	3%	1%
Sugu												
mees	73%	58%	36%	16%	11%	12%	7%	7%	0%	0%	4%	2%
naine	75%	65%	44%	21%	16%	13%	13%	10%	4%	0%	2%	1%
Vanus												
15-19	71%	60%	34%	11%	13%	11%	5%	4%	1%	0%	2%	1%
20-29	71%	68%	52%	27%	16%	24%	11%	11%	6%	0%	2%	1%
30-39	76%	64%	47%	23%	15%	15%	11%	12%	3%	0%	1%	2%
40-49	72%	65%	42%	19%	18%	12%	12%	12%	2%	0%	4%	2%
50-59	71%	58%	39%	20%	11%	11%	10%	7%	0%	1%	4%	1%
60-74	80%	53%	26%	7%	8%	4%	7%	2%	1%	0%	4%	1%
Rahvus												
eestlane	73%	67%	45%	18%	13%	12%	10%	10%	2%	0%	3%	1%
muu rahvus	76%	49%	29%	18%	16%	15%	10%	4%	2%	0%	2%	1%
Haridus												
esimene	71%	61%	38%	11%	13%	11%	7%	5%	2%	0%	3%	2%
teine	76%	60%	36%	18%	13%	13%	9%	8%	2%	0%	2%	1%
kolmas	74%	64%	48%	23%	15%	14%	14%	12%	2%	0%	4%	1%
Asulatüüp												
pealinn	72%	58%	40%	24%	14%	16%	13%	12%	3%	0%	2%	1%
suur linn	73%	56%	37%	16%	16%	16%	11%	8%	2%	0%	3%	1%
muu linn	76%	67%	41%	19%	13%	13%	9%	7%	1%	0%	2%	2%
maapiirkond	76%	65%	41%	14%	12%	8%	7%	6%	2%	0%	4%	2%
Regioon												
Põhja-Eesti	74%	61%	41%	22%	14%	15%	13%	11%	3%	0%	2%	1%
Lääne-Eesti	73%	63%	38%	14%	13%	13%	7%	8%	2%	0%	7%	4%
Kesk-Eesti	76%	65%	44%	15%	13%	12%	7%	6%	1%	0%	1%	2%
Kirde-Eesti	78%	45%	26%	16%	16%	11%	10%	3%	2%	0%	2%	1%
Lõuna-Eesti	73%	67%	44%	17%	13%	11%	8%	7%	1%	0%	3%	1%

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

■ Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
■ Valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

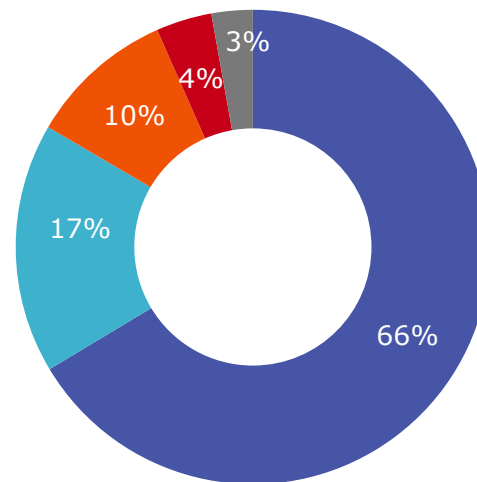
Apteegis ravimi ostmisel nõu saamine

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas saite viimasel korral apteegis ravimi ostmisel nõu ravimi kasutamise kohta?

83% elanikest (87% ravimeid ostnutest) sai viimasel korral apteegist ravimeid ostes ravimi kasutamise kohta nõu.

- Jah, apteeker andis kohe ise nõu
- Jah, apteeker selgitas minu palve peale
- Ei
- Ei ole ravimeid ostnud
- Ei oska öelda/ei mäleta

Kokkuvõte: retseptiravimid (1)

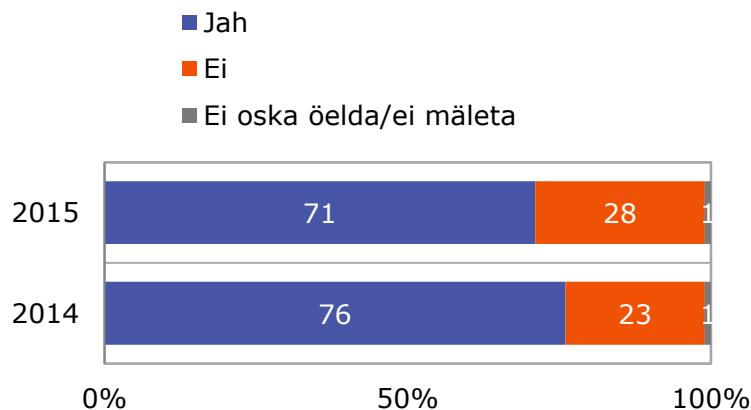
- Retseptiravimeid on viimase 12 kuu jooksul ostnud 71% (arvestades vea piire 68–74%) elanikest. 2014. aastal oli nende osakaal 76% ehk see pole oluliselt muutunud.
  - Enam on retseptiravimeid ostnud naiste ning 50–74-aastaste seas.
- 98% retseptiravimeid ostnutest on praeguse ravimite väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraga tervikuna rahul. Kahel varasemal aastal oli see näitaja samal tasemel. Viimase kolme aasta jooksul on stabiilselt kasvanud nende osakaal, kes peavad seda korraldust väga heaks, 48%-lt 64%-le.
- Retseptiravimite väljakirjutamisel arsti juures on esinenud probleeme 13%-l neist, kes on viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnud. Seda on veidi vähem kui 2014. aastal (18%). Ennekõike on probleemid seotud sellega, et arst ei ole piisavalt selgitanud ravimi kõrvaltoimeid (5%), pole uurinud, kas ravim on patsiendile rahaliselt jõukohane (5%), andnud infot, kas väljakirjutatud ravimit võib asendada mõne teisega (4%), ega piisavalt selgitanud, miks kirjutati välja just see ravim (4%).
- Retseptiravimite väljaostmisel apteegist on probleeme kogenud 17% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid. See näitaja on samal tasemel eelmise aastaga. Kõige levinum probleem on väljakirjutatud ravimi puudumine apteegis (11%). Muid põhjuseid mainitakse oluliselt vähem.
- Viimasel korral apteegist retseptiravimit ostes said soodsaima hinnaga ravimit valida 51% neist, kes on viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnud. 13% ei saanud seda valida, 16% ei osanud seda küsida ja 16% ise ei soovinud seda. Tervikuna 29% elanikest ei saanud valida soodsamat ravimit, kuigi oleksid soovinud.
  - Võrreldes 2014. aastaga ei ole elanike võimalused soodsama hinnaga ravimit valida paranenud.
  - Nende hulgas, kes ei saanud soodsama hinnaga ravimit valida, kuigi oleksid soovinud, on keskmisest enam naisi ja 15–39-aastaseid.
- 26% viimase 12 kuu jooksul retseptiravimite ostjatest on jätnud ravimi välja ostmata. Põhjustena mainiti üsna võrdselt unustamist (7%), et haigus möödus ise (6%) ning et väljaostmine ei olnud rahaliselt võimalik (6%). Võrreldes 2014. aastaga on need osakaalud jäänud samaks.

Kokkuvõte: retseptiravimid (2)

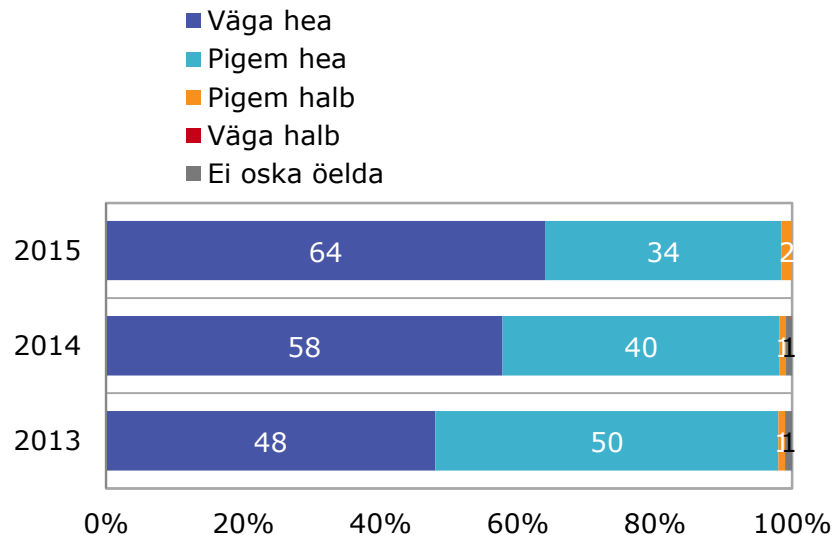
- Küsimusi ravimiretseptidega seotud teadmiste kohta esitati kõigile vastajatele. 60% elanikest on õigesti kursis, et apteegist soodsaima ravimi valimiseks peab ravimiretsept olema ravimi toimeaine nimega. 17% arvab, et retseptil peab selleks olema ravimi nimi, ning 4%, et tootja nimi. 29% elanikest ei tea, mille alusel saab soodsaimat ravimit valida. Olulist nihet sellekohastes teadmistes ei ole võrreldes 2014. aastaga toimunud.
  - Retseptiravimeid ostnute ja mitteostnute teadmised oluliselt ei erine. Vähem on toimeainepõhise retseptiga kursis 15–19-aastased (48% nimetas ravimi toimeainet).
- 41% elanikest teab, et toimeainepõhise retsepti korral peab apteeker esmalt pakkuma soodsaima hinnaga preparaati. 32% märgib, et pakkuma peab esmalt seda ravimit, mida patsient on kogu aeg tarvitanud, ning 7%, et apteegis olemas olevat ravimit. 19% elanikest ei tea, millist ravimit ennekõike peab pakkuma.
- Kõigilt vastajatelt küsiti, kas nad on teadlikud, et riigiportaalis (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki endale väljakirjutatud ravimiretsepte ja nende ajalugu. Tervikuna on sellest teadlikud 56%, neist 22% on riigiportaalis ka oma ravimiretsepte vaadanud. Võrreldes 2014. aastaga on elanike teadlikkus ravimiretseptide vaatamise kohta riigiportaalis oluliselt kasvanud (+12 protsendipunkti). Kasv on tulnud nende arvelt, kes on võimalusest kuulnud, kasutajate hulk ei ole veel kasvanud.
  - Portaali külastanute seas on keskmisest enam naisi, 20–29-aastaseid, eestlasi ning Põhja-Eesti ja maapiirkondade elanikke.
  - Portaalist mittekuulnuid on enam meeste, 15–19-aastaste ja 60–74-aastaste, mitte-eestlaste ning Kirde-Eesti elanike seas.
- Sarnaselt eelmisele aastale on enamik portaali külastanutest – 65% – saanud sealt kogu vajaliku info oma soodusretseptide kohta.

Retseptiravimite ostmise ja hinnang retseptiravimite väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraldusele tervikuna

Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid? % kõikidest vastajatest, n=1669

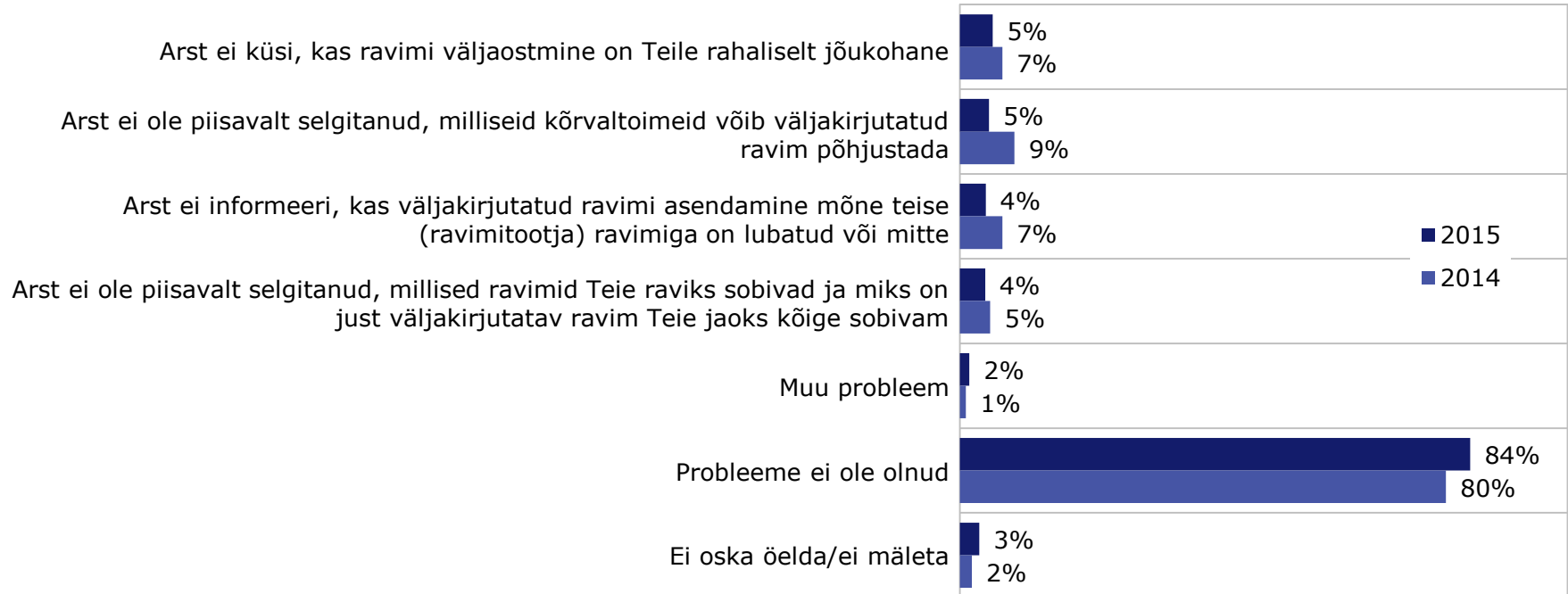
Kas praegune retseptiravimite väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraldus tervikuna on ...? % neist vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1221

Retseptiravimite väljakirjutamisel arsti juures esinenud probleemid viimase 12 kuu jooksul

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1221

Kas ja milliseid probleeme on Teil viimase 12 kuu jooksul tekkinud retseptiravimite väljakirjutamisel arsti juures?

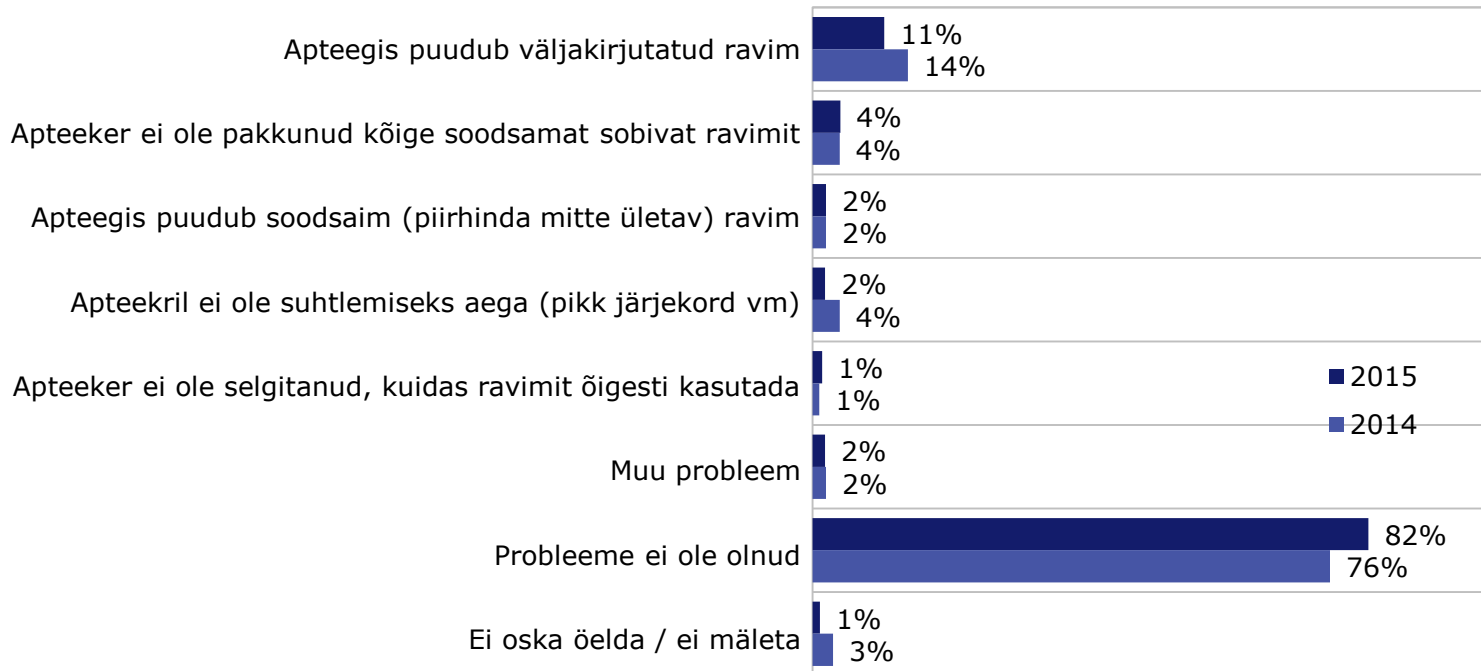

Retseptiravimite väljaostmisel apteegist esinenud probleemid viimase 12 kuu jooksul

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1221

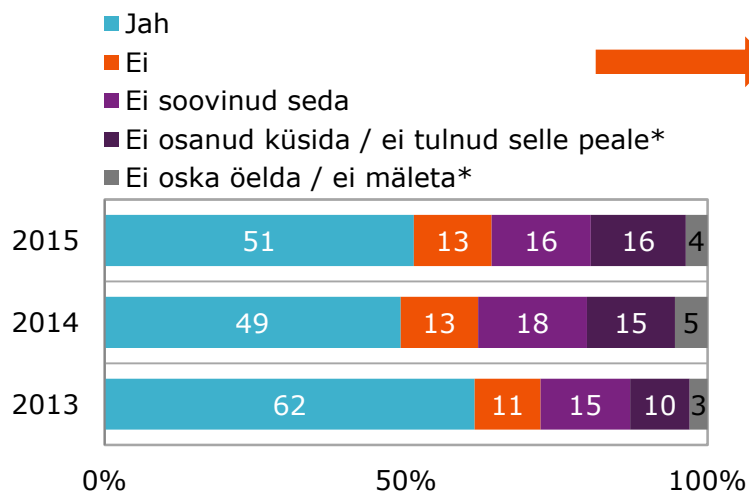
Kas ja milliseid probleme on Teil viimase 12 kuu jooksul tekkinud retseptiravimite väljaostmisel apteegist?

Soodsaima hinnaga retseptiravimi valimise võimalus viimase ostu ajal

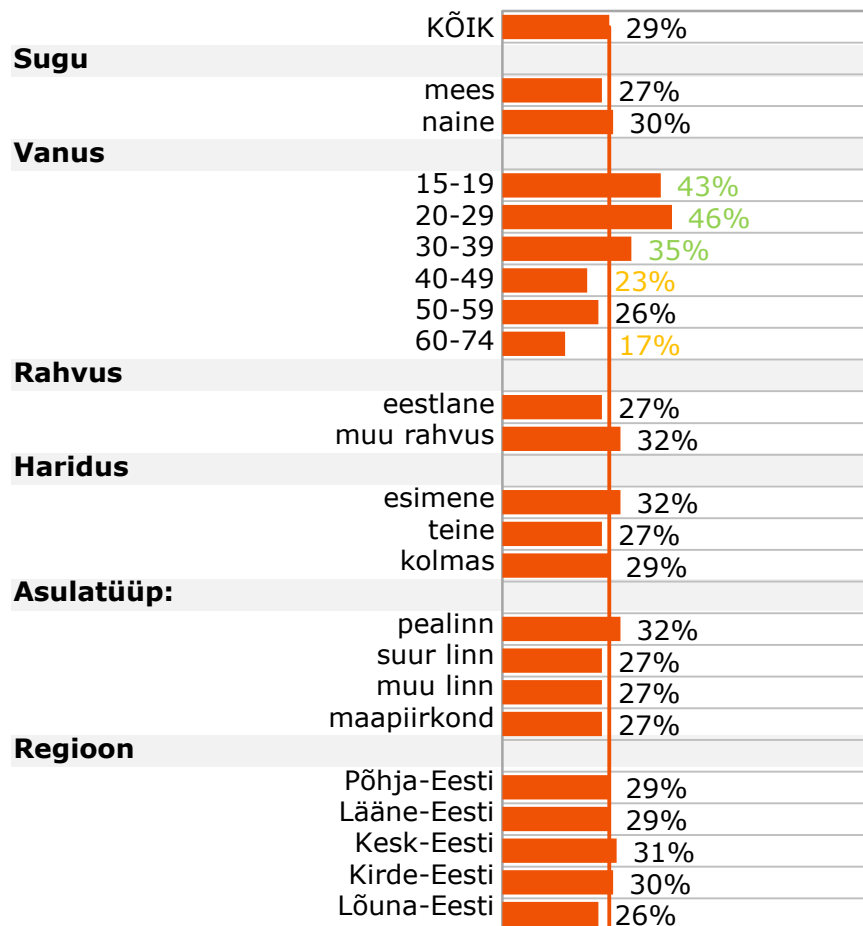
Kas Te viimasel korral apteegist retseptiravimit ostes saite valida soodsaima hinnaga ravimi?

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1221

*2013. aastal vastajatele neid variante ette ei loetud.

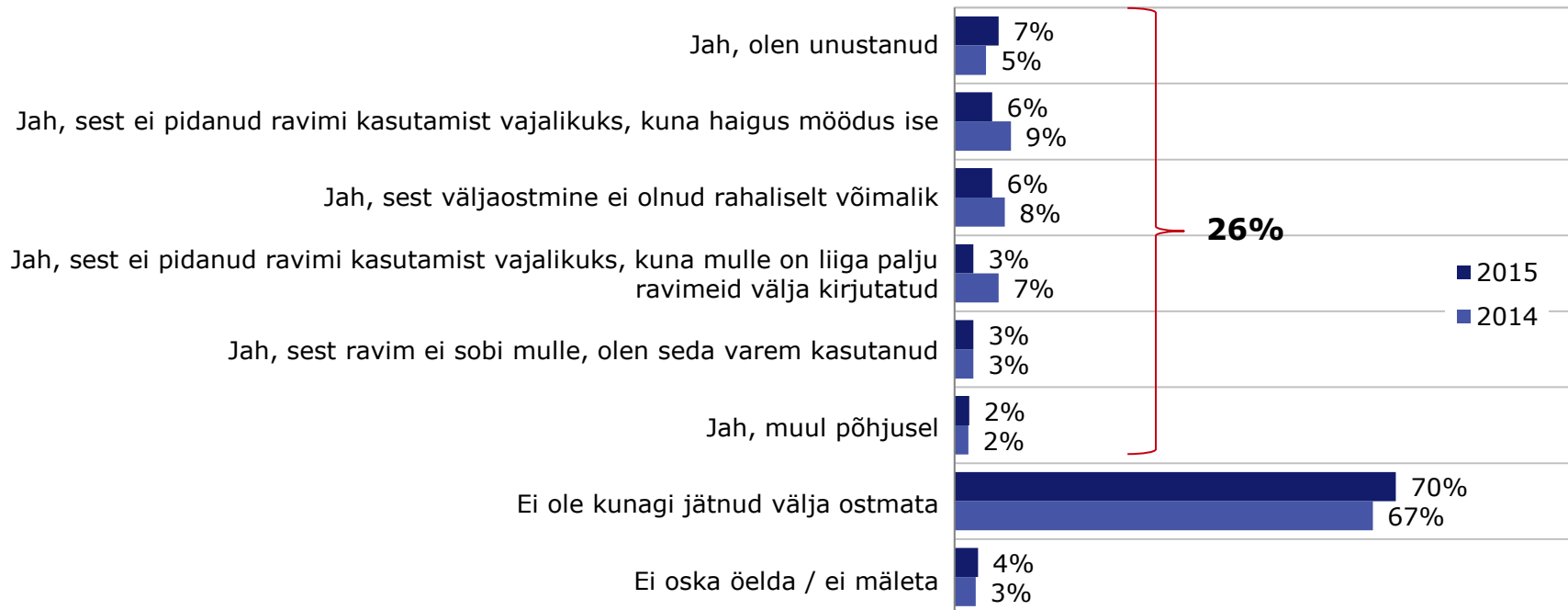
Ei saanud osta soodsaima hinnaga ravimit, ei osanud küsida, reaprotsent

Väljakirjutatud retseptiravimi ostmata jätmise apteegist viimase 12 kuu jooksul

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1221

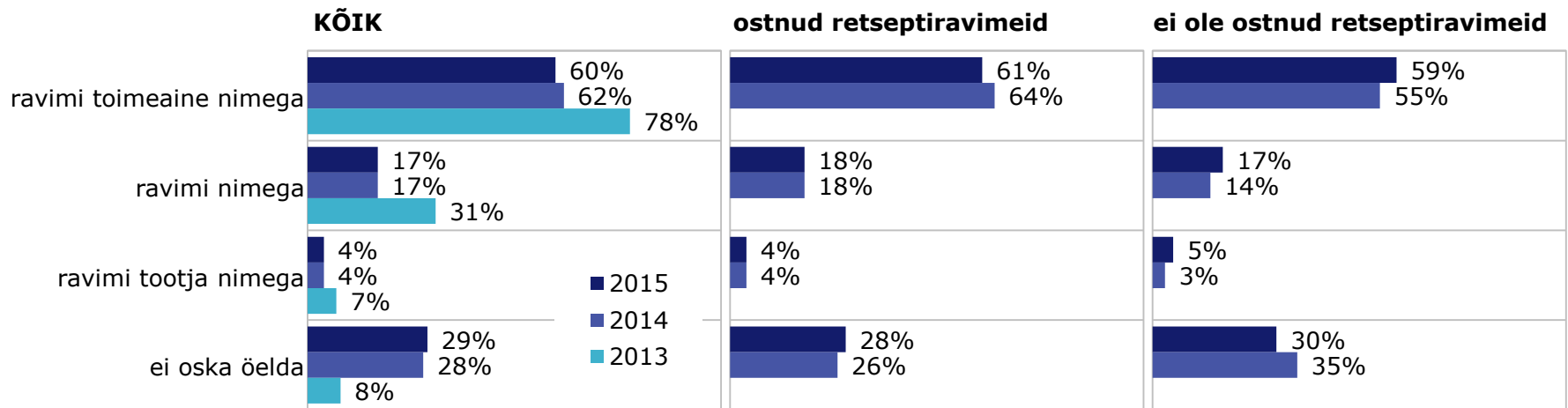
Kas ja mis põhjusel olete jätnud viimasel 12 kuul väljakirjutatud retseptiravimi apteegist välja ostmata?

Soodsaima ravimi ostmine apteegist

kõik vastajad, n=1669; on 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1221; ei ole viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=457

Kas selleks, et valida apteegist soodsaim ravim, peab ravimiretsept olema:

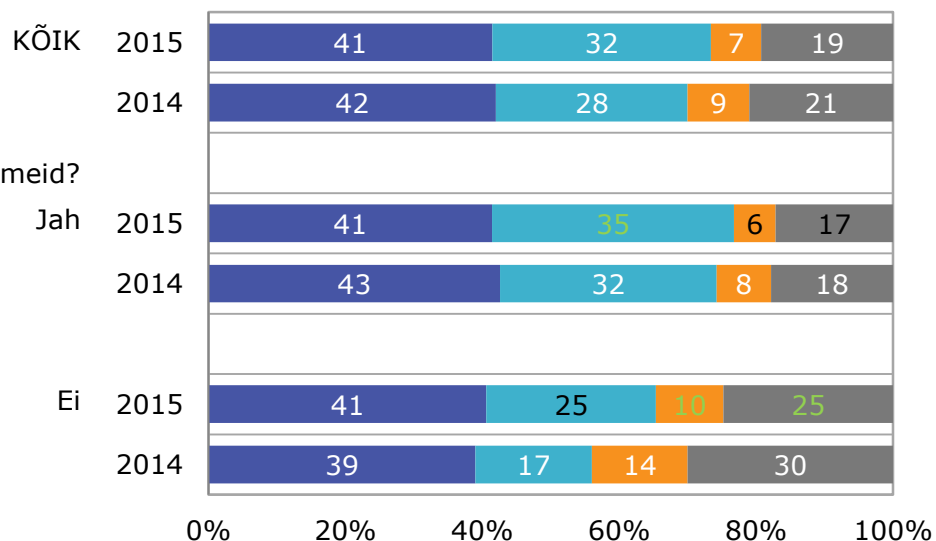
Toimeainepõhise retseptiga ravimi ostmine apteegist

kõik vastajad, n=1669; on 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1221; ei ole viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=457

Millist preparaati peab apteeker toimeainepõhise retsepti puhul patsiendile apteegis ESMALT pakkuma?

- Soodsaima hinnaga preparaati
- Ravimit, mida patsient on kogu aeg tarvitanud
- Ravimit, mis apteegis olemas on
- Ei oska öelda

Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid?

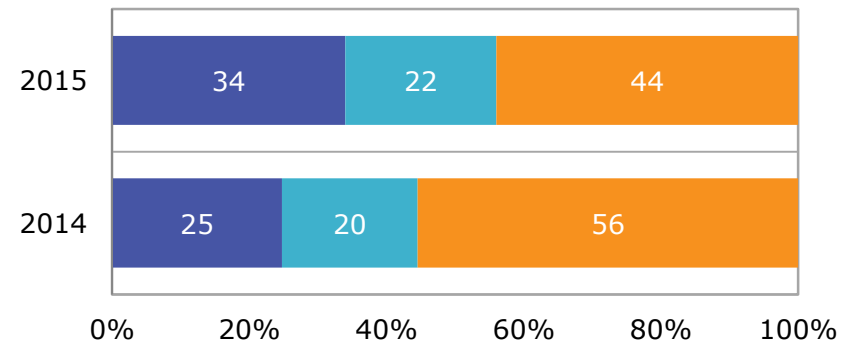

Riigiportaalis ravimiretseptide ja nende ajaloo vaatamine

reaprotsent sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

Kas olete teadlik, et riigiportaalis (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki Teile välja kirjutatud ravimiretsepte ning retseptide ajalugu?

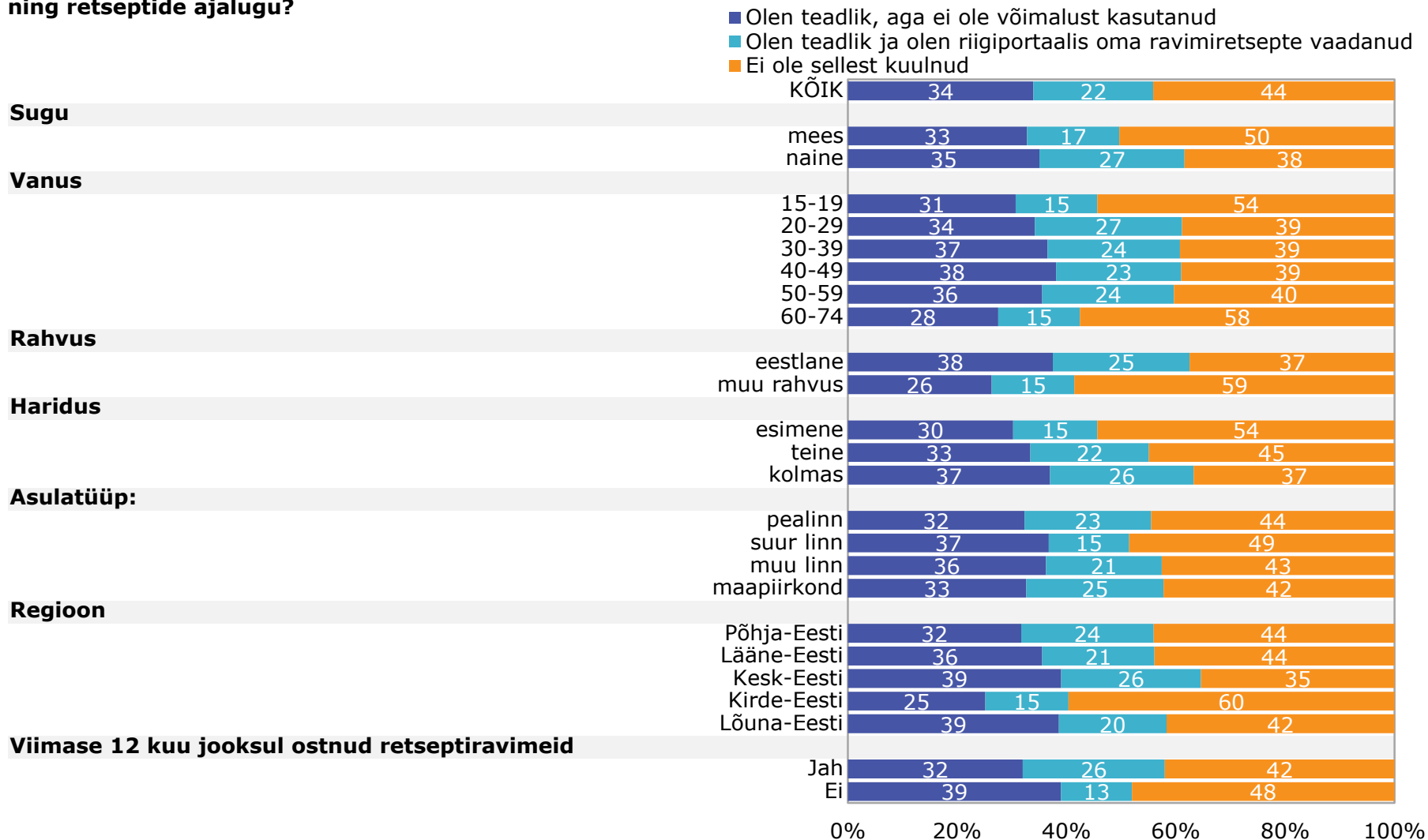
- Jah, olen teadlik, aga ei ole võimalust kasutanud
- Jah, olen teadlik ja olen riigiportaalis oma ravimiretsepte vaadanud
- Ei ole sellest kuulnud

Riigiportaalis ravimiretseptide ja nende ajaloo vaatamine

reaprosent sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

Kas olete teadlik, et riigiportaalis (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki Teile välja kirjutatud ravimiretsepte ning retseptide ajalugu?

Riigiportaalis ravimiretseptide ja nende ajaloo vaatamine: statistiliselt olulised erinevused

		Kas olete teadlik, et riigiportaalis (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki Teile välja kirjutatud ravimiretsepte ning retseptide ajalugu?		
		Jah, olen teadlik, aga ei ole võimalust kasutanud	Jah, olen teadlik ja olen riigiportaalis oma ravimiretsepte vaadanud	Ei ole sellest kuulnud
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridustase	esimene			
	teine			
	kolmas			
Asulatüüp	pealinn			
	suurlinn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
On viimase 12 kuu jooksul ostanud retseptiravimeid	jah			
	ei			

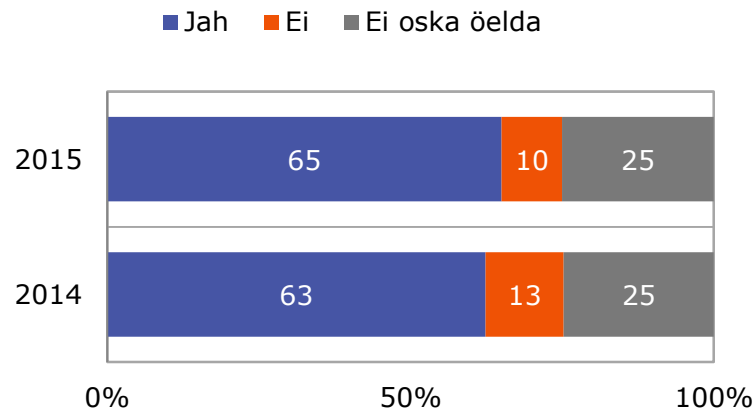
Riigiportaalist oma soodusretseptide kohta kogu vajaliku info saamine

% vastajatest, kes on riigiportaalist oma ravimiretsepte vaadanud, n=396

Kas Te olete riigiportaalist saanud kogu vajaliku info oma soodusretseptide kohta?

10% riigiportaalist oma ravimiretsepte vaadanud inimestest ei ole sealt saanud kogu vajalikku infot. Puudust on tuntud järgnevast:

- väljakirjutatud ravimite info ei ole jõudnud portaali või ei ole sinna jõudnud õigel ajal;
- ravimite hinnainfo;
- kasutajasõbralikum keskkond, kus oleks lihtsam orienteeruda;
- diagnoosi äratoomine, mille jaoks ravim on kirjutatud.

11

Digitaalne terviselugu

Kokkuvõte: Digilugu (1)

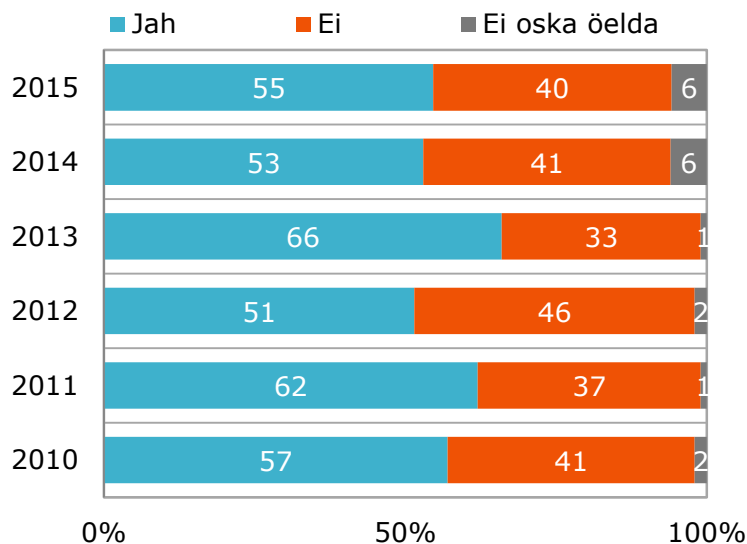
- Eestis käivitus 2008. aastal üleriigiline tervise infosüsteem ehk Digilugu, kuhu edastatakse patsiendi olulisemad terviseandmed iga ravijuhu kohta väljavõtetena arsti koostatud haigusloost või tervisekaardist. Süsteem sisaldab ka pildipanka ja digiretseptikeskust.
- Digiloo olemasolust on kuulnud 55% Eesti 15–74-aastastest elanikest ning teadlikkus pole võrreldes 2014. aastaga muutunud. Varem mõõdetud teadlikkuse näitajad on olnud üsna hüplikud, kõikides aastatel 2010–2013 vahemikus 51–66%.
  - Digiloost mittekuulnuid on enam meeste, 60–74-aastaste, esimese või teise taseme haridusega inimeste ning mitte-eestlaste ja Kirde-Eesti elanike seas.
- Sellest, et enda kohta tervise infosüsteemi kogutud andmeid saab näha riikliku patsiendiportaali kaudu, on kuulnud 49% elanikest, sh 17% on ise portaali ühel või mitmel korral ka külastanud. Võrreldes 2014. aastaga on kasvanud nii patsiendiportaali tuntus (+9 protsendipunkti) kui ka külastamine (+6 protsendipunkti).
  - Külastanute seas on enam 30–49-aastaseid, eestlasi, kolmanda taseme haridusega inimesi ning Põhja-Eesti elanikke.
  - Ennekõike on portaali külastatud enda andmete vaatamiseks (66%), vähem lihtsalt uudishimust (29%), tervisedeklaratsiooni täitmiseks (24%) või oma pereliikmete andmete vaatamiseks (15%). Võrreldes eelmise aastaga on oluliselt kasvanud tervisedeklaratsiooni täitmise eesmärgil portaali külastanud inimeste hulk (+15 protsendipunkti).
- Patsiendiportaali külastusega jäi rahule 79% külastanutest. Enam on neid 15–19-aastaste ja eestlaste hulgas.
- Patsiendiportaalist kuulnud inimestelt uuriti, kas nad on teadlikud võimalusest sulgeda portaalis arstide eest oma terviseandmeid. Selle võimalusega on sarnaselt eelmisele aastale kursis 22%.

Kokkuvõte: Digilugu (2)

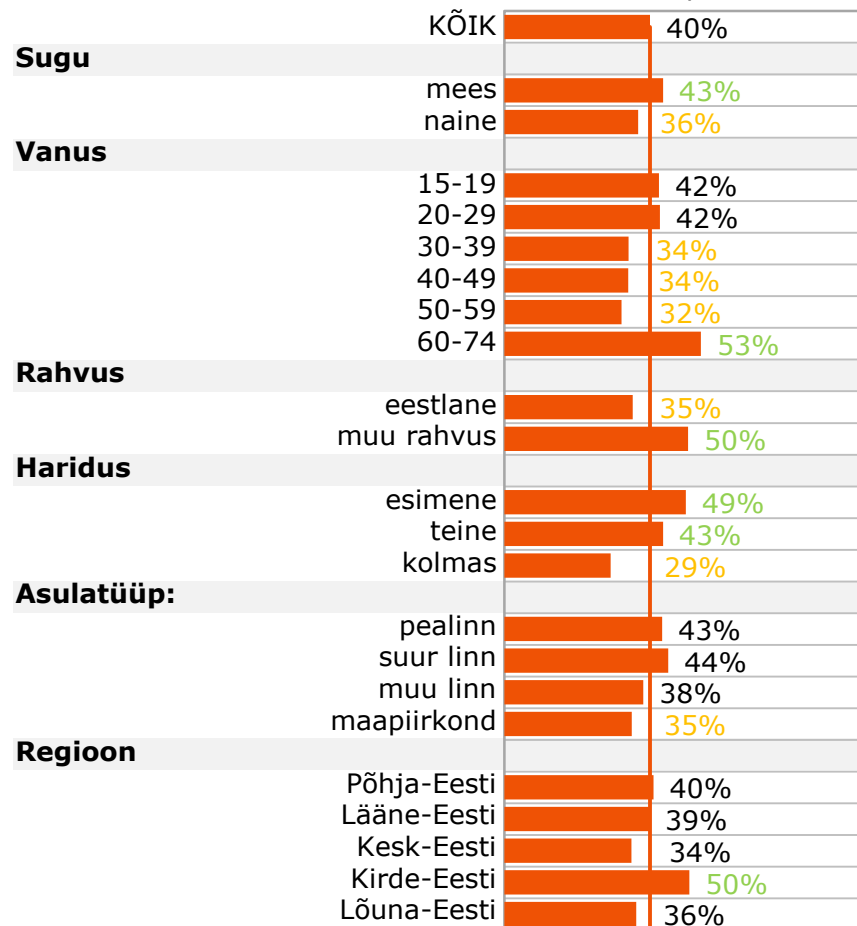
- Pärast seda, kui kõiki vastajaid (ka neid, kes portaalist polnud varem kuulnud) informeeriti võimalusest patsiendiportaalis oma andmeid sulgeda, paluti neil öelda, kas nad kasutaksid sellist võimalust. 9% elanikest kasutaks patsiendiportaalis andmete sulgemise võimalust. Nende osakaal on viimastel aastatel püsinud üsna stabiilsena. Siiski ei oska 19% elanikest hinnata, kas andmeid tasuks sulgeda või mitte.
  - Enam kasutaksid võimalust andmeid sulgeda 20–29-aastased ja enese hinnangul halva tervisega inimesed.
- 90% elanikest peab oluliseks, et arsti poole pöördudes oleks arstil võimalik parimate raviotsuste tegemiseks tervise infosüsteemis näha kõiki patsiendi terviseandmeid (kroonilised haigused, tarvitatud ravimid jmt).
  - Keskmisest enam peavad seda oluliseks naised (93%, meestest 87%) ning kolmanda taseme haridusega inimesed.
- Vastajatele näidati ka tervet rida patsiendiportaali võimalustest ning paluti välja valida viis enda jaoks kõige olulisemat. Sarnaselt eelmisele aastale peavad elanikud kõige olulisemaks patsiendiportaalis võimalust vaadata enda terviseandmeid (47%) ja laborianalüüsides vastuseid (41%), registreerida end arsti vastuvõtule (35%), vaadata digiretsepti (33%), vormistada ja edastada digitaalselt erinevaid meditsiinilisi tõendeid (27%) ja vaadata oma pereliikmete (eelkõige laste) terviseandmeid (25%).
- Ravijärjekordi erinevates raviasutustes ja erinevate arstide juurde sooviks patsiendiportaalis näha 79% elanikest, mis on võrreldav varasemate aastate näitajatega. Keskmisest enam sooviks ravijärjekordi patsiendiportaalis näha 20–39-aastased ning Põhja-Eesti elanikud. Vähem oluline on see 60–74-aastaste jaoks.
- Selliste rakenduste loomist, mis võimaldaksid koguda oma terviseandmeid (vererõhk, veresuhkur, kehakaal jms) ning edastada neid oma arstile, peab sarnaselt eelmisele aastale vajalikuks 47% elanikest. Sealhulgas 30% kasutaks neid ka ise. 25% elanikest ei oska selliste rakenduste vajalikkust hinnata.
  - Keskmisest enam oleks loodavate rakenduste kasutajaid meeste, 15–39-aastaste, mitte-eestlaste ja Põhja-Eesti (sh pealinna) elanike seas. 15–29-aastaste seas on lisaks potentsiaalsetele rakenduste kasutajatele enam ka neid, kes peavad rakendusi vajalikuks, kuid ise neid ei kasutaks.

Teadlikkus Digiloost 2010–2015

Kas Te olete kuulnud üleriigilise tervise infosüsteemi ehk Digiloo olemasolust? Siin ei ole mõeldud ühe konkreetse raviasutuse sisest süsteemi, vaid riiklikku tervise infosüsteemi, mis sisaldab patsientide olulisemaid terviseandmeid iga ravijuhu kohta väljavõttena arsti koostatud haigusloost või tervisekaardist, sh perearst, eriarst, haigla. Lisaks sisaldab süsteem pildipanka ja digiretseptikeskust. % kõikidest vastajatest, n=1669

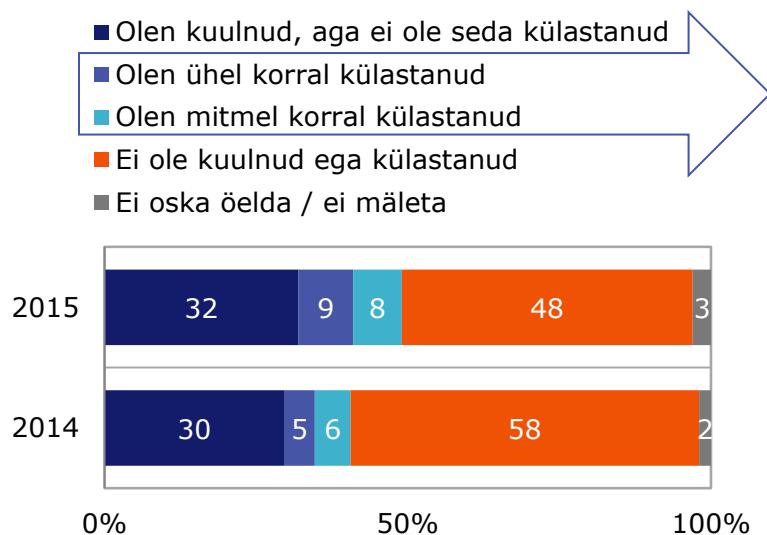
Ei ole Digiloost kuulnud, reaprotsent

Patsiendiportaali tunnus ja külastamine

% kõikidest vastajatest, n=1669

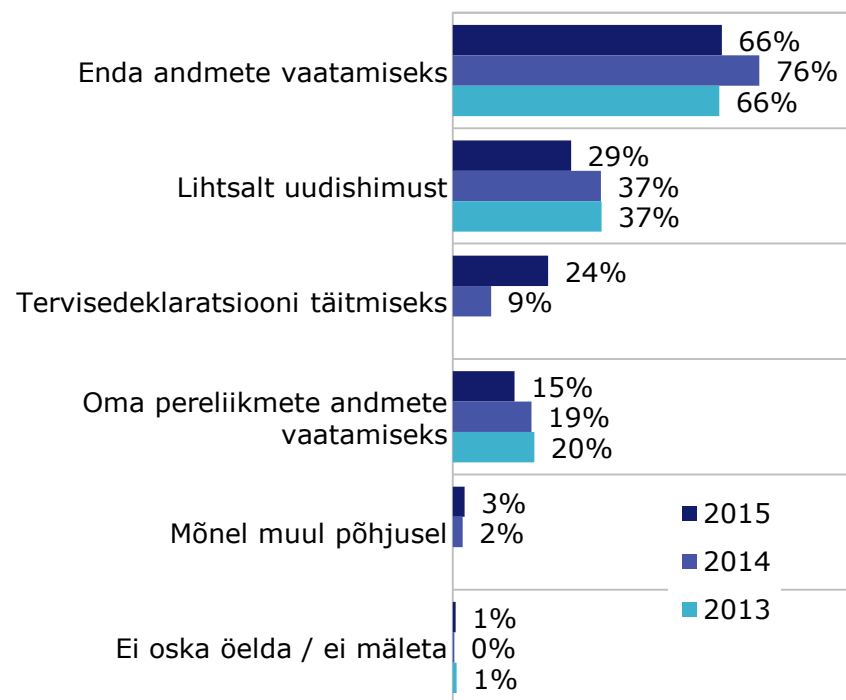
Kas Te olete kuulnud, et saate enda kohta tervise infosüsteemi kogutud andmeid näha riikliku patsiendiportaali (www.digilugu.ee, www.e-tervis.ee) kaudu, logides sisse ID-kaardi või mobiil-ID abil, või olete seda portaali ise külastanud?

Patsiendiportaalist on kuulnud 49% Eesti elanikest (arvestades uuringu vea piire 46–52%). Sealhulgas 17% on portaali ühel või mitmel korral ka külastanud.

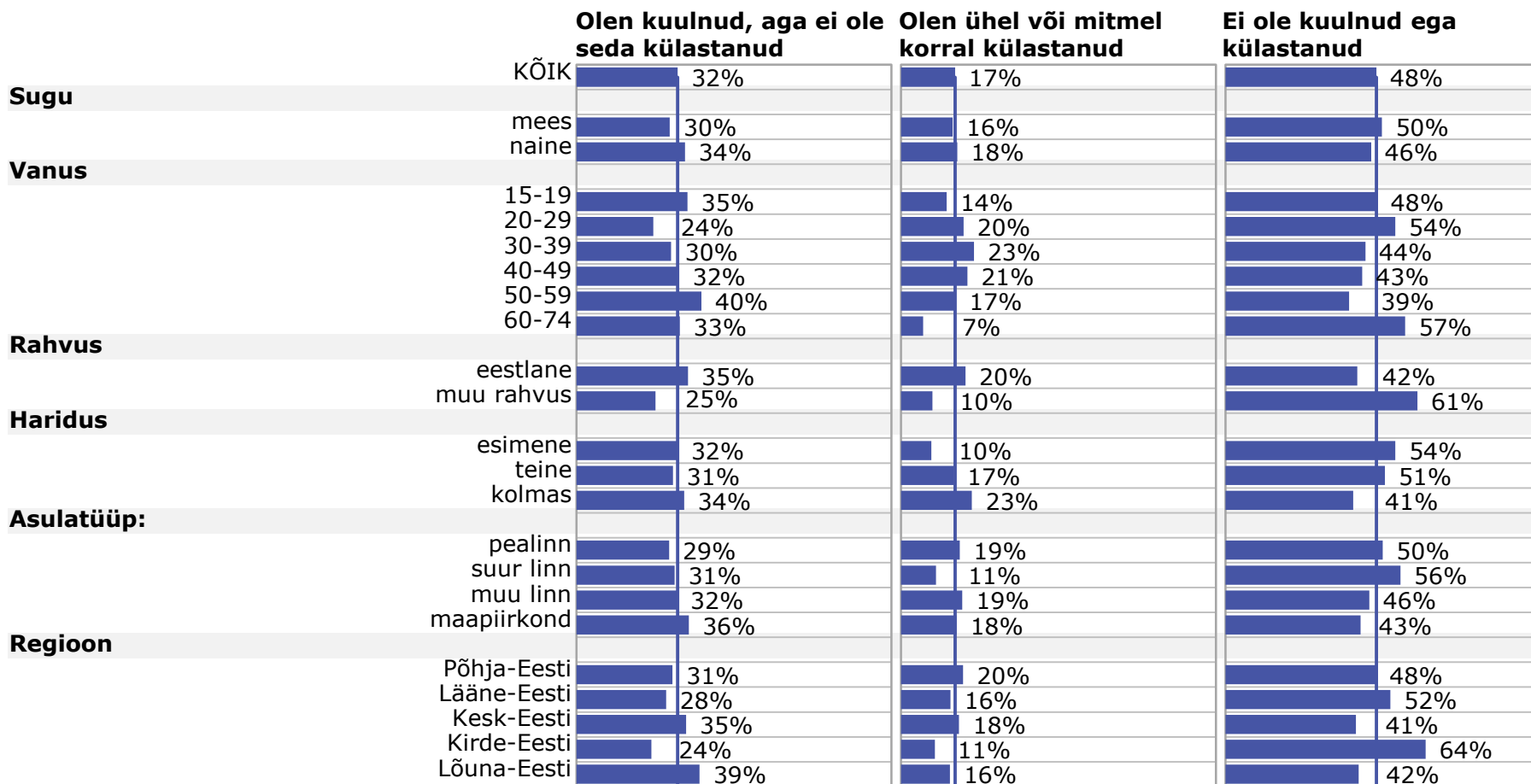
Millisel eesmärgil Te riiklikku patsiendiportaali külastasite?

% neist, kes on portaali külastanud, n=303

Patsiendiportaali tunnus ja külastamine

reaprosent vastavast sihtrühmast; kõik vastajad, n=1669

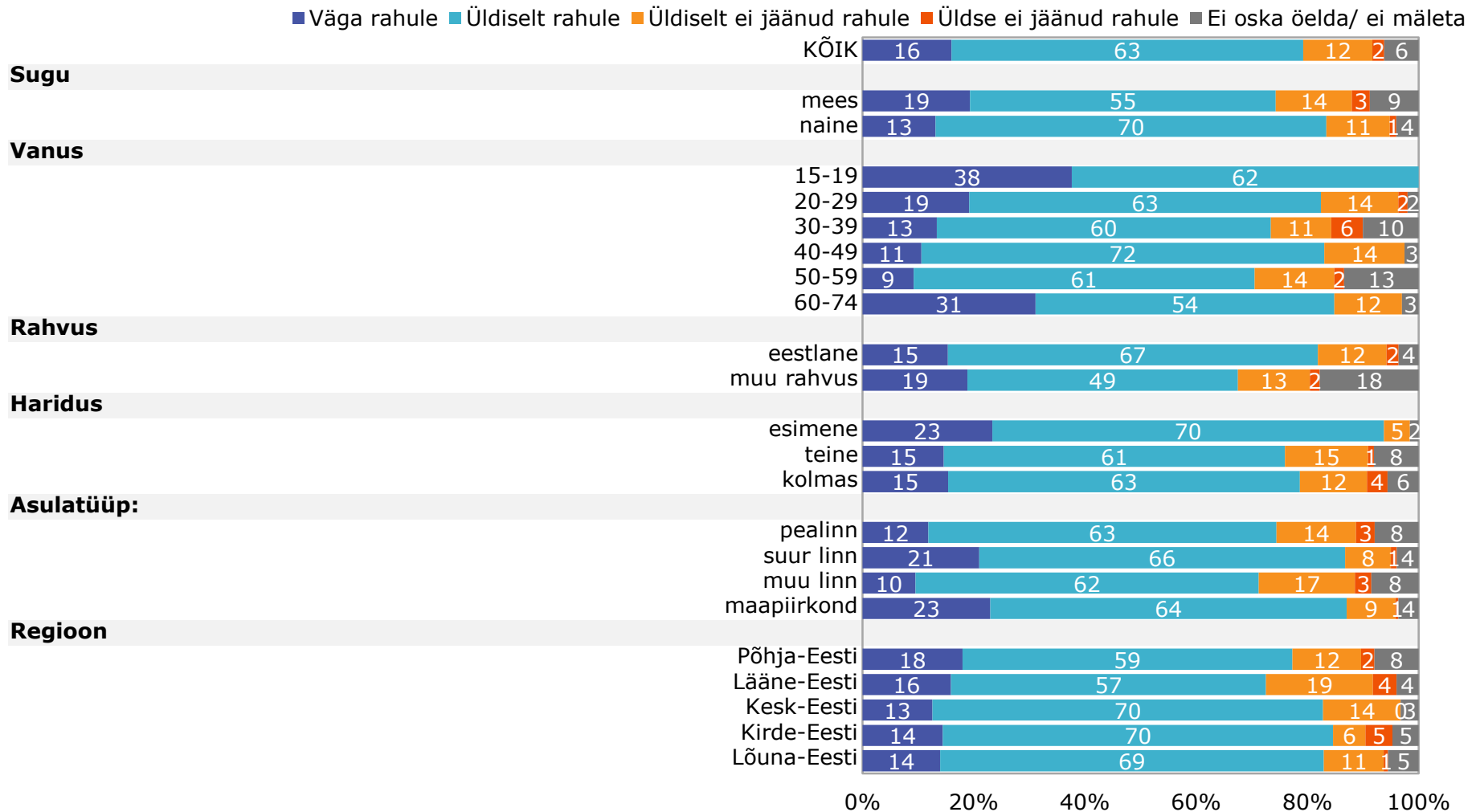
Patsiendiportaali tunnus ja külastamine: statistiliselt olulised erinevused

		Kas Te olete kuulnud, et saate enda kohta tervise infosüsteemi kogutud andmeid näha riikliku patsiendiportaali (www.digilugu.ee, www.e-tervis.ee) kaudu, logides sisse ID-kaardi või mobiil-ID abil, või olete seda portaali ise külastanud?			
		Olen kuulnud, aga ei ole seda külastanud	Olen ühel või mitmel korral külastanud	Ei ole kuulnud ega külastanud	Ei oska öelda / ei mäleta
Sugu	mees				
	naine				
Vanus	15-19				
	20-29				
	30-39				
	40-49				
	50-59				
	60-74				
Rahvus	eestlane				
	muu rahvus				
Haridustase	esimene				
	teine				
	kolmas				
Asulatüüp	pealinn				
	suurlinn				
	muu linn				
	maapiirkond				
Regioon	Põhja-Eesti				
	Lääne-Eesti				
	Kesk-Eesti				
	Kirde-Eesti				
	Lõuna-Eesti				

Rahulolu riikliku patsiendiportaali külastusega

% neist, kes on portaali külastanud; n=303

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

Rahulolu riikliku patsiendiportaali külastusega: statistiliselt olulised erinevused

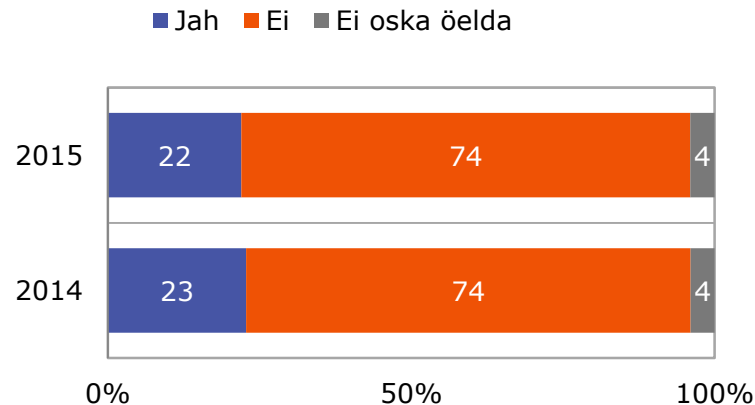
		Mõeldes oma viimasele riikliku patsiendiportaali külastusele, siis kuivõrd rahule Te sellega jäite?		
		Jäi rahule	Ei jäänud rahule	Ei oska öelda / ei mäleta
Sugu	mees			
	naine			
Vanus	15-19			
	20-29			
	30-39			
	40-49			
	50-59			
	60-74			
Rahvus	eestlane			
	muu rahvus			
Haridustase	esimene			
	teine			
	kolmas			
Asulatüüp	pealinn			
	suurlinn			
	muu linn			
	maapiirkond			
Regioon	Põhja-Eesti			
	Lääne-Eesti			
	Kesk-Eesti			
	Kirde-Eesti			
	Lõuna-Eesti			
Terviseseisund	hea			
	keskmine			
	halb			

Teadlikkus võimalusest sulgeda patsiendiportaalis arstide eest oma terviseandmeid

% neist, kes on patsiendiportaalist kuulnud või on seda külastanud, n=866

Kas Te olete teadlik, et Teil on võimalik patsiendiportaalis sulgeda arstide eest oma terviseandmeid?

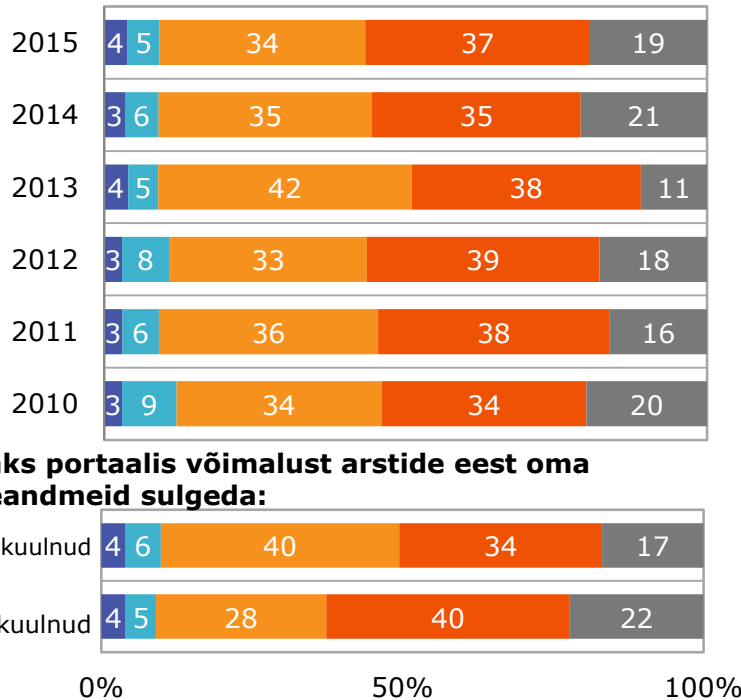
Ligi kolm neljandikku patsiendiportaali külastajatest ei ole kursis sellega, et nad saavad seal oma terviseandmeid arstide eest sulgeda. Nende seas on esindatud erinevad sotsiaal-demograafilised sihtrühmad.

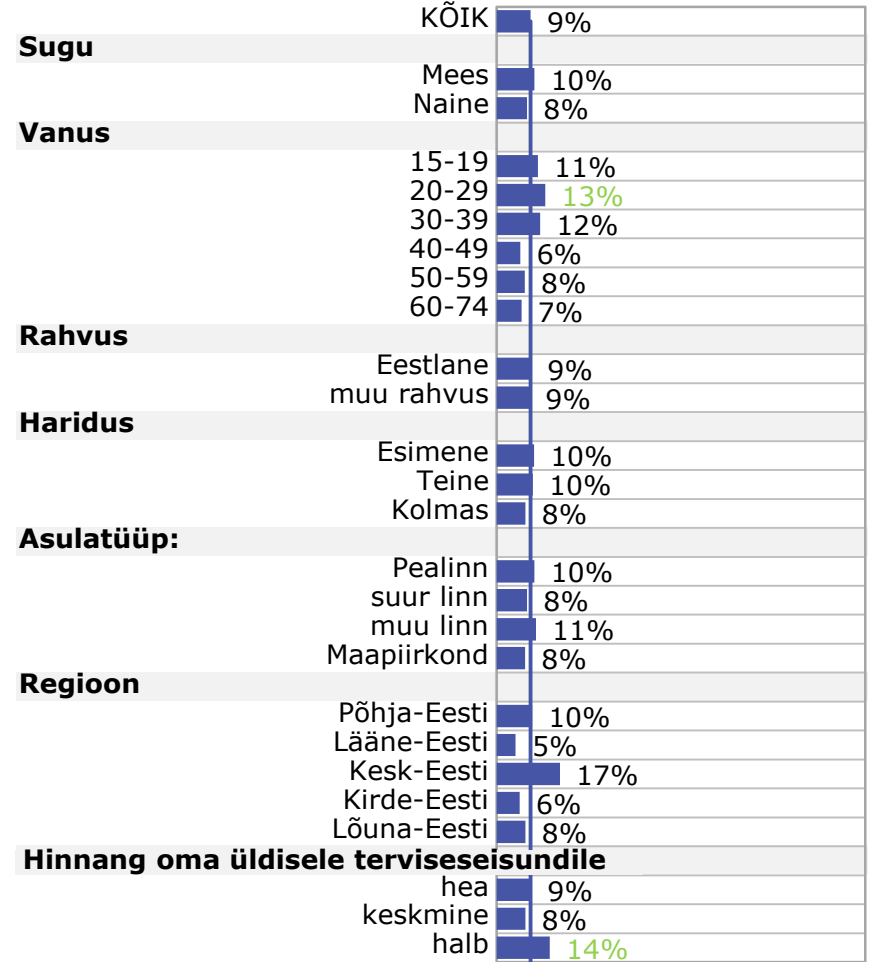
Võimaluse kasutamine sulgeda patsiendiportaalis arstide eest oma terviseandmeid

Patsiendiportaalis on patsiendil võimalik arstide eest oma terviseandmeid sulgeda. Kas Te kasutaksite sellist võimalust? % kõikidest vastajatest, n=1669

- Kindlasti kasutaksin
- Pigem kasutaksin
- Pigem ei kasutaks
- Kindlasti ei kasutaks
- Ei oska öelda

Kasutaks võimalust andmeid sulgeda, reaprotsent

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

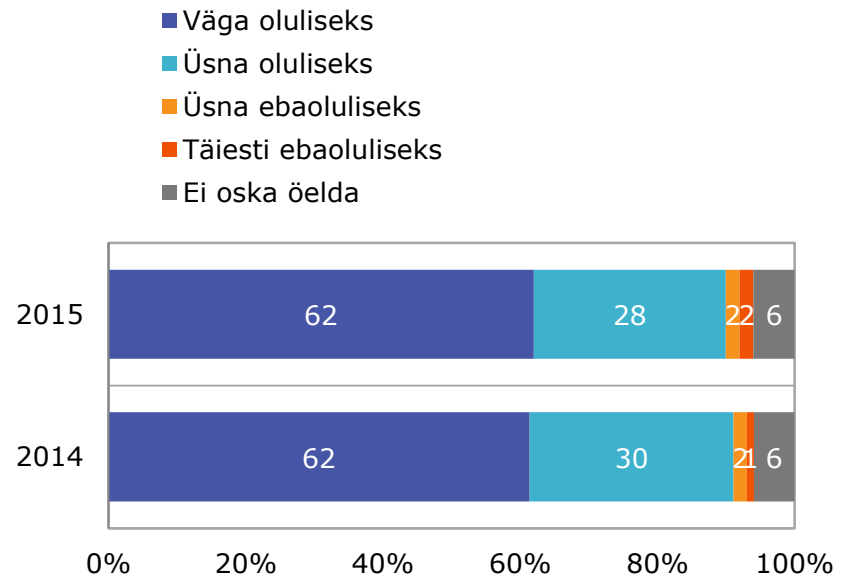
Hinnang olulisusele, et arstil oleks infosüsteemis näha kõik patsiendi terviseandmed

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kui oluliseks Te peate seda, et arsti poole pöördudes oleks arstil võimalik parimate raviotsuste tegemiseks infosüsteemis näha kõiki Teie terviseandmeid (kroonilised haigused, tarvitatud ravimeid jmt)?

Oluliseks peab patsiendi terviseandmete nähtavust arstile 90% elanikest. Keskmisest enam peavad seda oluliseks:

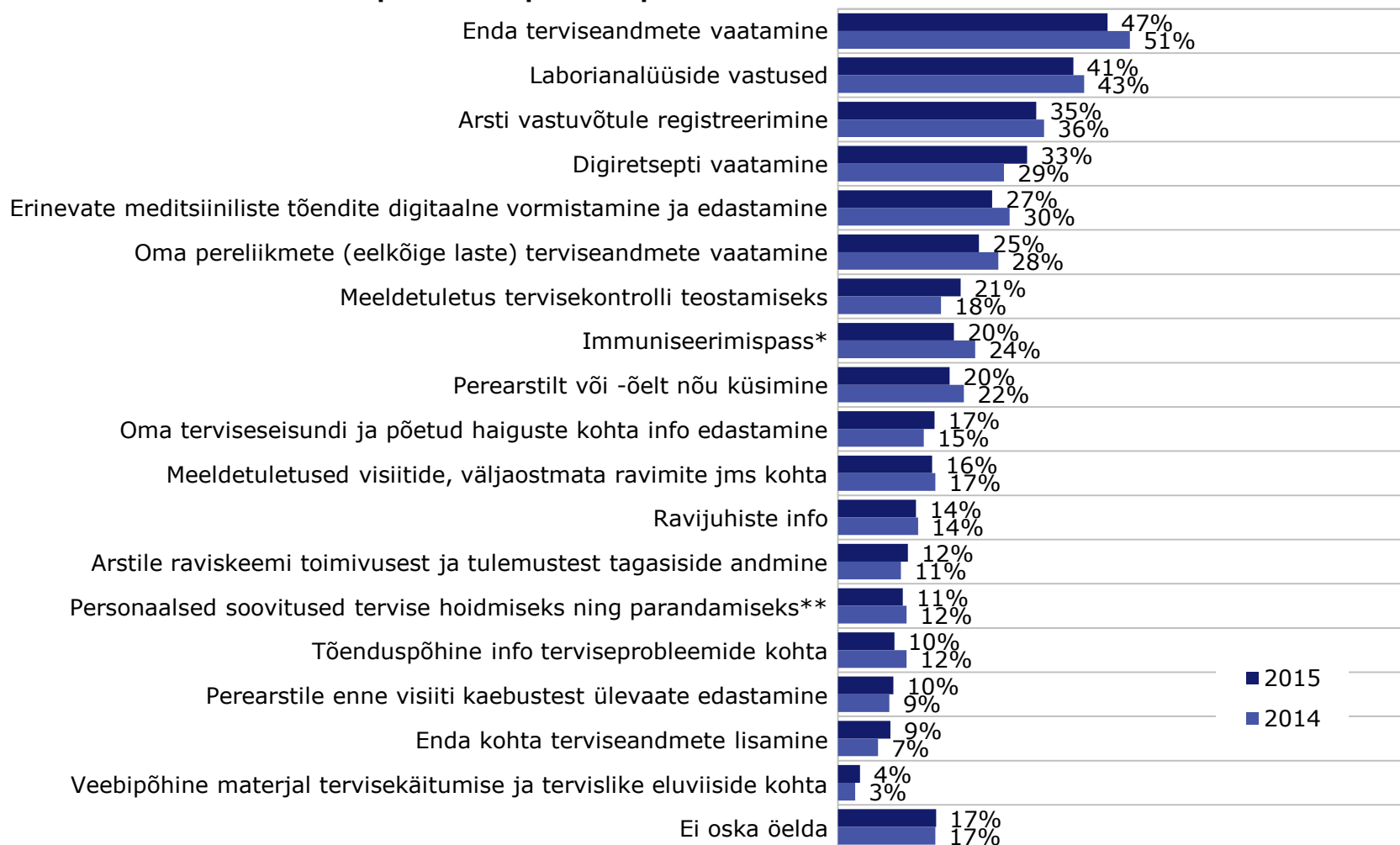
- naised (93%, meestest 87%);
- kolmanda taseme haridusega inimesed (93%);

Patsiendiportaali võimalused 2011–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Milliseid võimalusi või funktsioone peab riiklik patsiendiportaal Teie arvates sisaldama?***

*Immuniseerimispass, kuhu on kantud sisse nii tehtud kui ka tulevikus soovituslikud immuniseerimised.

**Personaalsed soovitused tervise hoidmiseks ning parandamiseks, mis lähtuvad olemasolevatest terviseandmetest.

***Nimetada võis kuni 5 varianti.

Ravijärjekordade näitamise vajadus patsiendiportaalis 2010–2015

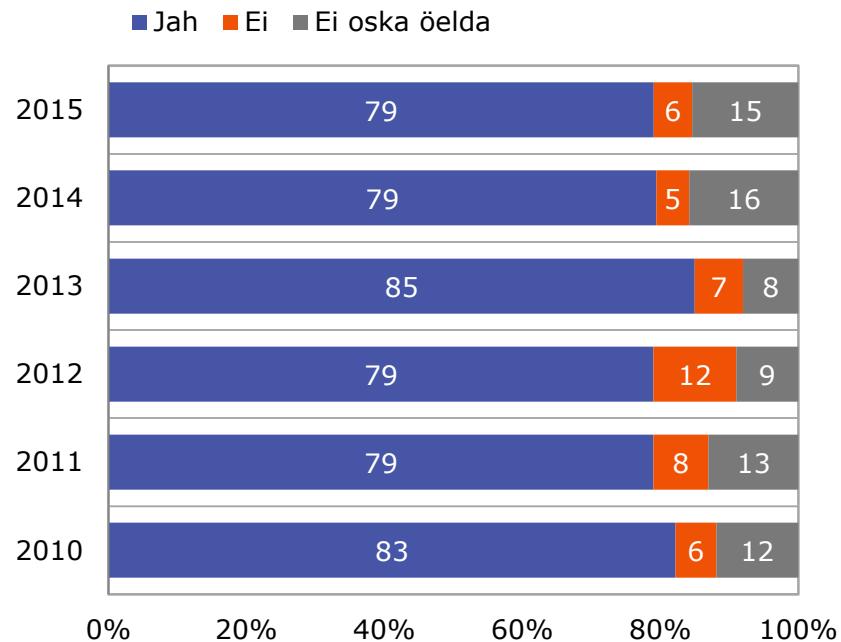
% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas riiklikus patsiendiportaalis peaksid olema näha ka ravijärjekorrad erinevates raviasutustes ja erinevate arstide juurde?

Keskmisest enam on neid, kes sooviksid riiklikus patsiendiportaalis näha ka ravijärjekordi, järgmistes sihtrühmades:

- 20–39-aastased,
- Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud.

Vähem oluline on see 60–74-aastaste jaoks.

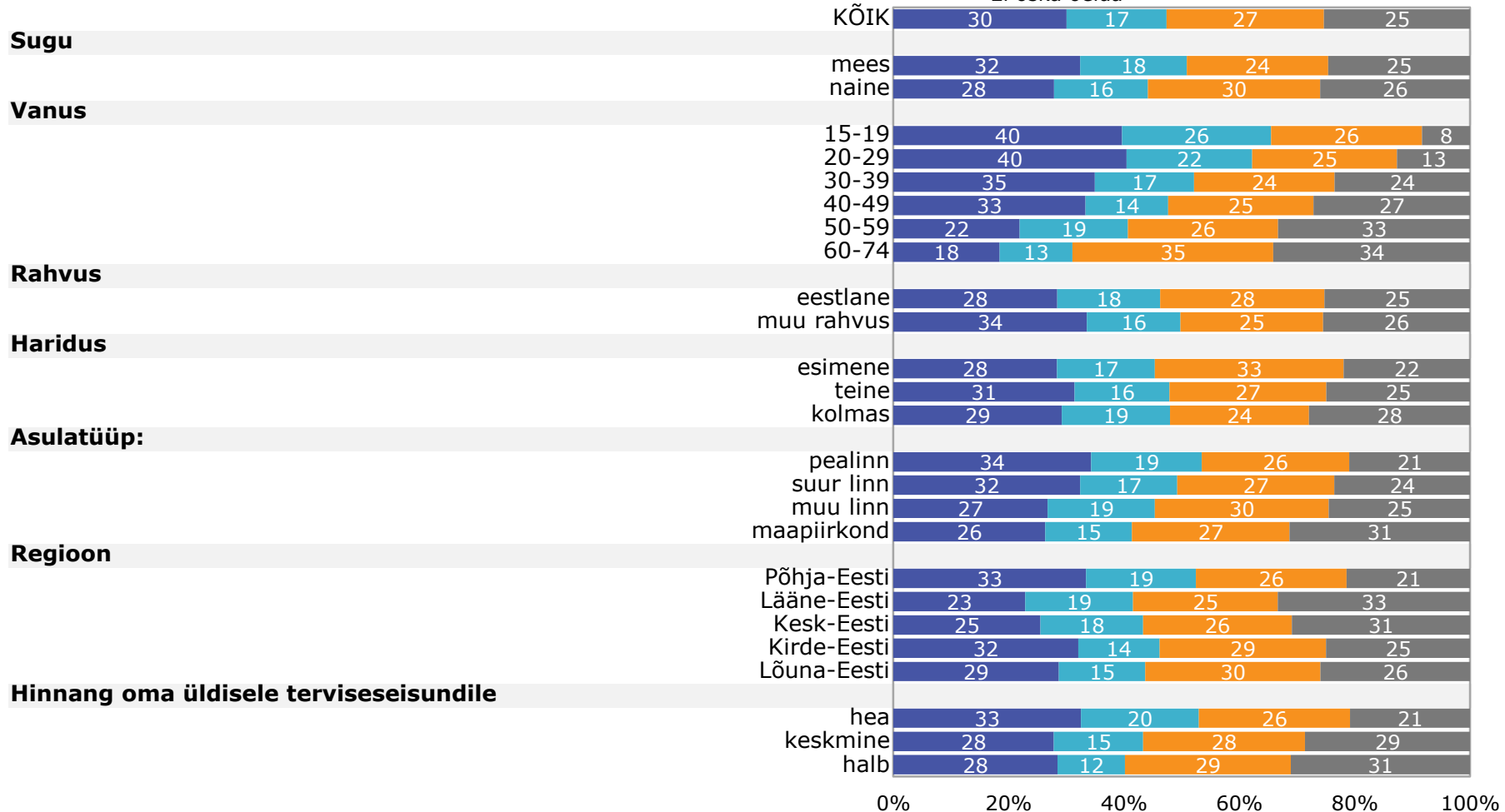

Vajadus rakenduste loomise järele, mis võimaldaksid oma terviseandmeid arstile edastada

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kas Te peate vajalikuks äppide loomist, mis võimaldaksid koguda oma terviseandmeid (vererõhk, veresuhkur, kehakaal jms) ning edastada neid oma arstile?

- Jah, tõenäoliselt kasutaksin neid ka ise
- Jah, kuigi ma ise neid ei kasutaks
- Ei
- Ei oska öelda

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

Vajadus rakenduste loomise järele, mis võimaldaksid oma terviseandmeid arstile edastada: statistiliselt olulised erinevused

		Kas Te peate vajalikuks äppide loomist, mis võimaldaksid koguda oma terviseandmed (vererõhk, veresuhkur, kehakaal jms) ning edastada neid oma arstile?			
		Jah, tõenäoliselt kasutaksin neid ka ise	Jah, kuigi ma ise neid ei kasutaks	Ei	Ei oska öelda
Sugu	mees				
	naine				
Vanus	15-19				
	20-29				
	30-39				
	40-49				
	50-59				
	60-74				
Rahvus	eestlane				
	muu rahvus				
Haridustase	esimene				
	teine				
	kolmas				
Asulatüüp	pealinn				
	suurlinn				
	muu linn				
	maapiirkond				
Regioon	Põhja-Eesti				
	Lääne-Eesti				
	Kesk-Eesti				
	Kirde-Eesti				
	Lõuna-Eesti				
Tervise seisund	hea				
	keskmine				
	halb				

12

Tervishoiu rahastamine

Kokkuvõte

- Kõigil vastajatel paluti väljendada oma eelistust tervishoiu rahastamise osas: kas nad eelistavad kõigi tervishoiuteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad olla kohati väga pikad, või eelistavad piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ja ravijärjekordi praktiliselt pole või on need väga lühikesed. Sarnaselt eelmisele aastale eelistavad umbes pooled – 53% (arvestades uuringu vea piire 50–57%) – elanikest kõigi raviteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad kohati olla väga pikad. 32% eelistab piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ning lühikesi või puuduvaid ravijärjekordi. 15% elanikest ei oska kumbagi olukorda eelistada.
  - Kõigi raviteenuste rahastamist ja võimalikke pikki ravijärjekordi toetavad keskmisest enam mitte-eestlased (57%) ning madalamasse sissetulekurühma (kuni 300 eurot pereliikme kohta kuus) kuulujad (61%).
  - Piiratud hulga raviteenuste rahastamist ja lühikesi järjekordi toetavad ennekõike 15–19-aastased noored (49%) ning kõrgemasse sissetulekurühma kuulujad (üle 700 euro pereliikme kohta kuus). Eestlased toetavad seda veidi enam (34%) kui mitte-eestlase (28%).
- Lisaks mõõdeti valmisolekut ravi eest maksta, et inimene ise või tema pereliikmed saaksid arstiabi. Tervikuna on viimaste aastate jooksul enam kui kaks korda langenud nende inimeste osakaal, kes ei oleks nõus midagi maksma: 34%-lt 2011. aastal 14%-le käesoleval aastal. 34% oleks nõus maksma kuni 20 eurot: sealhulgas kõige sagedamini oldi nõus maksma 6–10 eurot või 11–20 eurot (vastavalt 13% ja 12% elanikest). Need näitajad on eelmise uuringuga samal tasemel. Üle 50 euro on nõus maksma 15% elanikest (sh 10% on nõus maksma 51–100 eurot) ning nende osakaal ei ole võrreldes eelmise aastaga muutunud. Keskmisest enam on neid, kes ei oleks nõus ise midagi maksma, 60–74-aastaste (23%) ning enese hinnangul halva tervisega inimeste seas (25%). Maksmisvalmidus on suurem 30–39-aastaste (76%), kõrgema sissetulekuga ehk üle 700 euro kuus teenivate (81%) ning Põhja-Eesti elanike seas (74%).
- Kõige suurem hulk elanikke on valmis maksma hooldusravi/koduõendusteenuse (51%) ning taastusravi eest (50%). Hambaravi eest on nõus maksma 46%, ambulatoorse eriarstiabi/eriarsti vastuvõtu eest 44%, haiglaravi eest 33%, päevaravi eest 29%, uuringute ja analüüside eest 25%, protseduuride ja operatsioonide eest 23% ning perearstiabi eest 12% elanikest. Võrreldes 2014. aastaga ei ole selles osas olulisi muutusi toimunud.

Eelistused raviteenuste rahastamise osas 2010–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kumba järgnevatest võimalustest Te eelistate?

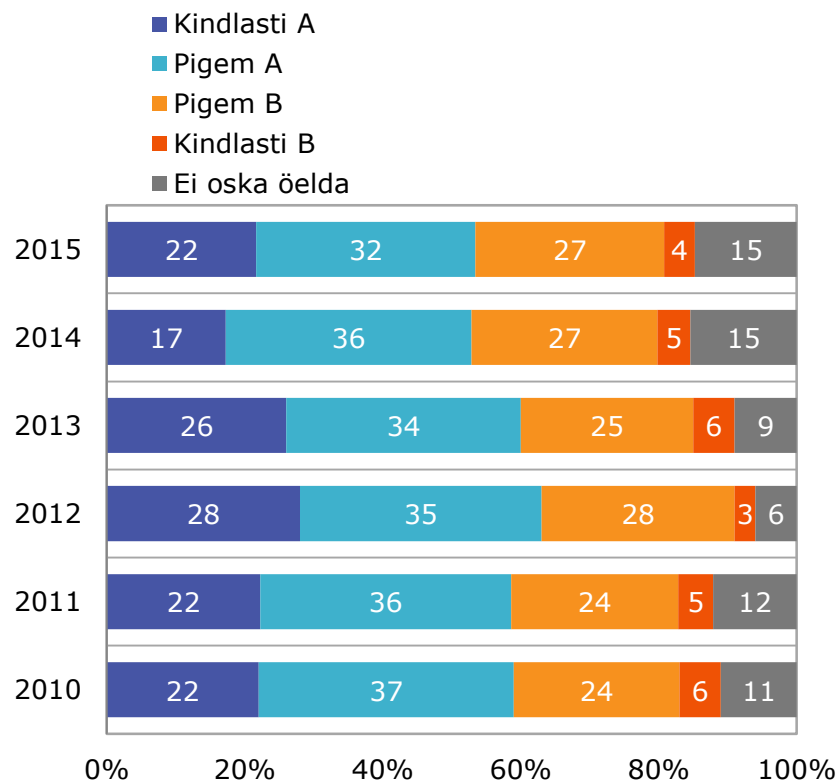
A - Ravikindlustusest rahastatakse kõiki raviteenuseid, kuid ravijärjekorrad võivad olla kohati väga pikad.

B - Ravikindlustusest rahastatakse ainult piiratud hulka raviteenuseid ja ravijärjekordi praktiliselt pole või need on väga lühikesed.

53% elanikest (arvestades uuringu vea piire 50–57%) eelistab kõikide raviteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad kohati olla väga pikad.

32% eelistab piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ning lühikesi või puuduvaid ravijärjekordi.

2014. aastal olid need näitajad samad.

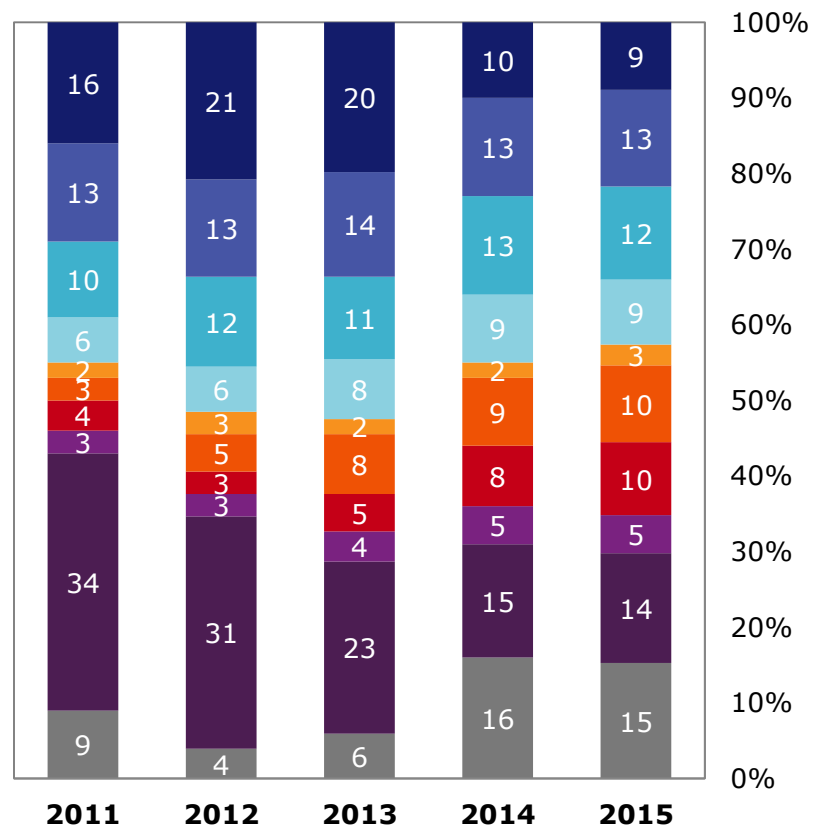

Valmisolek kiirema arstiabi saamise nimel ise maksta 2011–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kui palju Te oleksite nõus kogu ravi eest ise maksta, et Teie pereliige või Teie ise saaksite arstiabi?

- Kuni 5 eurot
- 6 – 10 eurot
- 11 – 20 eurot
- 21 – 30 eurot
- 31 – 40 eurot
- 41 – 50 eurot
- 51 – 100 eurot
- Üle 100 euro
- Ei ole nõus üldse maksta
- Ei oska öelda

Valmisolek maksta erinevate tervishoiuteenuste eest 2011–2015

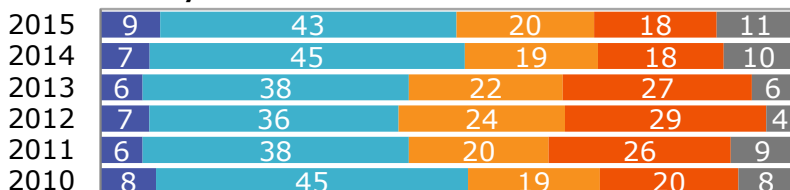
% kõikidest vastajatest, n=1669

Palun öelge, milliste tervishoiuteenuste eest Te olete nõus ise maksma?

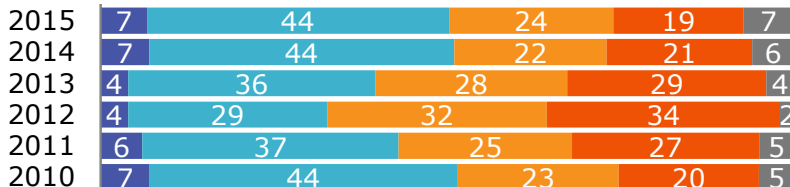
(teenused on reastatud nõustujate osakaalu suuruse järgi)

■ Kindlasti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Üldse ei ole nõus ■ Ei oska öelda

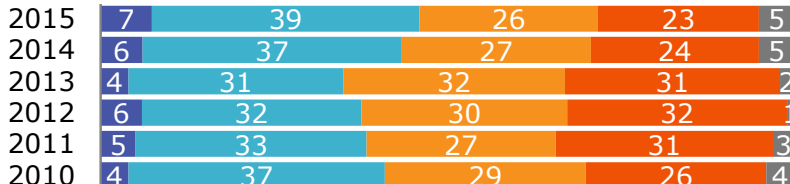
HOOLDUSRAVI/KODUÕENDUSTEENUS

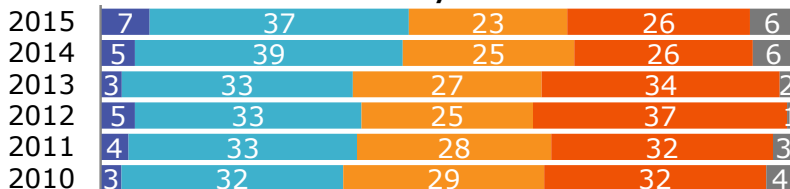
TAASTUSRAVI

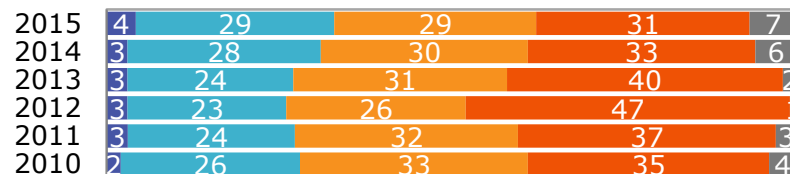
HAMBARAVAL

AMBULATOORNE ERIARSTIABI / ERIARSTI VASTUVÕTT

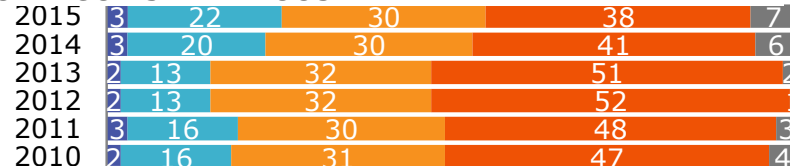
HAIGLARAVI

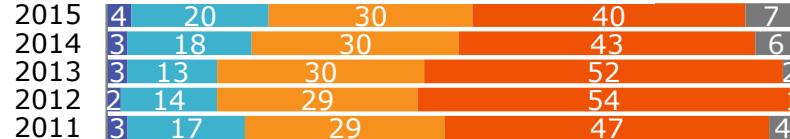
PÄEVARAVI

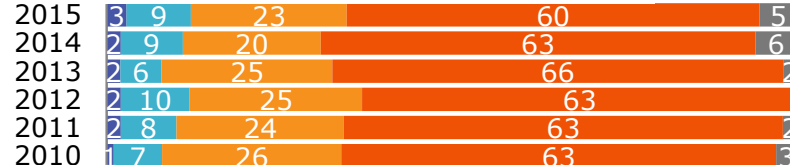
UURINGUD JA ANALÜÜSID

PROTSEDUURID JA OPERATSIOONID

PEREARSTIABI

0% 20% 40% 60% 80% 100%

0% 20% 40% 60% 80% 100%

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015

13

Patsiendi teadlikkus teenustest ja enda õigustest

Kokkuvõte: teadmised õigustest ja teenustest (1)

- Elanikel paluti öelda, millise asutuse poole nad pöörduksid, kui nad pole rahul neile osutatud arstiabiga. Sarnaselt varasemale ei pöörduks enamik elanikest – 61% – sel juhul mitte kuhugi. Ülejäänutest pöörduks enamik kas Terviseameti (15%), raviasutuse juhtkonna (13%) või Haigekassa (10%) poole.
- Lisaks uuriti ka sel aastal elanike teadmisi ravikindlustuse ja -teenuste osas. Sarnaselt 2014. aasta uuringule on inimesed mitmetes küsimustes julgemalt väljendanud kindla teadmise puudumist antud valdkonnas: küsitlust internetis täites on oma teadmiste puudulikkust lihtsam tunnistada kui silmast silma intervjuu käigus.
- Esimese küsimusena uuriti, kust saab kontrollida oma ravikindlustuse kehtivust. Sarnaselt 2014. aasta uuringule mainitakse kõige rohkem riigiportaali eesti.ee (45%). Vähem kontrollitaks ravikindlustuse kehtivust Haigekassa kodulehelt (23%) või infotelefonilt (22%). Ligi kolmandik elanikest ei tea kindlalt, kust seda kontrollida.
  - Riigiportaali mainijaid on keskmisest enam 20–49-aastaste, eestlaste ning kolmanda taseme haridusega inimeste seas. Haigekassa infotelefoni mainivad enam 60–74-aastased (27%) ning muu rahvuse esindajad (27%). Haigekassa veebilehte töid enam välja 50–59-aastased ja maaelanikud. Neid, kes ei tea, kust oma ravikindlustust kontrollida, on keskmisest enam 60–74-aastaste, mitte-eestlaste ja Kirde-Eesti elanike seas.
- Samuti ei tea suur osa elanikest (41%), kust saada infot oma töövõimetuse ja -hüvitiste kohta. 41% otsiks seda infot samuti riigiportaalist eesti.ee ning 24% küsiks Haigekassa infotelefonilt. Töötukassa kodulehele pöörduks vaid 8%. Näitajad ei ole võrreldes 2014. aastaga muutunud.

Kokkuvõte: teadmised õigustest ja teenustest (2)

- Uuringus küsiti ka paar küsimust Euroopa ravikindlustuskaardi kohta. Kõigepealt esitati küsimus sellest, mille eest tuleb patsiendil tasuda, kui tal on kehtiv ravikindlustuskaart ja ta vajab abi välismaal. 28% elanikest teab, et sel juhul tuleb tasuda visiiditasud ja muud omavastutustasud; 12% teab, et siis tuleb tasuda ka transpordikulud. 15% elanikest usub, et Euroopa ravikindlustuskaardiga on kogu vajaminev arstiabi tasuta. 52% ei tea, mille eest patsient Euroopa ravikindlustuskaarti kasutades tasuma peab.
  - Keskmisest paremini on Euroopa ravikindlustuskaardi kasutustingimustega kursis 15–19-aastased, mitte-eestlased, Põhja-Eesti (sh pealinna) elanikud.
- 31% elanikest teab, et Euroopa ravikindlustuskaarti ei tohi kasutada, kui puudub ravikindlustus. 4% arvab, et kaart tuleb enne Haigekassalt välja osta, ning 8%, et seda saab kasutada alati, vaatamata kehtiva ravikindlustuse olemasolule. 57% elanikest ei tea, millised on kaardi kasutamise tingimused. Näitajad on võrreldavad 2014. aasta omadega.
  - Neid, kes kaardi kasutamise tingimustega kursis ei ole, on enam 60–74-aastaste (74%) ja maapiirkonna elanike (63%) seas.
- Paremini on elanikud kursis perearsti ja pereõde teenustega seotud küsimustes. Esmalt küsiti tasude kohta, mida perearst või pereõde võib kindlustatud patsiendilt küsida. 65% teab, et tasu võib küsida tervisetõendite eest, ning 50% teab, et tasu võib küsida, kui perearst külastab patsienti tema kodus. 11% arvab, et tasu võib küsida ka kliiniku paremaks toimimiseks, ning 6% arvates siis, kui patsient külastab perearsti tema tegevuskohas. Need näitajad ei ole võrreldes 2014. aastaga oluliselt muutunud.
- 52% elanikest teab, et perearst või pereõde ei ole kohustatud tegema koduvisiiti, kui see ei ole terviseseisundi tõttu vajalik. 27% leidis siiski, et koduvisiiti tuleb teha alati, kui kindlustatu soovib. Viimaste hulgas on enam 60–74-aastaseid (39%), mitte-eestlasi (35%) ning Kirde-Eesti elanikke (44%).
- 69% vastajatest teab, et perearst/pereõde peab ägeda haigusega patsiendi võtma vastu samal päeval, ning 36% on kursis, et mitteägeda tervisehäirega peab vastuvõtule saama kuni 5 tööpäeva jooksul. Need näitajad on viimasel neljal aastal püsinud samal tasemel. Siiski ei tea 13% elanikest, kui kiiresti perearst/pereõde peab patsiendi vastu võtma.

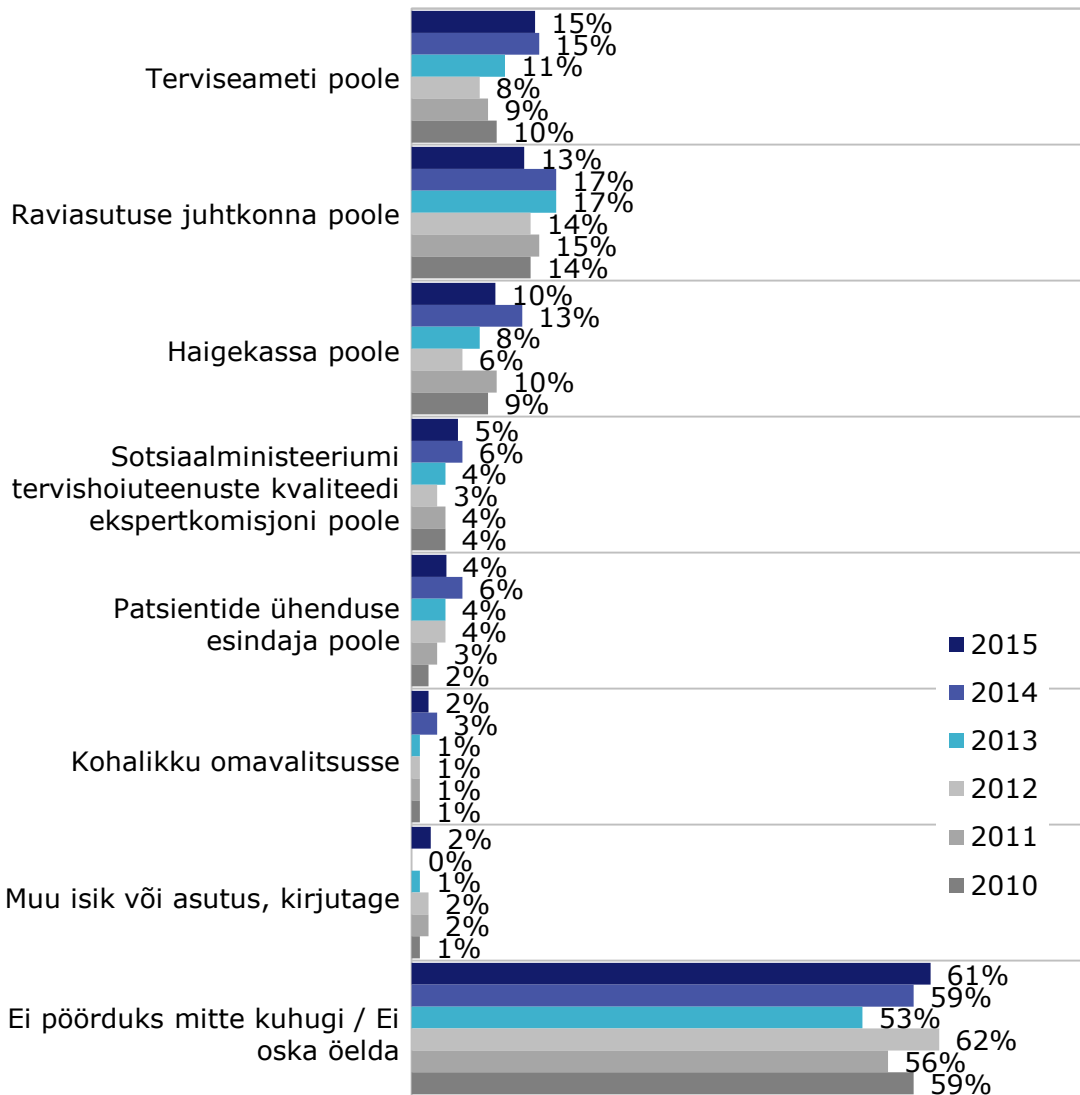
Kokkuvõte: teadmised õigustest ja teenustest (3)

- 56% elanikest on kursis, et kui patsient soovib Haigekassa kulul ravile minna, siis on tal õigus valida Eesti piires ükskõik milline Haigekassaga lepingut omav raviasutus. Sarnaselt eelmisele aastale arvab 12%, et minna saab sinna, kuhu perearst suunab, ning 4%, et valida tohib ainult oma kodukohale lähimat raviasutust. Neid, kes usuvad, et valik on piiratud, on enam 15–19-aastaste (38%) ja 60–74-aastaste (24%) seas. Tervelt 28% elanikest ei tea, kas patsiendil on õigus valida raviasutust või mitte.
- Seoses tasudega, mida raviasutus võib küsida kindlustatud patsiendilt, teab 58% elanikest, et tasu võib küsida eriarsti visiidi eest, ning 54% teab, et voodipäeva eest patsiendi haiglas viibimise korral. 56% leiab ka, et lisatasu võib küsida mugavama majutuse eest haiglas viibimise korral. 14% ei oska öelda, mille eest lisatasu võib küsida. Kõige enam on neid 15–19-aastaste seas (21%).

Kelle poole pöörduks, kui ei olda rahul endale osutatud arstiabiga

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kui Te pole rahul Teile osutatud arstiabiga, siis kelle või millise asutuse poole Te esmajoones pöörduksite? Siinkohal ei ole mõeldud teise arsti arvamuse küsimist.*

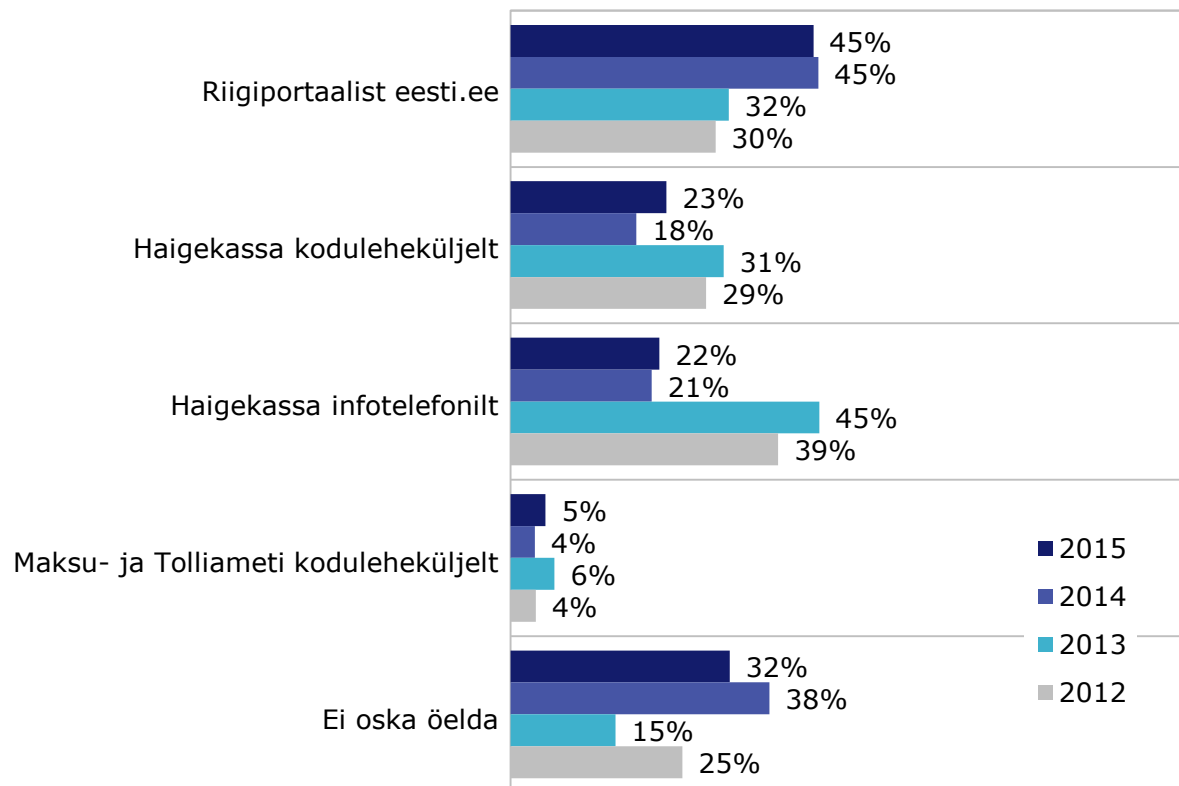

Ravikindlustuse kehtivuse kontrollimine 2012–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kust saab kontrollida oma ravikindlustuse kehtivust?

(valida võis mitu vastust)

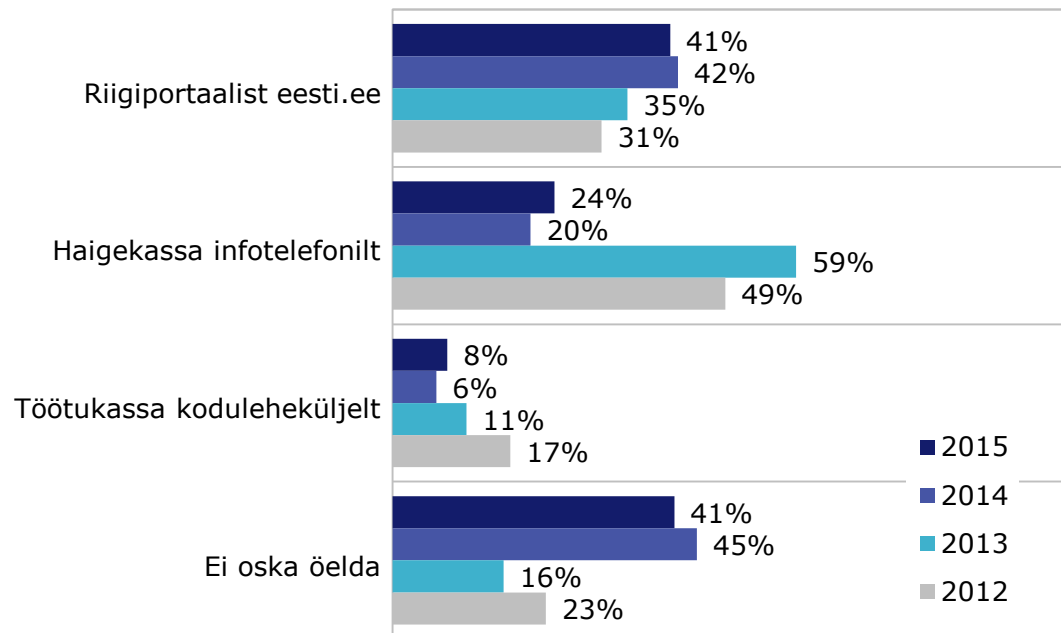

Info töövõimetuslehtede ja -hüvitiste kohta 2012–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kust saab oma töövõimetuslehtede ja -hüvitiste kohta infot?

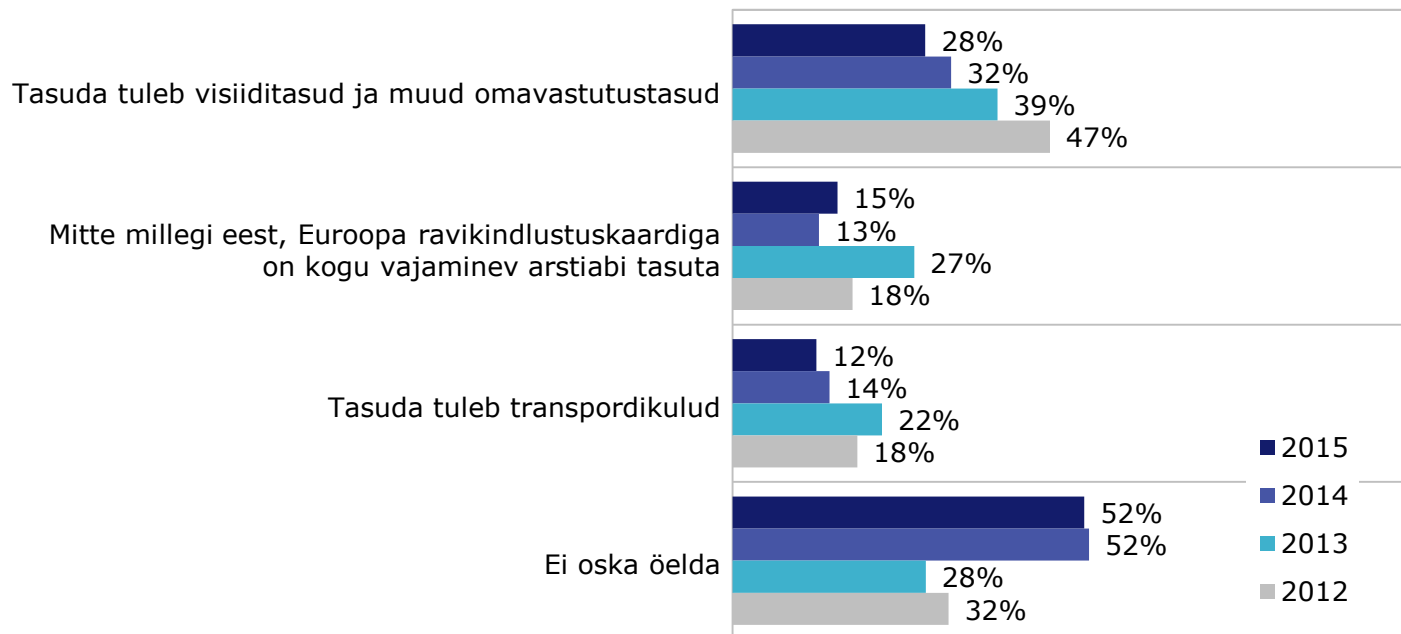
(valida võis mitu vastust)

Teadlikkus Euroopa ravikindlustuskaardi omavastutusest 2012–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

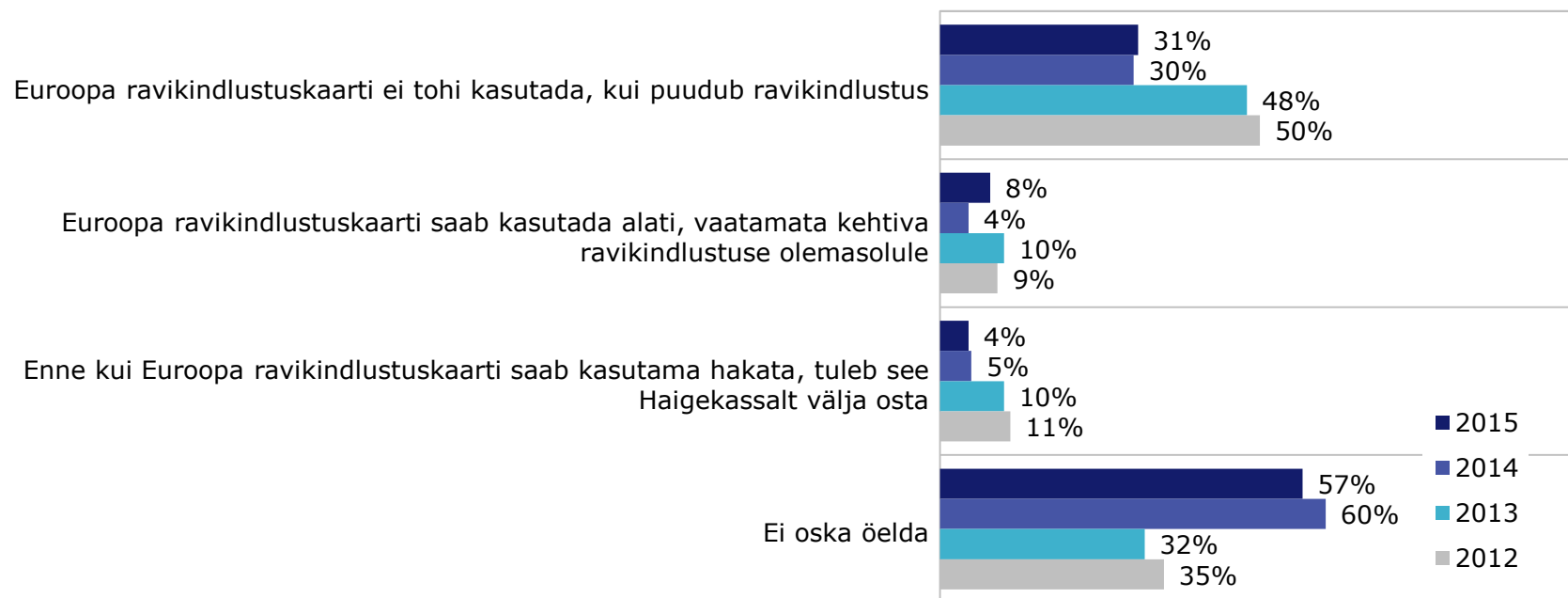
Mille eest tuleb patsiendil endal tasuda, kui tal on kehtiv Euroopa ravikindlustuskaart ja ta vajab abi välismaal?
(valida võis mitu vastust)

Teadlikkus Euroopa ravikindlustuskaardi kasutamise tingimustest 2012–2015, % kõikidest vastajatest, n=1669

Mis on Euroopa ravikindlustuskaardi kasutamise tingimuseks?

(valida võis ühe vastuse)

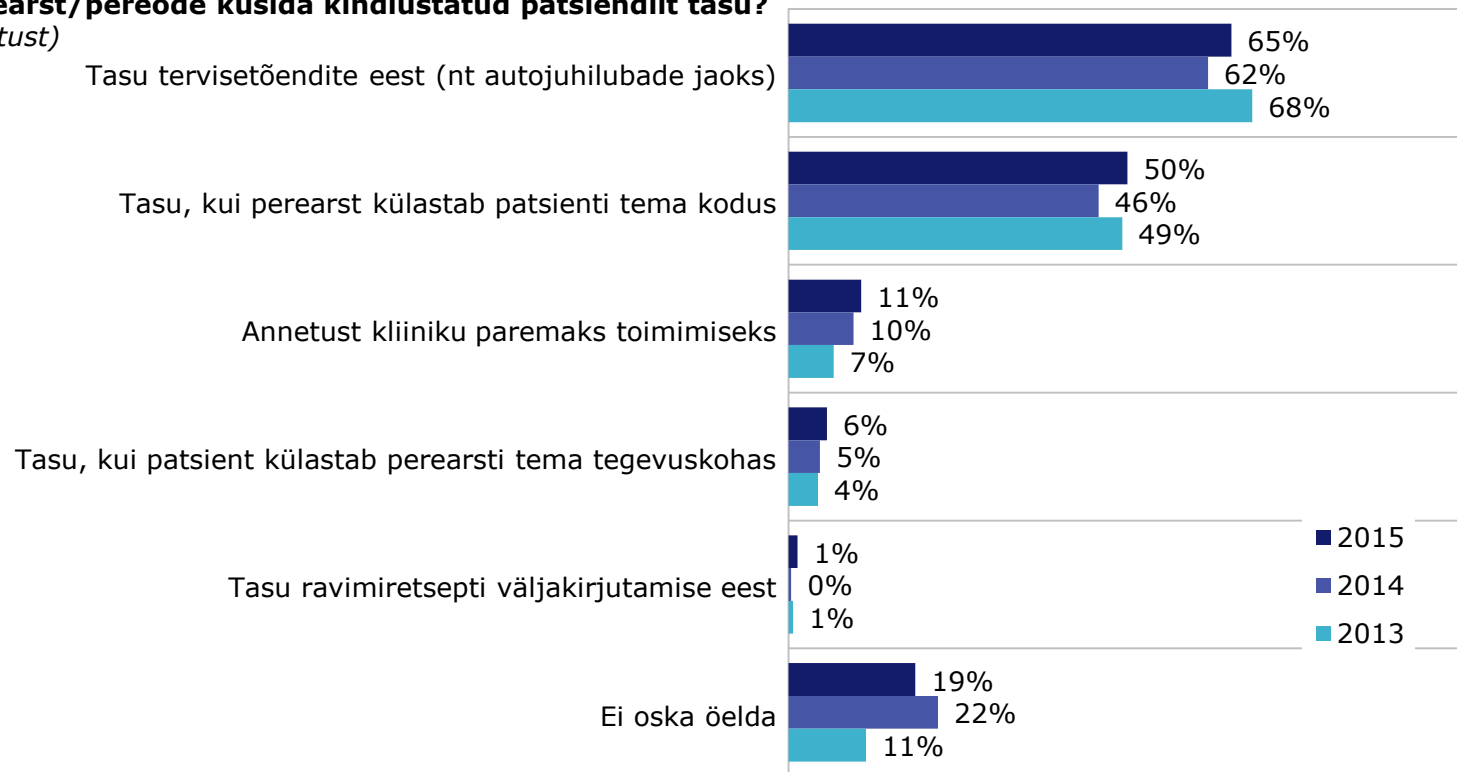

Teadlikkus tasudest, mida võib kindlustatud patsiendilt nõuda perearst/pereõde 2013–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Mille eest võib perearst/pereõde küsida kindlustatud patsiendilt tasu?

(valida võis mitu vastust)

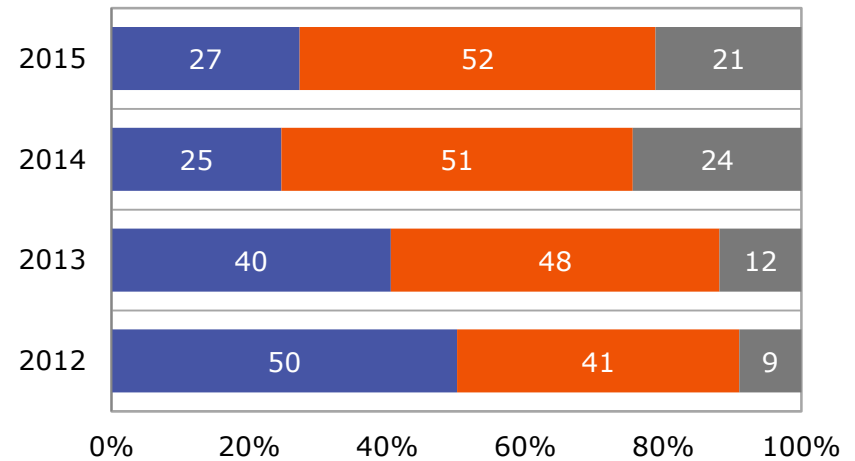

Teadlikkus sellest, kas perearst/pereõde on kohustatud tegema koduviisi 2012–2015 % kõikidest vastajatest, n=1669

Kas perearst/pereõde on kohustatud tegema koduviisi?

- Jah, alati kui kindlustatu soovib
- Ei, kui perearst või -õde otsustavad, et koduviisit ei ole terviseseisundi tõttu vajalik
- Ei oska öelda

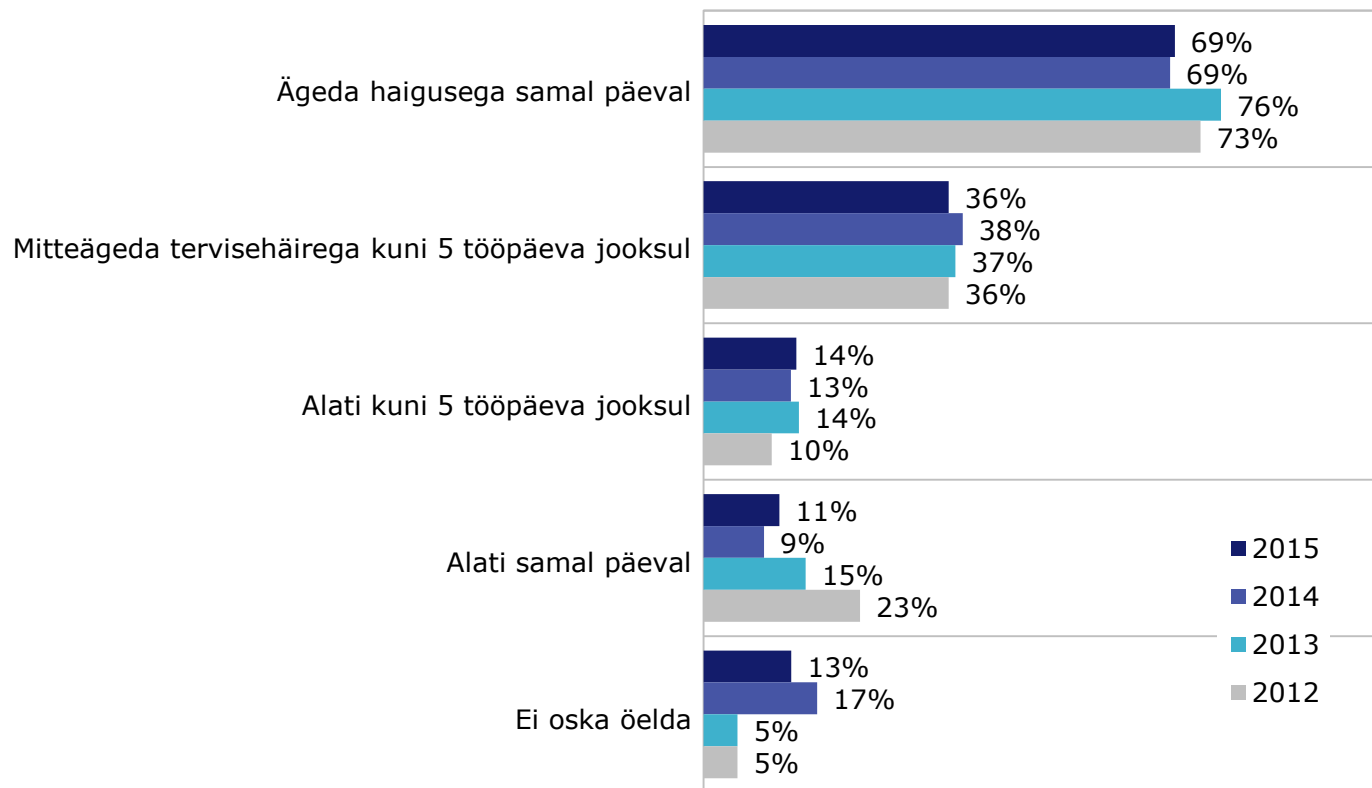

Teadlikkus sellest, kui kiiresti perearst/pereõde peab patsiendi vastu võtma 2012–2015

% kõikidest vastajatest, n=1669

Kui kiiresti peab perearst/pereõde patsiendi vastu võtma?

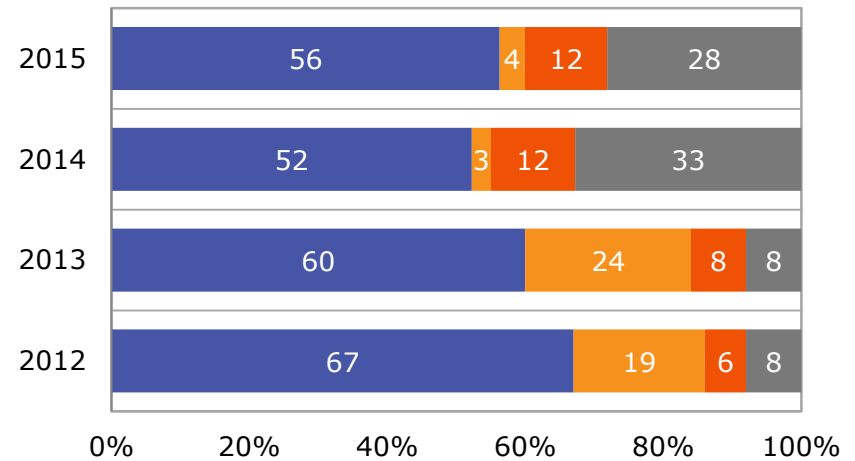
(valida võis mitu vastust)

Kui patsient soovib Haigekassa kulul ravile minna, kas tal on õigus selleks valida ükskõik milline Haigekassaga lepingut omav raviasutus? % kõikidest vastajatest, n=1669

Kui patsient soovib Haigekassa kulul ravile minna, kas tal on õigus selleks valida ükskõik milline Haigekassaga lepingut omav raviasutus?
(valida võis ühe vastuse)

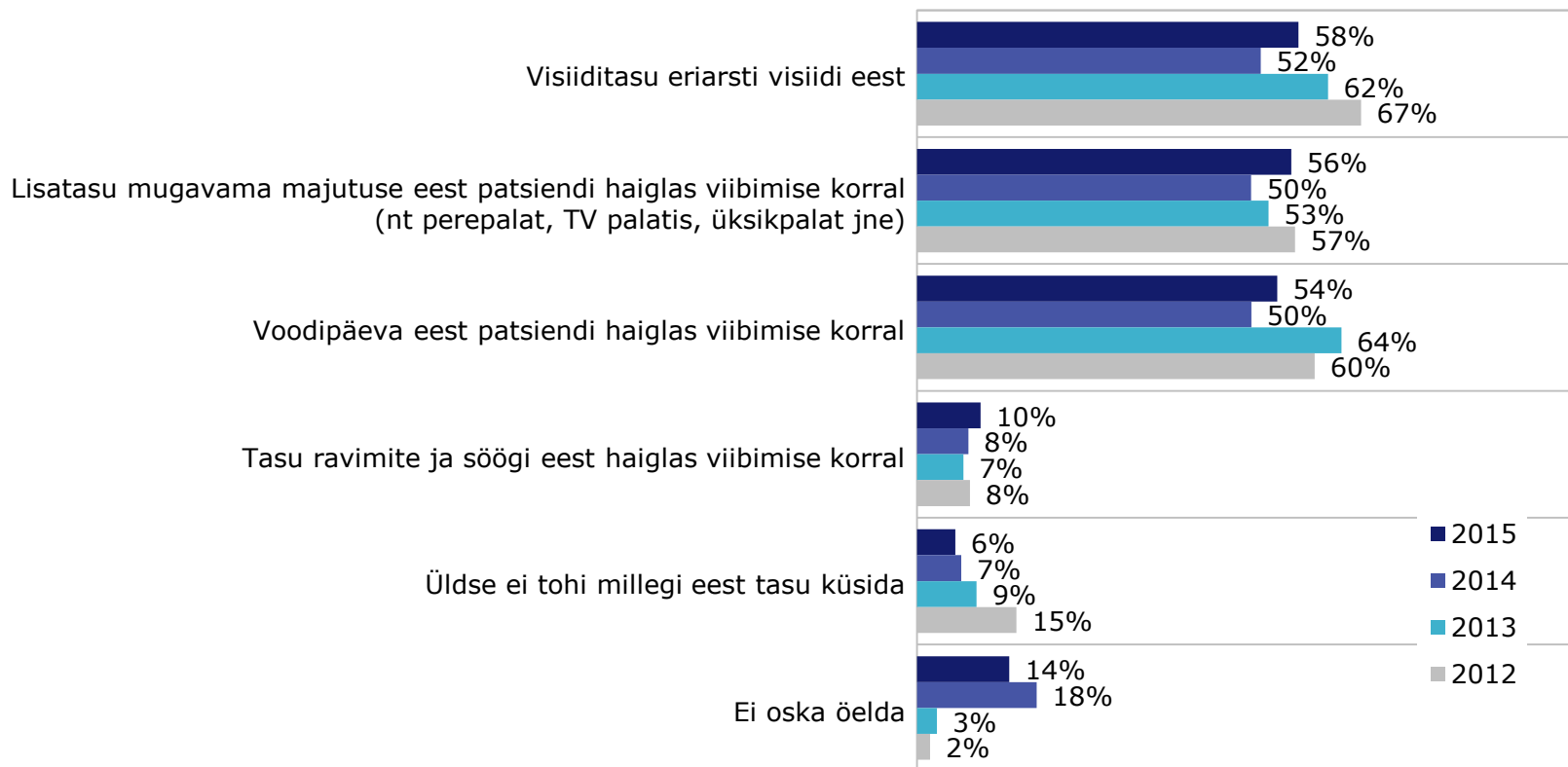
- Jah, valida tohib kogu Eesti piires
- Ei, valida tohib ainult oma kodukohale lähima raviasutuse
- Ei, minna saab ainult sinna, kuhu perearst suunab
- Ei oska öelda

Teadlikkus sellest, mille eest võib raviasutus küsida kindlustatud patsiendilt tasu 2012–2015 % kõikidest vastajatest, n=1669

Mille eest võib raviasutus küsida kindlustatud patsiendilt tasu?

(valida võis mitu vastust)

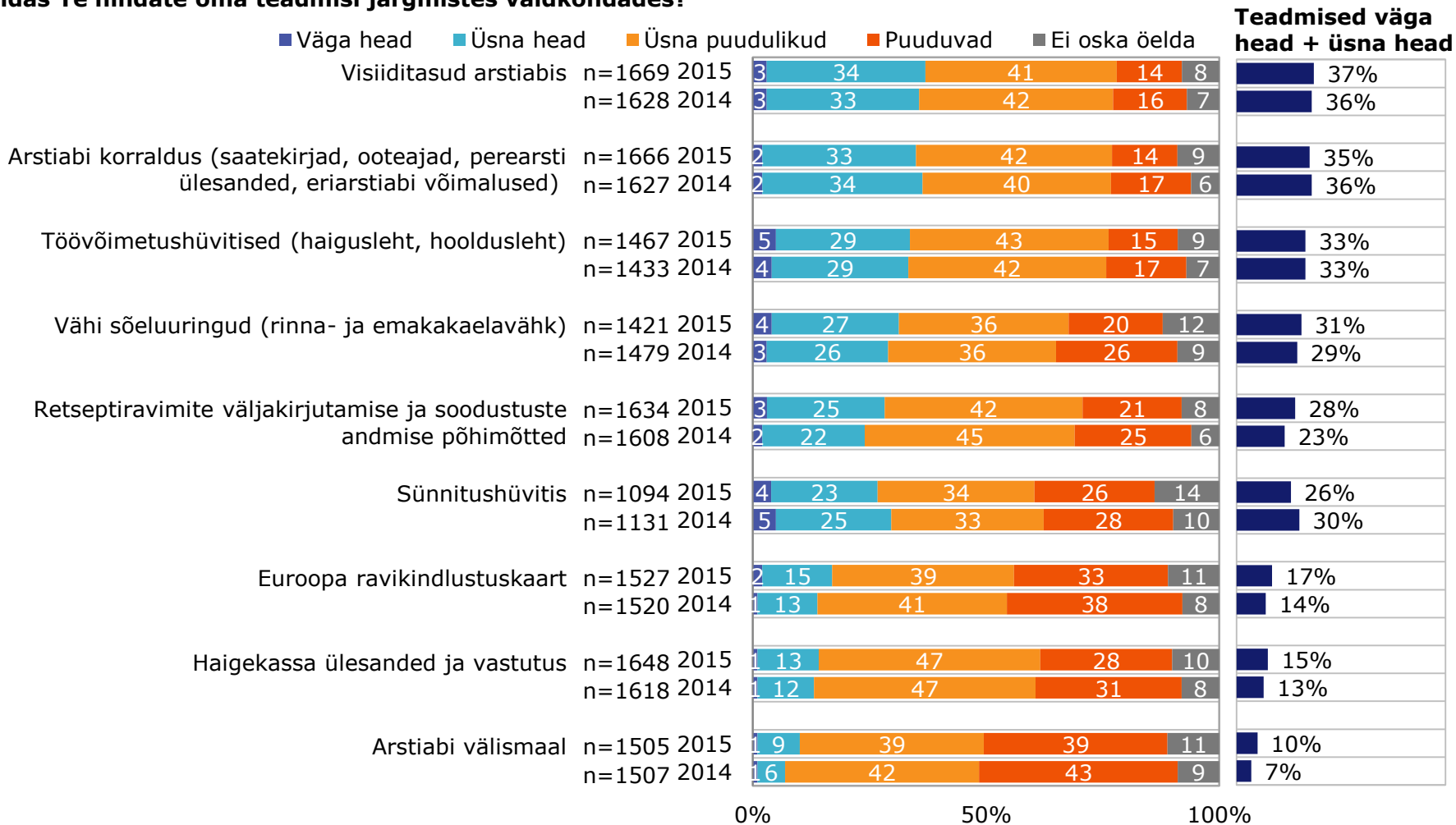
Kokkuvõte: hinnang oma teadmistele ning infokanalid

- Vastajatel paluti anda hinnang oma teadmistele erinevates ravikindlustust puudutavates valdkondades. Kõige paremini ollakse enda hinnangul kursis visiitdidasudega arstiabis, arstiabi korraldusega (saatekirjad, ooteajad, perearsti ülesanded, eriarstiabi võimalused) ning töövõimetushüvitistega; siiski jääb nende elanike osakaal, kelle teadmised on antud valdkonnas head või väga head, ainult kolmandiku lähedale või ulatub veidi üle selle. Ka eespool antud ülevaade inimeste reaalsest teadmistest vastab üsna hästi nende enda hinnangule. Samamoodi näitas faktiteadmiste kontroll, et inimesed teavad vähe Euroopa ravikindlustuskaardist ja arstiabist välismaal, ning sellele vastab ka nende enda hinnang: need on teemad, mille kohta ka enese hinnangul teatakse kõige vähem. Euroopa ravikindlustuskaardist teab enda sõnul vaid 17% ning arstiabist välismaal 10%. Samuti teatakse vähe Haigekassa ülesannetest ja vastutusest (15%).
  - Võrreldes 2014. aasta uuringuga hindavad elanikud oma teadmisi ravikindlustust puudutavates küsimustes sarnaselt.
- Ravikindlustuse kohta soovitakse infot kõige sagedamini saada perearstikeskusest/raviasutusest (48%) või internetist (43%). Patsiendiportaalist või e-posti teel sooviks infot saada 32%. 3% elanikest ei soovi lisainfot saada (see kas ei huvita või ollakse juba kursis).
  - 15–19-aastased noored sooviksid infot saada ennekõike internetist (47%).
  - 20–29-aastased toovad samuti enam esile internetti (60%), aga keskmisest enam ka perearstikeskust (55%) ning patsiendiportaali (40%).
  - 30–39-aastaste jaoks on peamisteks soovitavateks kanaliteks perearstikeskus ja internet, kuid keskmisest enam nimetavad nad ka patsiendiportaali (40%) ning e-posti (40%). Keskmisest enam toovad nad välja ka välimeediat ja otseposti.
  - 40–49-aastaste jaoks on perearstikeskus, internet, patsiendiportaal ja e-post kõik üsna võrdse olulisusega infokanalid.
  - 50–59-aastaste jaoks ühtegi infokanalit keskmisest enam ei eristu, peamised on nende jaoks samuti internet ja perearstikeskus.
  - 60–74-aastaste jaoks on eelistatuim infoallikas perearstikeskus/raviasutus, sellele järgneb televisioon. Keskmisest enam mainivad nad ka ajalehti/ajakirju ning raadiot.

Hinnang oma teadmistele ravikindlustust puudutavates valdkondades

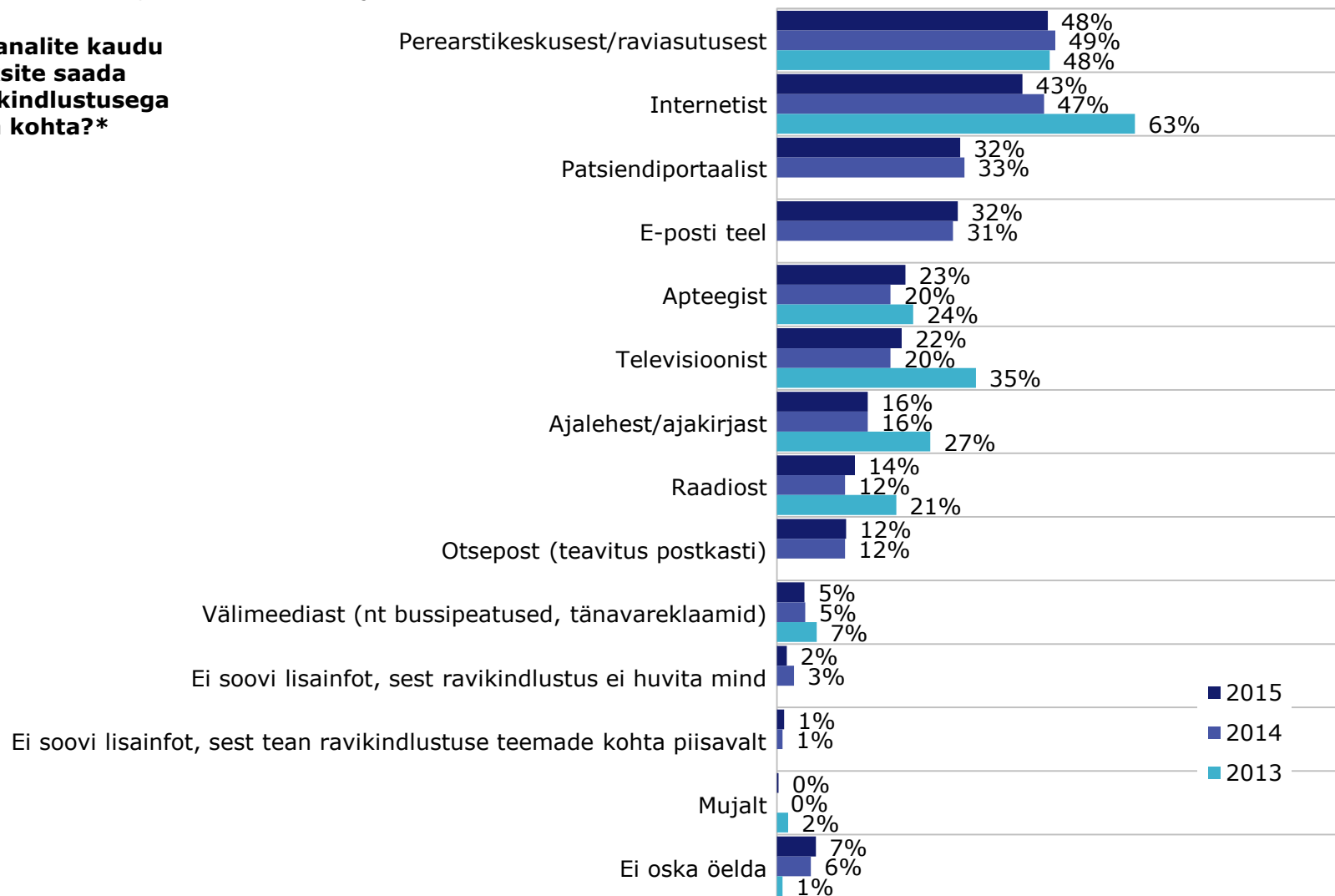
Iga teema puhul % vastajatest, keda enesehinnanguliselt konkreetne teema puudutab

Kuidas Te hindate oma teadmisi järgmistes valdkondades?

Kanalid, mille kaudu soovitakse ravikindlustuse kohta infot saada 2013–2015, % kõikidest vastajatest, n=1669

Milliste kanalite kaudu Te sooviksite saada infot ravikindlustusega seonduva kohta?*

Kanalid, mille kaudu soovitakse ravikindlustusteemalist infot saada: profiil

% neist, kes sooviksid infot saada, n=1651

	Milliste kanalite kaudu Te sooviksite saada infot ravikindlustusega seonduva kohta?										
	Perearsti-keskusest / ravisutusest	Internetist	Patsiendi-portaalist	E-posti teel	Apteegist	Televideoonist	Ajalehest / ajakirjast	Raadiost	Otsepost (teavitus postkasti)	Välimeediast (nt bussipeatused, tänavareklaamid)	Ei oska öelda
KÕIK	49%	45%	33%	33%	23%	23%	17%	14%	13%	5%	7%
Sugu											
mees	43%	47%	31%	31%	24%	24%	16%	16%	12%	5%	9%
naine	55%	42%	35%	35%	23%	22%	17%	13%	13%	5%	6%
Vanus											0%
15-19	34%	47%	25%	33%	23%	25%	13%	15%	7%	8%	7%
20-29	55%	60%	40%	37%	27%	22%	16%	16%	14%	7%	4%
30-39	49%	47%	40%	40%	25%	22%	16%	13%	18%	7%	7%
40-49	45%	41%	39%	39%	19%	16%	13%	9%	11%	4%	8%
50-59	47%	48%	35%	37%	19%	20%	15%	13%	10%	3%	9%
60-74	54%	28%	17%	13%	26%	32%	22%	20%	13%	3%	7%
Rahvus											
eestlane	51%	46%	38%	30%	22%	22%	16%	13%	10%	3%	8%
muu rahvus	45%	42%	24%	40%	25%	25%	18%	17%	18%	9%	6%
Haridus											
esimene	47%	36%	26%	30%	25%	31%	18%	19%	16%	5%	8%
teine	48%	45%	30%	33%	23%	22%	15%	14%	11%	5%	8%
kolmas	52%	49%	43%	34%	23%	19%	17%	11%	13%	6%	5%
Asulatüüp											
pealinn	44%	50%	33%	35%	24%	23%	17%	14%	12%	8%	5%
suur linn	50%	42%	29%	38%	26%	22%	19%	17%	15%	7%	6%
muu linn	49%	49%	36%	31%	23%	24%	17%	14%	15%	4%	8%
maapiirkond	54%	38%	34%	28%	22%	22%	15%	13%	10%	2%	9%
Region											
Põhja-Eesti	44%	49%	35%	34%	22%	21%	16%	12%	13%	7%	6%
Lääne-Eesti	51%	36%	35%	27%	21%	22%	16%	20%	12%	5%	10%
Kesk-Eesti	54%	44%	34%	30%	27%	21%	14%	9%	12%	1%	10%
Kirde-Eesti	51%	40%	25%	34%	25%	18%	19%	17%	20%	5%	6%
Lõuna-Eesti	54%	42%	32%	33%	23%	27%	17%	17%	10%	4%	7%
Terviseseisund											
hea	49%	50%	38%	34%	25%	22%	17%	13%	12%	6%	6%
keskmine	48%	40%	30%	33%	22%	21%	17%	15%	11%	4%	9%
halb	54%	39%	24%	27%	25%	32%	15%	16%	18%	4%	5%

14

Põhijäreldused ja -tulemused

Põhijäreldused ja -tulemused (1)

- Tervishoiukorraldust Eestis hindab endiselt heaks üle poole – 59% – Eesti 15–74-aastastest elanikest ning nende osakaal pole viimase aastaga muutunud. Suurem osa elanikest hindab arstiabi kvaliteeti Eestis heaks ning see näitaja on püsinud viimase kuue aasta jooksul stabiilsena samal tasemel. Arstiabi kättesaadavust hindab heaks aga oluliselt väiksem hulk elanikest – 42%. Endiselt põhjustab kõige enam probleeme eriarstiabi: 18% sellega viimase aasta jooksul kokku puutunud inimestest koges mingis etapis probleeme. Perearstiabi puhul oli nende osakaal kaks korda väiksem ning hambaarsti vastuvõtu puhul veelgi madalam. Kuigi rahulolu eriarstiga visiidi ajal on kõrge (91%), kogetakse probleeme arsti juurde jõudmisega. Probleeme on aja saamisega eriarsti juurde (35% ei registreeritud kohe eriarsti järjekorda, 34% ei saanud soovitud aega) ning järjekordade pikkusega (üle ühe kuu pidi ootama ligi pooled eriarsti külastanutest). Sarnaselt varasemale kogevad neid probleeme enim Põhja-Eesti (sh Tallinna) elanikud.
- Samas püsib rahulolu arstiabi kvaliteediga nii üldhinnanguna kui ka hinnangutena erinevatele arstidele ja tervishoiutöötajatele viimastel aastatel stabiilselt kõrgena. Kõige kõrgem on rahulolu hambaarsti ja pereõe teenustega: mõlemaga jäi rahule 93% külastanutest. Järgnevad perearst ja eriarst (rahul 91% külastanutest), haiglaraviteenus (rahul 89% viibinutest) ning kiirabi (rahul 86%).
- Kui üldiselt on hinnangud tervishoiuteenustele ja nende eri aspektidele sarnased eelmise aasta uuringu omadega, siis käesolevas uuringus ilmnenud muudatustena võib välja tuua seda, et elanikud teadvustavad enda jaoks üha enam tervishoiuvaldkonna e-teenuseid. Võrreldes 2014. aastaga on kasvanud patsiendiportaali tuntus 40%-lt 49%-le, sealhulgas selle külastamine 11%-lt 17%-le. Sel aastal on võrreldes eelmisega enam kasutatud võimalust täita tervisedeklaratsiooni ja vähem käidud portaalis niisama tutvumise või andmete täitmise eesmärgil. Teiseks ollakse üha teadlikumad võimalusest vaadata riigiportaalis eesti.ee oma ravimiretsepte ja nende ajalugu: teadlike hulk on kasvanud võrreldes eelmise aastaga 45%-lt 56%-le. Teadlikkuse kasvuga ei ole siiski veel kasvanud teenuse kasutajaskond.

Põhijäreldused ja -tulemused (2)

Järgnevalt on ära toodud 2015. aasta uuringu põhitulemused teemade kaupa. Kuna enamik näitajatest on võrreldes 2014. aastaga jäänud samale tasemele, siis on varasemaid tulemusi mainitud ainult juhul, kui tulemustes on toimunud olulisi muudatusi.

Terviseseisund ja eluviiside tervislikkus

- Oma terviseseisundit hindab heaks 46% Eesti elanikest vanuses 15–74 aastat, keskmiseks 44% ning halvaks 10%.
- Pikaajaline haigus või terviseprobleem, mis on kestnud või tõenäoliselt kestab üle 6 kuu, on 49%-l elanikest. Kroonilise haigusega elanike osakaal suureneb vanuse kasvades: 50–74-aastastest elanikest on kroonilise haigusega 65%. 75% kõigist kroonilise haigusega inimestest on tundnud haigusest tingitud piiranguid oma igapäevaelus (sealhulgas 26% on tundnud olulisi piiranguid).
- Oma eluviise on viimase aasta jooksul tervislikumaks muutnud 59% elanikest (sh 20% olulisel määral). Võrreldes 2013. aastaga on nende osakaal tervikuna kasvanud (mõjutajaks ilmselt ka küsitlusmetoodika), kuid eluviisides olulisi korrekture teinute hulk on jäänud samaks.
- Ennekõike on eluviise tervislikumaks muutnud inimesed muutnud tervislikumaks oma toitumisharjumusi (65%) ja/või suurendanud füüsilist aktiivsust (61%). Mõlemat koos on viimase aasta jooksul teinud 37%. Varasemast enam mainitakse alkoholi tarbimise lõpetamist või vähendamist (kasv 20%-lt 31%-le).
- Kõigist elanikest on 8% oma eluviise viimase aasta jooksul muutnud ebatervislikumaks, olles kehaliselt vähem aktiivsed, ning 6% on ühekülgsemalt toitunud. Enam mainivad neid nooremad inimesed vanuses 15–29 aastat. 3% elanikest on suurendanud tarbitavaid alkoholikoguseid.

Elanike kokkupuude tervishoiusüsteemiga

- Viimase aasta jooksul on mõne arsti poole pöördunud 77% elanikest, üldse on tervishoiuteenuseid kasutanud 86%. Kõige sagedamini on viimase aasta jooksul käidud perearsti juures – 62% (59–65%). Eriarsti on külastanud 42% (38–45%) ning hambaarsti 37% (34–40%). Pereõe iseseisval vastuvõtul on käinud 12% (10–14%), erakorralise meditsiini osakonda on pöördunud 11% (9–13%). Haiglaravil on viibinud 7% (6–9%), päevaravil 4% (3–5%) elanikest, kiirabi kutsunud 6% (5–8%). 2% on külastanud ämmaemandat. Koduõeteenust hooldusraviks on saanud 0,3%.

Põhijäreldused ja -tulemused (3)

- Seda, et inimesel tekib terviseprobleem, millega ta arsti juurde ei pöördu, on viimase 12 kuu jooksul ette tulnud 53%-l elanikest. Seda on mõnevõrra vähem kui eelmisel aastal (62%). Enamasti (69% juhtudest) ei olnud haigus nii tõsine, et sellega ei oleks ise hakkama saadud.

Perearsti ja pereõe teenused

- Perearstisüsteemiga, mis võimaldab mistahes terviseprobleemiga pöörduda perearsti poole, on rahul 78% elanikest ning 82% viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest. Rahulolematuid on keskmisest enam 50–59-aastaste ning mitte-eestlaste seas.
- 1,9% elanikest ei ole kokku puutunud oma perearstiga ning 21% pereõega.
- Viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest jäi perearstiga rahule 92% ja pereõega 93%. Perearsti vastuvõtul käinutest 94% nõustub, et arstil oli meeldiv suhtlusstiil; 91% tundis, et arst pühendas neile piisavalt aega; 90% pidas perearsti asjatundlikuks ning 89% meelest selgitas ta asju kergesti arusaadaval moel. Võrreldes 2014. aastaga on kasvanud usk perearsti asjatundlikkusesse (+6 protsendipunkti).
- Kõige vähem tundi kaasatust ravi- ja hooldusotsuste tegemisse: seda kogesid 83% neist, kes kaasamist soovisid ja kelle puhul tehti raviotsuseid. Rahulolematust perearstiga põhjustab kõige enam arsti tajutud ebakompetentsus ning suutmatus patsienti aidata, aga ka ebameeldiv suhtlusstiil.
- 89% elanikest pääses perearstikeskusesse (kas perearsti või -õe) vastuvõtule 4–5 tööpäeva jooksul või kiiremini (sh 29% samal päeval). Probleme perearstikeskusesse kohalejõudmisega (see asub liiga kaugel, puudub transport jmt) on kogunud 12% elanikest.
- Viimasel registreerimisel perearstile sai soovitud aja 82% 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Enne ettenähtud kellaaega või täpselt pääses vastuvõtule 69% vastuvõtul käinutest.
- Oma perearstiga saab telefoni, e-posti või *online*-suhtluskanali teel ühendust võtta 83% elanikest.
- Omal initsiatiivil on perearst või -õde võtnud ühendust 14%-ga elanikest (seoses kroonilise haigusega, enda või lapse tervisekontrolliga vmt). Viimase 4 aastaga on stabiilselt kasvanud nende hulk, keda kutsutakse vastuvõtule seoses kroonilise haigusega (3%-lt 6%-le elanikest; kroonilise haigusega inimestest on pöördutud 11% poole).

Põhijäreldused ja -tulemused (4)

- 43% elanikest peab oluliseks, et perearst ja/või -õde võtaks vastu ka pärast kella 18 õhtul. Ennekõike võiks perearstikeskus olla avatud kella 19-ni õhtul (36%).
- Sel aastal uuriti esimest korda, kui oluline on elanike jaoks see, kui lisaks perearstile ja pereõele töötaks perearsti meeskonnas ka ämmaemand ja füsioterapeut. Esimese vastuvõtule saaks pöörduda otse ning teise juurde suunaks perearst. 27% elanikest oleks huvitatud füsioterapeudi kuulumisest perearsti meeskonda, 2% ämmaemandast ning 13% mõlemast. Üsna suur hulk – 25% – ei osanud öelda, kas sellised teenusepakkujad võiksid perearsti meeskonnas töötada.
- Üleriigilisest perearsti nõuandetelefonist 1220 on kuulnud 71% elanikest, sh 27% on numbrile helistanud. Viimase 12 kuu jooksul helistanutest jäi rahule 83%.

Eriarst

- Viimase 12 kuu jooksul perearsti külastanutest on 60% saanud suunamise eriarstile.
- Eriarsti külastusega jäi rahule 91% viimase 12 kuu jooksul külastanutest. Rahulolu on ühtlaselt kõrge erinevates sotsiaal-demograafilistes rühmades.
- Rahulolematust eriarstiga põhjustab ennekõike arsti ebakompetentsus ja suutmatus patsiendi probleeme lahendada ning ebameeldiv või pealiskaudne suhtlusstiil.
- 35% viimase aasta jooksul eriarsti külastanutest ei registreeritud kohe eriarsti järjekorda ning 34% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanutest ei saanud soovitud aega. Kuni kuu jooksul pääses eriarsti vastuvõtule 51% külastanutest, 46% pidi ootama üle kuu. Eriarstile ei saadud soovitud aega peamiselt seetõttu, et ükskõik millise arsti juurde oli liiga pikk järjekord (68% juhtudest).
- Eriarsti vastuvõtuga seoses on muid probleeme (vastuvõtt on tasuline, asub kaugel, transpordiprobleemid) kogunud 25% viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Kõige sagedasem probleem (14%) oli see, et eriarsti vastuvõtt asub liiga kaugel.
- Enne ettenähtud kellaaega või täpselt pääses eriarsti vastuvõtule 74% vastuvõtul käinutest.

Põhijäreldused ja -tulemused (5)

- Eriarsti valiku puhul lähtutakse enim perearsti soovituselt (22%), varasemast kogemusest (20%) ning arsti kompetentsusest (13%).
- Tasulist eriarsti on külastanud 24% viimase 12 kuu jooksul eriarsti vastuvõtul käinutest.

Hambaarst

- Hambaarstiga jäi rahule 93% viimase 12 kuu jooksul vastuvõtul käinutest. Vähesed rahulolematud ei olnud ennekõike rahul ravi kvaliteediga, hindadega ning arsti suhtlusstiiliga.
- Soovitusliku sagedusega ehk vähemalt kord aastas käib hambaarsti juures 40% elanikest ning see näitaja ei ole viimaste aastate jooksul muutunud. 64% neist, kes käivad hambaarsti juures vähemalt korra aastas, käivad seal ka siis, kui kaebusi ei ole. Kõige kõrgem on hambaarsti külastanute osakaal 15–19-aastaste seas (54% on käinud viimase aasta jooksul).
- Vähemalt kord aastas hambaarsti külastamist takistavad kõige sagedamini majanduslikud põhjused – teenus on kallis (46%). Kolmandik ei külasta hambaarsti kaebuste puudumise tõttu.
- 88% elanikest teab, et kuni 19-aastastele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta. Viimase aasta jooksul on 57% neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, käinud oma lapsega hambaarsti juures või on laps seal käinud iseseisvalt. Seda on veidi vähem kui 2014. aastal (69%).
- 60% lapsevanemate hinnangul käib nende kuni 19-aastane laps tavaliselt hambaarsti juures korra aastas. Samas ei oska 27% vanematest hinnata, kui sageli nende laps hambaarsti juures käib – ka nende lastest mingi osa käib seal soovitusliku regulaarsusega.
- Harvem kui kord aastas hambaarsti juures käivate laste vanemad põhjendasid seda ennekõike kaebuste puudumisega (76%).

Põhijäreldused ja -tulemused (6)

Kiirabi

- Viimase 2 aasta jooksul on 34% endale või oma pereliikmele terviseprobleemide tõttu kutsunud või on talle kutsunud kiirabi. Ennekõike on kiirabi kutsunud õhtul või öösel tõsise haigestumise korral abi saamiseks (46% kiirabiga kokkupuutunudest).
- Kiirabi jõudis kiiresti kohale 84% kokkupuutunud hinnangul.
- Kiirabi tegevusega jäi rahule 86% elanikest, nende osakaal ei ole viimasel paaril aastal muutunud. Rahulolematust põhjustab ennekõike kiirabibrigaadi ülbe, ebaviisakas või hoolimatu suhtlusstiil, aga ka ebakompetentsus.

Erakorralise meditsiini osakond

- Erakorralise meditsiini osakonda on viimase aasta jooksul sattunud 11% elanikest. Ennekõike satutakse sinna ootamatu haigestumise või vigastuse tagajärjel (83%).
- 48% sinna sattunudest märgivad, et nendega hakati tegelema kohe või väikese ootamise järel.
- 31% erakorralise meditsiini osakonda sattunudest leidis, et nad oleksid selle terviseprobleemiga pöördunud perearstikeskusesse, kui see oleks olnud samal ajal avatud, ja 62% ei oleks sinna pöördunud (sh 42% kindlasti mitte).

Haiglaravi

- Haiglaravil on viimase 2 aasta jooksul vähemalt ööpäeva veetnud 20% elanikest. Neist 56% viibis seal plaaniliselt.
- Teenusega jäi rahule 89% haiglas viibinutest. Rahulolematust põhjustas arstide ja teenindava personali suhtumine, ravi kehv kvaliteet ja haigla olme.
- Sarnaselt varasematele uuringutele eelistavad elanikud vajadusel päevaravi statsionaarsele ravile pisut enam – vastavalt 40% ja 36%.

Põhijäreldused ja -tulemused (7)

Apteegiteenus ja retseptiravimid

- Apteegiteenust peab Eestis hästi kättesaadavaks 94% elanikest. Rahulolematust põhjustab teenuse kättesaadavus maapiirkondades: apteekide on vähe, need asuvad kaugel ja lahtiolekuajad on ebasobivad.
- Viimase 12 kuu jooksul on retseptiravimeid ostnud 71% elanikest. Neist on praeguse ravimite väljakirjutamise ja apteekidest kättesaamise korraga rahul 98%. Ravimite väljakirjutamisel on probleeme kogenud 13% elanikest (neile pole piisavalt selgitatud ravimi kõrvaltoimeid, pole uuritud, kas ravimi hind on neile rahaliselt jõukohane) ning apteegist väljaostmisel 17% (ennekõike ravimi puudumine apteegis – 11%).
- Soodsaima hinnaga ravimit sai viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnutest valida 51% ning 29% ei saanud seda valida või ei osanud seda küsida.
- 26% viimase 12 kuu jooksul retseptiravimeid ostnutest on jätnud ravimi apteegist välja ostmata. Peamiselt jäi ravim ostmata, kuna unustati (7%) või möödus haigus ise (6%).
- 60% elanikest teab, et soodsaimate retseptiravimite valimiseks apteegist peab retseptil olema kirjas ravimi toimeaine nimi. 41% teab, et toimeainepõhise retsepti korral peab apteeker esmalt pakkuma soodsaima hinnaga ravimit.
- 56% elanikest on teadlikud, et riigiportaalis (www.eesti.ee) on võimalik vaadata kõiki endale välja kirjutatud ravimiretsepte ja nende ajalugu (sh 22% on sealt oma retsepte vaadanud). Võrreldes 2014. aastaga on elanike teadlikkus kasvanud (+12 protsendipunkti). Kasv on tulnud nende arvelt, kes on võimalusest kuulnud, kasutajate hulk ei ole veel kasvanud.

Digitaalne terviselugu

- Digitaalse terviseloo olemasolust on kuulnud 55% elanikest.
- Patsiendiportaalist, mille kaudu patsient enda tervise infosüsteemi kogutud andmeid näha saab, on kuulnud 49% elanikest, sh 17% on portaali ise külastanud. Võrreldes 2014. aastaga on kasvanud nii patsiendiportaali tuntus (+9 protsendipunkti) kui ka külastamine (+6 protsendipunkti).
- Patsiendiportaali külastusega jäi rahule 79%.

Põhijäreldused ja -tulemused (8)

- 9% elanikest kasutaks võimalust sulgeda patsiendiportaalis arstide eest oma terviseandmeid. 90% elanikest peab aga oluliseks, et arsti poole pöördudes oleks arstil võimalik parimate raviotsuste tegemiseks infosüsteemis näha kõiki patsiendi terviseandmeid.
- Kõige olulisemateks võimalusteks patsiendiportaalis peavad elanikud võimalust vaadata enda terviseandmeid (47%) ja laborianalüüside vastuseid (41%), registreerida end arsti vastuvõtule (35%), vaadata digiretsepti (33%), vormistada ja edastada digitaalselt erinevaid meditsiinilisi tõendeid (27%) ja vaadata oma pereliikmete (eelkõige laste) terviseandmeid (25%).
- Ravijärjekordi sooviks patsiendiportaalis näha 79% elanikest.

Elanike valmisolek ravi eest maksta

- 53% elanikest eelistab kõikide raviteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad kohati olla väga pikad. 32% eelistab piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ning lühikesi või puuduvaid ravijärjekordi. Selline eelistus on püsinud viimase kuue aasta vältel. 15% elanikest ei oska kumbagi olukorda eelistada.
- Viimaste aastate jooksul on langenud nende inimeste osakaal, kes ei oleks nõus midagi maksma, et tema või ta pereliige saaks arstiabi, 34%-lt 2011. aastal 14%-le 2015. aastal. 34% elanikest oleks nõus maksma kuni 20 eurot. Üle 50 euro on nõus maksma 15% elanikest (sh 10% on nõus maksma 51–100 eurot)
- Kõige suurem hulk elanikke on valmis maksma hooldusravi/koduõendusteenuse (51%) ning taastusravi eest (50%). Hambaravi eest on nõus maksma 46%, ambulatoorse eriarstiabi/eriarsti vastuvõtu eest 44%, haiglaravi eest 33%, päevaravi eest 29%, uuringute ja analüüside eest 25%, protseduuride ja operatsioonide eest 23% ning perearstiabi eest 12% elanikest.

Põhijäreldused ja -tulemused (9)

Patsientide teadlikkus teenustest ja enda õigustest

- 61% elanikest ei pöörduks juhul, kui nad pole rahul neile osutatud arstiabiga, mitte kuhugi. Ülejäänutest pöörduks enamik kas Terviseameti (15%), raviasutuse juhtkonna (13%) või Haigekassa (10%) poole.
- Seoses erinevate ravikindlustust puudutavate valdkondadega esitati elanikele nii faktiteadmisi kontrollivaid küsimusi kui ka paluti neil anda hinnang oma teadmiste konkreetsetes valdkonnas. Võrreldes 2014. aastaga ei ole kumbki neist oluliselt muutunud. Kõige paremini ollakse enda hinnangul kursis arstiabi korraldusega (saatekirjad, ooteajad, perearsti ülesanded, eriarstiabi võimalused), visiiditasudega ning töövõimetushüvitistega; siiski jääb nende elanike osakaal, kelle teadmised on antud valdkonnas head või väga head, ainult kolmandiku lähedale või ulatub veidi üle selle. Elanike reaalsed teadmised neis küsimustes vastavad üsna hästi nende hinnangule. Samamoodi näitas faktiteadmiste kontroll, et inimesed teavad Euroopa ravikindlustuskaardist ning arstiabist välismaal vähe ning sellele vastab ka nende enda hinnang: need on teemad, mille kohta ka enese hinnangul teatakse kõige vähem. Euroopa ravikindlustuskaardist teab enda sõnul vaid 17% ning arstiabist välismaal 0%. Samuti teatakse vähe Haigekassa ülesannetest ja vastutusest (15%).
- Ravikindlustuse kohta soovitakse infot kõige sagedamini saada perearstikeskusest/raviasutusest (48%) või internetist (43%). Patsiendiportaalist või e-posti teel sooviks infot saada 32%. 3% elanikest ei soovi lisainfot saada (see kas ei huvita neid või on nad sellega juba kursis).

15

Metoodika ja valim

Metoodika ja valimi kirjeldus

Meetod: uuring viidi läbi kombineerides CATI (*Computer Assisted Web Interview*) ja CAWI (*Computer Aided Web Interview*) meetodit. Sihtrühmas 25–60 eluaastat viidi küsitlus läbi peamiselt veebiküsitlusena, 15–24-aastaste seas tehti lisaks veebiintervjuudele täiendavaid telefoniintervjuusid ning 60–74-aastaste seas viidi intervjuud läbi peamiselt telefoni teel, tehes vähesel määral täiendavaid veebiintervjuusid. Kokku viidi 1189 intervjuud läbi veebis ja 510 intervjuud telefoni teel. Lõppvalimiks kujunes 1699 intervjuud.

Tabel 3. Valimi iseloomustus sotsiaal-demograafiliste näitajate alusel		ESA andmed seisuga 01.01.2015		Saadud küsitlustulem (%)	Kaalutud küsitlustulem (%)
KOKKU:		983826	100%	100%	100%
Sugu x vanus	15-19 mees	30759	3,1%	2,5	3,1
	20-29 mees	91346	9,3%	8	9,3
	30-39 mees	93703	9,5%	9,1	9,5
	40-49 mees	87999	8,9%	9,1	8,9
	50-59 mees	84464	8,6%	8,6	8,6
	60-74 mees	84611	8,6%	8,8	8,6
	15-19 naine	29083	3,0%	3,5	3
	20-29 naine	85344	8,7%	8,9	8,7
	30-39 naine	89044	9,1%	9	9,1
	40-49 naine	88461	9,0%	9,2	9
	50-59 naine	95199	9,7%	11,4	9,7
	60-74 naine	123813	12,6%	11,9	12,6
RAHVUS	eestlane	672871	68,4%	69,8	68,4
	muu rahvus	310955	31,6%	30,2	31,6
ASULATÜÜP	pealinn	314332	31,9%	28,1	32
	suur linn	173629	17,6%	21,6	17,6
	muu linn	187230	19,0%	24,8	19
	maa-asula	308635	31,4%	25,5	31,4
REGIOON	Tallinn	314332	31,9%	28,1	32
	Põhja-Eesti	166934	17,0%	14,7	17
	Lääne-Eesti	109601	11,1%	13,1	11,1
	Tartu pk	135708	13,8%	14,7	13,8
	Lõuna-Eesti	102511	10,4%	12,3	10,4
	Virumaa	154740	15,7%	17,1	15,7
HARIDUSTASE (ESA Tööjõu-uuring 2014)	esimene	205474	20,9%	13,4	20,9
	teine	446615	45,4%	49,7	45,4
	kolmas	331737	33,7%	36,8	33,7

CAWI küsitlus

- Veebiintervjuude valim moodustati juhuväljavõtuna TNS Emori eelvärvatute andmebaasist, kasutades proportsionaalset üldkogumi mudelit. Juhuväljavõtu tegemisel arvestati sotsiaal-demograafiliste rühmade prognoositava vastamismääraga. TNS Emori eelvärvatute andmebaas sisaldab juhuvaliku teel telefonitsi või kodukülastuse käigus kogutud vastajate andmeid, kes on andnud nõusoleku osaleda TNS Emori uuringutes.
- Küsimustik programmeeriti firma NIPO Software tarkvaraplatvormi NIPO Fieldwork System for Web Interviewing tarkvara abil. Intervjuude mahtu jälgiti spetsiaalse tarkvara NIPO Web Manager'i vahendusel.
- Selleks, et kutsuda vastajat osalema küsitluses, saadeti talle e-posti teel link TNS Emori veebiküsitluste serveris asuvale ankeedile. Ankeedi täitmisel oli tagatud SSL-turvaühendus (konfidentsiaalsuse tagamiseks). Programm ei lase ka samal vastajal korduvalt ankeeti täita. Mittevastanud inimestele saadeti kaks meeldetuletuskirja, arvestades konkreetsete sotsiaal-demograafiliste rühmade täituvust.
- Uuringu raames võtsime ühendust 6791 meiliaadressil, kusjuures:
  - 1189 juhul täitis sihtrühma esindaja ankeedi;
  - 32 juhul keeldus sihtrühma kuuluv isik vastamisest;
  - 246 juhul intervjuu katkestati;
  - 5324 juhul kontakt puudus.

CATI küsitlus

- Valimi moodustamiseks 15–24- ja 60–74-aastaste sihtrühmas kasutati vastajate leidmist TNS Emori eelvärvatute andmebaasist (mobiilinumbrid) ning lauatelefoni numbrite genereerimist. 84 vastajat leiti helistades juhuslikult genereeritud lauatelefoni numbritele ja 51 vastajat helistades juhuslikult genereeritud mobiiltelefoni numbritele. 375 vastajat on leitud mobiiltelefoni omavate inimeste hulgast, kes on TNS Emorile andnud varasema nõusoleku meie telefoni teel läbi viidavates uuringutes osaleda. Kõik väljavõetud andmebaasidest on tehtud juhuvaliku reegleid silmas pidades.
- Küsitlus toimus TNS Emori 40 töökohaga küsitluskeskuses. Intervjuu käiku ja valimi proportsioone kontrollis spetsiaalne tarkvara NIPO. CATI meetod (arvuti abil tehtavad telefoniintervjuud): ankeedi küsimused arvuti ekraanil ja vastused sisestab küsitaja kohe arvutiprogrammi. Filtrid ja roteerimised on programmeeritud, vähendades nii vigu küsitlemisel. Kõik AS Emori küsitlajad on läbinud koolitusprogrammi.
- Kvaliteedi tagamiseks korraldasime täiendavalt intervjuude järelkontrolli 10%-le valimist. Järelkontrolli alusel võib väita, et küsitlustöö viidi läbi vastavalt koolituse nõuetele.
- Küsitlustöös osales 42 vastava ettevalmistuse saanud ASi Emor küsitlajat.
- Kokku tegid küsitlajad 5427 kontaktivõttu, neist:
  - 510 juhul viidi intervjuu läbi;
  - 724 juhul keelduti intervjuust;
  - 785 juhul ei olnud valitud numbril sihtrühma esindajat või polnud ta kättesaadav;
  - 469 juhul ei toimunud intervjuud, kuna kokkulepitud intervjuude arv selles kihis oli täis;
  - 2933 juhul ei saadud kontakti;
  - 6 juhul intervjuu katkestati.

Projekti meeskond

Tellija poolelt olid uuringu korraldamisse kaasatud Kristina Köhler Sotsiaalministeeriumist ning Katrin Romanenkov Haigekassast.

AS Emorist osalesid uuringu eri etappides ja olid vastutavad:

Projektijuht ja uuringu aruande koostaja:

Valimi koostaja:

Ankeedi programmeerija:

Ankeedi tõlge vene keelde:

Küsitlustöö koordineerijad:

Andmetöötlus:

Graafilised tööd:

Keeletoimetus:

Jaanika Hämmal

Katre Seema

Alje Roopärg

Anna Pomm

Anu Ilves (CAWI) ja Kaja Nebel (CATI)

Alje Roopärg, Jaanika Hämmal

Maire Nõmmik

Anne Tedder

Kontaktinfo

Jaanika Hämmal

TNS Emori uuringuekspert

Telefon: 626 8531

E-mail: jaanika.hammal@emor.ee

TNS Emor

Telefon: 626 8500

Faks: 626 8501

E-mail: emor@emor.ee

Address: A. H. Tammsaare tee 47, 11316 Tallinn

TNS Emor

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

© TNS 2015